García Márquez

ȘTIRI DESPRE
O RĂPIRE

Gabriel Garcia Marquez

ŞTIRI DESPRE O RĂPIRE

Traducere din limba spaniolă de

SARMIZA LEAHU
EDITURA RAO
2023

Gabriel Garcia Marquez

Noticia de un secuestro

© 1996

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO C.R 2-124 Bucureşti, ROMÂNIA
Coperta seriei DONE STAN
Ilustrația copertei: Ferran Carter
RAO International Publishing Company, 2003 pentru versiunea în limba română
Tiparul executat de
R.A. .Monitorul Oficial”
Bucureşti. România
2003
ISBN 973-576-454-7

Mulţumiri

Maruja Pachon şi soţul său, Alberto Villamizar, mi-au propus în octombrie 1993 să scriu o carte cuprinzând experienţele trăite de ea de-a lungul celor şase luni de captivitate şi anevoioasele demersuri pe care el s-a înverşunat să le întreprindă până când a reuşit să o elibereze. Prima versiune se afla într-o fază foarte avansată, când ne-am dat seama că era cu neputinţă să desprindem această răpire de celelalte nouă întâmplate simultan în ţară. De fapt, nu era vorba de zece răpiri diferite – cum ni s-a părut la prima vedere –, ci de una singură: răpirea colectivă a zece persoane selectate cu deosebită grijă şi dusă la îndeplinire de o aceeaşi entitate şi cu o unică finalitate.

Această constatare târzie ne-a obligat să o luăm de la capăt, cu o structură diferită şi cu un nou elan, pentru că toţi protagonişţii să apară cu o identitate bine definită şi într-o ambianţă proprie. A rezultat, ca soluţie tehnică, o naraţiune labirintică, dar care, în prima sa formă, ar fi fost prea învolburată şi fără sfârşit. Aşa se face că munca noastră, prevăzută să dureze un an, s-a prelungit aproape trei, răstimp în care am beneficiat de colaborarea atentă şi oportună a Marujăi şi a lui Alberto, ale căror relatări personale alcătuiesc axa centrală şi firul conducător al acestei cărţi.

Am discutat, pe cât mi-a fost cu putinţă, cu cei mai mulţi dintre protagonişţi şi la toţi am aflat aceeaşi disponibilitate generoasă de a-şi răscoli propriile amintiri şi de a-şi redeschide, pentru mine, rănile pe care, poate, doreau să le dea uitării. Durerea, răbdarea şi înverşunarea lor mi-au dat curajul de a persevera şi de a duce până la

capăt această sarcină autumnală, cea mai dificilă şi mai tristă din câte mi-a fost dat să-mi asum vreodată. Singura mea frustrare izvorăşte din convingerea că niciunul dintre ei nu va afla în aceste pagini decât o palidă imagine a grozăviilor îndurate în viaţa reală. Îndeosebi familiile celor două ostatice ucise – Marina Montoya şi Diana Turbay –, dar, mai ales, mama acesteia din urmă, *doña* Nydia Quintero de Balcázar, ale cărei destăinuiri au însemnat pentru mine o experienţă umană sfâşietoare şi de neuitat.

Această senzaţie de neîmplinire o împărtăşesc cu două persoane care au trudit alături de mine, meşterind la schelăria confidenţială a cărţii: ziarista Luzángela Arteaga, care a scotocit şi a reuşit să dea de urma a numeroase date inccesibile, cu o tenacitate şi o discreţie deplină, ca de braconieră, şi Márgárita Marquez Caballero, verişoară primară şi secretara mea particulară, care s-a ocupat de transcrierea, sistematizarea şi verificarea, în cel mai mare secret, a încâlcitului material de bază, în care, nu o dată, am simţit că suntem pe cale să ne împotmolim.

Recunoştinţa mea eternă se îndreaptă către toţi protagonişţii şi colaboratorii, graţie cărora a fost cu putinţă să nu fie dată uitării această dramă bestială, care, din nefericire, reprezintă doar un episod al holocaustului biblic în care Columbia se mistuie de peste douăzeci de ani. Lor şi tuturor columbienilor – nevinovaţi sau vinovaţi – le dedic rândurile ce urmează, cu speranţa că nicicând nu ni se vor mai întâmpla cele scrise aici.

G.G.M. Cartagena de Indias[1], mai 1996

[1] Port la Marea Caraibilor şi capitala departamentului Bolivar (n.tr.).

1

Înainte de a se urca în maşină, a întors capul ca să se asigure că n-o urmărea nimeni. Era ora şapte şi cinci minute seara la Bogotá, întunericul se lăsase cu o oră în urmă, Parcul Național era slab luminat, iar copacii desfrunziți se profilau fantomatici pe cerul înnegurat şi mohorât, dar, după câte se părea, n-o pândea nicio primejdie. În ciuda rangului său, Maruja s-a aşezat în spatele şoferului, pentru că totdeauna i se păruse locul cel mai comod. Beatriz a urcat pe cealaltă parte şi s-a aşezat la dreapta ei. Aveau aproape o oră întârziere față de programul obişnuit şi amândouă se simțeau fără vlagă după o zi monotonă, în care asistaseră la trei şedințe de consiliu. Mai ales Maruja, care, cu o seară înainte, avusese musafiri şi nu putuse dormi mai mult de trei ore. Şi-a întins picioarele amorțite, şi-a sprijinit capul de spateaza scaunului, a închis ochii şi a dat ordinul obişnuit:

— Acasă, te rog.

Se întorceau, ca de fiecare dată, pe o rută diferită, atât din motive de securitate, cât şi din cauza ambuteiajelor din oraş, Renault-ul 21 era nou şi confortabil, iar şoferul îl conducea cu o deosebită prudență. Cea mai bună alternativă din seara aceea a fost şoseaua de centură din partea de nord. Au găsit trei semafoare pe verde, iar circulația din acea seară era mai puțin aglomerată ca de obicei. Chiar şi în zilele cele mai proaste, nu făceau mai mult de o jumătate de oră de la birou până la Maruja acasă, pe strada transversală a treia nr. 84A/42, după care şoferul o ducea pe Beatriz la locuința ei, aflată la şapte străzi depărtare de acolo.

Maruja făcea parte dintr-o familie de intelectuali remarcabili, care număra mai multe generații de ziariști. Ea însăși era gazetar și chiar primise câteva premii. De două luni era directoarea oficiului de stat pentru dezvoltarea cinematografiei, Focine. Beatriz, cumnata și asistenta ei principală, o fizioterapeută cu o îndelungată experiență, își luase pentru un timp o vacanță mai lungă ca să schimbe domeniul. Principala sa obligație la Focine era să se ocupe de relațiile cu presa. Niciuna din ele nu avea motive să se teamă de ceva, dar Maruja luase obiceiul aproape inconștient să privească în spate încă din luna august, de când traficanții de droguri declanșaseră un val de răpiri imprevizibile din rândul ziariștilor. Temerile ei s-au dovedit întemeiate. Cu toate că Parcul Național i se păruse pustiu când privise peste umăr înainte de a se urca în mașină, opt bărbați o supravegheau din umbră. Unul se afla la volanul unui Mercedes 190, de culoare albastru închis, cu numere false de Bogotá, parcat la marginea trotuarului de vizavi. Un altul aștepta la volanul unui taxi galben, furat. Patru dintre ei, în blugi, adidași și scurte de piele, se plimbau la adăpostul întunericului din parc. Al șaptelea, înalt și prezentabil, purta un costum subțire, de primăvară, și o geantă diplomat care-i întregea aerul de tânăr demnitar. Dintr-o cafenea aflată pe colț, la doar câteva zeci de metri de acolo, șeful operațiunii supraveghea acel prim episod real, ale cărui repetiții, meticuloase și febrile, începuseră cu douăzeci și una de zile în urmă.

Taxiul și Mercedes-ul au urmărit mașina în care se afla Maruja păstrând distanța minimă, așa cum făcuseră încă de lunea trecută în încercarea de a stabili traseele obișnuite. După circa douăzeci de minute, au virat toți la dreapta, pe strada 82, la mai puțin de două sute de metri de clădirea din cărămidă roșie în care locuiau Maruja, soțul ei și unul dintre copii. Imediat ce s-au angajat pe strada în pantă,

taxiul galben a depăşit maşina Marujăi şi i-a blocat trecerea dinspre trotuarul stâng, iar şoferul a fost nevoit să frâneze brusc ca să evite ciocnirea. Aproape în acelaşi timp, Mercedes-ul a oprit în spate, nelăsându-i nicio posibilitate de a da înapoi.

Din taxi au sărit trei bărbaţi care s-au îndreptat cu pas hotărât spre automobilul celor două femei. Tânărul înalt şi elegant avea o armă ciudată, care Marujăi i s-a părut a fi o puşcă de vânătoare cu patul retezat şi cu o ţeavă lungă şi groasă ca o lunetă. În realitate, era un Mini Uzzi de 9 milimetri cu amortizor, capabil să tragă o rafală de treizeci de gloanţe în numai două secunde. Ceilalţi doi agresori erau şi ei înarmaţi cu automate şi pistoale. Maruja şi Beatriz n-au putut vedea însă că din Mercedes-ul oprit în spate au mai coborât trei bărbaţi.

Acţiunea a fost atât de bine sincronizată şi atât de rapidă, încât Maruja şi Beatriz n-au izbutit să-şi amintească mai târziu decât frânturi răzleţe din cele mai puţin de două minute cât a durat atacul. Cinci dintre bărbaţi au înconjurat maşina şi s-au ocupat de cei trei pasageri în acelaşi timp, cu o scrupulozitate de profesionişti. Al şaselea a rămas să supravegheze strada cu arma automată în bandulieră. Maruja şi-a recunoscut presimţirile.

— Demarează, Ángel, i-a strigăt şoferului. Ia-o pe trotuar, pe unde s-o nimeri, dar porneşte odată!

Ángel încremenise pe locul lui, dar, oricum, prins între taxiul din faţă şi Mercedes-ul din spate, n-ar fi avut pe unde să scape. De teamă că bărbaţii vor începe să tragă, Maruja şi-a strâns la piept poşeta ca pe un colac de salvare şi, ghemuindu-se în spatele şoferului, a strigăt spre Beatriz:

— Culcă-te pe podea!

— Asta ar mai lipsi, a şoptit Beatriz. Pe jos ne omoară. Tremura, dar era hotărâtă. Convinsă că nu era vorba decât de un jaf, şi-a scos cu greu cele două inele de la mâna

dreaptă şi le-a aruncat pe fereastră, spunându-şi: „Să se spele cu ele pe cap”. Dar n-a mai avut timp să şi le scoată şi pe cele de la mâna stângă. Maruja, ghemuită în spatele scaunului, nici nu şi-a mai amintit că purta un inel cu diamante şi smaralde, asortat cu cerceii.

Doi dintre bărbaţi au deschis portiera din dreptul Marujăi, iar alţi doi, pe cea dinspre Beatriz. Al cincilea a tras un glonţ prin geam, împuşcându-l în cap pe şofer; detunătura abia dacă a răsunat ca un suspin din cauza amortizorului. Apoi a deschis portiera, l-a scos dintr-o singură mişcare afară şi a mai tras trei gloanţe în bărbatul prăbuşit pe asfalt. Un destin deviat: Ángel Maria Roa era şoferul Marujăi doar de trei zile şi îşi inaugurase noua funcţie purtând costumul de culoare închisă, cămaşa apretată şi cravata neagră a şoferilor ministeriali. Predecesorul său, pensionat la cerere în urmă cu o săptămână, fusese şofer titular la Focine timp de zece ani.

Maruja nu a aflat despre uciderea şoferului decât mult mai târziu. Din ascunzătoarea ei n-a auzit decât zăngănitul geamurilor sparte şi, imediat după aceea, un strigăt grăbit chiar deasupra ei: „Pe dumneavoastră vă căutam, doamnă. Hai, jos!”. O gheară de fier a apucat-o de braţ şi a târât-o afară din maşină. Ea s-a zbătut cât a putut, a căzut, s-a julit la un picior, dar cei doi bărbaţi au luat-o pe sus şi au dus-o aşa până la maşina oprită în spate. Niciunul nu şi-a dat seama că Maruja strângea la piept poşeta.

Beatriz, care avea unghii lungi şi tari şi o bună pregătire militară, a încercat să scape din mâinile tânărului care se chinuia s-o scoată din maşină: „Pe mine să nu mă atingi!” i-a strigat. El s-a crispat, iar Beatriz şi-a dat seama că era la fel de nervos că ea şi, ca atare, ar fi fost în stare de orice. Aşa că a schimbat tonul:

— Cobor singură. Spune-mi ce să fac. Tânărul i-a arătat taxiul.

— Urcați în maşina asta şi culcați-vă pe podea, i-a spus. Mai repede!

Portierele erau deschise, motorul pornit, iar şoferul aştepta neclintit pe scaunul său. Beatriz s-a întins cum a putut în partea din spate. Agresorul a acoperit-o cu scurta lui şi s-a aşezat pe banchetă, cu picioarele sprijinite pe spatele ei. În maşină s-au mai urcat încă doi bărbați: unul lângă şofer, iar celălalt în spate. Şoferul a aşteptat până când a auzit pocnetul simultan al celor două portiere şi a demarat în trombă spre nord, pe şoseaua de centură. Abia atunci şi-a dat Beatriz seama că-şi uitase poşeta în cealaltă maşină, dar era prea târziu. Mai mult decât frica şi poziția incomodă, o chinuia duhoarea de amoniac a jachetei.

Mercedes-ul în care fusese urcată Maruja demarase cu un minut mai devreme în altă direcție. O aşezaseră pe bancheta din spate, flancată de-o parte şi de alta de câte un bărbat. Cel din stânga a obligat-o să-şi sprijine capul pe genunchii lui într-o poziție atât de incomodă, încât abia de mai putea respira. Lângă şofer stătea un bărbat care comunica cu cealaltă maşină printr-o stație de emisie-recepție primitivă. Maruja era cu atât mai derutată pentru că nu ştia cu ce maşină o duceau – întrucât niciodată n-a aflat despre Mercedes-ul care staționase în spatele lor –, dar îşi dădea seama că era un automobil nou şi confortabil, poate chiar blindat, fiindcă zgomotele străzii ajungeau până la ea în surdină, ca un susur de ploaie. Nu putea respira, iar inima i se zbătea aşa de tare, încât avea senzația că se sufocă. Sesizând agitația ei, bărbatul de lângă şofer, care se purta ca un şef, a încercat s-o calmeze.

— Stați liniştită, i-a spus, întorcând pe jumătate capul. Vrem să mergeți cu noi ca să transmiteți un comunicat. Peste câteva ore o să fiți înapoi acasă. Dar dacă faceți cea mai mică mişcare, o să dați de bucluc, aşa că mai bine stați liniştită.

Şi cel care o ținea cu capul pe genunchi se străduia s-o calmeze. Maruja a tras adânc aer în piept, apoi a expirat fără grabă pe gură, după care a început să-şi revină. Situația s-a schimbat câteva sute de metri mai departe, pentru că automobilul a nimerit într-un ambuteiaj pe o pantă foarte abruptă. Bărbatul cu stația de emisie a început să strige comenzi imposibile, pe care şoferul celeilalte maşini nu reuşea să le îndeplinească. Undeva, pe autostradă, circulația era blocată de câteva ambulanțe, iar vuietul sirenelor şi claxoanele asurzitoare l-ar fi înnebunit pe orice om mai slab de înger. Iar răpitorilor, cel puțin în acel moment, le tremura inima de frică. Şoferul era aşa de nervos, încât, încercând să-şi croiască drum, a lovit un taxi. N-a fost nimic grav, dar taximetristul le-a strigat ceva, sporindu-le tuturor nervozitatea. Bărbatul cu stația de emisie i-a dat ordin să înainteze cu orice preț, iar maşina a reuşit să se strecoare trecând peste trotuare şi terenuri virane.

După ce a scăpat din ambuteiaj, maşina a continuat să urce. Maruja avea impresia că se îndreptau spre La Calera, o pantă a colinei, foarte aglomerată la ora aceea. Brusc, Maruja şi-a amintit că în buzunarul sacoului avea câteva semințe de cardamom, un adevărat calmant natural, şi i-a rugat pe răpitori să-i dea voie să mestece câteva. Încercând s-o ajute să le caute în buzunar, bărbatul din dreapta ei şi-a dat seama că strângea la piept poşeta. I-au luat-o, dar i-au dat în schimb semințele de cardamom. Maruja a încercat să le distingă mai bine fețele, dar lumina era foarte slabă. A îndrăznit totuşi să-i întrebe: „Cine sunteți?” Cel cu stația de emisie i-a răspuns pe un ton calm:

— Facem parte din M-19.

O nerozie, pentru că M-19 intrase nu de mult în legalitate şi chiar desfăşura o adevărată campanie electorală pentru a intra în Adunarea Constituantă.

— Fără glumă, a spus Maruja. Sunteți traficanți de droguri sau membri ai gherilei?

— Ai gherilei, i-a răspuns bărbatul din față. Dar fiți liniştită, nu vrem altceva de la dumneavoastră decât să transmiteți un mesaj. Vorbesc serios.

S-a întrerupt pentru a le da celorlalți ordinul s-o întindă pe Maruja pe podea, pentru că urmau să treacă prin fața unui post de control al poliției. „Să nu vă mişcați şi să nu scoateți o vorbă, altfel vă lichidăm", i-a spus. Ea a simțit țeava unui revolver în coaste, iar cel de lângă ea a încheiat fraza.

— Avem arma îndreptată asupra dumneavoastră.

Zece minute eterne. Maruja şi-a concentrat toate puterile, mestecând semințele de cardamom care, treptat, o înviorau, dar, din cauza poziției incomode, n-a putut să vadă nimic şi nici să audă ce au vorbit cu polițistul de la postul de control. Impresia ei era că au trecut fără să li se pună niciun fel de întrebări. Bănuiala inițială că se îndreptau spre La Calera a devenit certitudine, şi asta pentru ea a însemnat întrucâtva o uşurare. N-a mai încercat să se ridice, pentru că se simțea mai bine aşa decât cu capul sprijinit pe genunchii bărbatului. Maşina a intrat pe un drum de țară şi, după vreo cinci minute, s-a oprit. Bărbatul cu stația de emisie, a spus:

— Am ajuns.

Nu se zărea nicio lumină. Marujăi i-au pus pe cap o canadiană şi au obligat-o să coboare din maşină cu ochii plecați, aşa încât singurul lucru pe care îl vedea erau propriile picioare traversând mai întâi o curte, apoi, probabil, o bucătărie pardosită cu dale. Când i-au descoperit fața, a constatat că se afla într-o odăiță cam de doi metri pe trei, cu o saltea pe jos şi cu un bec roşu pe plafon. O clipă mai târziu, în cameră şi-au făcut apariția doi bărbați care aveau fețele acoperite cu un fel de cagule

confecționate dintr-un pantalon de trening, cu cele trei orificii pentru ochi şi gura. Din acel moment, tot timpul cât a durat captivitatea, n-a mai zărit chipul vreunui străin.

Şi-a dat totuşi seama că cei doi bărbați care se ocupau acum de ea nu erau aceiaşi care o răpiseră. Purtau haine ponosite şi murdare, erau mai scunzi decât Maruja, care măsoară un metru şaizeci şi şapte, iar, după voce şi trup, păreau tineri. Unul din ei i-a cerut să-şi scoată bijuteriile. „Din motive de securitate, a precizat el. Aici o să fie în siguranță." Maruja şi-a scos inelul cu smaralde şi diamante minuscule, dar nu şi cerceii.

Aflată în cealaltă maşină, Beatriz n-a putut trage nicio concluzie cu privire la traseul urmat. A rămas tot timpul întinsă pe podea şi nu-şi amintea să fi urcat o pantă aşa de abruptă că La Calera, nici să fi trecut prin fața vreunui post de control, deşi era posibil că taxiurile să se bucure de anumite privilegii şi să nu fie oprite. Pe drum, atmosfera a fost foarte tensionată din cauza circulației aglomerate. Şoferul țipa prin stație că n-avea cum să zboare peste celelalte maşini, întreba tot timpul ce să facă şi cum să procedeze, ceea ce îi făcea şi mai nervoşi pe cei aflați în maşina din față, care îi dădeau tot felul de indicații contradictorii.

Beatriz rămăsese cu piciorul îndoit şi, pe deasupra, duhoarea canadienei o ameţise cu totul. Se foia, încercând să găsească o poziție mai comodă. Cel care o păzea, închipuindu-şi că se zbătea să scape, a încercat s-o liniştească: „Stai cuminte, iubito, n-o să ți se întâmple nimic. Trebuie doar să dai nişte declarații". Când, într-un sfârşit, şi-a dat seama că îi amorţise piciorul, a ajutat-o să şi-l întindă şi s-a purtat mai blând cu ea. Dar, mai mult decât orice, pe Beatriz o înfuria faptul că el îi spunea „iubito", iar aceasta necuviință o jignea chiar mai mult decât

duhoarea canadienei. Însă cu cât se străduia el mai mult s-o calmeze, cu atât ea era mai convinsă că aveau de gând s-o omoare. După calculele sale, călătoria nu durase mai mult de patruzeci de minute, astfel încât, la capătul ei, se făcuse, probabil, opt fără un sfert.

Sosirea nu s-a deosebit cu nimic de cea a Marujăi. I-au acoperit capul cu haina puturoasa şi au condus-o de mână, avertizând-o să privească numai în jos. A văzut, că şi Maruja, curtea, pardoseala cu dale, iar, la sfârşit, două trepte. I-au spus s-o ia la stânga şi i-au scos canadiana. În faţa ei, aşezată pe un taburet, palidă sub lumina roşie a becului stingher se afla Maruja.

— Beatriz! a exclamat Maruja. Cum ai ajuns aici?

Habar n-avea ce se întâmplase cu ea, dar îşi spusese că fusese, probabil, eliberată, pentru că n-avea niciun amestec în toată povestea aceea. Vazând-o însă acolo, s-a simţit copleşită deopotrivă de o mare bucurie, ştiind că nu mai era singură, dar şi de o nespusă tristeţe la gândul că fusese şi ea răpită. S-au îmbrăţişat de parcă nu se mai văzuseră de un car de vreme.

Era de neconceput că ar fi putut supravieţui amândouă în chichineaţa aceea mizerabila, dormind pe o singură saltea întinsă pe podea, păzite zi şi noapte de doi gardieni mascaţi. Un alt bărbat, şi el mascat, elegant, robust, măsurând nu mai puţin de un metru optzeci înălţime, căruia ceilalţi îi spuneau *Doctorul*[2], a preluat atunci comanda cu aere de mare şef. Lui Beatriz i-au fost luate inelele de la mâna stângă, dar nu şi-au dat seama că purta la gât, atârnat de un lanţ de aur, un medalion cu chipul Fecioarei.

— E vorba despre o operaţiune militară, iar dumneavoastră nu vi se va întâmpla nimic, le-a spus el,

[2] Termen de politeţe aplicat unui profesionist din orice domeniu (n.tr.).

după care a repetat: V-am adus doar că să transmiteți un comunicat către guvern.

— În mâinile cui ne aflăm?

El a înălțat din umeri. „N-are importanță". Apoi, ridicând mitraliera că ele s-o poată vedea mai bine, a continuat: „Dar vreau să vă spun ceva. Asta e o mitraliera cu amortizor, nimeni nu ştie unde vă aflați şi în mâinile cui. Dacă țipați sau faceți altceva, vă lichidăm într-un minut şi nimeni n-o să mai afle nimic despre dumneavoastră". Amândouă şi-au ținut răsuflarea, aşteptându-se la ce e mai rău. Dar după ce a sfârşit cu amenințările, şeful i s-a adresat lui Beatriz:

— Acum o să vă despărțim, iar pe dumneavoastră o să vă eliberăm, i-a spus. V-am adus aici din greşeală,

Beatriz a reacționat imediat.

— Ah, nu, a spus ea fără cea mai mica urmă de şovăială. Eu rămân cu Maruja, să-i țin tovărăşie.

A fost o hotărâre atât de curajoasă şi de generoasă, încât răpitorul, surprins, a exclamat fără pic de ironie: „Ce prietenă credincioasă aveți, *doña* Maruja". Recunoscătoare, deşi consternată, aceasta l-a asigurat că avea dreptate şi i-a mulțumit pentru gestul ei lui Beatriz. *Doctorul* le-a întrebat atunci dacă nu doreau să manânce ceva. Amândouă au refuzat. Au cerut în schimb apă, fiindcă îşi simțeau gura uscată. Le-au adus nişte sticle de apa tonică. Maruja, care totdeauna are la îndemână o țigară aprinsă, pachetul şi bricheta, nu fumase pe drum. A cerut să-i fie înapoiată poşeta unde îşi ținea țigările, iar bărbatul i-a întins una de-a lui.

Amândouă au cerut voie să meargă la baie. Mai întâi s-a dus Beatriz, acoperită pe cap cu o cârpă ruptă şi murdară. „Uitați-vă numai în jos", i-a ordonat cineva. Au condus-o de mână pe un coridor îngust până la un closet mic şi mizerabil, cu o biată ferestruică deschisă spre noaptea de-afară. Uşa nu avea zăvor pe dinăuntru, dar se închidea bine,

aşa că Beatriz s-a cocoţat pe vasul closetului şi s-a uitat pe fereastră. Singurul lucru pe care l-a putut zări la lumina unui stâlp de electricitate a fost o căsuţă de vălătuci, cu acoperiş roşu şi o pajişte în faţă, că atâtea altele risipite pe drumeagurile savanei.

Când s-a întors în cameră, situaţia se schimbase cu totul. „Tocmai am aflat cine sunteţi şi credem că şi dumneavoastră ne puteţi servi la ceva, i-a spus *Doctorul.* Veţi rămâne aici, cu noi." Aflaseră toate amănuntele de la radio, care tocmai difuzase ştirea despre răpirea lor.

Ziaristul Eduardo Carrillo, şeful departamentului de ştiri privitoare la ordinea publică de la Radio Cadena Nacional (R.C.N.), tocmai discuta ceva cu o sursă militară când aceasta a primit prin staţia radio ştirea despre răpire. A fost transmisă imediat, fără alte detalii. Aşa se face că răpitorii au aflat cine era Beatriz.

La radio s-a mai precizat că şoferul de pe taxiul accidentat apucase să noteze două cifre ale numărului de înmatriculare şi câteva date generale despre automobilul care îl lovise. Poliţia a reuşit să stabilească direcţia în care se îndreptase. Astfel încât casa aceea devenise un loc periculos pentru toţi şi trebuia să plece de acolo imediat. Partea neplăcută era că prizonierele urmau să fie transportate cu o altă maşină, închise în portbagaj.

Rugăminţile şi argumentele celor două femei au fost inutile, pentru că răpitorii păreau la fel de speriaţi ca ele şi nici nu-şi ascundeau spaima. Obsedată de ideea că se vor asfixia în portbagaj, Maruja le-a cerut puţin alcool medicinal.

— N-avem aşa ceva, a replicat *Doctorul* pe un ton dur. O să staţi în portbagaj, n-aveţi de ales. Hai, grăbiţi-vă!

Le-au pus să-şi scoată pantofii şi să-i ţină în mână în timp ce le conduceau prin casă spre garaj. Odată ajunşi acolo le-au descoperit faţa şi le-au aşezat în portbagajul

maşinii în poziție fetală, fără să le înghesuie. Era suficient spațiu şi bine aerisit fiindcă fuseseră scoase garniturile de cauciuc, înainte de a închide, *Doctorul* le-a țintuit cu o rafală de teroare.

— Avem cu noi un kilogram de dinamită, le-a spus. La primul țipăt, sau zgomot de tuse, sau hohot de plâns, sau ce-o fi, ne dăm jos din maşină şi o facem să sară în aer.

Spre uşurarea şi surpriza celor două femei, prin îmbinările portbagajului se strecura o adiere rece şi proaspăta ca de aer condiționat. Senzația de sufocare le-a dispărut, doar cea de nesiguranță mai stăruia. Maruja a adoptat o atitudine îngândurată, uşor de confundat cu o totală resemnare, dar care nu era altceva decât formula magică cu ajutorul căreia reuşea să-şi învingă teama. Beatriz, în schimb, pradă unei curiozități de nepotolit, a încercat să privească prin fanta lăsată de portbagajul prost închis, pe unde se strecura o rază de lumină. Prin geamul din spate i-a putut zări pe ocupanții maşinii: doi bărbați pe bancheta din spate, iar, lângă şofer, o femeie cu părul lung, care ținea în brațe un copil ca de doi ani. La dreapta ei, a desluşit marea reclamă, cu clipirea ei galbenă, de la un centru comercial bine cunoscut. Nu mai încăpea nicio îndoială: era autostrada care ducea spre nord, luminată pe o bună porțiune a sa. A urmat, apoi, întunericul de nepătruns pe un drum desfundat, unde maşina a încetinit. După circa cincisprezece minute, s-a oprit.

Era, probabil, alt pichet al poliției. În jur se auzeau glasuri nedesluşite, huruit de maşini, muzică, dar era aşa de întuneric, încât Beatriz nu izbutea să desluşească nimic. Maruja s-a dezmeticit, devenind atentă la orice zgomot, cu speranța că era, într-adevăr, un post de control, iar polițiştii îi vor obliga să arate ce aveau în portbagaj. Maşina a demarat după vreo cinci minute şi a început să urce pe o pantă abruptă, dar, de data aceasta, n-au mai putut stabili

în ce direcție se îndreptau. Zece minute mai târziu, s-au oprit şi portbagajul a fost deschis. Le-au acoperit din nou fața şi le-au ajutat să iasă în bezna de afară.

Au străbătut, de data aceasta împreună, dar tot cu ochii plecați şi călăuzite de răpitori, un traseu asemănător cu cel din cealaltă casă, trecând printr-un coridor şi o cămăruță unde alte persoane vorbeau în şoaptă, după care s-au oprit în dreptul unei camere, înainte de a le pofti înăuntru, *Doctorul* le-a prevenit:

— Acum o să vă întâlniți cu cineva cunoscut.

Lumina din încăpere era aşa de slabă, încât au avut nevoie de un oarecare răstimp ca să-şi obişnuiască privirea cu ea. Camera, nu mai mare de doi metri pe trei, avea o singură fereastră, şi aceea acoperită. Aşezați pe o saltea întinsa pe podea, doi bărbați cu cagule, aidoma celor din cealaltă casă, se uitau absorbiți la televizor. Totul era lugubru şi apăsător. În colțul din stânga uşii, aşezată pe un pat îngust cu tăblii de fier, se afla o femeie fantomatică, numai piele şi oase, cu părul alb, lățos, şi cu o privire tâmpă. N-a dat niciun semn că le-ar fi auzit intrând: nu privea, nu respira. Nimic: părea mai țeapănă decât un cadavru. Maruja a încercat să depăşească şocul.

— Marina! a murmurat.

Era Marina Montoya, răpită cu aproape două luni în urmă şi pe care toți o credeau moartă. *Don* German Montoya, fratele ei, pe vremuri secretar general al preşedinției republicii, se bucurase de o mare influență în rândul membrilor guvernului lui Virgilio Barco.

Unul dintre fiii săi, Álvaro Diego, directorul unei importante societăți de asigurări, fusese răpit de traficanții de droguri că să oblige guvernul să se aşeze la masa negocierilor. Potrivit celei mai raspândite versiuni – niciodată confirmate –, fusese eliberat la puțin timp după aceea, ca urmare a unei înțelegeri secrete pe care guvernul,

în cele din urmă, nu o respectase. Răpirea mătuşii Marina, nouă luni mai târziu, nu putea fi interpretată decât ca o infamă răzbunare, căci, la data aceea, ea nu mai avea nicio valoare de schimb. Guvernul lui Barco îşi încheiase mandatul, iar German Montoya era ambasadorul Columbiei în Canada. Aşa încât toata lumea era convinsă că Marina fusese răpită doar ca să fie ucisa.

După vâlva stârnită la început de vestea răpirii, care a mobilizat opinia publică naţională şi internaţională, numele Marinei a dispărut din paginile ziarelor. Maruja şi Beatriz o cunoşteau bine, dar nu le fusese deloc uşor s-o recunoască. Faptul că ajunseseră în aceeaşi cameră a însemnat pentru ele, încă din prima clipă, că se aflau în celula condamnaţilor la moarte. Marina nici n-a tresărit la vederea lor. Când i-a strâns mâna, Maruja a simţit un fior pe şira spinării. Mâna Marinei nu era nici rece, nici caldă, nu lăsa să se simtă nimic.

Semnalul muzical al buletinului de ştiri le-a trezit din şoc. Era nouă şi jumătate, în seara zilei de 7 noiembrie 1990. Cu o jumătate de oră mai devreme, ziaristul Hernán Estupinán de la *Noticiera Nacional* aflase despre răpire de la un prieten care lucra la Focine şi s-a grăbit să ajungă la locul faptei. Încă nu se întorsese la redacţie cu toate detaliile privitoare la eveniment, când directorul şi prezentatorul Javier Ayala a deschis emisiunea cu o ştire de ultimă oră. *Directoarea generală a oficiului Focine,* doña *Maruja Pachon de Villamizar, soţia cunoscutului om politic Alberto Villamizar, şi sora acestuia, Beatriz Villamizar de Guerrero, au fost răpite în această seară, la orele şapte şi jumătate.* Scopul urmărit părea evident: Maruja era sora Gloriei Pachon, văduva lui Luis Carlos Galán, tânărul ziarist care, în 1979, întemeiase mişcarea Nuevo Liberalismo[3] pentru a revigora şi moderniza

[3] Noul Liberalism (sp., n.tr.).

învechitele obiceiuri politice ale partidului liberal şi care reprezenta forţa cea mai credibilă şi energică în lupta împotriva traficanţilor de droguri şi în favoarea extrădării conaţionalilor.

2

Primul membru al familiei care a aflat despre răpire a fost doctorul Pedro Guerrero, soţul lui Beatriz. Se afla la o clinică de psihiatrie şi sexologie umană – la doar zece cvartale depărtare de locul faptei –, unde tocmai ţinea o conferinţă despre evoluţia speciilor animale, începând cu funcţiile primare ale monocelularelor până la emoţiile şi sentimentele oamenilor. A fost întrerupt de un apel telefonic din partea unui ofiţer de poliţie, care l-a întrebat pe un ton oficial dacă o cunoaşte pe Beatriz Villamizar. „Sigur, a răspuns doctorul Guerrero. E soţia mea." Ofiţerul a făcut o scurtă pauză, apoi a adăugat pe un ton mai cald: „Bun, dar vă rog să nu vă alarmaţi". Doctorul Guerrero nu trebuia să aibă diploma de psihiatru ca să-şi dea seama că fraza aceea anunţa ceva mai grav.

— Dar ce s-a întâmplat? a întrebat.

— A fost asasinat un şofer la intersecţia dintre şoseaua 5 cu strada 85, a spus ofiţerul. E vorba despre un Renault 21, de culoare gri deschis, înmatriculat la Bogotá, cu numărul PS-2304. Recunoaşteţi numărul?

— N-am nici cea mai mică idee, a spus doctorul Guerrero nerăbdător. Spuneţi-mi mai bine ce s-a întâmplat cu Beatriz?

— Deocamdată nu vă putem spune altceva decât că e dată dispărută, a spus ofiţerul. I-am găsit poşeta pe bancheta maşinii şi o agendă cu o însemnare prin care cerea să fiţi anunţat în caz de urgenţă.

Nu mai încăpea nicio îndoială. Chiar doctorul Guerrero o sfătuise să treacă această însemnare în agendă. Deşi nu cunoştea numărul de înmatriculare, descrierea corespundea automobilului folosit de Maruja. Intersecția unde avusese loc atacul se afla la câțiva paşi de locuința acesteia, unde Beatriz urma să facă o escală înainte de a ajunge acasă. Doctorul Guerrero a anulat conferința cu o explicație dată în pripă. Prietenul lui, doctorul urolog Alonso Acuna, l-a dus cu maşina în doar cincisprezece minute la locul faptei, prin aglomerația de la orele şapte.

Aflat la doar două sute de metri de locul răpirii, Alberto Villamizar, soțul Marujăi Pachon şi fratele lui Beatriz, a aflat vestea de la portarul propriei locuințe, care l-a sunat prin interfon. Se întorsese acasă la ora patru, după ce-şi petrecuse după-amiaza la sediul ziarului *El Tiempo* pregătind campania pentru Adunarea Constituantă, ai cărei membri urmau să fie aleşi în decembrie, şi adormise îmbrăcat din cauza oboselii acumulate în ajun. Cu puțin înainte de orele şapte, s-a întors şi fiul său Andres, însoțit de Gabriel, băiatul lui Beatriz şi prietenul sau cel mai bun încă din copilărie. Andres a intrat în dormitor să-şi caute mama şi l-a trezit pe Alberto. Acesta s-a mirat că se lăsase întunericul, a aprins lumina şi, încă buimac de somn, a apucat să vadă că era aproape şapte. Maruja nu se întorsese încă.

Era o întârziere ciudată. Ea şi Beatriz se întorceau de obicei mai devreme, oricât de aglomerată ar fi fost circulația, sau telefonau că să anunțe orice întârziere neprevăzută. În plus, amândoi stabiliseră să se întâlnească acasă la cinci. Îngrijorat, Alberto l-a rugat pe Andres să telefoneze la Focine, iar paznicul de serviciu i-a spus că Maruja şi Beatriz plecaseră ceva mai târziu. Aveau să ajungă dintr-un moment într-altul. Villamizar tocmai intrase în bucătărie să bea apă când a sunat telefonul. A răspuns Andres. Doar

după tonul vocii, Alberto a înțeles că era un telefon alarmant. Nu se înşela: se întâmplase ceva la colțul străzii cu un automobil care, după toate aparențele, era cel al Marujăi. Versiunea portarului nu era prea clară.

Alberto l-a rugat pe Andres să rămână acasă, că să răspundă la eventualele apeluri telefonice, şi a plecat în cea mai mare grabă. Gabriel l-a însoțit. N-au avut răbdare să aştepte liftul, care era ocupat, şi au coborât în goană pe scări. Portarul a mai apucat să strige după ei:

— Am înțeles că a murit cineva.

Strada părea în sărbătoare. Vecinii ieşiseră la ferestre, iar strada vuia de claxoanele maşinilor blocate pe şoseaua de centură. La colț, o patrulă a poliției încerca să-i împiedice pe curioşi să se apropie de maşina abandonată. Villamizar a constatat cu uimire că doctorul Guerrero sosise înaintea lui.

Era, într-adevar, maşina Marujăi. Trecuse cel puțin o jumătate de oră de la răpire, iar la locul faptei nu mai rămăseseră decât urmele ei: geamul din dreptul şoferului făcut țăndări de glonț, pata de sânge şi cioburile de sticlă de pe scaun, iar pe asfalt, urma umedă de pe locul de unde tocmai fusese ridicat şoferul încă în viață. Restul era curat şi în perfecta ordine.

Ofițerul de poliție, eficient şi protocolar, i-a furnizat lui Villamizar detaliile culese de la cei câțiva martori oculari. Erau fragmentare şi vagi, unele chiar contradictorii, dar nu mai încăpea nicio îndoială că avusese loc o răpire, iar singurul rănit fusese şoferul. Alberto a ținut să afle dacă acesta reuşise să facă declarații care să le indice anchetatorilor o pistă oarecare. Nu fusese cu putință: era în comă şi nimeni nu putea spune unde se afla în acel moment.

Doctorul Guerrero, în schimb, parcă anesteziat în urma şocului, nu părea conştient de gravitatea dramei. Când sosise, recunoscuse poşeta lui Beatriz, trusa ei de machiaj,

agenda, portofelul de piele cu cartea ei de identitate, portmoneul cu douăsprezece mii de pesos şi cartea de credit, de aceea ajunsese la concluzia că numai nevasta lui fusese răpită.

— Nu vezi? Poşeta Marujăi nu-i aici, i-a spus cumnatului său. Probabil că nu era în maşină.

Poate că era o reacţie profesională menită să-i distragă, cu delicateţe, atenţia în timp ce amândoi încercau să-şi vină în fire. Dar Alberto depăşise pragul acesta, în clipa aceea nu-l interesa altceva decât să verifice dacă în automobil şi în preajma lui mai erau şi alte urme de sânge în afară de cele lăsate de şofer, că să se asigure că niciuna din cele două femei nu era rănită, în rest, totul i se părea cum nu se poate mai limpede, mai ales sentimentul de vină pentru că nu prevăzuse niciodată că o astfel de răpire s-ar fi putut întâmpla. Acum nutrea convingerea deplină că era vorba de o acţiune îndreptată împotriva lui personal, iar el, unul, ştia cine era autorul şi de ce o făcuse.

Tocmai voia să plece când emisiunile de radio au fost întrerupte pentru a fi transmisă ştirea că şoferul Marujăi murise în maşina particulară care îl ducea la Spitalul Country. Puţin mai târziu, la faţa locului a sosit Guillermo Franco, redactor la secţia de investigaţii de la *Radio Caracol*[4], alertat de o ştire laconică privind un schimb de focuri, dar n-a mai găsit decât maşina abandonată. A adunat de pe scaunul şoferului câteva cioburi de sticlă şi o bucăţică de hârtie de ţigară pătată de sânge, pe care le-a pus într-o cutiuţă transparentă, numerotată şi datată. Cutiuţa s-a adăugat în aceeaşi seară bogatei colecţii de relicve ale secţiei de investigaţii, pe care Franco o alcătuise în lungii ani de când îşi făcea meseria de gazetar.

---

[4] Melc (sp., n.tr.).

Ofițerul de poliție l-a însoțit pe Villamizar în drumul spre casă, răstimp în care i-a pus câteva întrebări neoficiale, care i-ar fi putut fi de folos la anchetă, dar el îi răspundea absent, cu gândul doar la zilele lungi şi apăsătoare care îl aşteptau. Imediat ce a ajuns acasă, l-a pus la curent pe Andres cu deciziile pe care le luase. L-a rugat să-i primească pe cei care începeau să sosească, în timp ce el dădea telefoanele urgente şi încerca să-şi pună gândurile în ordine. S-a închis în dormitor şi a sunat la palatul prezidențial.

Se afla în foarte bune relații politice şi personale cu preşedintele Cesar Gaviria, iar acesta îl ştia drept un bărbat impulsiv, dar cordial, capabil să-şi păstreze sângele-rece în cele mai grave împrejurări. Tocmai de aceea a rămas impresionat nu numai de încordarea şi răceala cu care i-a comunicat că soția şi sora să fuseseră răpite, dar şi de tonul deloc reverențios cu care a încheiat:

— Veți răspunde personal în fața mea pentru viețile lor.

Cesar Gaviria poate fi persoana cea mai dură când crede că se cuvine să fie astfel, iar atunci s-a comportat întocmai.

— Uite ce e, Alberto, i-a spus el scurt. Vom face tot ce se cuvine să facem.

După care, pe acelaşi ton distant, l-a anunțat că îl va însărcina imediat pe consilierul sau cu probleme de securitate, Rafael Pardo Rueda, să se ocupe de această problema şi să-l informeze în permanență despre evoluția situației. Evoluția ulterioară a evenimentelor avea să demonstreze că a fost decizia cea mai potrivita.

Ziariştii au sosit în trombă. Villamizar aflase că, în unele cazuri, ostaticii avuseseră voie să urmărească radioul şi televizorul, aşa încât a improvizat un mesaj, cerând să le fie cruțată viața prizonierelor, două femei demne de tot respectul, care nu aveau nicio legătură cu războiul, şi a anunțat că, din clipa aceea, va lupta fără preget pentru salvarea lor.

Printre cei dintâi care s-au grăbit să-l vadă a fost şi generalul Miguel Maza Marquez, şeful Departamentului Administrativ de Securitate (D.A.S.), căruia îi revenea din oficiu anchetarea cazului. Generalul fusese numit în această funcţie în urma cu şapte ani, pe vremea guvernului Belisario Betancur, fusese menţinut sub preşedintele Virgilio Barco şi tocmai fusese confirmat de Cesar Gaviria. O longevitate fără precedent într-un post în care e aproape imposibil să rezişti şi cu atât mai puţin în vremurile cele mai grele ale războiului împotriva traficanţilor de droguri. De statură mijlocie şi vânjos, parca turnat din oţel, cu gâtul ca de taur al rasei sale războinice, generalul este un bărbat taciturn, dar capabil deopotrivă de destăinuiri intime în cercul lui de prieteni: un adevărat *guajiro*[5]. În funcţia să însă, nu era loc de nuanţe. Pentru el, războiul împotriva traficanţilor de droguri era o problemă personală, de viaţă şi de moarte, cu Pablo Escobar, şi i se răspundea pe măsură. Escobar a irosit doua mii şase sute de kilograme de dinamită în două atentate succesive împotriva generalului: cea mai înaltă distincţie acordata vreodată de el unui adversar. Maza Marquez a scăpat nevătămat de fiecare dată, fapt atribuit protecţiei de care s-ar fi bucurat din partea Pruncului Divin. Acelaşi, desigur, căruia Escobar îi atribuia minunea că Maza Marquez nu reuşise să-l omoare.

Politica personală promovată de preşedintele Gaviria era că forţele armate să nu întreprindă nicio acţiune de eliberare fără acordul prealabil al familiei celui răpit. Dar prin culisele vieţii politice se bârfea mult pe seama divergenţelor existente pe aceasta temă între preşedinte şi generalul Maza. Villamizar a găsit însă de cuviinţa că lucrul cel mai bun era să-şi ia masuri de precauţie.

---

[5] Domn. străin; cuvînt de origine amerindiană prin care erau desemnaţi locuitorii peninsulei Guajira, situată în extremitatea nordică a Columbiei (n.tr.).

— Vreau să vă atrag atenția de la bun început că mă opun oricăror încercări de eliberare prin forță, i-a spus generalului Maza. Vreau să am siguranța că nu se va întreprinde nimic şi că voi fi consultat înainte de a se lua o hotarâre în acest sens.

Maza Marquez a fost de acord. După o lungă discuție informativă, a dat ordin ca telefonul lui Villamizar să fie pus sub observație, în eventualitatea că răpitorii ar fi încercat să ia legătura cu el în timpul nopții.

În prima discuție purtată în aceeaşi seară cu Rafael Pardo, acesta l-a informat pe Villamizar că preşedintele l-a desemnat să țină legătura între guvern şi familie, fiind singurul autorizat să facă declarații oficiale asupra cazului. Niciunul din ei nu se mai îndoia că răpirea Marujăi era o mişcare de carambol a traficanților de droguri pentru a exercita indirect presiuni asupra guvernului prin intermediul surorii, Gloria Pachon, aşa că au hotărât să acționeze în consecință, fără a mai lua în calcul şi alte ipoteze.

Columbia n-a fost conştientă de importanța sa în traficul internațional de droguri atât timp cât traficanții n-au pătruns în viața politica a țării pe uşa din spate, mai întâi profitând de puterea lor de corupere şi de mituire din ce în ce mai mare, iar, mai apoi, manifestându-şi propriile aspirații. În 1982, Pablo Escobar încercase să se strecoare în mişcarea lui Luis Carlos Galán, dar acesta l-a şters de pe listele sale şi l-a demascat la Medellin[6] în fața unei manifestații de cinci mii de persoane. Nu mult după aceea, ajuns ca supleant în Camera Reprezentanților într-una din facțiunile liberalilor aflați la putere, nu a uitat afrontul primit şi a declanşat un război pe viață şi pe moarte

[6] Important centru industrial al Columbiei şi capitala departamentului Antioquia (n.tr).

împotriva statului, în mod special împotriva grupării Nuevo Liberalismo. Rodrigo Lara Bonilla, reprezentantul acestui partid ca ministru al Justiției în guvernul lui Belisario Betancur, a fost asasinat pe străzile din Bogotá de un ucigaş plătit, de pe o motocicletă. Succesorul său, Enrique Parejo, a fost urmărit până la Budapesta de un alt asasin plătit, care, deşi i-a tras un glonț în plină față, n-a reuşit să-l omoare. La 18 august 1989, Luis Carlos Galán, păzit de optsprezece bodyguarzi înarmați până în dinți, a fost mitraliat în piața publică din municipiul Soacha, la doar zece kilometri depărtare de palatul prezidențial.

Principalul motiv al acestui război era spaima traficanților de a fi extrădați în Statele Unite, unde puteau fi judecați pentru delicte comise acolo şi condamnați la pedepse uriaşe. Printre ele, una de categorie grea: Carlos Lehder, un traficant columbian extrădat în 1987, fusese condamnat de un tribunal din Statele Unite la închisoare pe viață, plus încă alți o sută treizeci de ani. Acest lucru era posibil datorită unui tratat încheiat sub guvernul preşedintelui Julio Cesar Turbay, prin care s-a convenit în premieră asupra extrădării conaționalilor. Preşedintele Belisario Betancur l-a pus în aplicare, pentru prima dată, printr-o serie de extrădări sumare, când a avut loc asasinarea lui Lara Bonilla. Terorizați de brațul lung al justiției Statelor Unite, care ajungea în toate colțurile lumii, traficanții şi-au dat seama că nu exista niciun loc mai sigur decât Columbia, ajungând, în cele din urmă, să fie fugari în propria țară. Ironia sorții era că nu le rămânea altă alternativă decât să ceară protecția statului pentru a-şi salva pielea. Aşa încât au încercat să o obțină – pe calea negocierilor sau prin forță – practicând un terorism nediscriminatoriu şi neîndurător, dar avansând totodată propunerea de a se preda justiției, de a se repatria şi a-şi investi capitalul în Columbia, cu singura condiție de a nu fi

extrădați. S-a constituit o adevărată con-traputere din umbră, care purta o marcă – Extrădabilii – şi flutura un slogan tipic pentru Escobar: „Mai bine un mormânt în Columbia decât o celulă în Statele Unite”.

Betancur a continuat războiul împotriva lor. Succesorul sau, Virgilio Barco, l-a înteţit. Aceasta era situaţia în 1989, când Cesar Gaviria a fost ales candidat pentru funcţia de preşedinte după asasinarea lui Luis Carlos Galán, al cărui şef de campanie fusese, în propria campanie a susţinut necesitatea extrădării că un instrument indispensabil pentru consolidarea justiţiei şi a prezentat o strategie cu totul nouă împotriva traficanţilor de droguri. Ideea era cât se poate de simplă: cei care acceptau să apară în faţa instanţei şi să-şi mărturisească toate delictele sau o parte din ele puteau obţine că beneficiu principal non-extrădarea. Totuşi, aşa cum fusese formulată în decretul original, aceasta condiţie nu era suficientă pentru Extrădabili. Escobar a cerut, prin intermediul avocaţilor săi, non-extrădarea necondiţionată, eliminarea mărturisirii delictelor şi a denunţului din categoria condiţiilor obligatorii, asigurarea unei închisori invulnerabile şi garantarea protecţiei pentru familiile şi acoliţii lor. Pentru a-şi atinge scopurile – pe de-o parte folosindu-se de metodele teroriste, pe cealaltă parte de negocieri –, a dezlănţuit un val de răpiri din rândul ziariştilor, încercând astfel să forţeze mâna guvernului. În numai două luni, fuseseră luaţi ostatici opt jurnalişti. Aşa încât răpirea Marujăi şi a lui Beatriz putea fi înţeleasă ca o nouă strângere de şurub în cadrul acelei escaladări fatidice a evenimentelor.

Aceasta a fost şi impresia lui Villamizar în clipa în care a văzut automobilul ciuruit de gloanţe. Mai târziu, înconjurat de toată mulţimea aceea care-i năvălise în casa, a ajuns la convingerea fermă că viaţa soţiei şi a surorii sale depindea de ceea ce era el în stare să facă pentru a le salva. Căci, de

data aceasta, ca niciodată mai înainte, confruntarea trebuia abordată ca un duel personal, imposibil de evitat.

Într-adevăr, Villamizar era unul dintre aceia care reuşiseră să supravieţuiască. Ca deputat în Cameră, reuşise să impună aprobarea Statutului Naţional al Stupefiantelor încă din 1985, când nu exista o legislaţie privitoare la traficul de droguri, ci doar decrete răzleţe de instituire a stării de asediu. Mai târziu, Luis Carlos Galán l-a însărcinat să împiedice aprobarea unui proiect de lege pe care unii parlamentari din cercul de prieteni ai lui Escobar l-au prezentat în Cameră şi să retragă sprijinul legislativ acordat tratatului de extrădare în vigoare. A fost sentinţa sa la moarte. Pe 22 octombrie 1986, doi asasini plătiţi, îmbrăcaţi în trening, care se prefăceau că fac jogging prin faţa casei sale, au tras asupra lui doua rafale de mitralieră când se urca în maşină. A scăpat că prin minune. Unul din atacatori a fost ucis de poliţie, iar complicii lui, deşi arestaţi, au fost eliberaţi din închisoare câţiva ani mai târziu. Nimeni n-a plătit pentru atentat, dar nimeni n-a pus la îndoială cine anume îl comandase.

Convins chiar de Galán să plece din Columbia pentru un timp, Villamizar a fost numit ambasador în Indonezia. Un an mai târziu, serviciile americane de securitate din Singapore au capturat un ucigaş columbian care se îndrepta spre Djakarta. Nu s-a stabilit cu certitudine dacă fusese trimis să-l omoare pe Villamizar, dar s-a aflat că, potrivit unui certificat de deces care s-a dovedit a fi fals, figura drept decedat în Statele Unite.

În seara răpirii Marujăi şi a lui Beatriz, casa familiei Villamizar era înţesata de lume. Soseau, rând pe rând, politicieni, persoane din guvern şi rudele celor răpite. Aseneth Velásquez, anticar de obiecte de artă şi bună prietenă a soţilor Villamizar, care locuia la etajul superior, îşi asumase rolul de amfitrioană şi doar muzica mai lipsea

pentru că seara aceea să fie la fel că oricare altă seară de vineri. E inevitabil: în Columbia, orice reuniune mai mare de şase persoane, din orice clasă socială şi la orice oră din zi, e condamnată să se transforme în bal.

La ora aceea, întreaga familie împrăştiată prin lume fusese deja anunțată. Alexandra, fiica Marujăi din prima căsătorie, tocmai cinase într-un restaurant din Maicao – în îndepărtata peninsula Guajira –, când Javier Ayala a difuzat ştirea. Era producătoarea unei populare emisiuni de televiziune intitulate *Puncte de vedere*[7], transmisă în fiecare miercuri, şi sosise cu o zi înainte în Guajira pentru a realiza o serie de interviuri. A alergat la hotel că să ia legătura cu familia, dar telefoanele de acasă sunau ocupat. Cu o săptămână în urmă, printr-o coincidență fericită, luase un interviu unui psihiatru specializat în afecțiunile provocate de detențiile în închisorile de maximă securitate.

Din clipa în care a aflat ştirea la Maicao, şi-a dat seama că aceeaşi terapie le putea fi de folos celor două captive şi s-a întors la Bogotá ca să o pună în aplicare începând cu următoarea emisiune.

Gloria Pachon – sora Marujăi, care în acea perioada era ambasadoarea Columbiei la UNESCO – a fost trezită la doua noaptea de o frază a lui Villamizar: „Am o veste groaznică". Juana, fata Marujăi, care îşi petrecea concediul la Paris, a aflat despre cele întâmplate câteva minute mai târziu, în dormitorul de alături. Nicolás, muzician şi compozitor în vârsta de 27 de ani, a fost trezit la New York.

La două noaptea, doctorul Guerrero s-a dus împreună cu fiul său, Gabriel, să discute cu parlamentarul Diego Montana Cuellar, preşedintele Uniunii Patriotice – o mişcare afiliată Partidului Comunist – şi membru al Clubului Personalităților, constituit în decembrie 1989 pentru a

[7] În original, *Enfoque* (sp., n.tr.).

media între guvern şi răpitorii lui Álvaro Diego Montoya. L-au găsit nu numai treaz, dar şi deprimat. Auzise ştirea despre răpire la jurnalul de seară şi i se păruse un lucru demoralizant. Singura chestiune pe care Guerrero voia să i-o ceară era să intervină pe lângă Pablo Escobar că să-l accepte pe el drept ostatic în locul lui Beatriz. Montana Cuellar i-a dat un răspuns tipic pentru felul sau de a fi.

— Nu fi tâmpit, Pedro, i-a spus, în ţara asta nu mai e nimic de făcut.

Doctorul Guerrero s-a întors acasă în zori, dar nici măcar n-a încercat să doarmă. Era aşa de agitat, încât a rămas treaz toată noaptea. Nu era încă şapte când Yamit Amat în persoană, directorul postului de radio *Caracol,* l-a sunat, iar el, mai prost dispus că oricând, a răspuns la întrebările acestuia, sfidându-i temerar pe răpitori.

Villamizar n-a închis ochii toată noaptea, iar la şase şi jumătate dimineaţa a făcut un duş, s-a îmbrăcat şi s-a dus la o întâlnire cu ministrul Justiţiei, Jaime Giraldo Ángel, care l-a pus la curent cu războiul dus împotriva traficanţilor de droguri. Villamizar a plecat de la această întrevedere convins că lupta sa va fi anevoioasa şi lungă, dar mulţumit de noutăţile aflate în cele două ore de discuţii despre traficul de droguri, subiect pe care îl neglijase complet în ultima vreme.

N-a mâncat nimic, nici la micul dejun, nici la prânz. După-amiază, după mai multe încercări nereuşite, i-a făcut şi el o vizita lui Diego Montana Cuellar, care l-a surprins încă o dată cu francheţea lui. „Nu uita, chestia asta o să ţină mult, i-a spus. Cel puţin până anul viitor, în iunie, după ce va fi aleasă Adunarea Constituantă, pentru că Escobar se va folosi de Maruja şi de Beatriz că de un scut ca să nu fie extrădat.” Mulţi dintre prietenii lui erau supăraţi pe Montana Cuellar pentru că nu-şi disimula pesimismul în presă, deşi era membru al Clubului Personalităţilor.

— Oricum, o să renunț la rahatu' asta, i-a spus lui Villamizar în limbajul sau colorat. O adunătura de fraieri.

Villamizar se simțea epuizat şi singur când s-a întors acasă, după o zi lipsită de perspective. Cele două pahare de whisky sec pe care le-a dat pe gât dintr-o data l-au doborât. Fiul sau, Andres, care avea să-i fie de atunci singurul tovarăş la un pahar de băutura, a reuşit să-l convingă să ia micul dejun la şase seara. Tocmai atunci l-a sunat preşedintele.

— Acum se poate, Alberto, i-a spus cât se poate de bine dispus. Vino să stăm de vorbă.

Preşedintele Gaviria l-a primit la şapte seara în biblioteca reşedinței particulare din palatul prezidențial, unde locuia de trei luni împreuna cu Ana Milena Muñoz, soția lui, şi cu cei doi copii, Simon, de unsprezece ani, şi Maria Paz, de opt. Era un refugiu nu foarte spațios, dar primitor, lângă o seră cu flori în culori vii, cu rafturi de lemn pe care erau îngrămădite publicații oficiale, alături de fotografii de familie şi o combină muzicală cu discurile favorite: Beatles, Jethro Tull, Juan Luis Guerra, Beethoven, Bach. După epuizantul program oficial, acolo îşi încheia preşedintele audiențele neoficiale sau se relaxa seara, împreuna cu prietenii, la un pahar de whisky.

Gaviria l-a întâmpinat pe Villamizar cu un salut cordial şi i-a vorbit pe un ton binevoitor şi înțelegător, dar cu acea sinceritate oarecum brutală care-i era proprie. Totuşi, Villamizar se simțea atunci mai liniştit, odată depăşit şocul inițial, mai ales că obținuse suficiente informații pentru a-şi da seama că preşedintele nu putea face prea multe pentru el. Amândoi erau convinşi că Maruja şi Beatriz fuseseră răpite din rațiuni politice şi nu trebuia să aibă darul divinației că să ştie că autorul era Pablo Escobar. Dar esențial – după cum spunea Gaviria – nu era să ştie adevărul, ci să-l facă pe Escobar să recunoască acest lucru,

că un prim pas important pentru asigurarea securității prizonierelor.

Pentru Villamizar a fost limpede încă din primul moment că președintele nu se va abate de la Constituție sau de la lege că să-l ajute și nu va întrerupe operațiunile militare de căutare a răpitorilor, dar nici nu va întreprinde din proprie inițiativă operațiuni de eliberare fără acordul familiei.

— Asta este politica noastră, a spus președintele.

Nu mai era nimic de adăugat. Când Villamâzar a părăsit palatul prezidențial, trecuseră douăzeci și patru de ore de la răpire, iar el era orb în fața propriului destin. Știa însă că se putea bizui pe sprijinul guvernului în demersurile efectuate pe cont propriu în favoarea captivelor sale și mai știa, de asemenea, că îl avea pe Rafael Pardo la dispoziția sa. Cu toate acestea, pentru el, realismul necruțător al lui Diego Montana Cuellar prezenta o mai mare credibilitate.

Prima persoana răpită în acel lung șir fără precedent – pe 30 august, la nici trei saptămâni după învestitura președintelui Cesar Gaviria – a fost Diana Turbay, directoarea postului de televiziune *Cripton* și a revistei *Hoy x Hoy*[8] din Bogotá, fiica fostului președinte al republicii și șeful suprem al partidului liberal, Julio Cesar Turbay. O dată cu ea fuseseră luați ostatici patru membri ai echipei care o însoțea: redactoarea telejurnalului, Azucena Lievano, redactorul Juan Vitta, camera-manii Richard Becerra și Orlando Acevedo, precum și Hero Buss, un ziarist german stabilit în Columbia, în total, șase persoane.

Stratagema de care s-au folosit răpitorii a fost o așa-zisă întrevedere cu preotul Manuel Perez, comandantul suprem al Ejercito de Liberacion Nacional[9] (E.L.N.). Niciuna dintre

---

[8] Joc grafic pentru *hoy por hoy* – „astăzi”, „în zilele noastre”, bazat pe polivalența prepoziției *por* – „pentru”, „înmulțit cu” (sp., n.fr.).

[9] Armata de Eliberare Națională (sp., n.tr.).

puținele persoane care au aflat despre această invitație nu a fost de părere ca Diana s-o accepte. Printre ei, ministrul Apărării, generalul César Botero, şi Rafael Pardo, căruia preşedintele republicii îi explicase riscurile expediției, cu rugămintea să fie avertizată în legătură cu ele şi familia Turbay. Şi totuşi, cine îşi închipuia că Diana avea să renunțe la această călătorie n-o cunoştea deloc, în realitate, interviul cu preotul Manuel Perez o interesa, probabil, mult mai puțin decât posibilitatea unui dialog de pace. Cu ani în urma, întreprinsese în secret o expediție pe spinarea catârilor, pentru a se întâlni şi a discuta cu grupurile militare de autoapărare în propriile teritorii, într-o încercare solitară de a înțelege acea mişcare din propria perspectivă politică şi gazetărească. Ştirea a trecut neobservată la vremea sa, iar rezultatele întrevederii n-au fost date publicității. Mai târziu, în ciuda mai vechiului sau conflict cu organizația M-19, s-a împrietenit cu comandantul Carlos Pizarro, pe care l-a vizitat în tabăra lui pentru a căuta soluții de pace. E limpede că acela care a pus la cale planul răpirii cunoştea bine aceste antecedente. Astfel încât, în acel moment, niciun motiv, niciun obstacol, nimic pe lumea asta n-ar fi putut-o împiedica pe Diana să plece în căutarea preotului Perez, care deținea o altă cheie a păcii.

Cu un an în urmă, din cauza unor impedimente apărute în ultimul moment, întâlnirea fusese amânată, dar, în ziua de 30 august, la cinci după-amiaza, şi fără a anunța pe nimeni, Diana şi echipa ei au pornit la drum într-o furgonetă hodorogită, însoțiți de doi tineri şi de o fată care s-au dat drept reprezentanți ai conducerii E.L.N. Călătoria în sine a fost parodia fidelă a aceleia pe care ar fi organizat-o înseşi gherilele. Mai mult ca sigur, însoțitorii fie făceau sau făcuseră parte dintr-o mişcare militară, fie îşi învățaseră foarte bine lecția, pentru că n-au comis, nici cu vorba, nici cu fapta, vreo greşeală care să-i dea de gol.

În prima zi, au ajuns până la Honda, localitate aflată la o sută patruzeci şi şase de kilometri de Bogotá. Acolo îi aşteptau alte persoane cu două vehicule mai confortabile. După ce au cinat într-o cârciumă de țară, şi-au continuat călătoria pe un drum aproape invizibil şi primejdios, sub o ploaie torențială, iar zorii i-au prins aşteptând să se însenineze ca să nu se prăbuşească în râpa ce se căsca sub ei. Într-un sfârşit, la unsprezece dimineața, au ajuns, obosiți şi nedormiți, într-un loc unde îi aştepta o patrulă cu cinci cai. Timp de patru ore, şi-au continuat drumul, Diana şi Azucena călare, iar tovarăşii lor pe jos, printr-o pădure deasă, mai târziu printr-o vale idilică, presărată cu case albe, risipite printre plantațiile de cafea. Lumea ieşea să-i vadă trecând, unii o recunoşteau pe Diana şi o salutau de pe terase. Juan Vitta a calculat că, în drumul lor, întâlniseră nu mai puțin de cinci sute de persoane. După-amiaza au poposit la o fermă pustie, unde un tânăr cu înfățişare de student s-a prezentat ca făcând parte din E.L.N., dar nu le-a dat nicio informație despre destinația lor. Toți s-au simțit, dintr-o data, descumpăniți. La mai puțin de o jumătate de kilometru, se zărea o porțiune de autostradă, iar în zare, un oraş care nu putea fi decât Medellin. Adică un teritoriu care nu se afla sub controlul grupării E.L.N. Doar dacă – se gândise Hero Buss – nu era vorba cumva de o mutare magistrală a preotului Perez pentru a se întâlni cu ei într-o zonă în care nimeni nu putea bănui că se afla.

După alte doua ore de mers, au ajuns, într-adevar, la Copacabana[10], un municipiu devorat de avântul demografic al Medellin-ului. Au poposit într-o căsuță cu pereți albi şi olane năpădite de muşchi, înfiptă parcă pe un versant povârnit şi sălbatic. Înăuntru se afla un salon, iar de fiecare parte câte o odăiță, în cea cu trei paturi duble s-au instalat

[10] Localitate din apropierea Medellin-ului (n.tr.).

călăuzele, în cealaltă – cu un pat dublu şi altele două suprapuse –, au fost găzduiți bărbații din echipă. Dianei şi Azucenei le-a fost rezervată cea mai buna cameră, din spate, care, după toate semnele, servise mai înainte drept dormitor altor femei. Lumina era aprinsă în plină zi, pentru că toate ferestrele erau bătute în scânduri.

După vreo trei ore de aşteptare, a sosit un bărbat mascat care le-a urat bun venit în numele comandamentului şi i-a anunțat că sunt aşteptați de preotul Perez, dar, din motive de securitate, trebuia să le conducă mai întâi pe femei. A fost prima dată când Diana a dat semne de nelinişte. Hero Buss a luat-o deoparte şi a sfătuit-o să nu accepte cu niciun preț să fie despărțiți. Întrucât n-a fost chip să se opună, Diana i-a strecurat pe furiş cartea ei de identitate, fără să mai aibă răgaz să-i explice de ce, dar el a înțeles că aceasta putea reprezenta o dovada în cazul în care ar fi fost ucisă.

Înainte de a se lumina de ziua, cele doua femei şi Juan Vitta au fost luați de acolo. Hero Buss, Richard Becerra şi Orlando Acevedo au rămas în camera cu patul dublu şi cu cele două suprapuse, împreună cu cinci gardieni. Bănuiala că fuseseră atraşi într-o cursă sporea cu fiecare ceas. Seara, în timp ce jucau cărți, lui Hero Buss i-a atras atenția faptul că unul dintre gardieni avea la mână un ceas scump. „Care va să zică gruparea E.L.N. a ajuns să-şi permită ceasuri Rolex", a glumit el. Dar adversarul său s-a prefăcut că nu înțelege aluzia. Un alt amănunt care l-a nedumerit pe Hero Buss a fost faptul că armele pe care le purtau nu erau cele folosite de obicei în luptele de gherilă, ci în operațiunile urbane. Orlando, care vorbea puțin şi se considera sărăntocul grupului, nu a avut nevoie de atâtea piste pentru a întrezări adevărul, copleşit cum era de senzația insuportabilă că se petrecea ceva grav.

Prima dată au fost mutați în altă casă pe 10 septembrie, la miezul nopții, când gardienii au năvălit strigând: „Potera”. După două ore de marş forțat prin dumbrăvi înflorite, pe o furtună cumplită, au ajuns la casa unde se aflau Diana, Azucena şi Juan Vitta. Era spațioasa, bine dotată, avea chiar şi un televizor cu ecran mare – şi fără nimic care să poată trezi suspiciuni. Niciunul dintre ei însă nu şi-a închipuit vreodată că, dintr-o simpla întâmplare, în noaptea aceea se aflaseră cu toții foarte aproape de libertate. A fost o escală de câteva ore pe care le-au folosit pentru a schimba gânduri, experiențe şi planuri de viitor. Diana şi-a deschis sufletul în fața lui Hero Buss. I-a vorbit despre remuşcarea care o macină pentru că-i antrenase în capcana în care se găseau prinşi, i-a mărturisit că încerca să-şi potolească dorul de cei dragi – soțul, copiii, părinții ei –, care nu-i dădea nicio clipă pace. Dar rezultatul strădaniilor era mereu altul.

În seara următoare, în timp ce ea, Azucena şi Juan Vitta erau conduşi pe jos spre o a treia casă, pe un drum imposibil şi pe o ploaie ce nu mai contenea, Diana şi-a dat seama că nimic din ceea ce li se spunea nu era adevărat. Chiar în noaptea aceea, un gardian pe care nu-l mai văzuse până atunci i-a risipit orice îndoiala.

— Să ştiți că dumneavoastră nu sunteți reținuți de gruparea E.L.N., ci de Extrădabili, le-a spus el. Dar nu vă faceți griji, fiindcă o să fiți martori la un eveniment istoric.

Dispariția echipei Dianei Turbay continua să fie învăluită în mister când, nouăsprezece zile mai târziu, a fost răpită Marina Montoya. Trei bărbați eleganți, înarmați cu pistoale de 9 milimetri şi automate Mini Uzzi cu amortizor, o târâseră afară exact în momentul în care închidea

Restaurantul „Donde las Tias”[11], aflat în partea de nord a oraşului Bogotá. Sora ei, Lucrecia, care o ajuta să servească clienţii, a avut norocul să fie cu piciorul în ghips din cauză că-şi luxase glezna, aşa că n-a mai putut veni în ziua aceea la restaurant. Marina închisese deja, dar a deschis din nou pentru că i-a recunoscut pe cei trei bărbaţi care băteau la uşă. Luaseră prânzul de mai multe ori acolo în ultima săptămână şi impresionaseră plăcut întregul personal cu amabilitatea şi umorul lor de antioquieni[12], dar şi cu bacşişurile de treizeci la sută pe care le lăsau chelnerilor. În seara aceea însă, s-au comportat cu totul altfel. Imediat ce li s-a deschis, au blocat uşa cu un paspartu şi au scos-o pe Marina din local. Ea a reuşit să se agaţe de un stâlp de electricitate şi a început să ţipe. Unul dintre agresori a lovit-o aşa de tare cu genunchiul în spate, încât i s-a tăiat răsuflarea. Au dus-o pe sus, mai mult leşinată, până la un Mercedes 190 albastru şi au aşezat-o în portbagajul special amenajat ca să poată respira.

Luis Guillermo Perez Montoya, unul dintre cei şapte copii ai Marinei, în vârsta de patruzeci şi opt de ani, având o funcţie importanta în cadrul firmei Kodak în Columbia, a dat întâmplării aceeaşi interpretare că toţi ceilalţi: mama lui fusese răpită ca represalii pentru nerespectarea de către guvern a înţelegerilor dintre German Montoya şi Extrădabili. Neîncrezător din fire în tot ce avea de-a face cu oficialităţile, şi-a asumat sarcina de a-şi elibera mama tratând direct cu Pablo Escobar.

Lipsit de orice informaţie, fără să ia în prealabil contact cu cineva, fără să ştie măcar ce va face odată ajuns acolo, a plecat două zile mai târziu la Medellin. De la aeroport a luat un taxi şi i-a cerut şoferului, fără să-i dea vreo adresă

---

[11] La cele doua mătuşi (sp., n.tr.).

[12] Locuitori ai departamentului Antioquia (sp., n.tr.).

anume, să-l ducă în oraş. Realitatea crudă i-a ieşit brusc în întâmpinare când a văzut abandonat pe marginea şoselei cadavrul unei adolescente de vreo cincisprezece ani, gătită de sărbătoare cu haine viu colorate şi machiată strident. Pe frunte i se zarea urma unui glonţ şi un firicel de sânge uscat. Luis Guillermo, căruia nu-i venea să-şi creadă ochilor, a arătat-o cu degetul.

— Acolo e o fată moartă.

— Da, a spus şoferul fără să privească. Sunt paţachinele care chefuiesc cu prietenii lui *don* Pablo.

Incidentul a spart gheaţa. Luis Guillermo i-a mărturisit şoferului care era scopul călătoriei lui, iar acesta i-a spus cum putea ajunge la presupusa fiică a unei verişoare primare a lui Pablo Escobar.

— Duceţi-vă azi, la opt, la biserica din spatele pieţei, i-a spus. Acolo o să vină o fată pe care o cheamă Rosalia.

Îl aştepta acolo, într-adevăr, pe o bancă din piaţă. Era aproape o copilă, dar se comporta şi vorbea cu siguranţa unei femei mature, hârşită de viaţă. Pentru început, i-a spus, ca să meargă bine lucrurile, era nevoie de o jumătate de milion de pesos, bani peşin. I-a dat adresa hotelului unde trebuia să se instaleze joia următoare şi unde urma să fie sunat a doua zi, vineri, la şapte dimineaţa sau la şapte seara.

— Cea care o să vă sune se numeşte Pita, a precizat.

A aşteptat în zadar două zile şi o parte dintr-a treia, în cele din urma, şi-a dat seama că a fost tras pe sfoară şi a mulţumit cerului că Pita nu sunase ca să-i ceară banii. A fost aşa de discret, încât soţia lui n-a aflat despre acele călătorii şi despre jalnicul lor rezultat decât patru ani mai târziu, când el le-a povestit pentru prima dată pentru reportajul de faţă.

Patru ore după răpirea Marinei Montoya, un jeep şi un Renault 18 au blocat din faţa şi din spate automobilul redactorului-şef al cotidianului *El Tiempo,* Francisco Santos, pe o stradă cu sens unic din cartierul Las Ferias, din vestul oraşului Bogotá. Maşina lui, un jeep roşu, cu aspect obişnuit, era blindată încă din fabrică, dar cei patru atacatori care l-au înconjurat aveau nu numai pistoale de 9 milimetri şi semiautomate Mini Uzzi cu amortizor, dar şi o bâtă specială pentru spart geamurile. N-a fost însă nevoie de nimic din toate astea. Pacho, un incorigibil amator de stat la taclale, s-a grăbit să deschidă portiera că să discute cu agresorii. „Aş fi preferat să mor decât să nu ştiu ce se întâmplă", a mărturisit el. Unul dintre răpitori i-a lipit un pistol în frunte şi l-a obligat să iasă din maşina cu capul plecat. Altul a deschis uşa din faţă şi a tras trei focuri: unul a ricoşat, lovindu-se de geamuri, iar celelalte două i-au găurit ţeasta şoferului, Oromansio Ibáñez, de treizeci şi opt de ani. Pacho nu şi-a dat seama ce s-a întâmplat. Câteva zile mai târziu, rememorând scena atacului, şi-a amintit că auzise ţiuitul celor trei gloanţe înăbuşit de amortizor.

Totul s-a petrecut atât de fulgerător, încât n-a atras nimănui atenţia, în ciuda traficului intens din zilele de marţi. Un agent de poliţie a descoperit cadavrul zacând într-o baltă de sânge pe scaunul din faţă al maşinii abandonate. A luat staţia radio de emisie-recepţie şi, imediat, a auzit la celalalt capăt un glas pierdut, parca, printre galaxii.

— Alo!

— Cine e la aparat? a întrebat agentul.

— Aici *El Tiempo.*

Ştirea s-a răspândit în eter zece minute mai târziu. De fapt, operaţiunea începuse să fie pregătită cu patru luni în urmă, dar fusese pe punctul de a eşua din cauza deplasărilor imprevizibile ale lui Pacho Santos. Din aceleaşi motive, cu cincisprezece ani în urmă, organizaţia M-19

renunțase la planul de a-l răpi pe tatăl acestuia, Hernando Santos.

De data aceasta, fuseseră luate în calcul până şi cele mai neînsemnate detalii. Maşinile răpitorilor, surprinse de un blocaj pe bulevardul Boyacá[13], în dreptul străzii 80, s-au strecurat pe trotuare şi s-au pierdut pe străduțele întortocheate ale unui cartier muncitoresc. Pacho Santos fusese aşezat între doi dintre atacatori şi obligat să-şi pună nişte ochelari cu lentilele vopsite cu ojă. A urmărit însă în gând virajele maşinii până în clipa în care aceasta a intrat zgâlțâindu-se într-un garaj. După traseul străbătut şi după durata călătoriei, a reuşit să-şi formeze o idee aproximativa despre cartierul în care se aflau.

Unul dintre răpitori l-a apucat de braț şi l-a condus fără să-i scoată ochelarii de orb până la capătul unui coridor. Au urcat la etaj, au cotit la stânga, au mai făcut vreo cinci paşi şi au pătruns într-o încăpere înghețată. Abia acolo i-au scos ochelarii. Atunci s-a trezit într-un dormitor întunecat, cu ferestrele bătute in scânduri şi cu un singur bec pe tavan. Singurele mobile erau un pat matrimonial ale cărui aşternuturi păreau destul de uzate, o masă cu un radio portabil pe ea şi un televizor.

Abia atunci Pacho şi-a dat seama că răpitorii se grăbeau nu atât din motive de securitate, cât că să ajungă la timp pentru meciul de fotbal dintre Santafé şi Caldas. Ca să fie toți împăcați şi să scape de griji, i-au dat o sticlă de rachiu şi l-au lăsat singur cu radioul lui, iar ei au plecat să asculte meciul la parter. El a golit jumătate din sticlă în zece minute, dar n-a simțit alt efect decât imboldul de a asculta meciul la radio. Suporter fanatic al echipei Santafé încă de mic copil, n-a putut să-şi savureze rachiul în linişte din pricina furiei stârnite de scorul egal: doi la doi. La sfârşit, şi-

[13] Departament din zona centrală a Columbiei (n.tr.).

a văzut propria imagine la telejurnalul de la noua şi jumătate într-o înregistrare mai veche: era îmbrăcat în smoching şi înconjurat de regine ale frumuseții. Abia atunci a aflat despre moartea şoferului său.

După ce s-au terminat jurnalele de ştiri, în cameră a intrat un gardian cu o cagula din flanelă pe cap, care l-a obligat să-şi scoată hainele şi să-şi pună un trening gri, după câte se pare, uniforma obligatorie în închisorile Extrădabililor. Gardianul a încercat să-i ia şi aparatul pentru astmatici pe care îl ținea în buzunarul sacoului, dar Pacho a reuşit să-l convingă că, pentru el, obiectul acela era vital. Mascatul i-a înşirat regulamentul detenției: avea voie să se ducă la baia de pe coridor, mai mult chiar, putea să asculte radioul şi să se uite la televizor fără niciun fel de restricții, dar nu trebuia să dea sonorul prea tare. La sfârşit, l-a pus să se culce şi i-a legat glezna de pat cu o funie.

Gardianul şi-a întins pe jos o saltea, paralelă cu patul, iar o clipa mai târziu, a început să sforăie cu un şuierat intermitent, învăluit în bezna de nepătruns a nopții, Pacho a realizat că aceea era abia prima noapte a unui viitor incert în care se putea întâmpla orice.

Gândul i-a fugit imediat la Maria Victoria – cunoscuta în cercul lor de prieteni că Marivé –, minunata lui soție, frumoasă, inteligentă şi de mare caracter, cu care avea la acel moment doi copii, Benjamin de un an şi opt luni şi Gabriel de şapte luni. De undeva, din apropiere, răsuna cântatul unui cocoş, iar Pacho s-a minunat de ornicul lui anapoda. „Un cocoş care cântă la zece seara trebuie să fie nebun”, îşi spuse. E un bărbat emotiv, impulsiv şi care plânge uşor: copie fidelă a tatălui sau. Andres Escabi, soțul surorii sale Juanita, murise într-un avion care explodase în aer din cauza unei bombe puse de Extrădabili. În mijlocul familiei îndoliate, care se adunase să-l plângă pe cel dispărut, Pacho rostise o frază care i-a cutremurat pe toți:

„În decembrie, unul dintre noi nu va mai fi în viață”, în noaptea când a fost răpit însă, n-a simțit că aceea ar fi ultima din viața sa. Pentru prima dată îşi simțea nervii destinşi şi avea certitudinea că va supraviețui. Dându-şi seama, după ritmul respirației, că gardianul întins lângă el era treaz, l-a întrebat:

— În mâinile cui mă aflu?

— În mâinile cui preferați să fiți, l-a întrebat gardianul, ale gherilelor sau ale traficanților de droguri'?

— Cred că mă aflu în mâinile lui Pablo Escobar, a spus Pacho.

— Aşa e, a confirmat gardianul, dar imediat s-a corectat: în mâinile Extrădabililor.

Ştirea se raspândise că fulgerul pe calea undelor. Operatorii de la centrala telefonica a ziarului *El Tiempo* sunaseră la rudele cele mai apropiate, iar acestea la alții şi tot aşa, pâna la capătul lumii. Din cauza unor coincidențe ciudate, soția lui Pacho a fost printre ultimii care au aflat vestea. La doar câteva minute după răpire fusese sunată de Juan Gabriel Uribe, care, nefiind sigur de cele întâmplate, nu îndrăznise s-o întrebe decât dacă Pacho sosise acasă. Ea i-a răspuns că nu, iar Juan Gabriel nu a avut curaj să-i dea o veste încă neconfir-mată. Câteva minute mai târziu, a sunat-o Enrique Santos Calderon, văr primar cu soțul ei şi director adjunct la *El Tiempo.*

— Ai aflat ce s-a întâmplat cu Pacho? a întrebat-o el.

Maria Victoria a crezut că era vorba despre o altă întâmplare pe care o cunoştea deja şi care avea o oarecare legătură cu soțul ei.

— Bineînțeles, a răspuns.

Enrique a închis repede, ca să le telefoneze şi altor rude. Peste ani, comentând aceasta încurcătură, Maria Victoria a spus: „Aşa mi-a trebuit dacă am vrut să fac pe deşteapta!”

Imediat a sunat Juan Gabriel şi i-a povestit tot: şoferul fusese omorât, iar Pacho, răpit.

Preşedintele Gaviria şi consilierii săi cei mai apropiaţi tocmai analizau un material televizat destinat campaniei electorale pentru Adunarea Constituanta, când consilierul său pentru relaţiile cu presa, Mauricio Vargas, i-a şoptit la ureche: „A fost răpit Pachito Santos". Proiecţia nu a fost întreruptă. Preşedintele, care foloseşte ochelari de distanţă, şi i-a scos ca să-l privească pe Vargas.

— Să mă ţineţi la curent cu tot ce se mai întâmplă, i-a spus. Şi-a pus din nou ochelarii şi a continuat să privească ecranul.

Bunul său prieten, Alberto Casas Santamaria, ministrul Comunicaţiilor, care stătea chiar lângă el, a reuşit să audă ştirea şi a transmis-o din ureche în ureche consilierilor prezidenţiali. Un fior i-a cutremurat pe cei prezenţi în sală. În tot acest timp, preşedintele nici n-a clipit, credincios unui cod de comportament pe care chiar el îl rezuma printr-o formulă şcolăreasca: „Întâi trebuie să rezolvăm problema asta". Când proiecţia a luat sfârşit, şi-a scos ochelarii, i-a pus în buzunarul de la piept şi i-a ordonat lui Mauricio Vargas:

— Sunaţi-l pe Rafael Pardo şi spuneţi-i să convoace chiar acum Consiliul de Securitate.

Între timp, aşa cum era prevăzut, a iniţiat o dezbatere legată de materialul promoţional vizionat. Abia după ce a fost luată o decizie şi-a exteriorizat simţămintele provocate de ştirea răpirii. După o jumătate de oră, a intrat în sala unde era aşteptat de majoritatea membrilor Consiliului de Securitate. Nici nu începuseră bine, când Mauricio Vargas a intrat pe vârful picioarelor şi i-a şoptit la ureche:

— A fost răpită Marina Montoya.

De fapt, totul se întâmplase la patru după-amiază – înainte de răpirea lui Pacho –, dar ştirea avusese nevoie de încă patru ore ca să ajungă până la preşedinte.

Hernando Santos Castillo, tatăl lui Pacho, dormea de trei ore; era la zece mii de kilometri distanță, într-un hotel din Florența, într-o cameră alăturată se afla fiica sa, Juanita, iar într-alta, cealaltă fiică, Adriana, împreună cu soțul ei. Fuseseră anunțați cu toții prin telefon şi căzuseră de acord să nu-şi trezească tatăl ca să-i dea vestea. Cu toate acestea, nepotul lui de soră, Luis Fernando, s-a gândit să-l sune din Bogotá pe fir direct, cu cele mai mari precauții care i-au trecut prin scăfârlie ca să-şi trezească unchiul de şaizeci şi opt de ani, cu cinci *bypass-uri* la inimă.

— Am o veste foarte proastă, i-a spus.

Hernando, desigur, şi-a imaginat ce era mai rău, dar a păstrat aparențele.

— Ce s-a întâmplat?

— Pacho a fost răpit.

Oricât de cumplită, o răpire nu este un fapt iremediabil că un asasinat, aşa încit Hernando a respirat uşurat. „Slavă Domnului!”, a spus şi, imediat, a schimbat tonul:

— Nu vă pierdeți cu firea. O să vedem ce e de făcut.

O oră mai târziu, în zorii înmiresmați ai toamnei toscane, au pornit cu toții în lunga călătorie de întoarcere în Columbia.

La o săptămâna după plecarea Dianei, familia Turbay, nelinişti tă de lipsa veştilor din partea ei, a solicitat guvernului să intervină neoficial pe lângă principalele grupări de gherilă. La o săptămână după data la care Diana ar fi trebuit să se întoarcă, soțul ei, Miguel Uribe, şi parlamentarul Alvaro Leyva, au făcut o călătorie confidențială la Casa Verde, cartierul general al Forțelor Armate Revoluționare din Columbia (F.A.R.C.), aflat în

masivul muntos oriental. Odată ajunşi acolo, au luat contact cu toate grupările militare, încercând să stabilească dacă Diana era prizoniera vreuneia dintre ele. Într-un comunicat comun dat publicității, şapte dintre acestea au negat orice amestec într-o astfel de acțiune.

Neştiindu-se ce s-ar mai putea întâmpla, preşedinția republicii a prevenit opinia publică împotriva proliferării comunicatelor false şi a cerut populației să aibă mai multă încredere în informațiile furnizate de guvern. Dar adevărul grav şi amar era că oamenii aveau o încredere oarbă în comunicatele narcotraficanților, aşa încât toată lumea a răsuflat uşurata pe 30 octombrie – la şaizeci şi una de zile de la răpirea Dianei Turbay şi la patruzeci şi două de la cea a lui Francisco Santos – când Extrădabilii le-au risipit ultimele îndoieli cu o singură frază: „Recunoaştem în mod public că ziariştii dispăruți sunt prizonierii noştri". Opt zile mai târziu, au fost răpite Maruja Pachon şi Beatriz Villamizar. Existau motive suficiente pentru a se presupune că fenomenul se putea intensifica.

A doua zi după dispariția Dianei şi a echipei sale, când nu exista nici cea mai mica bănuială că fuseseră răpiți, celebrul director al redacției de actualități de la postul de radio *Caracol.* Yamit Amat, a fost înconjurat pe o strada din centrul oraşului Bogotá de un comando de ucigaşi plătiți care îl urmăriseră timp de mai multe zile. Amat s-a salvat grație unei manevre atletice care i-a luat prin surprindere şi a scăpat, nimeni nu ştie cum, de un glonț tras din spate. Câteva ceasuri mai târziu, fiica fostului preşedinte Belisario Betancur, Maria Clara, aflată în maşină cu fiica sa, Natalia, de doisprezece ani, a reuşit să scape şi ea de alți pistolari care i-au blocat trecerea într-un cartier rezidențial din Bogotá. Singura explicație a acestor două eşecuri este că

agresorii primiseră instrucțiuni categorice să nu-şi ucidă victimele.

Primii care au aflat în mod cert în mâinile cui se aflau Maruja Pachon şi Beatriz Villamizar au fost Hernando Santos şi fostul preşedinte Turbay, când Escobar în persoană l-a însărcinat printr-o scrisoare pe unul dintre avocații săi, la patruzeci şi opt de ore după răpire, să le transmită vestea: „Poți să le spui că Pachon se afla în mâinile noastre". La 12 noiembrie, au primit o altă confirmare indirectă: o scrisoare purtând antetul Extrădabililor, adresată lui Juan Gomez Martínez, directorul ziarului *El Colombiano* din Medellin, care intervenise de mai multe ori pe lângă Escobar în numele Clubului Personalităților. „Răpirea ziaristei Maruja Pachon, se spunea în scrisoarea Extrădabililor, reprezintă riposta noastră la recentele torturi şi răpiri din oraşul Medellin, opera aceluiaşi organ de securitate al statului, de atâtea ori menționat în comunicatele noastre anterioare." Şi îşi exprimau încă o dată hotarârea de a nu elibera niciun ostatic atâta timp cât situația se menținea neschimbată.

Doctorul Pedro Guerrero, soțul lui Beatriz, copleşit încă de la început de o neputința totală în fața unor fapte care îl depăşeau, s-a decis să-şi închidă cabinetul de psihiatrie. „Cum îi puteam consulta pe alții dacă eu eram mai bolnav ca ei?", a spus. Suferea de crize de angoasă pe care nu voia să le transmită şi copiilor. Nu avea o clipă de linişte, se consola cu whiskyul savurat pe înserat şi-şi păstorea insomniile ascultând la emisiunea *Suveniruri radiofonice*[14] bolerourile înecate în lacrimi ale îndrăgostiților. „Iubirea mea, cânta cineva, dacă mă auzi, raspunde-mi."

[14] În original, *Radio Recuenios* (n.tr.).

Alberto Villamizar, conştient încă de la început că răpirea soției şi a surorii sale era doar o verigă dintr-un lanț de evenimente sinistre, a încercat să strângă în jurul său familiile celorlalți ostatici. Dar prima vizită la Hernando Santos i-a sfâşiat inima. Însoțit şi de Gloria Pachon de Galán, cumnata lui, l-a găsit pe Hemando prăbuşit pe o sofa, într-o stare de totală descurajare. „Trebuie să mă pregătesc să sufăr cât mai puțin cu putință când îl vor ucide pe Francisco", le-a spus de la bun început. Villamizar a încercat să schițeze un plan de negocieri cu răpitorii, dar Hernando i-a tăiat orice avânt cu scepticismul său iremediabil.

— Nu fi naiv, băiete dragă, i-a spus, dumneata habar nu ai cum sunt indivizii ăştia. Nu mai e nimic de făcut.

Fostul preşedinte Turbay s-a arătat optimist. Aflase din diverse surse că fiica lui era prizoniera Extrădabililor, dar luase hotărârea să nu recunoască acest lucru public atâta vreme cât nu ştia cu certitudine ce anume revendicau aceştia, aşa încât, cu o săptămână în urmă, parase cu o eschivă de toreador temerar întrebarea unui grup de ziarişti dornici să obțină o confirmare a zvonurilor care circulau prin țară.

— Îmi spune mie inima, le-a declarat el, că Diana şi colaboratorii săi sunt reținuți de problemele lor gazetăreşti şi nicidecum că ar fi fost luați ostatici.

Cu toții păreau să-şi fi pierdut orice speranța, lucru firesc după trei luni de intervenții sterile. Cel puțin aceasta era explicația pe care încerca să o dea Villamizar, care, în loc să se lase contaminat de pesimismul celorlalți, se străduia să imprime un nou elan eforturilor comune.

Întrebat în zilele acelea ce fel de om era Villamizar, un prieten de-al său îi schițase portretul dintr-o singura trăsătură de condei: „E un tovarăş de pahar nemaipomenit". Villamizar aceptase cu dragă inimă această caracterizare, ca

pe un merit de invidiat şi ieşit din comun. Totuşi, în chiar ziua răpirii soţiei sale, conştient că, în situaţia lui, aceasta calitate putea fi, la fel de bine, foarte periculoasa, a luat decizia să nu se mai atingă de băutura în public, atâta vreme cât captivele nu erau puse în libertate. Ca orice adevărat băutor de ocazie, ştia că alcoolul slăbeşte vigilenţa, dezleagă limba şi, într-o oarecare măsură, alterează simţul realităţii. Riscul este prea mare, mai ales atunci când trebuie să-ţi cumpăneşti cu cea mai mare grijă flecare gest şi fiecare cuvânt. Aşa încât disciplina pe care şi-a impus-o nu a fost o penitenţă, ci o măsură de siguranţă. Nu s-a mai dus la nicio petrecere şi a pus cruce vieţii de boem şi chiolhanurilor politice. În serile de mai mare tensiune emoţională, băiatul lui, Andres, îi asculta destăinuirile cu un pahar de apă tonică alături, în timp ce el se consola cu un whisky solitar.

În cursul întâlnirilor cu Rafael Pardo, a adus în discuţie soluţii alternative, dar, de fiecare dată, se lovea de politica guvernului, care nu renunţa la ameninţarea cu extrădarea. Amândoi ştiau, în plus, că acesta era cel mai puternic instrument cu ajutorul căruia Extrădabilii puteau fi obligaţi să se predea, iar preşedintele îl folosea cu aceeaşi convingere cu care aceştia îl foloseau că să nu se predea.

Villamizar nu era de formaţie militar, dar crescuse în preajma cazărmilor. Doctorul Alberto Villamizar Florez, tatăl lui, fusese ani de-a rândul medicul Gărzii Prezidenţiale şi cunoştea îndeaproape viaţa ofiţerilor din cadrul ei. Bunicul său, generalul Joaquin Villamizar Florez, fusese comandantul general al Forţelor Armate. Alberto moştenise de la ei atât caracterul de militar, cât şi pe cel de santanderin[15], fiind deopotrivă cordial şi autoritar, sobru şi chefliu, un om care spune pe şleau ce are de spus şi n-a

[15] Locuitor al departamentelor Santander şi Norte de Santander (n.tr.).

tutuit pe nimeni în viața lui. Exemplul tatălui a fost însă mai puternic, astfel încât a studiat medicina la Universitatea Javeriana, deşi nu şi-a luat licența niciodată, lasându-se târât de vârtejul implacabil al politicii. Nu pentru că ar fi militar, ci doar fiindcă e santanderin get-beget, nu se desparte niciodată de un Smith & Wesson 38 cu țeava scurtă, pe care nu şi-ar dori să-l folosească vreodată. Oricum, înarmat sau nu, cele mai mari virtuți ale sale rămân fermitatea şi răbdarea. Care, la o privire superficială, par contradictorii, dar viața i-a demonstrat că nu sunt defel. Cu o astfel de moştenire în spate, lui Villamizar îi prisosea cutezanța pentru a încerca o rezolvare pe calea armelor, dar a respins aceasta idee, rezervând-o pentru cazul extrem în care s-ar fi ivit o problema de viață şi de moarte.

Astfel încât singura cale de rezolvare a situației pe care o întrezărea la sfârşitul lui noiembrie era o confruntare directă cu Escobar şi o negociere ca între un santanderin şi un antioquian aprig şi neînduplecat. Într-o seară, obosit de tot acel sterp du-te-vino, şi-a descărcat năduful în fața lui Rafael Pardo. Acesta i-a înțeles îngrijorarea, dar răspunsul a fost categoric:

— Uite ce e, Alberto, i-a spus în stilul sau sobru şi direct, dumneata ai dreptul să faci orice demersuri pofteşti, dar dacă vrei, într-adevar, să colaborăm pe mai departe, trebuie să ştii că nu poți trece peste politica de supunere promovată de guvern. Nici măcar cu un pas, Alberto. Mai limpede de-atâta nu se poate.

Nicio alta calitate nu i-ar fi fost mai de folos lui Villamizar ca fermitatea şi răbdarea pentru a depăşi conflictele lăuntrice stârnite de acele condiții. Şi anume, să acționeze după bunul său plac, după cum îi dictau imaginația şi felul sau de a fi, dar, de fiecare dată, cu mâinile legate.

3

Când a deschis ochii, Maruja şi-a amintit o veche zicala spaniolă: „Să nu-ţi dea Domnul cât poţi duce”. Trecuseră zece zile de când fuseseră răpite şi atât Beatriz, cât şi ea începeau să se obişnuiască cu o rutină care în prima seară li se păruse de neconceput. Răpitorii le repetaseră în nenumărate rânduri că aceea era o operaţiune militară, dar regimul vieţii de ostatic era mai dur decât cel de la închisoare. Nu aveau voie să vorbească decât în caz de urgenţă şi totdeauna în şoaptă, nici să se ridice de pe salteaua pe care dormeau împreună. Totul trebuia făcut cu permisiunea celor doi gardieni, care nu le pierdeau din ochi nici când erau cufundate în somn: permisiunea de a se aşeza, de a-şi întinde picioarele, de a vorbi cu Marina, de a fuma. În plus, Maruja trebuia să-şi acopere gura cu o perna că să-şi înăbuşe tusea.

Singurul pat din cameră, cel al Marinei, era luminat zi şi noapte de o veioza eternă. Paralel cu patul, întinsă pe podea, era salteaua pe care dormeau Maruja şi Beatriz, una cu picioarele la capul celeilalte, ca peştişorii din zodiac, acoperite amândouă cu o singura pătura. Gardienii le păzeau aşezaţi pe podea, sprijinindu-se cu spatele de perete. Spaţiul era aşa de îngust, încât, dacă îşi întindeau picioarele, ajungeau cu ele pe salteaua captivelor. Trăiau în penumbră, pentru că singura fereastră era acoperită. Înainte de a se culca, crăpăturile singurei uşi din încăpere erau îndesate cu cârpe, pentru ca prin ele să nu răzbată în restul casei lumina veiozei. Nu exista altă lumina nici ziua, nici noaptea, în afară de licărul televizorului, pentru că Maruja ceru să fie scos becul albastru care imprima tuturor chipurilor o paloare înspăimântatoare. Camera închisă şi lipsită de aerisire se umplea treptat cu o căldură pestilenţială. Cele mai cumplite ceasuri erau între sase şi

nouă dimineaţa, când, după ce se trezeau, prizonierele ramâneau fără aer, fără nimic de băut sau de mâncat, aşteptând să fie desfundate crăpăturile uşii pentru a putea respira mai în voie. Singura alinare pentru Maruja şi Marina erau cana de cafea de care beneficiau cu punctualitate şi pachetul de ţigări pe care îl primeau de câte ori cereau. Pentru Beatriz, specialista în terapie respiratorie, fumul acumulat în odăiţă era o adevărată nenorocire, îl suporta totuşi în tăcere, pentru că celelalte se simţeau fericite. Odată, în timp ce-şi savura ţigara şi cafeaua, Marina, a exclamat: „Ce bine o să fie când o să ne întâlnim toate acasă la mine, la o ţigară şi la o cafeluţă, facând haz de zilele astea îngrozitoare!”. În ziua aceea, în loc să sufere, Beatriz a regretat că nu fuma.

Faptul că toate trei se aflau în acelaşi loc era, poate, o soluţie de urgenţă, întrucât casa unde fuseseră duse la început devenise, probabil, inutilizabilă după ce şoferul de pe taxiul accidentat dezvăluise direcţia în care se îndreptau răpitorii. Numai aşa se explica acea schimbare pripită sau odaia aceea mizerabilă în care aveau la dispoziţie doar un pat îngust, o saltea simplă pentru două persoane şi mai puţin de şase metri pătraţi pentru cele trei ostatice şi pentru cei doi gardieni de serviciu. Şi pe Marina o mutaseră din alta casă – sau de la altă fermă, cum spunea ea – pentru că beţiile gardienilor şi debandada care domnea printre ei puneau în pericol întreaga acţiune. Oricum, era de neconceput ca una dintre marile organizaţii internaţionale din lume să fie atât de lipsită de inimă şi să nu asigure nici acoliţilor, nici victimelor condiţii de viaţă cât de cât decente.

Nu aveau nici cea mai mică idee unde se aflau. Judecând după zgomotele care răzbăteau până la ele, erau încredinţate că prin apropiere trecea o şosea pentru camioane de mare tonaj. De asemenea, se părea că nu foarte departe era un chioşc cu băuturi alcoolice, ca atâtea altele

de pe marginea drumului, unde muzica răsuna până noaptea târziu. Când şi când, se auzea un megafon care, uneori, lansa chemări la manifestări politice sau religioase, alteori, transmitea concerte asurzitoare. În câteva rânduri, au auzit lozincile campaniilor electorale pentru apropiata Adunare Constituantă. Mult mai frecvent se auzea huruitul avioanelor de mici dimensiuni care decolau şi aterizau nu departe de acel loc, ceea ce le făcea să creadă că se aflau în apropiere de Guayniaral, un aeroport cu pista scurtă aflat la douăzeci de kilometri nord de Bogotá. Maruja, familiarizată încă de mic copil cu clima savanei, simţea că frigul din cameră nu era frigul pe care-l simţi în câmp deschis, ci semăna cu acela din oraş. În plus, precauţiile excesive ale gardienilor erau de înţeles numai dacă se aflau într-o zona urbană.

Mai surprinzător decât toate era însă huruitul ocazional al unui elicopter care se auzea atât de aproape, încât aveau impresia că trece chiar pe deasupra casei. Marina Montoya era de părere că în el se afla un ofiţer al armatei, care răspundea de răpiri. Încetul cu încetul, aveau să se obişnuiască cu acel zgomot, deoarece în timpul captivităţii lor, elicopterul a aterizat cel puţin o dată pe lună, iar prizonierele nu s-au mai îndoit nicio clipă că acest fapt avea legătura cu ele.

Era cu neputinţă să distingi hotarul dintre adevăr şi imaginaţia molipsitoare a Marinei. Spunea, de pildă, că Pacho Santos şi Diana Turbay se aflau în alte camere din aceeaşi casă, astfel încât militarul din elicopter se ocupa de fiecare dată de toate cele trei cazuri. O dată au auzit nişte zgomote alarmante în curte. Majordomul îşi înjura nevasta şi o bruftuluia dându-i tot felul de ordine repezite, ba să-l ridice de acolo, ba să-l aducă mai încoace sau să-l întoarcă cu faţa în sus, de parcă ar fi încercat să înghesuie un cadavru într-un loc prea strâmt. Pradă delirurilor ei

tenebroase, Marina s-a gândit că, mai mult că sigur, îl ciopârțiseră pe Francisco Santos şi îngropau bucățile sub dalele din bucătărie. „Când încep măcelul, nu se mai opresc, spunea. Următoarele o să fim noi.” A fost o noapte de groază, până ce au aflat, din întâmplare, că mutaseră o maşină de spălat primitivă, pe care patru inşi de-abia dacă o puteau ridica.

Noaptea, peste casă, se aşternea o linişte deplină, întreruptă doar de un cocoş nebun, fără simțul trecerii timpului, care cânta când avea el chef. Se auzeau câini lătrând departe, iar unul, care li s-a părut a fi un câine de pază dresat, hămăia chiar lângă casă.

Maruja a călcat de la început cu stângul. S-a ghemuit pe saltea, a închis ochii, încercând să-şi limpezească gândurile şi, timp de câteva zile, nu i-a mai deschis decât atât cât era necesar. Dar nu pentru că ar fi putut dormi opt ceasuri în şir, căci ea, biata, abia dacă apuca să ațipească o jumătate de oră, iar când se trezea, era cuprinsă din nou de nelinişstea care o pândea în viața reală. Era o frică permanentă: senzația fizică a unui arc de oțel în stomac, gata oricând să plesnească şi să se preschimbe în panică. Maruja îşi derula în minte filmul întregii sale vieți, încercând să se agațe de amintirile frumoase, dar totdeauna ieşeau la suprafață cele neplăcute. Într-una din cele trei călătorii pe care le făcuse întorcându-se de la Djakarta în Columbia, Luis Carlos Galán o rugase în timpul unui dejun privat să-l ajute la organizarea următoarei sale campanii prezidențiale. Ea fusese consiliera lui de imagine într-o campanie anterioară, călătorise cu sora ei Gloria prin toată țara, sărbătoriseră victorii, cunoscuseră înfrângeri şi evitaseră primejdii, astfel încât oferta era cât se poate de firească. Maruja s-a simțit motivată şi măgulită. Dar, spre sfârsit, a remarcat la Galán un aer greu de definit, ca o lumină supranaturală: clarviziunea instantanee şi indubitabilă că va fi ucis. A fost o

impresie atât de pregnantă, încât şi-a convins soţul să se întoarcă în Columbia, deşi generalul Maza Marquez îl prevenise, fără să-i dea nicio explicaţie, asupra primejdiilor de moarte care îl pândeau acolo. Cu opt zile înainte de a se întoarce, a fost trezită la Djakarta de ştirea că Galán fusese asasinat.

De pe urma acelei experienţe a rămas cu o tendinţă depresivă care s-a accentuat o dată cu răpirea. Nu găsea nimic de ce să se agaţe pentru a scăpa de gândul că şi pe ea o pândea o primejdie de moarte. Refuza să vorbească sau să mănânce. O deranjau nepăsarea dovedită de Beatriz, brutalitatea bărbaţilor cu cagule şi nu suporta obedienţa cu care Marina nu numai că accepta regimul impus de răpitori, dar se şi identifica cu el. Parcă ar fi fost şi ea un temnicer că toţi ceilalţi, care o punea la punct dacă sforăia, dacă tuşea în timp ce dormea, dacă se mişca mai mult decât era nevoie. Maruja punea un pahar într-un loc, iar Marina se grăbea să-l ia speriata: „Ai grijă!" şi-l muta în altă parte. Maruja o înfrunta cu un dispreţ total: „Fiţi liniştită, îi spunea. Dumneavoastră porunciţi aici." Şi că să pună capac la toate, gardienii erau foarte îngrijoraţi pentru că Beatriz îşi petrecea ziua notând detalii din captivitate că să le povestească soţului şi copiilor când avea să fie eliberată. Întocmise, de asemenea, o lungă listă cu tot ce i se părea îngrozitor în cameră, dar a trebuit să abandoneze ideea când şi-a dat seama că totul era aşa acolo. Gardienii auziseră la radio că Beatriz era fizioterapeută şi, confundând această meserie cu psihoterapia, i-au interzis să mai scrie, de teamă să nu elaboreze o metodă ştiinţifică pentru a le suci minţile.

Starea de degradare a Marinei era de înţeles. Sosirea celorlalte două prizoniere se pare că a însemnat pentru ea un fel de imixtiune insuportabilă într-o lume care, după aproape două luni petrecute în anticamera morţii, devenise numai şi numai a sa. Relaţia ei cu gardienii, care ajunsese

foarte strânsă, s-a răcit din cauza nou-venitelor, aşa că, în mai puțin de două săptămâni, au început s-o chinuie din nou durerile cumplite şi însingurările din alte zile, pe care reuşise să le depăşească la vremea lor.

Cu toate acestea, nicio noapte nu i s-a părut Marujăi atât de îngrozitoare precum cea dintâi. A fost o noapte fără sfârşit şi friguroasă. Conform Institutului de Meteorologie, la unu noaptea, temperatura fusese la Bogotá între 13 şi 15 grade, iar în centrul şi în zona de nord a oraşului, în preajma aeroportului, burniţase. Pe Maruja o doborâse oboseala. A început să sforăie imediat ce a adormit, dar în fiecare clipă o trezea tusea ei persistentă de fumătoare, agravată de umezeala pereților înghețați, care în zori musteau de apă. De câte ori sforăia sau tuşea, gardienii o loveau cu călcâiul în cap. Marina le ținea isonul dintr-o teamă pe care nu şi-o putea reprima şi o amenința pe Maruja că aveau s-o lege de saltea, că să nu se mai foiască atâta sau că o să-i pună un căluş, ca să nu mai sforăie.

În zori, Marina a dat drumul la radio ca să asculte şi Beatriz buletinul de ştiri. A fost o greşeală, în cel dintâi interviu acordat lui Yamit Amat, de la *Radio Caracol,* doctorul Pedro Guerrero s-a dezlănțuit împotriva răpitorilor, insultându-i şi sfidându-i. I-a somat să se poarte ca nişte bărbați şi să-şi arate fața în luptă dreaptă. Înspăimântată, Beatriz a rămas convinsă că acele insulte aveau să se întoarcă împotriva ei.

Doua zile mai târziu, un şef elegant, cu un trup mătăhălos ce măsura nu mai puțin de un metru nouăzeci, a deschis uşa cu piciorul şi a intrat în camera ca o vijelie. Costumul impecabil şi atât de potrivit climei tropicale, mocasinii italieneşti şi cravata de mătase galbenă se băteau cap în cap cu apucăturile sale de om al cavernelor. Le-a tras câteva înjurături gardienilor, vărsându-şi furia pe cel mai timid dintre ei, căruia colegii îi spuneau Gâlcă. „Aud că

dumneata eşti foarte nervos, i-a spus. Ei bine, îţi atrag atenţia că, aici, cine are nervi o mierleşte." Şi imediat s-a întors spre Maruja, adresându-i-se fără pic de consideraţie:

— Am aflat că azi-noapte i-ai deranjat pe ceilalţi, că faci zgomot, că tuşeşti.

Maruja i-a răspuns cu un calm exemplar care putea trece foarte bine drept dispreţ:

— Sforăi când dorm şi nu-mi dau seama. Nu mă pot abţine să tuşesc pentru că în camera e frig, iar pereţii mustesc de apă dimineaţa.

Bărbatului nu-i ardea de reclamaţii.

— Şi dumneata crezi că poţi face tot ce-ţi trece prin cap? s-a răstit el. Ei bine, dacă mai sforăi sau mai tuşeşti noaptea, îţi putem zbura creierii cu un singur glonţ.

S-a întors apoi şi spre Beatriz.

— Şi dacă nu vouă, atunci copiilor sau soţilor voştri, îi cunoaştem pe toţi şi ştim unde pot fi găsiţi.

— Treaba dumneavoastră, a spus Maruja. Nu pot face nimic că să nu mai sforăi. Dacă vreţi să mă omorâţi, omorâţi-mă!

Era sinceră şi, cu timpul, avea să-şi dea seama că proceda bine. Tratamentul dur la care fuseseră supuse încă din prima zi făcea parte din metodele folosite de răpitori pentru a-i demoraliza pe ostatici. Beatriz, în schimb, încă aflată sub impresia interviului dat de soţul ei la radio, a fost mai puţin arogantă.

— De ce trebuie să-i amestecaţi în treaba asta şi pe copiii noştri, care n-au nicio vină? a replicat ea, gata să izbucnească în plâns. Dumneavoastră nu aveţi copii'?

El i-a răspuns afirmativ, poate înduioşat, dar Beatriz pierduse bătălia: lacrimile i-au înăbuşit vorbele. Maruja, care îşi recăpătase calmul, i-a sugerat şefului să vorbească cu soţul ei, dacă doreau cu adevărat să ajungă la o înţelegere.

Şi-a spus că mascatul îi ascultase, probabil, sfatul pentru că duminica următoare, când a revenit, părea alt om. A adus ziarele din ziua respectiva, cuprinzând declarațiile lui Alberto Villamizar privitoare la posibilitatea de a cădea la o înțelegere cu răpitorii. După câte se părea, aceştia începeau să acționeze în consecință. Şeful, cel puțin, s-a arătat atât de binevoitor, încât le-a cerut prizonierelor să întocmească o lista cu lucrurile absolut necesare: săpun, periuțe şi pastă de dinți, țigări, cremă pentru piele şi câteva cărți. Parte din obiectele cerute au sosit chiar în aceeaşi zi, dar unele dintre cărți le-au primit abia după patru luni. Cu timpul, s-au adunat tot felul de iconițe şi medalioane cu Pruncul Divin şi cu Preacurata, pe care unii gardieni le aduceau sau le lăsau drept amintire când îşi luau rămas-bun sau când se întorceau din scurtele lor vacanțe. După zece zile, în casa se înstăpânise rutina. Pantofii şi-i țineau sub pat, dar din cauza umezelii, trebuiau scoşi în curte din când în când, ca să se usuce. Nu puteau umbla decât încălțate cu nişte şosete bărbăteşti, din lână groasa, de diferite culori, pe care le primiseră încă din prima zi, şi foloseau două perechi deodată, că să nu li se audă paşii. Hainele cu care erau îmbrăcate în seara răpirii le fuseseră confiscate, iar în locul lor, primiseră treninguri – unul gri şi altul roz pentru fiecare – pe care le purtau zi şi noapte, şi două seturi de lenjerie, pe care le spălau la duş. La început, dormeau îmbrăcate. Mai târziu, când au primit o cămaşă de noapte, şi-o puneau peste trening în nopțile foarte friguroase. Au primit şi o sacoşă, în care îşi țineau puținele lucruri personale: treningul de rezervă, ciorapii curați, schimburile de lenjerie intimă, prosoapele de hârtie, medicamentele, obiectele de machiaj.

Exista o singură baie pentru toți: trei prizoniere şi patru gardieni. Ele trebuia s-o folosească cu uşa închisă, dar fără să tragă zăvorul şi nu puteau rămâne mai mult de zece

minute la duş, chiar şi atunci când aveau de spălat rufe. Li se permitea să fumeze oricâte ţigări doreau din raţia primită, care pentru Maruja însemna peste un pachet pe zi, iar pentru Marina, chiar mai multe. În cameră se aflau un televizor şi un radio portabil la care prizonierele puteau asculta ştirile, iar gardienii, muzica. Ştirile de dimineaţă le ascultau cu volumul dat la minim, parcă pe ascuns, în schimb, gardienii îşi ascultau muzica de petrecere cât de tare aveau chef.

Televizorul îl deschideau la nouă dimineaţa că să vadă emisiunile educative, de după telenovele, şi încă două sau trei emisiuni până la jurnalul de prânz. Dar avalanşa de programe era între patru dupa-amiaza şi unsprezece seara. Televizorul ramânea deschis, întocmai că în camera copiilor, chiar dacă nimeni nu se uita la el. În schimb, prizonierele nu pierdeau niciun jurnal de ştiri, pe care le urmăreau cu sufletul la gură, încercând să descopere eventualele mesaje cifrate transmise de familiile lor. Niciodată n-au ştiut, bineînţeles, câte le-au scăpat sau câte fraze nevinovate au fost confundate cu mesaje de speranţă.

În primele doua zile, Alberto Villamizar a apărut la diferite telejurnale de opt ori, cu speranţa că măcar prin intermediul unuia dintre ele vocea lui va ajunge la prizoniere, în plus, aproape toţi copiii Marujăi lucrau în mass-media. Cum unii dintre ei aveau emisiuni de televiziune la ore fixe, le-au folosit că să menţină o comunicare unilaterală şi, poate, inutilă, dar la care nu au renunţat.

Prima pe care au văzut-o în miercurea următoare a fost aceea realizată de Alexandra la întoarcerea din Guajira. Psihiatrul Jaime Gaviria, coleg cu soţul lui Beatriz şi vechi prieten de familie, a prezentat o serie de sfaturi înţelepte pentru a lupta împotriva deprimării, destinate celor care îşi duc viaţa în spaţii închise. Maruja şi Beatriz, care îl

cunoşteau pe doctorul Gaviria, au înţeles semnificaţia emisiunii şi şi-au notat cu conştiinciozitate învăţămintele lui.

Aceasta a fost cea dintâî dintr-o serie de opt emisiuni pregătite de Alexandra după o lungă discuţie cu doctorul Gaviria pe tema psihologiei ostaticilor. Mai întâi trebuiau alese acele subiecte care erau pe gustul Marujăi şi al lui Beatriz, pentru a masca astfel mesajele personale pe care numai ele le-ar fi putut descifra. Alexandra a hotărât atunci să invite în fiecare săptămână o persoană anume pregătită că să răspundă la câteva întrebări alese cu grijă, care, fără îndoială, aveau să le trezească prizonierelor asocieri imediate. Surpriza a fost că mulţi telespectatori nepreveniţi şi-au dat seama că în spatele întrebărilor inocente se ascundea, de fapt, altceva.

Nu departe de ele – chiar în centrul oraşului –, condiţiile de viaţă ale lui Francisco Santos, în camera lui de ostatic, erau la fel de mizerabile, dar nu chiar atât de severe. O posibilă explicaţie ar fi aceea că, în cazul lor, exista, în afara de scopul politic urmărit, şi o intenţie de răzbunare. Pe lângă toate astea, e aproape sigur că gardienii Marujăi şi cei ai lui Pacho făceau parte din două echipe diferite. Chiar şi numai din motive de securitate, acţionau separat şi fără să comunice între ei. Dar chiar şi aşa, unele deosebiri erau greu de explicat. Cei care îl păzeau pe Pacho, mai familiari, mai independenţi şi mai binevoitori, păreau, în plus, prea puţin preocupaţi să-şi protejeze identitatea. Lucrul cel mai neplăcut pentru Pacho era că dormea legat de barele patului cu un lanţ de metal înfăşurat în banda izolatoare pentru a nu-i produce ulceraţii. Pentru Maruja şi pentru Beatriz, lucrul cel mai cumplit era că nici măcar nu aveau un pat de care să fie legate.

Pacho a primit ziarele cu regularitate încă din prima zi. În general, relatările despre răpirea lui apărute în presa scrisa erau atât de dezinformate şi fanteziste, încât, citindu-le, răpitorii se prăpădeau de râs. Când au fost răpite Maruja şi Beatriz, el avea de mult un program zilnic bine stabilit. Noaptea nu putea închide ochii şi adormea abia pe la unsprezece dimineața. Se uita la televizor, singur sau împreuna cu gardienii, şi comenta cu ei ştirile zilei, îndeosebi meciurile de fotbal. Citea pâna la epuizare şi încă îl mai țineau nervii să joace cărți sau şah. Patul era confortabil şi a dormit bine încă de la început pâna când s-a ales cu o mâncărime provocata de râie şi cu o usturime la ochi, care au dispărut doar spălând aşternuturile de bumbac şi făcând curățenie generală în cameră. Niciodată gardienii n-au fost îngrijorați că cineva ar putea zări de afară lumina aprinsă, pentru că ferestrele erau bătute în scânduri.

În octombrie, s-a ivit pe neaşteptate un licăr de speranță: ordinul de a se pregăti să trimită familiei o dovadă că trăieşte. A trebuit să facă un efort suprem ca să ramână calm. A cerut o cană de cafea tare şi două pachete de țigări şi a început să redacteze mesajul aşa cum îi dicta inima, fără a mai îndrepta nici măcar o virgulă. L-a înregistrat pe o minicasetă, pe care, fiind mai uşor de ascuns, mesagerii o preferau uneia normale. A vorbit cât a putut de rar şi de răspicat, adoptând o atitudine care să nu-i trădeze umbrele din suflet. La sfârşit, a înregistrat titlurile mai importante din *El Tiempo,* ediția din acea zi, ca dovadă a datei la care a fost conceput mesajul. A rămas mulțumit de rezultat, îndeosebi de prima frază: „Toți cei care mă cunosc ştiu cât de greu mi-a fost să redactez acest mesaj". Când l-a citit însă la rece, publicat într-un ziar, a avut impresia că îşi agățase singur frânghia de gât cu fraza finală, în care îi cerea preşedintelui să facă tot ce-i stătea în putere pentru

eliberarea ziariştilor. „Dar asta, îl avertiza, fără a încălca legile şi prevederile constituţionale, ceea ce se va dovedi benefic nu numai pentru ţară, ci şi pentru libertatea presei, care astăzi este captivă.” Starea depresivă i s-a agravat câteva zile mai târziu, o dată cu răpirea Marujăi şi a lui Beatriz, pe care a interpretat-o că pe un semn că lucrurile aveau să fie complicate şi de lungă durată. A fost pentru prima data când i-a încolţit în minte gândul de a evada, care avea să devină pentru el o obsesie greu de stapânit.

Condiţiile în care trăiau Diana şi membrii echipei sale – la cinci sute de kilometri nord de Bogotá şi după trei luni de la răpire – erau diferite, şi asta pentru că detenţia şi supravegherea acelor persoane, dintre care două femei şi patru bărbaţi, ridicau probleme foarte complexe de logistică şi de securitate. Regimul la care erau supuse Maruja şi Beatriz surprindea prin lipsa totală de indulgenţă. Cel al lui Pacho Santos surprindea prin familiaritatea şi nonşalanţa gardienilor care erau de-o vârstă cu el. În grupul Dianei domnea o atmosferă de continuă improvizaţie care îi menţinea atât pe ostatici, cât şi pe răpitori într-o permanentă stare de alarmă şi de nesiguranţă ce contamina totul, sporind nervozitatea tuturor.

Detenţia Dianei s-a remarcat, totodată, prin caracterul sau itinerant, în timpul lungii lor captivităţi, ostaticii au fost mutaţi fără explicaţii de cel puţin douăzeci de ori, în Medellin sau în împrejurimi, în case de diferite categorii, ce ofereau condiţii de viaţă dintre cele mai diferite. Capacitatea uluitoare de a-şi schimba mereu locul se datora, poate, faptului că, spre deosebire de cei din Bogotá, răpitorii se mişcau în mediul lor specific, asupra căruia deţineau controlul absolut, şi menţineau un contact direct cu superiorii lor.

Ostaticii nu s-au aflat împreună în aceeaşi casă decât în două împrejurări şi atunci doar pentru câteva ceasuri. La început, au fost două grupuri: Richard, Orlando şi Hero Buss într-o casă, iar Diana, Azucena şi Juan Vitta în alta, din apropiere. Unele mutări fuseseră făcute în pripă, la cele mai ciudate ore din zi sau din noapte, fără a li se da răgazul să-şi strângă lucrurile din pricina iminentei descinderi a poliţiei. Aproape totdeauna erau nevoiţi să străbată pe jos povârnişuri pieptişe, înotând prin noroaie sub ploaia ce nu mai contenea. Diana era o femeie puternică şi dârză, dar acele drumuri anevoioase şi umilitoare, făcute în condiţiile fizice şi morale ale captivităţii, erau cu mult peste puterile ei. Alte mutări s-au desfăşurat în modul cel mai firesc şi, tocmai de aceea, uluitor, chiar în Medellin, cu taxiuri obişnuite, dar ocolind pichetele poliţiei şi patrulele mobile. Oricum, în primele săptămâni, lucrul cel mai greu de suportat s-a dovedit, pentru toţi, faptul că nimeni nu aflase de răpirea lor. Se uitau la televizor, ascultau radioul şi citeau ziarele, dar nicăieri nu apărea nici măcar o ştire cât de neînsemnată despre dispariţia lor. Abia în ziua de 14 septembrie, postul de televiziune *Cripton* a anunţat, fără a cita sursa, că fuseseră capturaţi de Extrădabili. Aveau să mai treacă de atunci câteva săptămâni bune până când aceştia au revendicat în mod oficial răpirea.

Cel care răspundea de echipa Dianei era un antioquian inteligent şi afabil, căruia toţi îi spuneau simplu *don* Pacho. Avea înjur de treizeci de ani, dar se purta cu calmul unui om mai în vârsta. Simpla sa prezenţă avea darul de a rezolva imediat problemele vieţii de zi cu zi şi de a insufla speranţe pentru viitor. Le aducea ostaticilor cadouri, cărţi, bomboane, casete cu muzică şi-i ţinea la curent cu războiul şi cu actualitatea naţională.

Cu toate acestea, apariţiile sale erau ocazionale şi-şi gestiona prost autoritatea. Gardienii şi mesagerii erau mai

degrabă dezordonați, nu purtau niciodată cagule, foloseau porecle inspirate din comicsuri şi le transmiteau captivilor – de la o casa la alta – mesaje orale sau scrise care le serveau, cel puțin, drept consolare. Încă din prima săptămână le-au cumpărat treningurile regulamentare, obiectele de uz personal şi ziarele locale. Diana şi Azucena jucau țintar cu ei şi nu o dată i-au ajutat să alcătuiască lista pentru cumpărături. Unul a rostit o frază pe care Azucena a notat-o uimită în însemnările sale: „De bani să nu duceți grijă, avem să mai dăm şi la alții". La început, gardienii duceau o viața haotică, ascultau muzica cu volumul dat la maxim, mâncau când li se făcea foame şi umblau prin casa în izmene. Dar Diana şi-a asumat rolul de lider, restabilind ordinea. I-a obligat să se îmbrace decent, să dea muzica mai încet, ca să nu le mai deranjeze celorlalți somnul, iar pe unul care a încercat să se culce pe o saltea întinsă lângă patul ei, l-a dat pur şi simplu afară din cameră.

La cei douăzeci şi opt de ani ai săi, Azucena, o tânară liniştită şi romantică, nu se putea obişnui cu gândul să trăiască fără soțul ei după ce timp de patru ani se deprinsese să fie alături de el. Când şi când o cuprindeau din senin crize de gelozie şi-i scria scrisori de dragoste ştiind bine că nu le va primi niciodată. Încă din prima săptămână a detenției s-a hotarât să țină un jurnal, iar însemnările acestea zilnice, de o mare prospețime, s-au dovedit deosebit de utile pentru cartea pe care avea s-o scrie. Lucra la emisiunea de ştiri a Dianei de ani buni, iar relația dintre ele nu fusese decât una profesională, dar restriştea le-a apropiat. Citeau împreună ziarele, stăteau de vorba pâna în zori şi încercau să doarmă apoi până la amiază. Diana avea nu numai patima, ci şi harul conversației, iar Azucena primea de la ea lecțiile de viață pe care nimeni nu i le predase la şcoală.

Membrii echipei îşi amintesc că Diana era o colegă inteligentă, veselă, plină de viaţă şi un fin analist politic. În momentele ei de disperare, le-a mărturisit cât de vinovată se simţea pentru că îi antrenase în acea aventură de neprevăzut. „Nu-mi pasa ce-o să se întâmple cu mine, le-a spus, dar dacă vouă o să vi se întâmple ceva, n-o să mai am linişte toată viaţa.” Juan Vitta, de care o lega o veche prietenie, o neliniştea din cauza stării sale proaste de sănătate. Deşi se număra printre cei care se opuseseră călătoriei cu cea mai mare energie şi cu cele mai întemeiate argumente, o însoţise totuşi, abia ieşit din spital, după un grav preinfarct. Diana n-a uitat asta. În prima duminică a detenţiei, a intrat plângând în camera lui şi l-a întrebat dacă n-o ura pentru că nu-i ascultase sfatul. Juan Vitta i-a răspuns cu toată sinceritatea. Da, o urâse din tot sufletul când i s-a comunicat că se aflau în mâna Extradabililor, dar, până la urmă, a acceptat captivitatea ca parte a destinului inevitabil. Ranchiuna din primele zile se preschimbase şi la el într-un sentiment de culpabilitate pentru că nu fusese capabil să o facă să renunţe.

Hero Buss, Richard Becerra şi Orlando Acevedo, găzduiţi într-o casă din apropiere, aveau, pentru moment, mai puţine motive de nelinişte. Descoperiseră în dulapuri o cantitate neobişnuită de haine bărbăteşti, încă nedesfăcute din ambalajul lor original, care purtau etichetele unor mari case de moda europene. Gardienii le-au povestit că Pablo Escobar păstra în diferite case conspirative haine de schimb pentru cazurile de extremă urgenţă. „Profitaţi, băieţi, şi cereţi tot ce vreţi, glumeau ei. Întârzie ceva timp din cauza transportului, dar, în termen de douăsprezece ore, va putem satisface orice comandă”. La început, le-au fost aduse pe spinarea catârilor cantităţi nebuneşti de mâncare şi de băutură. Hero Buss le-a povestit că niciun neamţ care se respecta nu poate trăi fără bere, aşa încât la transportul

următor a primit trei lăzi cu băutura preferată. „Era o viața tihnită”, a spus Hero Buss în spaniola lui perfectă. Cam tot în acele zile, l-a convins pe un gardian să-i fotografieze pe toți trei în timp ce curățau cartofi pentru prânz. Mai târziu, când, în alta casă, li s-a interzis să mai facă fotografii, a apucat să ascundă pe şifonier un aparat automat, reuşind astfel să scoată o mulțime de diapozitive color cu Juan Vitta şi chiar cu el însuşi.

Jucau cărți, domino, şah, deşi ostaticii nu puteau ține pasul cu pariurile iraționale şi cu trucurile de prestidigitatori ale gardienilor. Toți erau tineri. Cel mai mic dintre ei nu părea să aibă mai mult de cincisprezece ani şi se mândrea cu un premiu *opera prima,* câştigat la un concurs de asasinate, în valoare de două milioane pentru fiecare polițist ucis. Nutreau un dispreț aşa de mare pentru bani, încât Richard Becerra le-a vândut chiar de la început nişte ochelari de soare şi nişte jachete de cameraman pentru o suma cu care puteau fi cumpărate altele cinci noi.

Când şi când, în nopțile friguroase, gardienii fumau marijuana şi se jucau cu armele. De două ori le-au scăpat din neatenție câteva gloanțe de pe țeavă. Unul din ele a străpuns uşa băii şi l-a rănit pe un gardian la genunchi. Când au auzit la radio apelul papei Ioan Paul, pentru eliberarea ostaticilor, unul dintre gardieni a strigăt:

— Da’ jigodia asta ce se bagă unde nu-i fierbe oala?

Un coleg de-al său a sărit că ars la auzul unei asemenea insulte, iar ostaticii au fost nevoiți să intervină şi să-i despartă, ca să nu se împuşte între ei. Cu excepția acestui incident, Hero Buss şi Richard nu se prea sinchiseau de ce se întâmpla în jurul lor, ca să nu-şi facă sânge rău. Lui Orlando, în schimb, i se năzărise că el era de prisos în grupul lor şi că, din acest motiv, se afla în capul listei cu cei care trebuiau să fie executați.

La vremea aceea, ostaticii fuseseră despărțiți în trei grupuri şi instalați în trei case diferite: Richard şi Orlando într-una, Hero Buss şi Juan Vitta într-alta, iar Diana şi Azucena în cea de-a treia. Primii doi au fost duşi cu un taxi în văzul tuturor, pe străzile supraaglomerate din centrul comercial, şi asta în timp ce erau căutați de toate serviciile de securitate din Medellin. Au fost instalați într-o casă aflată încă în construcție şi în acelaşi dormitor, care părea mai degrabă o carceră de doi metri pe doi, cu o baie murdară şi fără lumină, iar paza lor era asigurată de patru gardieni. Cum nu exista niciun pat, dormeau pe două saltele întinse pe podea. Într-o încăpere alăturată, totdeauna încuiată, se afla un alt ostatic, pentru care, după spusele gardienilor, se cerea o răscumpărare de mai multe milioane. Era un mulatru corpolent, cu un lanț de aur masiv la gât, pe care îl țineau cu mâinile legate şi într-o totală izolare.

Casa mare şi confortabila unde au fost duse Diana şi Azucena şi în care şi-au petrecut cea mai mare parte a detenției părea să fie reşedința unui şef important. Conform însemnărilor Azucenei, luau masa împreuna cu întreaga familie, participau la discuțiile lor, ascultau discuri la modă, cum ar fi cele ale lui Rocío Dúrcal şi Juan Manuel Serrat. În casa aceasta a văzut Diana o emisiune filmată în apartamentul ei din Bogotá, datorită căreia şi-a amintit că ascunsese cheile şifonierului undeva, nu mai ştia unde, fie în spatele casetelor de muzică, fie în spatele televizorului din dormitor. Tot atunci şi-a dat seama că, din cauza grabei în care plecase ultima oară, în nefericita călătorie, uitase să închidă seiful. „Bine că nu şi-a băgat nimeni nasul pe-acolo”, i-a scris ea mamei sale. Câteva zile nud târziu, într-o emisiune de televiziune aparent întâmplatoare, a primit un răspuns liniştitor.

Viața familiei nu părea să se fi schimbat după sosirea prizonierelor. Veneau în vizită doamne necunoscute care le

tratau ca pe nişte rude şi le dăruiau medalioane şi icoane făcătoare de minuni că să le ajute să scape tefere de-acolo. Soseau familii întregi cu copii şi câini care se zbenguiau prin camere. Singurul neajuns era clima nemiloasă, în puținele zile când soarele se arata pe cer, nu puteau ieşi că să se bucure de razele lui pentru că totdeauna erau oameni care munceau prin preajmă. Sau, poate, gardieni deghizați în zidari. Diana şi Azucena şi-au făcut una alteia fotografii, fiecare în patul ei, şi nu se putea observa la ele nicio schimbare fizică, într-alta, făcută trei luni mai târziu, Diana arata slăbită şi îmbătrânită.

Pe 19 septembrie, când a aflat despre răpirea Marinei Montoya şi u lui Francisco Santos, Diana a înțeles – fără a dispune de elementele pe care le aveau cei de afară – că răpirea ei nu era o acțiune izolată, aşa cum crezuse la început, ci un act politic care urmărea modificarea termenilor capitulării. *Don* Pacho i-a confirmat bănuiala: exista o listă cu nume celebre ale unor ziarişti şi personalități care să fie luați ostatici în funcție de interesele răpitorilor. Atunci s-a hotărât să țină un jurnal, nu atât ca să-şi povestească viața de zi cu zi, cât ca să-şi consemneze stările sufleteşti prin care trecea şi opiniile asupra evenimentelor în care era implicată. De toate: întâmplări din timpul captivității, analize politice, observații asupra oamenilor, întrebări fără răspuns adresate familiei ei sau lui Dumnezeu, Fecioarei şi Pruncului Divin. De câteva ori a transcris chiar şi rugăciuni – printre ele *Tatăl Nostru* şi *Ave Maria* –, ca o modalitate originală şi, poate, mai profundă de a se ruga, şi anume în scris.

Nu încape nicio îndoială că Diana nu se gândea la un text conceput pentru a fi publicat, ci la un fel de *aide-memoire* politic şi uman pe care însăşi dinamica faptelor l-a preschimbat într-o sfâşietoare conversație cu sine însăşi. L-a aşternut pe hârtie cu scrisul ei rotund şi mare, clar

conturat, dar greu de descifrat, care umplea în întregime spațiile dintre liniile caietului școlăresc. La început, scria pe furiș, la ceasurile din zori, dar, când au descoperit ce face, gardienii au început să-i aducă suficientă hârtie și creioane, că s-o știe astfel ocupată în vreme ce ei dormeau.

Prima însemnare, făcuta pe data de 27 septembrie, la o săptămână după răpirea Marinei și a lui Pacho, suna astfel: „De miercuri, 19 octombrie, ziua în care ne-a vizitat responsabilul acestei operațiuni, s-au petrecut atâtea lucruri, încât mi-a pierit orice nădejde". Se întreba de ce răpirea lor nu fusese revendicată de către autori și și-a răspuns tot ea că, probabil, o făceau că să-i poată asasina fără a declanșa un scandal în rândul opiniei publice, în caz că nu aveau să le fie de folos pentru scopurile urmărite. „Așa văd eu lucrurile, iar gândul acesta mă îngrozește", a scris ea. Era preocupată de starea colegilor ei mai mult decât de a sa și urmărea cu atenția încordată toate știrile, indiferent de sursa din care proveneau, încercând să tragă unele concluzii privind situația lor. Din-totdeauna a fost o catolică practicantă, ca, de altfel, toți cei din familie, în special mama ei, iar devoțiunea aceasta, din ce în ce mai intensă și mai profundă o dată cu trecerea timpului, avea să atingă stări de adevărat misticism. Se ruga lui Dumnezeu și Fecioarei pentru oricine avea o cât de mică legătură cu viața ei, chiar și pentru Pablo Escobar. „Poate că el are mai multă nevoie de ajutorul Tău", I-a scris lui Dumnezeu în jurnalul ei. „Știu că încerci să-l aduci pe calea cea dreaptă, ca să preîntâmpini alte și alte dureri, de aceea, Te rog, în numele lui, fă-l să înțeleagă situația noastră."

Lucrul cel mai greu de suportat pentru toți a fost, bineînțeles, traiul în comun cu gardienii. Cei care le păzeau pe Maruja și pe Beatriz așezați pe podea, cu armele la vedere, erau patru tineri fără niciun fel de pregătire, brutali

şi imprevizibili, care formau echipe de câte doi ce se schimbau la fiecare douăsprezece ore. Toţi purtau maiouri imprimate cu reclame comerciale, pantofi de tenis şi pantaloni scurţi, croiţi uneori chiar de ei din alţii mai lungi cu foarfecele de grădinărit. Unul din cei doi care îşi începeau tura la şase dimineaţa continua să doarmă până la nouă, în timp ce celalalt stătea de pază, dar aproape totdeauna adormeau amândoi deodată. Maruja şi Beatriz se gândiseră că, dacă un comando al poliţiei ar fi luat cu asalt casa la ora aceea, gardienii n-ar fi avut timp nici măcar să se trezească. Numitorul lor comun era fatalismul absolut. Ştiau că vor muri de tineri, îşi acceptau soarta şi nu-i interesa decât să trăiască clipa. Pentru a-şi justifica ocupaţia abominabilă, invocau tot felul de scuze, susţinând că o făceau fie că să-şi ajute familia, să-şi cumpere haine elegante sau să aibă motociclete, fie că să vegheze la fericirea mamei, pe care o adorau mai presus de orice pe lume şi pentru care erau dispuşi să-şi dea chiar viaţa, îşi puneau toate nădejdile în acelaşi Prunc Divin şi în aceeaşi Fecioara Făcătoare de Minuni ca şi prizonierii lor. Le înălţau zilnic rugi, implorând ocrotire şi milă, cu o devoţiune pervertită, aducându-le ofrande şi făcând penitenţe ca să se asigure de ajutorul lor în savârşirea crimelor. După devoţiunea pentru sfinţi, urma aceea pentru Rovignol, un tranchilizant care le permitea să comită în viaţa reală isprăvile de vitejie din filme. „Dacă îl amesteci cu bere, intri în transă pe loc, le explicase un gardian. Atunci iei cu împrumut o sculă bună şi furi o maşină ca să te plimbi. Plăcerea cea mai mare e să le vezi mutra speriata când îţi întind cheile.” Tot restul nu merita decât ura lor: politicienii, guvernul, statul, justiţia, poliţia, întreaga societate. Viaţa, spuneau, e un rahat. La început, prizonierelor le-a fost imposibil să-i distingă, pentru că singurul lucru pe care îl vedeau la ei era masca, aşa că li se păreau la fel. Mai bine spus, una şi aceeaşi persoană. Cu

timpul, au învățat că masca poate ascunde chipul, dar nu şi caracterul. Aşa au reuşit să-i diferențieze. Fiecare mască avea o identitate a ei, un fel de a fi propriu, o voce de neconfundat. Mai mult decât atât: avea un suflet. Fără să vrea, până la urmă, au ajuns să împartă ei singurătatea detenției. Jucau cărți şi domino şi se ajutau în rezolvarea cuvintelor încrucişate şi a rebusurilor din revistele vechi.

Marina se supunea fără să crâcnească legilor impuse de temniceri, dar nu era imparțială. Pe unii îi iubea, iar pe alții îi detesta, umbla cu vorba de la unul la altul şi făcea, cu aerul ei maternal, comentarii maliționase, stârnind vrajbă între ei şi punând astfel în primejdie armonia din cameră. Dar pe toți îi obliga să spună rozariul şi toți se rugau.

Printre gardienii din prima lună, se afla unul care suferea de crize bruşte şi recurente de demență. I se spunea Baraba. O adora pe Marina şi o alinta sau îi făcea scene de gelozie, după cum i se năzărea, în schimb, chiar din prima zi a fost un duşman neîmpăcat al Marujăi. Când îl apucau din senin pandaliile, lovea cu piciorul în televizor şi se dădea cu capul de pereți.

Gardianul cel mai ciudat, un individ posac şi tăcut, slăbănog şi înalt de aproape doi metri, purta pe deasupra cagulei o glugă de trening de culoare albastru închis, ca de călugăr nebun. Şi chiar aşa era poreclit: Călugărul. Rămânea multă vreme ghemuit pe vine, nemişcat, parcă în transă. Era, probabil, printre colegii lui, unul dintre cei mai vechi, fiindcă Marina îl cunoştea foarte bine şi-l copleşea cu atenții. La rândul său, când se întorcea din scurtele lor vacanțe, el îi aducea tot felul de daruri, printre ele un crucifix de plastic pe care Marina îl purta atârnat la gât de aceeaşi panglică ordinară cu care îl primise. Numai ea îi zărise fața, fiindcă înainte de sosirea Marujăi şi a lui Beatriz, gardienii nu se fereau să-şi dezvăluie identitatea. Marina interpreta faptul ca pe un semn că nu va scăpa cu viață din

acea închisoare. După spusele ei, era un adolescent bine făcut, cu cei mai frumoşi ochi pe care îi văzuse vreodată, iar Beatriz îi dădea crezare, pentru că genele lui erau atât de lungi şi de întoarse, încât se iveau prin orificiile cagulei. Era în stare să savârşească, deopotrivă, cele mai bune, dar şi cele mai rele fapte. El a fost cel care a descoperit că Beatriz purta la gât un lanț cu medalionul Sfintei Fecioare Făcătoare de Minuni.

— Aici sunt interzise lanțurile, i-a spus. Trebuie să mi-l dați.

Beatriz s-a apărat speriată:

— Nu poți să mi-l iei, dacă o faci, o să mi se întâmple ceva rău. Contaminat de spaima ei, el i-a explicat că medalioanele erau interzise pentru că puteau avea înăuntru dispozitive electronice pentru localizarea la distanță. Dar a găsit imediat soluția.

— Atunci o să facem altceva, a propus. Păstrați lanțul, dar îmi dați medalionul. Mă scuzați, dar asta e ordinul pe care l-am primit.

În ce-l privea, Gâlcă era obsedat de ideea că va fi ucis şi, uneori, începea să tremure de spaimă, îi răsunau în urechi zgomote imaginare şi, poate pentru a-i induce în eroare pe cei care ar fi încercat să-l identifice, scornise o întreagă poveste despre o cicatrice îngrozitoare pe care o avea, chipurile, pe față. Ştergea cu spirt obiectele pe care le atingea, ca să nu lase amprente. Marina îşi bătea joc de el, dar nu reuşea să-i tempereze delirurile. Se trezea brusc în miez de noapte. „Linişte! şoptea el îngrozit. A venit potera peste noi!” Într-o noapte, a stins veioza, iar Maruja s-a lovit aşa de tare de uşa de la baie, încât a fost cât pe ce să-şi piardă cunoştința. Pe deasupra, Gâlcă a certat-o fiindcă nu ştia să se orienteze pe întuneric.

— Ia nu mă mai freca la cap, l-a pus ea la punct. Asta nu e un film cu detectivi.

Chiar şi gardienii păreau deţinuţi. Nu aveau voie să umble prin casă, iar de dormit, dormeau în altă cameră, închisă cu lacăt ca să nu fugă. Toţi se născuseră şi crescuseră în Antioquia, motiv pentru care nu cunoşteau mai deloc oraşul Bogotá, iar unul dintre ei a povestit că, atunci când îşi terminau tura, la fiecare douăzeci sau treizeci de zile, erau transportaţi cu ochii acoperiţi sau în portbagajul unei maşini, ca să nu ştie unde se aflau. Altul se temea că va fi omorât când n-o să mai fie bun la nimic, ca să ia secretele cu el în mormânt. Din când în când, îşi făcea apariţia câte un şef mascat şi mai bine îmbrăcat, care primea rapoarte şi împărţea instrucţiuni. Deciziile lor erau imprevizibile, iar soarta ostaticelor şi cea a gardienilor depindeau în aceeaşi măsură de bunul lor plac.

Micul dejun al prizonierelor sosea la ceasurile cele mai neaşteptate: cafea cu lapte şi o turtă de mălai cu un cârnat deasupra. La prânz, mâncau fasole sau linte, plutind într-o zeama cenuşie, bucăţele de carne înecate în grăsime, o lingură de orez şi beau o sticlă de apă tonică. Trebuia să manânce aşezate pe saltea, fiindcă nu exista niciun scaun în cameră, şi doar cu lingura, cuţitele şi furculiţele fiind interzise din motive de securitate. Cina era improvizata din fasolea reîncălzită şi din alte resturi de la prânz.

Gardienii povesteau că stăpânul casei, căruia îi spuneau majordomul, îşi însuşea cea mai mare parte a banilor alocaţi cheltuielilor pentru ostatice. Era un bărbat ca la patruzeci, cincizeci de ani, robust, de statură mijlocie, al cărui obraz de faun putea fi ghicit datorita pronunţiei sale fonfăite şi ochilor injectaţi, cârpiti de somn, ce i se iţeau prin orificiile cagulei. Trăia cu o femeie micuţă de statură, cu glas piţigăiat, sleampătă şi cu dinţii stricaţi. Se numea Damaris şi cât era ziua de lungă lălăia salsas, *vallenatos* sau

bambucos[16] în gura mare şi cu un simţ muzical ca de artilerist, dar cu atâta entuziasm, încât era cu neputinţă să nu ţi-o imaginezi mişcându-se prin toată casa în ritmul de dans al propriei muzici.

Farfuriile, paharele şi cearşafurile nu erau spălate decât atunci când ostaticele protestau. Closetul putea fi folosit de patru ori pe zi, iar duminica rămânea închis cât timp familia era plecată în oraş, pentru ca apa trasă să nu-i alerteze pe vecini. Gardienii urinau în chiuvetă sau în sifonul de scurgere al duşului. Damaris încerca să-şi ascundă delăsarea numai când se auzea elicopterul şefilor şi atunci o făcea într-o grabă nebună, cu tehnica pompierilor, spălând podelele şi pereţii cu furtunul. Se uita la telenovele în fiecare dimineaţă pâna la ora unu, când arunca în oala cu presiune tot ce trebuia preparat pentru prânz – carnea, legumele, cartofii, fasolea, amestecate de-a valma – şi le lăsa pe foc până ce auzea oala şuierând.

Frecventele ei certuri cu bărbatul dovedeau o furie şi o capacitate de a inventa noi înjuraturi care, uneori, atingeau culmile inspiraţiei. Aveau două fetiţe, de nouă şi de şapte ani, eleve la o şcoală din apropiere, care îşi invitau când şi când colegii să se uite la televizor sau să se joace în curte. Învăţătoarea îi vizita, uneori, sâmbăta, iar alţi prieteni mai zgomotoşi veneau în orice zi a săptămânii, improvizând petreceri cu muzică. Atunci, uşa camerei era încuiată cu lacătul, radioul şi sonorul televizorului, oprite, iar baia nu mai putea fi folosită nici măcar în cazurile de urgenţă.

La sfârşitul lunii octombrie, Diana Turbay a observat că Azucena era preocupată şi tristă, îşi petrecuse ziua fără să scoată o vorba şi nu părea să aibă chef de confesiuni. Nu era ceva neobişnuit: avea o putere de concentrare rar

[16] Melodii şi dansuri populare din Columbia (sp., n.tr.).

întâlnită, mai ales când citea şi cu atât mai mult când era vorba de Biblie. Dar muţenia ei de acum era însoţită de o îngrijorare ce o făcea să tresară întruna şi de o paloare nefirească. Luată la spovedanie, i-a mărturisit Dianei că de doua săptamâni bănuia că e însărcinată. Calculele făcute erau cum nu se poate mai grăitoare. Se afla în captivitate de peste cincizeci de zile şi, în tot acest răstimp, ciclul îi întârziase de două ori consecutiv. Diana a sărit în sus de bucurie la auzul unei veşti atât de bune – într-o reacţie tipică pentru ea –, dar şi-a dat imediat seama cât de speriată era Azucena.

Într-una din primele sale vizite, *don* Pacho le promisese că vor fi eliberate în prima joi din luna octombrie. Li s-a părut ceva cert, pentru că, între timp, se petrecuseră schimbări importante: un tratament mai uman, o mâncare mai bună, mai multă libertate de mişcare. De fiecare dată însă, intervenea un pretext oarecare şi data era amânată. După joia anunţata, li s-a spus că vor fi eliberate pe 9 decembrie, pentru a putea sărbători alegerea Adunării Constituante. La fel s-a întâmplat cu Crăciunul, Anul Nou, Ziua Magilor[17] ori ziua de naştere a unuia sau altuia, într-un şirag de amânări care păreau, mai degrabă, porţii de consolare date cu linguriţa.

Don Pacho a continuat să le viziteze şi în luna noiembrie. Le-a adus cărţi noi, ziare din ziua respectivă, reviste vechi şi cutii cu bomboane de ciocolată. Le povestea despre ceilalţi ostatici. Când Diana a aflat că nu era prizoniera preotului Perez, şi-a pus în cap să obţină cu orice preţ o întrevedere cu Pablo Escobar, nu atât ca să publice interviul – dacă era cazul –, cât ca să discute cu el condiţiile propriei lui capitulări. *Don* Pacho i-a comunicat la sfârşitul lui

[17] Sărbătoarea Epifaniei, pe data de 6 ianuarie, cînd copiii primesc daruri (n.tr.).

octombrie că cererea ei fusese aprobată. Dar buletinele de ştiri din 7 noiembrie le-au dat prima lovitura de graţie: transmisia meciului de fotbal dintre echipele Medellin şi Nacional a fost întreruptă pentru a se anunţa răpirea Marujăi Pachon şi a lui Beatriz Villamizar.

Lui Juan Vitta şi Hero Buss, care au auzit anunţul în carcera lor, li s-a părut cea mai proastă ştire. Şi ei ajunseseră la concluzia că nu erau decât nişte figuranţi dintr-un film de groază. „Material de umplutura", cum spunea Juan Vitta. „Deşeuri bune de aruncat la gunoi", cum le spuneau gardienii, în cursul unei discuţii aprinse, unul dintre ei îi strigase lui Hero Buss:

— Dumneata să taci, că aici nu ai fost nici măcar invitat.

Juan Vitta s-a lăsat învins de deznădejde, a renunţat să mai mănânce, avea insomnii, nu mai găsea niciun sens vieţii şi a optat pentru soluţia preferabilă de a muri o singură dată, în loc să moară de milioane de ori în fiecare zi. Era palid, îi amorţea un braţ, respira cu greutate şi avea un somn agitat. Nu mai vorbea decât cu rudele sale moarte, care îi apăreau aievea în jurul patului. Alarmat, Hero Buss a făcut un scandal tipic nemţesc. „Dacă Juan moare aici, o să daţi cu toţii socoteală, aşa să ştiţi!" le-a spus el gardienilor. Avertismentul a avut efect.

Medicul la care au apelat a fost doctorul Conrado Prisco Lopera, fratele lui David Ricardo şi al lui Armando Alberto Prisco Lopera – din faimoasa banda Prisco –, care lucrau mână în mână cu Pablo Escobar încă de când îşi începuseră activitatea de traficanţi şi care treceau drept întemeietorii grupurilor de adolescenţi asasini racolaţi din suburbia de nord-est a Medellin-ului. După câte se zvonea, conduceau o bandă de copii pistolari cărora le reveneau treburile cele mai murdare, că de pildă, supravegherea ostaticilor. În schimb, printre colegii săi de breaslă, doctorul Conrado trecea drept un bun profesionist, iar singura pată care îi umbrea viaţa

era faptul că era sau fusese medicul personal al lui Pablo Escobar. A intrat în cameră cu chipul descoperit şi l-a uimit pe Hero Buss cu salutul sau într-o germana impecabila:

— *Hallo Hero, wie geht's uns.*

A fost o vizită providenţială pentru Juan Vitta, nu atât ca urmare a diagnosticului pus – stare agravata de stres –, cât datorită pasiunii sale pentru lectură. Singurul medicament prescris a fost un amestec de cărţi bune. Exact contrariul ştirilor politice aduse de doctorul Prisco Lopera, care ostaticilor le-au căzut ca o poţiune în stare să dea gata şi pe cel mai sănătos dintre oameni.

Starea de indispoziţie a Dianei s-a agravat în noiembrie: dureri mari de cap, colici, depresie severă, dar în jurnalul ei nu există indicii că ar fi consultat-o vreun medic. Şi-a spus că, poate, era o stare de deprimare provocată de situaţia sa, care devenea tot mai nesigură pe măsură ce anul se apropia de sfârşit. „Aici ceasurile se scurg altfel decât suntem noi obişnuiţi, a scris ea. Nu mai ai chef să depui efort pentru nimic." O însemnare din acea perioada lasă să se întrevadă pesimismul care o copleşea: „Am reuşit să-mi trec în revistă întreaga viaţă de până acum: câte iubiri, câtă lipsă de maturitate în luarea unor decizii importante, cât timp irosit pe fleacuri care n-au meritat osteneala!" Profesia ei a ocupat un loc special în acest drastic examen de conştiinţă: „Deşi, cu timpul, am ajuns la propriile convingeri despre ceea ce este şi trebuie să fie profesia de jurnalist, nu reuşesc să delimitez chiar totul cu detaşarea necesară". Îndoielile nu ocoleau nici propria revistă, „care mi se pare acum extrem de sărăcăcioasă, nu doar din punct de vedere comercial, ci şi editorial". Şi a pronunţat sentinţa fără să şovăie: „E lipsita de profunzime şi de spirit analitic".

Zilele fiecărui ostatic în parte se scurgeau în aşteptarea lui *don* Pacho, ale cărui vizite, totdeauna anunţate, dar de puţine ori adeverite, reprezentau singura măsură a trecerii

timpului. Auzeau avioanele şi elicopterele care survolau casa şi îşi spuneau că erau controale de rutină, în schimb, orice astfel de zbor provoca mobilizarea gardienilor, care luau imediat poziție de luptă. Aşa cum fuseseră avertizați în repetate rânduri, ostaticii ştiau că, în caz de atac armat, gardienii i-ar fi omorât mai întâi pe ei.

Cu toate acestea, sfârşitul lui noiembrie le-a adus un licăr de speranță. S-au risipit bănuielile care o îngrijorau pe Azucena Lievano: era vorba de o falsă sarcină, iar simptomele ei fuseseră provocate, probabil, de tensiunea nervoasă. Dar nu s-a bucurat. Dimpotrivă: după spaima inițială, ideea de a avea un copil se preschimbase într-o iluzie pe care şi-a promis s-o retrăiască imediat ce va fi liberă. Diana, la rândul ei, a descoperit semne dătătoare de speranță în unele declarații din partea Clubului Personalităților privind posibilitatea încheierii unui acord.

În zilele rămase din luna noiembrie, Maruja şi Beatriz au încercat să se acomodeze cu noua lor viață. Fiecare şi-a conceput, în felul său, o strategie de supraviețuire. Beatriz, care este o femeie curajoasă şi de caracter, şi-a găsit consolarea în bagatelizarea realității. A suportat bine primele zece zile, dar, foarte curând, a devenit conştientă că situația era mai complicată şi mai imprevizibilă decât îşi imaginase ea, aşa că a hotărât să înfrunte pieziş nenorocirea. Maruja, care, în ciuda optimismului său irațional, este o fire analitică şi rece, îşi dăduse seama de la bun început că se confrunta cu o realitate care o depăşea, iar detenția urma să fie lungă şi dificilă. S-a retras în sine că un melc în cochilie, şi-a economisit energiile, a meditat îndelung, până când s-a obişnuit cu ideea ineluctabilă că putea oricând să moară. „De aici nu scăpăm cu viață”, şi-a spus şi a rămas surprinsă constatând că acea revelație fatalistă a avut asupra ei un efect opus. Din clipa aceea, s-a

simțit stăpână pe sine, capabilă să se preocupe de orice şi de oricine, chiar şi să-i convingă pe gardieni să îndulcească regimul de detenție. Televizorul i-a devenit insuportabil chiar din a treia săptămână de captivitate, a renunțat să mai dezlege cuvinte încrucişate şi să mai citească puținele articole cât de cât acceptabile din revistele distractive pe care le găsiseră în cameră şi care erau, poate, singurele urme lăsate de alți ostatici închişi acolo înaintea lor. Dar chiar şi în zilele sale cele mai proaste, aşa cum a făcut totdeauna în viața normală, Maruja şi-a rezervat pentru ea câte două ore de singurătate deplină.

Şi totuşi, primele ştiri din decembrie arătau că aveau motive întemeiate să spere. Aşa cum Marina îşi făcea prezicerile sale cumplite, tot astfel Maruja a început să inventeze jocuri cu tentă optimistă. Marina a intrat imediat în joc: unul din gardieni ridicase degetul mare în semn de aprobare, iar asta însemna că lucrurile merg bine. Într-o zi, Damaris n-a făcut cumpărături, iar ele au interpretat întâmplarea ca pe un semn că urmau să fie eliberate. Se jucau închipuindu-şi cum va decurge eliberarea lor şi stabileau chiar şi data. Cum viața lor se desfăşura în beznă, îşi imaginau că vor fi eliberate într-o zi însorită, iar evenimentul îl vor sărbători pe terasa apartamentului Marujăi. „Ce vreți să mâncați?" întreba Beatriz. Marina, gospodină desăvârşită, comanda un meniu regesc. Totul începea ca o joacă şi se sfârşea de-adevăratelea: se aranjau ca să iasă în oraş şi se machiau una pe cealaltă. Pe 9 decembrie, una din zilele prevăzute pentru eliberare cu prilejul alegerii Adunării Constituante, totul era pregătit, chiar şi răspunsurile pe care urmau să le dea la conferința de presă. Ziua a trecut într-o aşteptare înfrigurată, dar s-a încheiat fără tristețe, deoarece Maruja era absolut sigură că, mai devreme sau mai târziu, fără nici cea mai mică urmă de îndoială, soțul ei le va elibera.

4

Răpirea ziariştilor a fost, aşadar, o reacţie faţă de ideea care îl frământa pe preşedintele Cesar Gaviria încă de pe vremea când era ministru în guvernul lui Virgilio Barco: cum să creeze o alternativă juridică la războiul dus împotriva terorismului. Acesta fusese unul dintre punctele esenţiale ale platformei sale electorale, îl abordase şi în discursul de învestitură, subliniind de aceasta dată că terorismul practicat de traficanţi era o problema naţională căreia i se putea găsi o soluţie naţională, pe când traficul de droguri, fiind internaţional, nu putea avea decât soluţii internaţionale. Prioritară era lupta împotriva terorismului, căci, o dată cu primele bombe, opinia publică ceruse condamnarea la închisoare pentru traficanţii de droguri, la următoarele, ceruse extrădarea lor, dar începând cu a patra bombă, s-au auzit din ce în ce mai multe voci care reclamau graţierea lor. În acelaşi timp, extrădarea trebuia să fie un instrument pentru cazuri de forţă majoră, prin care delincvenţii puteau fi obligaţi să se predea, iar Gaviria era dispus să o pună în aplicare fără să stea prea mult pe gânduri.

În primele zile după învestitură, abia dacă a avut timp să discute acest subiect cu cineva, ocupat până peste cap cu constituirea guvernului şi convocarea unei Adunări Naţionale Constituante care să întreprindă prima reformă fundamentală a statului din ultimii o sută de ani. Rafael Pardo îi împărtăşea neliniştea în privinţa terorismului încă de când fusese asasinat Luis Carlos Galán. Dar şi el avea destulă bătaie de cap cu organizarea manifestărilor inaugurale.

Situaţia lui era mai aparte. Numirea în funcţia de consilier pentru problemele de securitate şi ordine publică fusese printre cele dintâi, într-un palat guvernamental

zguduit de elanurile înnoitoare ale unuia dintre cei mai tineri preşedinţi din acest secol, devorator de poezie şi mare admirator al Beatles-ilor, călăuzit de ideea unor schimbări profunde pe care chiar el le botezase cu un nume modest, *Răsturnare!.* Pardo trecea prin acea viitoare purtându-şi peste tot servieta burduşită de hârţoage şi se aşeza să lucreze pe unde putea. Fiica sa, Laura, era încredinţată că el rămăsese fără slujbă, pentru că nu avea un program fix. Adevărul e că acea lipsă de formalism impusă de împrejurări se potrivea foarte bine cu firea lui Rafael Pardo, care se comporta mai degrabă ca un poet liric decât ca un funcţionar de stat. Avea treizeci şi opt de ani. Pregătirea sa universitară era incontestabilă şi solidă: bacalaureatul susţinut la Gimnasio Moderno din Bogotá, licenţa în economie la Universidad de los Andes, unde a fost ulterior profesor de economie şi cercetător timp de nouă ani, şi studii postuniversitare de planificare la Institutul de Studii Sociale de la Haga, în Olanda, în plus, era un cititor întrucâtva exaltat, care devora orice carte îi cădea în mână, cu preferinţe pentru două domenii diferite: volumele de poezie şi lucrările despre securitatea statului. În acea perioadă avea doar patru cravate, primite cadou cu prilejul celor patru Crăciunuri anterioare, pe care însă nu-i plăcea să le poarte, deşi avea totdeauna una în buzunar pentru cazuri de forţă majoră. Combina pantalonii cu sacourile fără să ţină seama dacă se potriveau sau nu şi, distrat cum era, îşi punea un ciorap de o culoare şi celălalt de altă culoare, iar de câte ori putea, umbla numai în cămaşă, deoarece, pentru el, frigul sau căldura erau totuna. Cele mai mari orgii la care participa erau partidele de pocher cu fiica sa, Laura, prelungite până la două noaptea, într-o tăcere absolută, şi jucate pe boabe de fasole în loc de bani. Claudia, frumoasa şi înţelegătoarea să soţie, era disperată când îl vedea umblând ca un somnambul prin casă, fără să

ştie unde e locul paharelor, cum se închide o uşă sau cum se scot cuburile de gheaţă din frigider, ca unul care avea darul aproape magic de a ignora lucrurile pe care nu le suporta. Cu toate acestea, trăsătura să cea mai ciudata era o
răceală ca de statuie, care nu lasă la vedere nici cea mai mică fisură pentru a-i pătrunde gândurile, dimpreună cu talentul nesmintit de a rezolva o conversaţie doar în patru cuvinte sau de a pune capăt unei discuţii aprinse cu o monosilabă lapidară.

Totuşi, colegii de şcoală şi cei de serviciu nu pricepeau defel discreditarea lui domestică, deoarece îl ştiau ca pe un bărbat muncitor, inteligent, ordonat şi de un calm înspăimântător, al cărui aer dezordonat li se părea mai degrabă menit să-i dezorienteze pe ceilalţi. Îl iritau problemele prea simple, dovedind, în schimb, o mare răbdare faţă de cauzele pierdute, şi avea un caracter ferm, temperat de un simţ al umorului imperturbabil şi mucalit. Remarcând, probabil, latura utilă a ermetismului său şi pasiunea lui pentru mistere, preşedintele Virgilio Barco i-a încredinţat negocierile cu gherilele şi programele de reabilitare din zonele de conflict, calitate în care a reuşit să încheie acordurile de pace cu organizaţia M-19. Preşedintele Gaviria, care se putea lua la întrecere cu el în privinţa secretelor de stat şi a tăcerilor insondabile, i-a mai pus în spinare problemele de securitate a statului şi pe cele de ordine publică, într-una din ţările cele mai nesigure şi mai framântate din lume. Pardo a fost învestit în funcţie cu servieta lui diplomat în chip de birou şi, timp de două săptămâni după aceea, a trebuit să ceară voie că să folosească baia sau telefonul din alte birouri. Dar preşedintele îl consulta frecvent în legătură cu orice subiect şi-l asculta cu o atenţie premonitorie în timpul reuniunilor

dificile. Într-o după-amiază, rămaşi singuri în biroul preşedintelui, acesta l-a întrebat:

— Spune-mi, Rafael, pe dumneata nu te preocupă faptul că unul dintre indivizii ăştia s-ar putea preda chiar mâine, de pildă, iar noi nu deţinem nicio probă că să-l punem sub acuzare şi să-l băgăm la închisoare?

La asta se reducea, în esenţă, întreaga problemă: teroriştii hăituiţi de poliţie nu se hotărau să se predea pentru că nu le erau garantate nici siguranţa lor personală, nici cea a familiilor lor. Statul, la rândul său, nu deţinea nicio dovadă împotriva lor pentru a-i condamna dacă îi captura. Ideea era să fie găsită o formulă juridică prin care să-i determine să-şi mărturisească delictele în schimbul garantării de către stat a siguranţei atât în privinţa lor, cât şi a familiilor lor. Rafael Pardo reflectase la aceasta problema încă de pe vremea guvernului anterior şi mai păstra unele însemnări rătăcite printre celelalte hârtii din servietă când Gaviria i-a pus întrebarea. Reprezentau, e adevărat, doar punctul de pornire pentru o soluţie: persoana care accepta să se predea urma să beneficieze de o reducere a pedepsei dacă mărturisea un delict ce permitea aducerea lui în faţa instanţei de judecată şi de o reducere suplimentară pentru predarea de bunuri şi de bani către stat. Asta era tot, dar preşedintele a întrezărit în această propunere soluţia completă, deoarece coincidea cu propria idee despre o strategie care să nu fie nici de război, nici de pace, ci una juridică şi care să spulbere orice argumente ale teroriştilor, fără însă a se renunţa la indispensabila ameninţare cu extrădarea.

Preşedintele Gaviria i-a propus aceasta soluţie ministrului său de justiţie, Jaime Giraldo Ángel. Acesta a prins imediat ideea din zbor, întrucât şi el se gândea de multă vreme la o modalitate de a rezolva pe cale juridică problema traficului de droguri. Pe lângă toate acestea,

amândoi se declarau în favoarea extrădării conaționalilor că instrument de constrângere pentru a grăbi capitularea traficanților.

Giraldo Ángel, cu aerul lui de savant distrat, cu verbul său precis şi abilitatea de „ordinograf" prematur, a desăvârşit formula, adăugând propriile idei şi altele deja stipulate în Codul Penal. Într-o singură zi, de sâmbată până duminică, a redactat prima schiță pe laptopul sau de reporter, iar luni, la prima oră, i-a aratat-o preşedintelui încă plina de ştersături şi corecturi făcute cu mâna. Titlul scris cu cerneală în capul paginii reprezenta embrionul unui proiect istoric: *Supunerea în fața a legii.*

Gaviria era foarte meticulos cu propriile proiecte şi nu le prezenta în Consiliul de Miniştri dacă nu era sigur că vor fi aprobate. Aşa că a examinat în amănunțime proiectul împreună cu Giraldo Ángel şi cu Rafael Pardo, care, deşi nu este avocat, ştie să-şi justifice în puține cuvinte opiniile. Apoi a trimis versiunea îmbunătățită Consiliului de Securitate, unde Giraldo Ángel a găsit un susținător în persoana generalului Oscar Botero, ministrul Apărării, şi în cea a şefului Direcției de Anchetă Penală, Carlos Mejias Escobar, un jurist tânăr şi eficient, care urma să pună în aplicare decretul. Generalul Maza Marquez nu s-a opus proiectului, deşi considera că singura soluție utila în lupta împotriva cartelului de la Medellin era războiul. „În țara asta n-o să se îndrepte nimic, obişnuia el să spună, atâta timp cât Escobar nu va fi mort." Şi asta deoarece era convins că Escobar se va preda numai ca să facă pe mai departe trafic de droguri din închisoare, dar, de aceasta dată, sub pavăza ocrotitoare a guvernului.

Proiectul a fost prezentat în fața Consiliului de Miniştri cu precizarea că nu se punea problema unor negocieri cu teroriştii pentru a preîntâmpina o nenorocire ce plana asupra întregii omeniri şi de care erau responsabile, în

primul rând, țările consumatoare de droguri. Dimpotrivă: includerea nonextrădării ca recompensa esențială într-un pachet de stimulente şi garanții pentru cei care acceptau să se predea justiției avea să asigure o mai mare eficiență juridică soluției extrădării în lupta împotriva traficului de droguri.

Una dintre discuțiile esențiale s-a purtat în legătură cu stabilirea termenului-limită pentru delictele pe care judecătorii urmau să le ia în considerație. Ceea ce însemna că niciun delict comis după data emiterii decretului nu putea fi prescris. Secretarul general al preşedinției, Fabio Villegas, criticul cel mai lucid al datei-limită, se baza pe un argument solid: după data stabilită pentru delictele amnistiabile, guvernul ar fi rămas fără obiectul propriei politici. Cu toate acestea, majoritatea miniştrilor a fost de acord cu preşedintele, considerând că, deocamdată, termenul nu trebuia prelungit, deoarece exista, mai mult că sigur, riscul ca delincvenții să se folosească de el că de un permis de liberă trecere pentru a comite pe mai departe delicte până când se hotărau să se predea.

Pentru a preveni orice bănuială de negocieri ilegale sau nedemne ce ar fi putut plana asupra guvernului, Gaviria şi Giraldo au căzut de acord ca, pe durata proceselor, să nu primească niciun emisar din partea Extrădabililor şi nici să nu negocieze cu ei sau cu altcineva vreun caz aflat sub incidența legii, în concluzie, să nu discute nimic în privința principiilor, ci doar în cea a aplicării decretului. Şeful Direcției Naționale de Anchetă Penală – care nu este subordonat puterii executive şi nu este numit de aceasta – a fost însărcinat în mod oficial să mențină contactul cu Extrădabilii sau cu reprezentanții lor legali, urmând ca toate legaturile şi schimburile de opinii cu aceştia să fie consemnate în scris. Proiectul de decret a fost discutat cu o grabă febrilă şi cu o discreție deloc obişnuite în Columbia,

fiind aprobat la 5 septembrie 1990. Acesta a fost Decretul de Stare de Asediu 2047: cei care acceptau să se predea şi-şi mărturiseau delictele puteau obține că beneficiu principal nonextradarea; cei care, pe lângă mărturisire, acceptau să colaboreze cu justiția beneficiau de o reducere a pedepsei până la a treia parte pentru predare şi mărturisire şi până la a şasea parte pentru colaborare cu justiția şi denunț, în total, până la jumătate din pedeapsa prevăzută de lege pentru unul sau toate delictele pentru care fusese solicitată extrădarea. Era spiritul de justiție în expresia să cea mai simplă şi pură: spânzurătoarea şi *garro-ta*[18]. Însuşi Consiliul de Miniştri, care a semnat decretul, a respins trei extrădări şi a aprobat alte trei, ca o notificare publică a faptului că noul guvern renunța la extrădare doar în limitele impuse de decret.

În realitate, mai mult decât un simplu decret izolat, acesta era expresia unei politici prezidențiale clar conturate, ce nu viza doar traficul de droguri, ci terorismul în general, precum şi alte cazuri de delincventă comună. Generalul Maza Marquez s-a abținut să declare în Consiliul de Securitate ce credea cu adevărat despre decret, dar, câțiva ani mai târziu – în campania să electorală pentru preşedinția republicii –, l-a atacat fără milă ca pe „o mistificare proprie acestor vremuri". „Acest decret, care reprezintă o insultă la adresa măreției justiției, a scris el atunci, arunca peste bord respectul istoric de care se bucură dreptul penal."

Procesul a fost lung şi complicat. Extrădabilii – cunoscuți în lume ca o justificare socială a lui Pablo Escobar – au respins imediat decretul, lăsând totuşi întredeschise porțile care le-ar fi putut permite să lupte mai

[18] Metoda de execuție prin frîngerea gîtului (sp., n.tr.).

departe pentru mult mai mult. Principalul motiv invocat era că nicăieri nu apărea menționat în mod expres faptul că nu vor fi extrădați. Cereau, totodată, să fie considerați delincvenți politici şi să fie tratați, în consecință, la fel că membrii organizației M-19, care fuseseră grațiați şi recunoscuți ca partid politic. Unul dintre aceştia ocupa chiar funcția de ministru al Sănătății şi toți participau la campania electorală pentru Adunarea Națională Constituantă. O altă preocupare a Extrădabililor era garanția unei închisori sigure, în care să se afle la adăpost de duşmani, şi asigurări privind viața familiilor şi a acoliților lor.

Au fost unii care au afirmat că decretul nu era decât o concesie făcută de către guvern traficanților sub presiunea valului de răpiri din ultima vreme, în realitate, proiectul se afla în discuție încă dinainte de răpirea Dianei şi fusese deja dat publicității când Extrădabilii au strâns şi mai mult şurubul, răpindu-i aproape simultan pe Francisco Santos şi pe Marina Montoya. Mai târziu, când cei opt ostatici nu li s-au mai părut de-ajuns că să obțină ce îşi propuneau, le-au răpit pe Maruja Pachon şi pe Beatriz Villamizar. Deținеau, aşadar, numărul magic: nouă ziarişti. La care se mai adăuga – condamnată de la bun început – sora unui politician care reuşise să scape de judecata personală a lui Escobar. Într-un anume fel, înainte că decretul să-şi demonstreze eficacitatea, preşedintele Gaviria se transforma pe nesimțite în victima propriei plăsmuiri.

Diana Turbay Quintero avea, ca şi tatăl ei, un simț acut şi pătimaş al puterii şi o vocație de lider care i-au călăuzit întreaga viață. A crescut în preajma marilor personalități politice şi tocmai de aceea e greu de presupus că ar fi putut avea o altă viziune asupra lumii. „Diana era un adevărat om de stat”, a spus o prietenă de-a ei care a înțeles-o şi a iubit-

o. „Iar cea mai mare preocupare a să era hotărârea neînduplecată de a-şi sluji patria.” Dar puterea – ca şi iubirea – e cu două tăişuri: te-ndulceşti şi pătimeşti. Poate genera o adevărată stare de levitație, dar şi opusul ei: căutarea unei fericiri irezistibile şi efemere, comparabile doar cu căutarea unei iubiri ideale, după care tânjeşti, dar de care te şi temi, pe care o cauți, dar n-o afli nicicând. Diana îşi purta povara cu o sete fără saț de a cunoaşte totul, de a se afla în mijlocul tuturor lucrurilor, de a descoperi nu doar cauza şi firea lucrurilor, ci şi rațiunea propriei vieți. Unii dintre cei care au cunoscut-o îndeaproape şi au iubit-o au identificat această chestiune în chiar nesiguranțele inimii ei şi sunt convinşi că arareori a fost fericită.

Nu putem şti – fără a-i fi pus chiar ei această întrebare – care din cele două fațete ale puterii i-a pricinuit rănile cele mai adânci. Poate că ea a simțit-o pe propria piele când, la doar douăzeci şi opt de ani, a fost secretara particulara şi brațul drept al tatălui său şi a rămas prinsă în vârtejul iscat de curentele încrucişate ale puterii. Prietenii ei – nenumărați – povestesc că era una dintre persoanele cele mai inteligente pe care le-au cunoscut, că avea un nivel de cultură inimaginabil, o capacitate analitică uluitoare şi harul divin de a sesiza chiar şi cea mai ascunsă intenție a semenilor săi. Duşmanii ei spun pur şi simplu că a fost sâmburele gâlcevilor din spatele tronului. Alții cred, în schimb, că şi-a neglijat destinul din dorința fierbinte de a-şi ocroti tatăl mai presus de orice şi în pofida oricui, ajungând, astfel, o unealtă în mâna camarilei şi a linguşitorilor.

Se născuse la 8 martie 1950, sub neîndurătoarea zodie a Peştilor, când tatăl său se afla deja pe linia de aşteptare pentru preşedinția republicii. A fost un lider înnăscut oriunde s-a aflat: la Colegio Andino, din Bogotá, la Sacred Heart din New York şi la Universidad „Santo Tomás de

Aquino" tot din Bogotá, unde şi-a terminat studiile de drept fără a-şi mai lua licența.

Intrarea târzie în gazetărie – care, din fericire, este puterea fără tron – se pare că a însemnat pentru ea o reîntâlnire cu tot ce avea mai bun. A întemeiat revista *Hoy x Hoy* şi postul de televiziune *Cripton* din dorința de a găsi o cale mai directă de acțiune în folosul păcii. „Nu mai sunt în situația de a mă război cu cineva şi nici nu mai am chef să caut cearta cu lumânarea, a spus ea atunci. Acum sunt un om conciliant." Până-ntr-atât, încât s-a aşezat la masa negocierilor pentru pace cu Carlos Pizarro, comandantul organizației M-19, care aruncase o grenadă ofensivă chiar lângă camera unde se găsea preşedintele Turbay. Prietena care a povestit toate acestea adaugă printre hohote de râs: „Diana a înțeles că toată chestia era să procedezi ca un jucător de şah şi nu ca un boxer care trimite lovituri în dreapta şi în stânga, luptându-se cu întreaga omenire".

Aşa încât era aproape firesc ca răpirea ei – pe lângă latura sa umană – să aibă o încărcătură politică greu de controlat. Fostul preşedinte Turbay declarase atât public, cât şi în particular că nu deținea nicio informație din partea Extrădabililor, întrucât i se părea atitudinea cea mai prudentă atâta timp cât nu ştia ce pretindeau aceştia, deşi, de fapt, primise un mesaj imediat după răpirea lui Francisco Santos. I l-a transmis şi lui Hernando Santos îndată ce acesta s-a întors din Italia şi l-a invitat să-i facă o vizita ca să schițeze împreună planul unei acțiuni comune. Santos l-a găsit în semiobscuritatea bibliotecii sale imense, copleşit de certitudinea că Diana şi Francisco vor fi executați. Dar mai mult decât orice l-a impresionat – ca pe toți cei care l-au văzut pe Turbay în perioada aceea – demnitatea cu care suporta povara acelei nenorociri.

Scrisoarea, adresată amândurora, cuprindea trei foi scrise de mână cu litere de tipar, fără semnătură şi cu o

introducere surprinzătoare: „Primiți, vă rugăm, din partea Extrădabililor, un respectuos salut”. Singurul amănunt care nu permitea să te îndoiești de autenticitatea ei era stilul concis, direct și fără echivocuri, propriu lui Pablo Escobar. Începea prin a recunoaște răpirea celor doi ziariști, care, conform scrisorii, se găseau „în perfectă stare de sănătate și se bucură de condiții de detenție care pot fi considerate normale în astfel de situații”. Restul scrisorii cuprindea o înșiruire a abuzurilor comise de poliție. La sfârșit, erau prezentate cele trei condiții obligatorii pentru eliberarea ostaticilor: încetarea tuturor operațiunilor militare de la Medellin și Bogotá care-i vizau, retragerea Corpului de Elită, o unitate specială a poliției împotriva traficului de droguri, destituirea comandantului său și a încă douăzeci de ofițeri, considerați drept autorii torturării și asasinării a circa patru sute de tineri din suburbia de nord-est a Medellin-ului. Dacă aceste condiții nu erau îndeplinite, Extrădabilii aveau să declanșeze un război de exterminare, organizând atentate cu dinamită în marile orașe și asasinarea unor judecători, politicieni și ziariști. Concluzia era simplă: „Dacă va avea loc o lovitură de stat, nouă puțin ne pasă. Nu mai avem prea multe de pierdut”.

Răspunsul scris, neprecedat de eventuale convorbiri, trebuia predat în termen de trei zile la Hotelul Intercontinental din Medellin, unde urma să fie rezervată o cameră pe numele lui Hernando Santos. Intermediarii pentru contactele următoare aveau să fie indicați chiar de Extrădabili. Santos a adoptat atitudinea lui Turbay și s-a hotărât să nu dea publicității mesajul, ca, de altfel, nici pe cele care aveau să-i urmeze, atâta timp cât nu primeau informații precise. „Nu putem accepta să-i transmitem președintelui mesaje, indiferent din partea cui ar veni ele, a conchis Turbay, și nici să depășim limitele bunei-cuviințe.”

Turbay i-a propus lui Santos să scrie fiecare în parte un răspuns, iar apoi să le îmbine într-o scrisoare comună. Au făcut întocmai. Rezultatul a fost, în esență, o declarație fermă că nu aveau nicio putere pentru a interveni în treburile guvernului, dar erau dispuşi să facă publică orice încălcare a legii sau a drepturilor omului semnalata de către Extrădabili şi pentru care puteau aduce probe de netăgăduit, în privința operațiunilor poliției, ei reaminteau că nu aveau competența de a le interzice, aşa cum nu puteau să ceară, fără dovezi întemeiate, destituirea celor douăzeci de ofițeri acuzați sau să scrie editoriale critice la adresa unei situații cu care nu erau la curent.

Aldo Buenaventura, notar public, pasionat amator de coride încă din anii de demult când era elev la Liceo Nacional din Zipaquirá[191], vechi prieten al lui Hernando Santos care se bucura de încrederea deplina a acestuia, a dus scrisoarea de răspuns. Nici nu se instalase bine în camera 308, rezervată la Hotelul Intercontinental, că a sunat la telefonul.

— Domnul Santos?

— Nu, a răspuns Aldo, dar vin din partea lui.

— Mi-ați adus mesajul?

Vocea suna atât de firesc, încât Aldo s-a întrebat dacă la telefon nu era cumva chiar Pablo Escobar în persoană, aşa că a răspuns afirmativ. Doi tineri cu alură de înalți funcționari au urcat la el în cameră. Aldo le-a înmânat scrisoarea. Ei i-au strâns mâna înclinând politicos capul şi au plecat.

După nicio săptămână, Turbay şi Santos au primit vizita avocatului antioquian Guido Parra Montoya, care le aducea o nouă scrisoare din partea Extrădabililor. Parra nu era un nume obscur pentru mediile politice din Bogotá, dar

---

[19] Oraş din departamentul Cundinamarca (n.tr.).

totdeauna lăsa impresia că apare din necunoscut. Avea patruzeci şi opt de ani, fusese de două ori deputat în Camera Reprezentanților, ca supleant pentru doi liberali, iar o dată, pe listele Alianței Naționale Populare (Anapo), din care a luat naştere organizația M-19. A lucrat că jurisconsult la biroul juridic de pe lângă preşedinția republicii în guvernul lui Carlos Lleras Restrepo. La Medellin, unde şi-a exercitat profesia încă din tinerețe, a fost arestat pe 10 mai 1990, fiind bănuit de complicitate cu teroriştii, şi eliberat două săptămâni mai târziu din lipsă de probe. În ciuda acestor incidente şi a multor chestiuni asemănătoare, trecea drept un jurist cu experiență şi drept un bun negociator.

Cu toate acestea, pentru rolul de mesager confidențial al Extrădabililor, cu greu putea fi imaginat cineva mai nepotrivit pentru a trece neobservat. Se număra printre acele persoane care iau în serios decorațiile. Se îmbracă în gri argintiu, uniforma demnitarilor din acea vreme, cu cămăşi în culori vii şi cravate tinereşti cu nodul mare, după moda italienească. Avea maniere ceremonioase, o retorică bombastică şi era mai degrabă servil decât afabil. Condiție sinucigaşă dacă vrei să slujeşti în acelaşi timp la doi stăpâni. În prezența unui fost preşedinte liberal şi a directorului celui mai important ziar din țară a făcut parada de elocința sa. „Ilustre doctore Turbay, prea stimate doctore Santos, sunt cu totul la dispoziția dumneavoastră", a spus, comițând imediat o gafă, una dintre acelea care te puteau costa pe atunci chiar viața:

— Sunt avocatul lui Pablo Escobar. Hernando a prins din zbor greşeala.

— Atunci, scrisoarea pe care ne-o aduceți este din partea lui?

— Nu, a dres-o Guido Parra fără să clipească. E din partea Extrădabililor, dar răspunsul dumneavoastră trebuie

să fie pentru Escobar, pentru că el poate influența negocierile.

Precizarea era importantă, deoarece Escobar avea grijă să nu lase în urma să dovezi pentru justiție. Scrisorile care îl puteau compromite, precum cele destinate negocierilor privitoare la ostatici, erau confecționate cu litere tăiate din ziare şi semnate de Extrădabili sau cu orice alt nume de botez: Manuel, Gabriel, Antonio, în schimb, când era vorba de cele în care se erija în acuzator, folosea caligrafia sa normală, cam puerilă, punându-şi la sfârşit nu numai numele şi parafa, dar şi amprenta degetului mare. În perioada răpirii ziariştilor, ar fi fost logic să-i fie pusă la îndoială chiar şi existența. Era posibil că Extrădabilii să nu fi fost decât un pseudonim de-al său, dar tot atât de adevărată putea fi şi varianta opusă: poate că numele şi identitatea lui Pablo Escobar nu erau altceva decât hramul purtat de Extrădabili. Comunicatele lor, întocmite într-un stil exemplar şi cu precauții desăvârşite, ajunseseră să semene atât de mult cu adevărul, încât se confundau cu el.

Guido Parra părea mereu dispus să treacă dincolo de ceea ce propuneau în scris Extrădabilii. Dar trebuia citit cu lupa. În realitate, el căuta să obțină pentru clienții săi un tratament politic similar cu cel de care se bucurau gherilele. Pe lângă toate acestea, aborda direct subiectul internaționalizării problemei drogurilor, propunând implicarea Națiunilor Unite. În fața refuzului categoric exprimat de Santos şi de Turbay, le-a propus alte câteva soluții alternative. Aşa a început un proces pe cât de lung, pe atât de zadarnic, care, până la urmă, avea să duca la un adevărat impas.

Santos şi Turbay l-au contactat pe preşedintele republicii chiar după al doilea mesaj. Gaviria i-a primit la opt şi jumătate seara, în micul salon al bibliotecii particulare. Era mai destins ca de obicei şi nerăbdător să

afle noutăți despre ostatici. Turbay şi Santos l-au pus la curent cu cele două scrisori şi cu răspunsurile la ele şi cu rolul de mediator jucat de Guido Parra.

— Proastă alegere pentru un mesager, a spus preşedintele. E foarte inteligent, e un bun avocat, dar deosebit de periculos. E adevărat, în schimb, că se bucură de tot sprijinul lui Escobar.

A citit scrisorile cu acea putere de concentrare care îi impresiona pe toți: parca nu se mai afla acolo. Când a terminat, avea gata pregătite nu numai toate comentariile, dar şi cele mai pertinente ipoteze, cărora nu le prisosea niciun cuvânt. Le-a mărturisit că niciun departament al serviciului secret nu avea idee în ce loc puteau fi deținuți ostaticii. Aşa încât cea mai mare noutate pentru preşedinte a fost confirmarea că se aflau în mâinile lui Pablo Escobar.

Gaviria şi-a demonstrat din plin în seara aceea măiestria cu care reuşea să pună totul sub semnul întrebării înainte de a lua o decizie finală. Nu excludea posibilitatea ca scrisorile să fie false, iar Guido Parra să facă jocul altcuiva, ba chiar că totul să fie o mutare gândită de cineva care nu avea nimic în comun cu Escobar. Interlocutorii săi au plecat de acolo mai puțin încrezători decât la sosire, fiindcă, după câte se părea, preşedintele considera cazul ca pe o gravă problema de stat, cu prea puține marje acordate sentimentelor lor personale.

Una din principalele piedici în calea unui acord era faptul că Escobar modifica condițiile în funcție de evoluția propriilor probleme, încercând să tergiverseze eliberarea ostaticilor şi să obțină, astfel, avantaje suplimentare şi neprevăzute, până când Adunarea Constituantă avea să se pronunțe asupra extrădării şi, poate, asupra grațierii. Aspectul acesta n-a fost niciodată comentat în mod explicit în corespondența abilă pe care Escobar o purta cu familiile celor răpiți, în schimb, putea fi regăsit în mesajele

ultrasecrete pe care i le trimitea lui Guido Parra pentru a-i da instrucțiuni în legătură cu strategia şi perspectivele pe termen lung ale negocierilor. „E bine să-i transmiți lui Santos toate preocupările noastre, ca să nu mai avem probleme”, îi spunea într-una din scrisori. „Şi asta, pentru că în decret să fie consemnat în mod explicit faptul că, indiferent de delict, nu vom fi extrădați în niciun caz şi în nicio altă țara.” Cerea, totodată, precizări cu privire la mărturisirea delictelor ca o condiție necesară pentru predare. Alte două probleme esențiale erau paza din închisoarea specială şi garanțiile pentru familiile şi colaboratorii celor implicați.

Prietenia dintre Hernando Santos şi fostul preşedinte Turbay, întemeiată dintotdeauna pe rațiuni de ordin politic, a devenit atunci mai profundă şi mai strânsă. Puteau rămâne ceasuri întregi aşezați unul în fața celuilalt, într-o tăcere deplină. Nu trecea o zi fară să schimbe la telefon impresii personale, presupuneri tainice, informații noi. Au ajuns chiar să elaboreze un adevărat cod cifrat pentru a-şi putea transmite ştiri confidențiale.

Mai mult ca sigur, nu le-a fost uşor. Hernando Santos este o persoană pe umerii căreia apasă responsabilități ieşite din comun şi care, cu un singur cuvânt, ar putea salva sau distruge o viață. Are o fire subjugată emoțiilor proprii, cu nervii încordați la maximum şi are o conştiință tribala care atârnă mult în luarea deciziilor sale. Cei care i-au stat în preajmă în timpul captivității fiului său s-au temut că nu va supraviețui durerii. Nu mai mânca şi abia dacă mai dormea noaptea, avea grijă să fie mereu telefonul aproape şi se repezea să răspundă de cum îl auzea sunând. În toate acele luni de suferință a ieşit puțin în lume şi a recurs la un program de asistență psihiatrică pentru a putea suporta ideea morții fiului său, pe care o credea inevitabilă, îşi ducea viața între redacția ziarului şi propria

locuință, unde își dedica tot timpul uluitoarei colecții de timbre și de scrisori pe jumătate arse în accidente de avion. Soția sa, Elena Calderon, care îi dăruise șapte copii, murise cu șapte ani în urmă, iar el trăia acum complet singur. I s-au agravat problemele pe care le avea cu inima și cu vederea și nu făcea niciun efort să-și stăpânească lacrimile. Meritul său exemplar în împrejurări atât de dramatice a fost felul în care a știut să mențină ziarul departe de tragedia să personală.

De mare ajutor în acele zile de restriște i-a fost tăria sufletească a nurorii sale, Maria Victoria. Amintirea pe care aceasta o păstra despre zilele ce au urmat răpirii era imaginea casei invadate de rudele și de prietenii soțului său, care beau whisky și cafea întinși pe covor până noaptea târziu. Vorbeau de fiecare dată despre același lucru, în timp ce șocul provocat de răpire și însuși chipul celui răpit se estompau treptat. Odată întors din Italia, Hernando s-a dus direct acasă la Maria Victoria, pe care a salutat-o cu o emoție ce ei i-a sfâșiat inima, dar când a fost nevoie să discute ceva confidențial despre răpire, a rugat-o să-l lase singur doar cu bărbații. Maria Victoria, care are un caracter puternic și o gândire matură, a realizat, abia atunci, că fusese o cantitate neglijabilă într-o familie de bărbați. A plâns o zi întreagă, dar a ieșit călită din aceasta încercare și hotărâtă să-și păstreze identitatea și locul în propria casa. Hernando nu numai că a înțeles-o, dar și-a reproșat propria nechibzuință și a aflat la ea cel mai bun sprijin pentru suferința care îl macină. Din acel moment, între ei s-a născut o legătură tainică și de nezdruncinat, indiferent dacă era vorba de comunicarea directă, prin telefon, în scris, printr-o persoană interpusă sau chiar prin telepatie, întrucât, până și în consiliile de familie cele mai furtunoase, era de-ajuns să se uite unul în ochii celuilalt ca să știe ce gândeau și ce trebuia să spună. Ea a avut multe inițiative,

printre altele, aceea de a publica în ziar note editoriale necodificate, pentru a-l face părtaş şi pe Pacho la diversele întâmplări din viaţa familiei.

Victimele despre care s-a vorbit mai puţin au fost Liliana Rojas Arias – soţia cameramanului Orlando Acevedo – şi Martha Lupe Rojas – mama lui Richard Becerra. Deşi nu erau prietene apropiate, nici rude – în ciuda numelui –, necazul prin care treceau le-a apropiat, făcându-le să ajungă nedespărţite. „Nu atât din cauza durerii, a spus Liliana, cât ca să ne ţinem una alteia tovărăşie."

Liliana tocmai îl alăpta pe Erik Yesid, fiul ei de un an şi jumătate, când cineva de la postul de televiziune *Cripton* a anunţat-o că toată echipa Dianei Turbay a fost răpită. Avea douăzeci şi patru de ani, era căsătorită de trei ani şi locuia în apartamentul de la etaj al casei socrilor ei din cartierul San Andres[20], aflat în zona sudică a oraşului Bogotá. „E o fată aşa de veselă, a spus despre ea o prietenă, încât nu merită o veste atât de proastă." Nu numai veselă, dar şi nonconformistă, pentru că atunci când şi-a revenit din primul şoc, a aşezat copilul în faţa televizorului, la ora când se transmiteau ştirile, că să-l vadă pe tăticu', şi a continuat s-o facă întruna până la capătul detenţiei.

Cei din redacţia de ştiri au asigurat-o atât pe ea, cât şi pe Martha Lupe de tot sprijinul lor, iar când copilul Lilianei s-a îmbolnăvit, ei au fost cei care au suportat toate cheltuielile. Le-a telefonat şi Nydia Quintero, care a încercat să le insufle curajul pe care ea însăşi nu l-a avut niciodată. Le-a promis că toate demersurile pe care le va face pe lângă guvern n-o vor privi numai pe fiica sa, ci întreaga echipă şi că le va transmite orice informaţie îi va parveni despre ostatici. Şi s-a ţinut de cuvânt.

---

[20] Cartier purtînd numele unei insule din Marea Caraibilor (n.tr.).

Martha Lupe locuia împreună cu cele două fiice ale sale, pe atunci în vârstă de paisprezece şi unsprezece ani, şi depindea economic de Richard. Când el a plecat cu grupul Dianei, le-a asigurat că nu va lipsi mai mult de trei zile, aşa încât, după prima săptămână, a început să se neliniştească. După cum a mărturisit, nu credea că a fost o presimțire, dar, în tot acest timp, a sunat la redacție la orice oră din zi sau din noapte, până când a primit vestea că se petrecuse ceva ciudat. Ceva mai târziu, a fost dată publicității ştirea că fuseseră răpiți. Din clipa aceea, a lăsat radioul deschis toată ziua în speranța că va putea auzi vestea eliberării şi a sunat la redacție de câte ori inima îi spunea s-o facă. O neliniştea gândul că, dintre toți ostaticii, fiul ei era cel mai neajutorat şi mai lipsit de apărare. „Dar, mărturiseşte ea, nu puteam face altceva decât să plâng şi să mă rog." Nydia Quintero a convins-o că mai erau şi alte lucruri de făcut pentru eliberarea celor dragi. A invitat-o la acțiunile civice şi religioase pe care le organiza şi i-a insuflat spiritul ei combativ. Liliana credea acelaşi lucru despre Orlando, şi de aici dilema ei: ori avea să fie executat ultimul, drept cel mai puțin valoros, ori cel dintâi, întrucât putea stârni aceeaşi emoție puternică în rândul opiniei publice, dar cu consecințe mai puțin grave pentru răpitori. Gândul acesta a adus-o într-o stare de disperare exteriorizată printr-un plâns căruia nu i se putea opune şi care s-a suprapus întregii durate a captivității. „În fiecare noapte, după ce culcam copilul, mă duceam pe terasă şi începeam să bocesc cu ochii țintă la uşă că să-l pot vedea când intră, a spus. Şi am ținut-o aşa nopți la rând până când l-am văzut înapoi."

Pe la mijlocul lunii octombrie, doctorul Turbay i-a transmis prin telefon lui Hemando Santos unul dintre mesajele sale cifrate: ‚Am făcut rost de nişte ziare excelente, dacă te interesează chestiile cu tauri. Dacă vrei, ți le trimit."

Hernando a înțeles că avea o informație importantă privitoare la ostatici. Era vorba, într-adevăr, de o casetă trimisă doctorului Turbay, purtând ştampila poştei din Monteria[21], care cuprindea dovada cerută cu insistență de către familie încă în urmă cu câteva săptămâni că Diana şi colegii ei erau în viață. Vocea era incon-fundabilă: „Tăicuțul meu drag, nu e deloc uşor să trimiți mesaje în aceste condiții, dar, după multe insistențe, ni s-a permis s-o facem". Doar o singură *frază* sugera posibile căi pentru acțiuni ulterioare: „Vedem şi ascultăm ştirile în permanență".

Doctorul Turbay s-a hotărât să-i arate mesajul preşedintelui şi să încerce să obțină măcar o informație mai recentă. Gaviria, care i-a primit chiar la sfârşitul zilei de lucru, tot în biblioteca locuinței particulare, era destins şi de o locvacitate puțin obişnuită la el. A închis uşa, i-a servit cu whisky şi şi-a permis să le facă unele confidențe politice. Procesul capitulării părea să stagneze din cauza încăpățânării Extrădabililor, dar preşedintele era dispus să-l urnească din loc introducând unele clarificări de natură juridică în decretul original. Lucrase la aceste modificări toată după-amiaza şi nutrea speranța că totul avea să fie terminat chiar în seara aceea. A doua zi, a promis, le va da vestea cea bună.

A doua zi au revenit, după cum fusese stabilit, şi au găsit un cu totul alt om, sceptic şi posac, cu care au legat, încă de la prima frază, o conversație fără nicio perspectivă. „E un moment foarte dificil, le-a spus Gaviria. Am vrut să vă ajut şi chiar am facut-o pe cât mi-a stat în putere, dar, în curând, n-o să mai pot face nimic." Era clar că ceva esențial se schimbase în sufletul său. Turbay a sesizat imediat transformarea şi, după nici zece minute, s-a ridicat de pe

[21] Capitala departamentului Cordoba, situat în nordul Columbiei (n.tr.).

scaun calm şi solemn. „Domnule preşedinte”, i-a spus fără urmă de resentimente, „dumneavoastră procedaţi în conformitate cu funcţia pe care o deţineţi, iar noi – în calitate de părinţi. Vă înţeleg şi vă implor să nu întreprindeţi nimic care v-ar putea crea probleme în calitate de şef al statului.” Şi a încheiat arătând cu degetul fotoliul prezidenţial – şi eu aş proceda la fel dacă aş sta acolo. Cu chipul marcat de o paloare ce n-a trecut neobservată, Gaviria s-a ridicat şi i-a condus până la ascensor. Un aghiotant a coborât cu ei şi le-a deschis portiera maşinii care îi aştepta pe esplanada din faţa reşedinţei particulare. Niciunul n-a rostit un cuvânt până ce nu i-a învăluit cu primele sale umbre noaptea unui octombrie ploios şi mohorât. Vuietul bulevar-dului ajungea până la ei înăbuşit de geamurile blindate.

— Dinspre partea asta, nu mai e nimic de făcut, a oftat Turbay după o tăcere îngreunată de gânduri. De aseară până azi s-a întâmplat ceva ce nu poate fi dezvăluit.

Acea dramatică întrevedere cu preşedintele a adus-o în prim plan pe *dona* Nydia Quintero. Fusese căsătorită cu fostul preşedinte Turbay Ayala, unchiul ei, cu care a avut patru copii, dintre care cea mai mare era Diana. Cu şapte ani înainte de răpire, căsătoria lor a fost anulată de Sfântul Scaun, iar ea s-a recăsătorit cu parlamentarul liberal Gustavo Balcázar Monzon. Din experienţa sa de primă doamnă a ţării cunoştea limitele impuse de protocol unui fost preşedinte, mai ales în relaţiile sale cu un succesor de-al său. Singurul lucru pe care îl avea de făcut, spusese Nydia, era să-i arate preşedintelui Gaviria care îi sunt obligaţiile şi responsabilităţile. Aşa că a încercat ea însăşi s-o facă, deşi fără prea mari speranţe.

Acţiunile publice pe care le-a organizat, chiar înainte că răpirea să fie anunţată oficial, au atins proporţii inimaginabile. La iniţiativa sa, redacţiile posturilor de radio

şi de televiziune din toată ţara au fost luate cu asalt de către grupuri de copii care citeau o cerere pentru eliberarea ostaticilor. În ziua de 19 octombrie, Ziua Reconcilierii Naţionale, a reuşit să organizeze, la prânz, în oraşe şi municipii, slujbe religioase pentru buna înţelegere între columbieni. La Bogotá ceremonia s-a desfăşurat în piaţa Bolivar şi, la aceeaşi oră, au avut loc în numeroase cartiere manifestaţii pentru pace, la care s-au fluturat batiste albe şi a fost aprinsă o torţă ce urma să ardă până la întoarcerea ostaticilor. Datorită intervenţiei sale, telejurnalele îşi începeau programul prezentând fotografiile tuturor celor răpiţi, se ţinea socoteala zilelor de captivitate şi, pe măsură ce unii dintre ostatici erau eliberaţi, portretele lor dispăreau de pe micul ecran. Tot la sugestia ei, în toata ţara, la începutul meciurilor de fotbal, era lansat un apel pentru eliberarea ostaticilor. Regina naţională a frumuseţii din 1990, Maribel Gutierrez, şi-a început discursul de mulţumire cu o chemare în sprijinul salvării celor răpiţi.

Nydia asista la reuniunile familiilor celorlalţi ostatici, se consulta cu avocaţii, făcea demersuri secrete prin intermediul Fundaţiei Solidaritate pentru Columbia, pe care o prezidează de douăzeci de ani, dar aproape totdeauna a avut senzaţia că se învârteşte în gol. Era prea mult pentru firea ei decisă, înflăcărată şi de o sensibilitate aproape clarvăzătoare. A urmărit îndeaproape toate demersurile celorlalţi până ce şi-a dat seama că ajunseseră într-un impas. Nici Turbay, nici Hernando Santos, nicio persoană de talia lor nu-l putea obliga pe preşedinte să negocieze cu răpitorii. Această impresie a devenit certitudine când doctorul Turbay i-a povestit despre eşecul ultimei sale întrevederi cu preşedintele. Atunci, a luat hotărârea să acţioneze de una singură şi a deschis un al doilea front, cu o rază de acţiune mai mare, că să obţină libertatea fiicei sale pe calea cea mai dreaptă.

În zilele acelea, la sediul din Medellin al Fundației Solidaritate pentru Columbia, s-a primit un telefon anonim din partea unei persoane care afirma că deține informații directe despre Diana. Necunoscutul a povestit că un vechi tovarăş de muncă de-al său de la o fermă din apropierea Medellin-ului îi strecurase în coşul cu zarzavaturi un bilețel, în care îi spunea că Diana se afla acolo. Că, în timp ce se uitau la meciuri, gardienii turnau în ei bere până cădeau laţi pe jos, incapabili să mai reacționeze în fața unei eventuale descinderi a forțelor armate. Pentru mai multă siguranță, le propunea să le trimită o schiță a fermei. Era un mesaj atât de convingător, încât Nydia a plecat la Medellin că să-i dea un răspuns. „I-am cerut informatorului, a spus, să nu dezvăluie nimănui informația pe care o deținea şi l-am făcut să înțeleagă cât de primejdioasă era pentru fiica mea şi chiar pentru gardieni o operațiune de eliberare.”

Vestea că Diana se afla la Medellin i-a dat ideea de a le face o vizită Marthei Nieves şi Angelitei Ochoa, surorile fraților Jorge Luis, Fabio şi Juan David Ochoa, acuzați de trafic de droguri şi îmbogățire ilicită, cunoscuți, de asemenea, ca prieteni apropiați ai lui Pablo Escobar. „Am plecat acolo animată de dorința fierbinte de a le convinge să mă ajute să iau legătura cu Escobar”, a povestit Nydia după mulți ani, evocând acele zile amare. Surorile Ochoa i-au vorbit despre abuzurile la care fuseseră supuse rudele lor de către poliție, au ascultat-o cu interes, manifestându-şi compasiunea pentru cazul ei, dar i-au mărturisit că nu le stătea în putere să intervină pe lângă Pablo Escobar.

Martha Nieves ştia ce înseamnă să fii ostatic. Ea însăşi fusese răpită în 1981 de către organizația M-19, care a cerut familiei o răscumpărare cu multe zerouri în coadă. Escobar a reacționat imediat, creând o grupare dură – Muerte a

Secues-tradores[22] (M.A.S.) – care a reuşit s-o elibereze după trei luni de lupte sângeroase. Sora ei, Angelita, se considera şi ea victima violenţei poliţieneşti şi amândouă i-au prezentat o copleşitoare listă cu abuzuri ale poliţiei, violări de domiciliu şi alte nenumă-rate încălcări ale drepturilor omului.

Nydia n-a dezarmat. Le-a rugat, ca o ultimă favoare, să-i înmâneze lui Escobar o scrisoare din partea ei. Mai trimisese una prin Guido Parra, dar nu primise răspuns. Surorile Ochoa au refuzat-o, de teamă că Escobar le-ar fi putut *acuza* mai târziu că i-au pricinuit neplăceri. Totuşi, la sfârşitul vizitei, au rămas impresionate de impetuozitatea Nydiei, care s-a întors la Bogotá cu certitudinea că lăsase o uşă întredeschisă în două direcţii: una spre eliberarea fiicei sale şi alta spre capitularea paşnică a celor trei fraţi Ochoa. De aceea, i s-a părut oportun să-l informeze personal pe preşedinte despre demersurile sale.

A fost primită imediat. Nydia a trecut direct la subiect, repetând reclamaţiile surorilor Ochoa privind comportamentul poliţiei. Preşedintele a lăsat-o să vorbească, punând doar, când şi când, câte o întrebare răzleaţă, dar foarte pertinentă. Era evident că nu dorea să acorde acelor acuzaţii importanţa pe care le-o dădea Nydia. Cât despre propriul caz, Nydia pretindea trei lucruri: să fie eliberaţi prizonierii, preşedintele să-şi asume sarcina de a împiedica o acţiune armată de eliberare, care ar fi putut avea consecinţe nefaste, şi să fie prelungit termenul-limită pentru predarea Extrădabililor. Singura promisiune pe care i-a făcut-o preşedintele a fost că, nici în cazul Dianei, nici în cazul celorlalţi ostatici, nu se va încerca eliberarea lor fără acordul familiei.

— Aceasta este politica noastră, i-a spus.

---

[22] Moarte Răpitorilor (sp., n.tr.).

Chiar şi aşa, Nydia se întreba dacă preşedintele îşi luase suficiente măsuri de precauţie pentru ca nimeni să nu încerce s-o facă fără autorizaţia lui.

După nicio lună, Nydia s-a reîntâlnit cu surorile Ochoa în casa unei prietene comune. I-a făcut o vizită şi unei cumnate de-a lui Pablo Escobar, care i-a vorbit pe larg despre abuzurile ale căror victime căzuseră atât ea, cât şi fraţii săi. Nydia avea pregătit un mesaj pentru Escobar, scris pe două coli şi jumătate, aproape fără margini, cu o caligrafie înfloratã, într-un stil adecvat şi expresiv, îndelung chibzuit, după ce rupsese rnai multe ciorne. Intenţia ei, cum nu se poate mai oportună, era să ajungă la inima lui Escobar. Începea prin a mărturisi că rândurile sale nu erau destinate luptătorului capabil de orice ca să-şi atingă ţelurile, ci omului Pablo, „acea fiinţă sensibilă, care îşi adoră mama şi care şi-ar da viaţa pentru ea, capului de familie care are o soţie şi copilaşi nevinovaţi, lipsiţi de apărare, pe care doreşte să-i protejeze". Înţelegea foarte bine că Escobar recursese la soluţia răpirii ziariştilor pentru a atrage atenţia opiniei publice în favoarea cauzei sale, dar considera că îşi atinsese cu prisosinţă scopul. Ca atare, spunea în încheiere, „dovediţi că sunteţi cu adevărat o fiinţă milostivă şi, printr-un gest măreţ şi generos pe care lumea îl va înţelege, redaţi-i pe ostatici celor dragi".

În timp ce parcurgea aceste rânduri, cumnata lui Escobar părea sincer emoţionată. „Fiţi absolut sigură că scrisoarea aceasta o să-l impresioneze foarte mult", a spus, parcă pentru sine, întrerupându-şi la un moment dat lectura. „Tot ce întreprindeţi îl impresionează şi asta se va răsfrânge în bine asupra fiicei dumneavoastră." La sfârşit, a împăturit din nou scrisoarea, a pus-o în plic şi l-a lipit chiar ea.

— Puteți pleca liniştită, i-a spus Nydiei cu o sinceritate care nu lasă loc îndoielii. Pablo va primi scrisoarea chiar astăzi.

Nydia s-a întors în aceeaşi noapte la Bogotá cu speranța că scrisoarea va avea efectul scontat şi hotărâtă să-i ceară preşedintelui ceea ce doctorul Turbay nu îndrăznise: o întrerupere a operațiunilor poliției pe durata negocierilor pentru eliberarea ostatecilor. Aşa a şi făcut, dar Gaviria i-a spus fără niciun fel de menajamente că nu putea da acest ordin. „Singura alternativă pe care o puteam oferi era o soluție juridică, a declarat mai apoi. Şi asta pentru că întreruperea operațiunilor nu ne-ar fi fost de niciun ajutor la eliberarea ostaticilor. Singurul său efect ar fi fost încetarea urmăririi lui Escobar."

Nydia a avut senzația că se afla în fața unui om cu inima de piatră, căruia puțin îi păsa de viața fiicei ei. Cu greu şi-a stăpânit valul de furie care a cuprins-o în timp ce preşedintele îi explica de ce problema relativă la forțele de ordine nu era negociabilă, ştiut fiind că acestea nu erau obligate să-i ceară permisiunea pentru a acționa, iar el nu avea căderea să le interzică să acționeze în limitele legii. Vizita a fost un eşec.

Decepționați de rezultatul intervențiilor pe lângă preşedinte, Turbay şi Santos s-au hotărât să bată la alte uşi, iar singurii la care s-au gândit au fost membrii Clubului Personalităților. Era un grup alcătuit din foştii preşedinți Alfonso Lopez Michelsen şi Misael Pastrana, parlamentarul Diego Montana Cuellar şi cardinalul Mario Revollo Bravo, arhiepiscop de Bogotá. În octombrie, rudele ostaticilor s-au întâlnit cu ei, acasă la Hernando Santos. Le-au povestit, pentru început, despre întrevederile cu preşedintele Gaviria. Singurul lucru care l-a interesat însă pe Lopez Michelsen a fost posibilitatea de a completa decretul cu precizările juridice necesare pentru a deschide noi perspective politicii

de supunere în fața justiției. „Trebuie să-i dăm de cap într-un fel”, a spus. Pastrana a propus să fie căutate noi soluții vizând urgentarea capitularii. Dar cu ce arme? Hernando Santos a amintit că Montana Cuellar ar fi putut mobiliza in favoarea cauzei forța gherilelor.

La capătul unor îndelungate discuții, în cursul cărora au făcut schimb de informații bine verificate, Lopez Michelsen a tras prima concluzie: „Vom face jocul Extrădabililor”. Şi a propus, în consecință, să dea publicității o scrisoare ca să se ştie că membrii Clubului Personalităților îşi asumau rolul de purtători de cuvânt ai familiilor celor răpiți. Au stabilit de comun acord ca documentul să fie redactat de Lopez Michelsen.

După doua zile, prima variantă a fost citită într-o nouă reuniune, la care a participat şi Guido Parra, însoțit de un alt avocat al lui Escobar. În acest document era expusă pentru prima dată teza conform căreia traficul de droguri putea fi considerat un delict colectiv, cu un caracter sui-generis, ceea ce deschidea o nouă cale unor eventuale negocieri. Guido Parra a sărit în sus de bucurie.

— Un delict sui-generis, a exclamat el încântat. E genial!

Şi s-a lansat pe loc într-o adevărată demonstrație, definind, în felul său, conceptul ca pe un privilegiu dumnezeiesc, la limita nebuloasă dintre delictul comun şi cel politic, ceea ce făcea ca visul Extrădabililor de a se bucura de acelaşi tratament politic ca şi gherilele să poată deveni realitate. După prima lectură, fiecare a mai adus completări. La sfârşit, unul dintre avocații lui Escobar i-a rugat să obțină de la Gaviria o scrisoare prin care viața lui Escobar să fie garantată într-un mod lipsit de orice echivoc.

— Regret, a spus Hemando Santos, scandalizat de o astfel de pretenție, dar eu, unul, nu mă amestec în aşa ceva.

— Cu atât mai puțin eu, a adăugat Turbay.

Lopez Michelsen a refuzat şi el categoric să le îndeplinească rugămintea. Avocatul le-a sugerat atunci să-i aranjeze o întrevedere cu preşedintele, pentru ca acesta să le dea prin viu grai garanția pentru Escobar.

— Subiectul ăsta nu va fi abordat aici, a încheiat scurt Lopez.

Chiar înainte că membrii Clubului Personalităților să se reunească pentru a redacta schița declarației ce urma să fie data publicității, Pablo Escobar fusese deja informat despre cele mai tainice intenții ale lor. Doar aşa se explică faptul că-i dăduse instrucțiuni categorice lui Guido Parra într-o scrisoare urgentă. „Fă ce-i face, îți las mână liberă, dar trebuie neapărat să fii invitat de cei din Clubul Personalităților la discuțiile lor", îi scrisese. Şi, imediat, i-a înşirat deciziile luate de Extrădabili pentru a preveni orice altă inițiativă.

Față de demersurile anterioare, scrisoarea Clubului Personalităților, redactată în doar douăzeci şi patru de ore, venea cu o noutate importantă: „Bunele noastre oficii au căpătat o nouă dimensiune, care nu vizează numai eliberarea ocazională a unor ostatici, ci însăşi modalitatea de a asigura pacea generală pentru toți columbienii". Era o definiție nouă, care nu putea decât să sporească speranțele.; Preşedintele Gaviria n-a avut obiecții, dar a crezut de cuviință să despartă apele, pentru a evita orice echivoc în legătură cu poziția oficială, şi l-a însărcinat pe ministrul de Justiție să dea publicității un avertisment că politica de supunere în fața legii era singura soluție acceptată de guvern pentru predarea teroriştilor.

Lui Escobar însă nu i-a plăcut nici măcar un rând. Imediat ce a citit-o în ziarele din 11 octombrie, i-a trimis lui Guido Parra un răspuns furibund, ca să-l facă să circule prin saloanele din Bogotá. Scrisoarea este, aş putea spune, cinică, remarca el. Să-i eliberăm pe ostatici repede pentru că

guvernul amână la nesfârşit studierea problemei noastre, îşi închipuie cumva că o să ne mai poată trage pe sfoară a doua oară'?" Poziția Extrădabililor, spunea, era aceeaşi ca şi în prima scrisoare. „Nu avea de ce să se schimbe, întrucât am primit răspunsuri pozitive la solicitările din primul mesaj. Aici e vorba de o afacere, nu de un joc în care vrem să aflăm cine e mai şmecher şi cine mai prost."

Adevărul e că, încă din acele zile, Escobar îi devansase cu mulți ani-lumină pe cei din Clubul Personalităților. Pretenția lui era ca guvernul să-i atribuie un teritoriu propriu şi sigur – un fel de tabără-închisoare, spunea el –, aşa cum avusese organizația M-19 până când au fost definitivate formalitățile capitulării. Cu mai mult de o săptămână în urmă, îi trimisese lui Guido Parra o scrisoare detaliată despre închisoarea specială pe care şi-o dorea. După el, locul perfect, aflat la doisprezece kilometri de Medellin, era o proprietate de-a sa, înregistrată însă pe numele unui interpus, pe care municipiul Envigado[23] o putea lua în arendă pentru a o amenaja că închisoare. „Cum toate astea implică anumite cheltuieli, Extrădabilii se angajează să plătească o pensiune care să acopere costurile", spunea el mai departe. Şi încheia cu câteva rânduri uluitoare: „Îți spun toate astea pentru că vreau să vorbeşti, din partea mea, cu primarul din Envigado şi să-i explici despre ce e vorba. Dar, mai ales, vreau să-i spui că trebuie să dea publicității o scrisoare adresată ministrului de Justiție, în care să-şi exprime convingerea că Extrădabilii nu s-au prevalat de decretul 2047, deoarece se tem pentru siguranța lor şi că municipiul Envigado, dispunând de toate mijloacele necesare, ar putea amenaja o închisoare specială care să le asigure protecție celor ce se vor preda, contribuind, astfel, la pacea poporului columbian. Spune-i

[23] Localitate situată în imediata apropiere a Medellin-ului (n.tr.)

deschis şi limpede să vorbească cu Gaviria şi să-i propună tabăra". Scopul declarat al scrisorii era să-l oblige pe ministrul de Justiție să dea un răspuns public. „Eu ştiu că asta o să fie o adevărata bombă", spunea Escobar în scrisoare. Şi încheia fără pic de jenă: „În felul asta, încet-încet, o să reuşim să-i aducem acolo unde vrem noi".

Ministrul a respins însă oferta, aşa cum era ea prezentată, iar Escobar s-a văzut nevoit să mai scadă din pretenții într-o alta scrisoare, în care, pentru prima dată, oferea mai mult decât cerea. În schimbul taberei-închisoare, promitea să rezolve conflictele dintre diferitele carteluri şi bande, să asigure predarea a peste o sută de traficanți şi să deschidă, în sfârşit, o cale cât de mică pentru asigurarea păcii. „Nu cerem nicio eventuala grațiere, nici stabilirea unui dialog, nimic din ceea ce guvernul pretinde că nu ne poate oferi", spunea. Era o simpla propunere de capitulare, „în timp ce toată lumea din aceasta țară se declara în favoarea dialogului şi a abordării politice a problemei". Iar, în încheiere, a pus în joc chiar şi ceea ce era mai de preț pentru el: „Eu, personal, nu am probleme cu extrădarea, fiindcă ştiu bine că, dacă reuşesc să mă prindă viu, o să mă omoare, cum au făcut-o cu toți ceilalți".

În acele zile adoptase o noua strategie, care îi permitea să profite cât putea de mult de pe urma corespondenței prizonierilor cu familiile lor. „Comunică-i domnului Santos", spunea în alta scrisoare, „că, dacă vrea dovezi că Francisco trăieşte, să publice mai întâi raportul din *America's Watch,* un interviu cu Juan Mendez, directorul revistei, şi un raport despre masacrele, torturile şi disparițiile din Medellin." Numai că Hernando Santos, care învățase de-acum să stăpânească situația, îşi dădea seama că acel du-te-vino de propuneri şi contrapropuneri îi producea o mare uzură nu numai lui, dar şi adversarilor săi, ca de pilda, lui Guido Parra, care la sfârşitul lunii octombrie ajunsese într-o stare

de nervi greu de îndurat. Aşa încât i-a răspuns lui Escobar că nu va publica niciun rând şi nu-i va mai primi emisarul atâta timp cât nu va avea o dovadă certă că fiul său era în viaţă. Alfonso Lopez Michelsen l-a sprijinit, ameninţând că va renunţa la Clubul Personalităţilor.

Ameninţarea a avut efectul scontat. Două săptămâni mai târziu, Guido Parra l-a sunat pe Hernando Santos de la o cârciumă de pe marginea şoselei. „Sunt pe drum cu nevastă-mea şi am să ajung la dumneavoastră pe la unsprezece", i-a spus. „Am să vă aduc în dar cea mai gustoasă prăjitură, nici nu vă puteţi închipui cât m-am bucurat şi ce mult o să vă bucuraţi dumneavoastră." Hernando a sărit în sus de bucurie, crezând că i-l aducea pe Francisco. Era însă doar vocea lui, înregistrată pe o minicasetă. A fost nevoie de mai bine de două ceasuri ca s-o asculte, pentru că nu aveau casetofonul potrivit, până când cineva a descoperit că puteau folosi robotul telefonului.

Pacho Santos ar fi putut face multe meserii, numai pe cea de profesor de dicţie nu. Şi asta, pentru că, încercând să se exprime cu viteza cu care gândeşte, vorbele i se învălmăşesc în gură şi nu se mai înţelege nimic, în seara aceea însă, au avut o surpriză: Pacho vorbea rar, cu un ton bine studiat şi cu fraze perfect construite, în realitate, erau cele două mesaje – unul pentru familie şi celalalt pentru preşedinte – pe care le înregistrase cu o săptămână în urma.

Stratagema la care recurseseră răpitorii punându-l pe Pacho să înregistreze titlurile din ziar, ca o dovadă certă a datei înregistrării, a fost o greşeală pe care Escobar n-ar fi trebuit să le-o treacă cu vederea. Redactorului Lui Canon, de la secţia de investigaţii a cotidianului *El Tiempo,* i-a dat în schimb prilejul de a se remarca printr-o lovitură de adevărat gazetar.

— Îl ţin ostatic la Bogotá.

Într-adevăr, ziarul folosit de Pacho avea un titlu de ultimă oră ce intrase doar în ediția locală, a cărei circulație era limitată la zona de nord a oraşului. Informația era mai prețioasa decât aurul şi ar fi fost decisivă dacă Hernando Santos nu s-ar fi împotrivit unei eliberări pe calea armelor.

A fost un moment reconfortant pentru el, cu atât mai mult cu cât, citind mesajul, a avut certitudinea că fiul captiv îi aproba atitudinea şi modul în care aborda rezolvarea cazului, în plus, membrii familiei, care avuseseră totdeauna impresia că Pacho era cel mai vulnerabil dintre frați din cauza temperamentului său pasional şi a firii nestatornice, erau uluiți că mai putea fi sănătos la minte şi cu atâta stăpânire de sine după şaizeci de zile de captivitate.

Hernando a convocat toată familia acasă la el şi au rămas cu toții să asculte mesajul până ce s-a luminat de ziuă. Doar Guido s-a lăsat pradă deznădejdii. A plâns. Hernando s-a apropiat de el că să-l încurajeze şi, în sudoarea ce-i umezise cămaşa, a recunoscut mirosul panicii.

— Țineți minte, pe mine n-o să mă omoare poliția! i-a spus Guido Parra printre lacrimi. O să mă lichideze Pablo Escobar pentru că ştiu prea multe.

Maria Victoria avea impresia că Parra se juca cu sentimentele lui Hernando, că-i exploata slăbiciunea oferindu-i pe de o parte ceva, ca să obțină de la el şi mai mult pe de alta. Probabil că Guido Parra a simțit ceva, pentru că, la un moment dat, i-a spus lui Hernando: „Femeia asta e ca un sloi de gheață”.

Aşa stăteau lucrurile pe 7 noiembrie, când au fost răpite Maruja şi Beatriz. Membrii Clubului Personalităților au simțit că le fuge pamântul de sub picioare. Pe 22 noiembrie – aşa cum anunțase –, Diego Montana Cuellar le-a propus colegilor săi dizolvarea grupului, iar aceştia i-au înmânat

preşedintelui, într-o sesiune solemnă, concluziile la care ajunseseră în privinţa revendicărilor fundamentale ale Extrădabililor.

Dacă preşedintele Gaviria se aştepta cumva ca decretul de supunere în faţa legii să provoace imediat o capitulare în masă a narcotraficanţilor, se pare că a suferit o mare dezamăgire. Nu s-a întâmplat aşa. Reacţiile presei, ale mediilor politice, ale unor jurişti de seamă şi chiar unele propuneri judicioase făcute de avocaţii Extrădabililor au pus în lumină faptul că Decretul 2047 trebuia reformulat. Pentru început, lăsa deschisă posibilitatea ca orice judecător să interpreteze în felul său pedeapsa cu extrădarea. O altă deficienţă era faptul că probele decisive împotriva narcotraficanţilor se aflau în afara ţării, iar cooperarea cu Statele Unite devenise critică, motiv pentru care cu greu puteau fi obţinute în timp util. Soluţia – inexistentă în decret – ar fi fost prelungirea termenului-limită
pentru prescrierea delictelor şi însărcinarea preşedintelui republicii cu negocierile pentru aducerea dovezilor în ţară.

Nici Alberto Villamizar nu găsise în decret sprijinul sigur la care se aştepta. Până în acel moment, discuţiile sale cu Santos şi Turbay sau primele întâlniri cu avocaţii lui Pablo Escobar îi permiseseră să-şi formeze o idee generala despre întreaga situaţie. Impresia lui de moment a fost că decretul de supunere în faţa legii, necesar, dar deficient, îi lasă o marjă prea mică de acţiune pentru a le elibera pe prizoniere. Timpul însă trecea, iar el nu primise nicio veste de la ele, nici cea mai mică dovadă că mai trăiau. Singura ocazie de a comunica cu ele fusese o scrisoare trimisa prin Guido Parra, în care încerca să le încurajeze şi să le asigure că el, unul, nu va precupeţi niciun efort pentru a le elibera. „Ştiu că situaţia în care vă aflaţi este îngrozitoare, dar nu trebuie să vă temeţi”, i-a scris el Marujăi.

Adevărul e că Villamizar bâjbâia în întuneric. Bătuse la toate uşile şi singura speranță de care se putea agăța în acel lung noiembrie ce nu se mai sfârşea era promisiunea lui Rafael Pardo că preşedintele se gândea la un decret care să-l comple-teze şi să-l clarifice pe cel cu numărul 2047. „Gata s-a rezolvat”, îi spunea. Rafael Pardo trecea să-l vadă aproape în fiecare după-amiază şi îl ținea la curent cu toate demersurile întreprinse, dar nici chiar el nu mai ştia prea bine pe ce drum să apuce. Concluzia sa, după greoaiele discuții cu Santos şi Turbay, era că negocierile se împotmoliseră. Nu avea deloc încredere în Guido Parra. Îl cunoştea de când acesta pescuia în ape tulburi prin congres şi i se părea un individ oportunist şi alunecos. Totuşi, bună sau nu, era singura carte pe care o deținea, aşa că s-a hotărât s-o joace până la capăt. Nu există alta, iar timpul îl presa.

La solicitarea sa, fostul preşedinte Turbay şi Hernando Santos i-au dat o întâlnire lui Guido Parra, cu condiția ca la aceasta să asiste şi Santiago Uribe, un alt avocat al lui Escobar, care se bucura de reputația de om serios. Guido Parra a început conversația cu obişnuitele sale fraze înălțătoare, dar Villamizar l-a adus cu picioarele pe pământ încă de la primele vorbe şi l-a înfruntat cu o dârzenie de toreador santanderin.

— Pe mine să nu mă ameţeşti cu vorbele astea de rahat, i-a spus. Să ne întoarcem la oile noastre. Dumneata singur ai încurcat lucrurile, cerând tot felul de aiureli. Or, aici, nu e vorba decât de o singură chestie: pur şi simplu, tipii trebuie să se predea şi să mărturisească un delict pentru care să poată fi băgați la închisoare cel puțin doisprezece ani. Asta spune legea şi punct! În schimb, li se acordă o reducere a pedepselor şi li se garantează viața. Restul sunt simple vrăjeli de-ale dumitale.

Guido Parra nu s-a sfiit să abordeze acelaşi ton.

— Uite ce e, dragă doctore, i-a spus, chestia stă aşa: guver-nul declară că n-o să-i extrădeze, toată lumea spune acelaşi lucru, dar unde anume în decret e consemnată la fel de categoric această garanție?

Villamizar a fost de acord cu el. Dacă guvernul afirma că nu-i va extrăda, fiindcă acesta era sensul legii, sarcina lor era să convingă guvernul să elimine ambiguitățile. Restul – sofisticatele interpretări privind delictul sui-generis, refuzul de a mărturisi sau imoralitatea delațiunii – nu erau decât divagații retorice ale lui Guido Parra. Căci era limpede pentru Extrădabili – aşa după cum indica propriul nume – că singura cerință reală şi stringentă în acel moment era aceea de a nu fi extrădați. Aşa încât nu i se părea imposibil să intervină pentru ca acea precizare să fie inclusa în decret. Dar, mai înainte, a pretins din partea lui Guido Parra aceeaşi sinceritate şi fermitate la care se aşteptau Extrădabilii din partea guvernului. A vrut să ştie, mai întâi, până unde era Parra autorizat să negocieze şi, în al doilea rând, la cât timp după modificarea decretului aveau să-i elibereze pe ostatici. Guido Parra a fost categoric:

— Douăzeci şi patru de ore după, vor fi liberi.

— Toți, bineînțeles, a spus Villamizar.

— Toți.

5

La o luna după răpirea Marujăi şi a lui Beatriz, regimul absurd de detenție începuse să se fisureze. Nu mai cereau permisiunea să se scoale şi fiecare îşi bea cafeaua sau schimba canalele de televiziune după cum avea chef. Vorbeau, ca şi până atunci, în şoaptă, dar mişcările lor erau mai spontane. Maruja nu trebuia să-şi mai înăbuşe tusea cu perna, deşi îşi lua unele masuri de siguranță ca să nu fie

auzită de afară. Prânzul şi cina erau neschimbate, aceeaşi fasole, aceeaşi linte, aceleaşi zdrenţe de carne uscată şi supa infectă la plic.

Gardienii vorbeau mult între ei, deşi o făceau totdeauna în şoaptă, îşi povesteau unul altuia întâmplări sângeroase, cât câştigaseră pentru a vâna poliţişti în nopţile din Medellin, isprăvile lor de masculi şi dramele de amor. Maruja reuşise să-i convingă că, în eventualitatea unui atac din partea forţelor de ordine, era mai practic pentru ei să le protejeze, chiar şi numai ca să-şi asigure mai târziu un tratament demn şi un proces mai indulgent. La început, s-au arătat indiferenţi, fiind din născare fatalişti fără de speranţă, dar tactica de îmblânzire a dat până la urmă roade, aşa încât au renunţat să mai stea cu mitralierele îndreptate asupra captivelor în timp ce acestea dormeau şi chiar au acceptat să-şi ascundă armele, înfăşurate într-o flanelă, în spatele televizorului. Această dependenţă reciprocă, precum şi suferinţa comună, au sfârşit prin a imprima relaţiilor cu ei oarecare aparenţe de omenie.

Prin însăşi firea sa, Maruja nu putea ţine în ea nimic care i-ar fi făcut viaţa amară, îşi vărsa năduful de faţă cu gardienii, oameni făcuţi să se războiască, şi-i înfrunta cu o dârzenie care-ţi stârnea fiori: „Hai, omoară-mă!” Uneori îşi varsă nervii pe Marina, a cărei bunăvoinţă faţa de gardieni o indigna şi a cărei imaginaţie apocaliptică o scotea din fire. Câteodată, de pildă, ridica, fără vreun motiv, privirea şi trântea câte un comentariu demoralizator sau o prorocire sinistră.

— În spatele curţii e un service al pistolarilor, a spus o dată. Acolo stau adunaţi toţi, zi şi noapte, cu puştile pregătite, gata oricând să ne omoare.

Disputa cea mai grava au avut-o însă în după-amiaza când Marina s-a dezlănţuit, ca de obicei, împotriva

ziariştilor, împroşcându-i cu insulte pentru că nu o menționaseră într-o emisiune televizată despre ostatici.

— Toți sunt nişte lepădături, a spus. Maruja a înfruntat-o.

— Asta e prea de tot, i-a replicat, înfuriată. Ar trebui să aveți un pic de respect.

Marina n-a răspuns, dar, mai târziu, într-un moment de acalmie, şi-a cerut scuze, în realitate, făcea parte dintr-o altă lume. Avea în jur de şaizeci şi patru de ani şi fusese pe vremuri o femeie de o frumusețe încântătoare, cu nişte minunați ochi negri, mari, şi cu un păr argintiu care îşi mai păstra strălucirea chiar şi în restrişte. Acum, ajunsese numai piele şi os. Când au venit Maruja şi Beatriz, trecuseră aproape două luni de când nu mai vorbise cu nimeni altcineva decât cu gardienii şi a avut nevoie de timp şi de strădanii ca să se deprindă cu ele. Frica lăsase urme adânci asupra ei: slăbise douăzeci de kilograme, iar moralul îi era la pământ. Din femeia de altădată nu mai rămăsese decât o fantomă.

Se căsătorise de tânără cu un masor foarte bine cotat în mediile sportive, un bărbat corpolent şi cu inimă mare, care a iubit-o mai presus de orice şi cu care a avut patru fete şi trei băieți. Ea ținea frâiele propriei gospodării şi ale altora, fiindcă se simțea obligată să se ocupe de problemele unei numeroase familii de antioquieni. Datorită firii sale nu numai autoritare, dar şi grijulii, se purta că o a doua mamă cu toți, chiar şi cu un străin dacă acesta îi cădea cu tronc.

Mai degrabă dintr-un spirit de independență decât împinsă de nevoie, vindea automobile şi asigurări de viață, dar părea capabilă să vândă orice, numai şi numai pentru că voia să dispună de propriii bani de cheltuială. Şi totuşi cei care o cunoşteau îndeaproape deplângeau faptul că o femeie înzestrată cu atâtea daruri se născuse sub o stea nenorocoasă. Soțul ei nu şi-a mai putut exercita meseria şi

şi-a petrecut ultimii aproape douăzeci de ani urmând tratamente psihiatrice, doi fraţi îi muriseră într-un teribil accident de circulaţie, unul fusese fulgerat de un infarct, altul, strivit de un stâlp de semafor într-un confuz accident stradal, iar altul, cu vocaţie de hoinar, a dispărut pentru totdeauna.

Ca ostatică, situaţia ei nu avea nicio soluţie. Ea însăşi împărtăşea părerea generală că fusese răpită doar pentru că era nevoie de o persoană importantă care să poată fi ucisă fără ca negocierile purtate cu guvernul în vederea capitulării să fie compromise. Dar faptul că se afla de şaptezeci de zile în celula morţii se pare că o făcea să spere că, poate, călăii săi întrezăreau posibilitatea de a obţine un beneficiu în schimbul vieţii ei.

Nu putea trece neobservată totuşi meticulozitatea cu care, chiar şi în cele mai cumplite momente ale vieţii, îşi îngrijea ore în şir unghiile de la mâini şi de la picioare. Le pilea, le lustruia, le lăcuia cu oja transparentă, astfel încât păreau ale unei femei mai tinere. Cu aceeaşi grijă atentă îşi pensa sprâncenele şi se depila pe picioare. Odată depăşite frecuşurile inerente oricărui început, Maruja şi Beatriz s-au oferit să o ajute. Au învăţat cum să se poarte cu ea şi s-o manipuleze. Cu Beatriz purta discuţii interminabile, şuşotind tot soiul de bârfe pe seama protipendadei, care îi exasperau până şi pe gardieni. La rândul său, Maruja încerca s-o consoleze. Dar amândouă deplângeau faptul că, fiind singurele care o ştiau în viaţă, n-aveau cui dezvălui acest secret.

Printre puţinele bucurii din acele zile s-a numărat vizita neaşteptată a şefului mascat care le întâmpinase în prima zi. S-a întors mai vesel şi optimist, aducându-le vestea că era posibil să fie eliberate înainte de 9 decembrie, ziua prevăzută pentru alegerea Adunării Constituante. Vestea a avut o semni-ficaţie cu totul specială pentru Maruja,

deoarece tot atunci cădea şi ziua ei de naştere, iar gândul de a şi-o petrece în familie a umplut-o de o bucurie prematură. A fost însă o iluzie efemeră: o săptămână mai târziu, acelaşi şef le-a comunicat nu numai că nu vor fi eliberate pe 9 decembrie, dar şi că detenţia nu se va termina prea curând: nici de Crăciun, nici de Anul Nou. A fost o lovitura dură pentru amândouă. Maruja suferea de un început de flebită, care îi provoca dureri groaznice de picioare. Beatriz a avut o criză de astm şi i s-a redeschis ulcerul gastric, într-o noapte, înnebunită de durere, l-a implorat pe Gâlcă să facă o excepţie de la regulament şi să-i dea voie să se ducă la baie la ora aceea. După ce s-a gândit un timp, gardianul s-a arătat de acord, avertizând-o însă că era un risc foarte mare pentru el. Până la urmă, totul a fost în zadar. Beatriz a continuat să se vaite cu un scâncet ca de câine rănit, simţind că o să moară, până ce lui Gâlcă i s-a făcut milă de ea şi i-a cerut majordomului o doză de *buscapina*[24].

În ciuda strădaniilor de până atunci, deţinutele nu reuşiseră să descopere mare lucru despre locul în care se aflau. Socotind după teama gardienilor de a nu fi auziţi de vecini ori după zgomotele şi glasurile care răzbăteau de afară, îşi imaginau că era vorba de o zonă urbană. Cocoşul nebun care cânta la orice oră din zi sau din noapte putea fi o confirmare, ştiut fiind că, de obicei, cocoşii închişi în apartamentele de la etajele superioare îşi pierd simţul timpului. Destul de des, auzeau diferite voci care strigau de undeva, din apropiere, acelaşi nume: „Rafael”. Avioanele pentru curse interne treceau razant, iar elicopterul revenea cu aceeaşi regularitate, zburând atât de aproape, încât îl auzeau chiar deasupra casei. Marina continua să susţină versiunea niciodată confirmată despre acel înalt ofiţer al armatei care supraveghea mersul operaţiunii. Pentru Maruja

[24] Analgezic frecvent folosit în Columbia (sp., n.tr.).

şi Beatriz, era încă o fantasmagorie de-a ei, dar adevărul e ca, de fiecare dată când sosea elicopterul, regulile militare ale captivității se înăspreau din nou: casa în ordine ca într-o cazarmă, uşa închisă pe dinăuntru cu zăvorul şi cu un lacăt pe dinafară, şoaptele, armele pregătite de atac, iar mâncarea mai puțin infecta ca de obicei.

Cei patru gardieni care le păziseră încă din prima zi au fost înlocuiți cu alți patru la începutul lunii decembrie. Printre ei, unul mai aparte şi foarte ciudat, care părea desprins dintr-un film de groază. I se spunea Gorila şi chiar aşa arăta: era uriaş, avea puterea unui gladiator şi o piele tuciurie, acoperită cu păr creț. Avea o voce tunătoare, pe care nu reuşea să şi-o stăpânească, dar nimeni n-a îndrăznit vreodată să-i ceară să vorbească în şoaptă. Era evident sentimentul de inferioritate al celorlalți față de el. În loc de pantaloni scurți, ca toți colegii săi, purta un şort de sport. Avea binecunoscuta căciula de alpinist pe cap şi un maiou mulat pe corp, care îi punea în evidența torsul perfect şi medalionul cu Pruncul Divin de la gât, brațele frumoase, cu o brățară braziliană purtătoare de noroc la încheietură, şi mâinile enorme, cu liniile vieții ce păreau gravate cu fierul încins în palmele decolorate. Abia dacă încăpea în odaie şi, de fiecare dată când se mişca, lăsa în urmă semne de dezordine. Pentru deținute, care deprinseseră între timp arta de a-i manipula pe cei de până atunci, a fost un musafir nepoftit, îndeosebi pentru Beatriz, care şi-a câştigat imediat antipatia lui.

Dar mai mult că orice, pe toți, fie ei gardieni sau prizoniere, îi chinuia în acele zile plictiseala. Ca un preludiu la chiolhanurile de Crăciun, stăpânii casei au chemat un preot, bun prieten de-al lor – inocent sau complice –, ca să le slujească o *novena*. Timp de nouă zile au rostit rugăciuni, au cântat colinde în cor, le-au împărțit dulciuri copiilor şi au toastat cu vin de mere, băutura oficială a casei. La sfârşit,

au sfinţit locuinţa, stropind-o cu apă sfinţită. A fost nevoie de atâta, încât au adus-o în galoane de petrol. Când preotul a plecat, femeia a intrat în cameră şi a stropit televizorul, saltelele, pereţii. Cele trei prizoniere, luate prin surprindere, n-au ştiut ce să facă. „E apă sfinţită, spunea femeia în timp ce stropea cu mâna. Alunga relele din casa." Gardienii s-au închinat, au căzut în genunchi şi au primit ploaia purificatoare cu o fervoare angelică.

Această pornire spre rugăciune şi chiolhan, atât de proprie celor din Antioquia, a ţinut toată luna decembrie, într-atâta, încât Maruja îşi luase măsuri de precauţie pentru ca gardienii să nu afle că pe 9 decembrie îşi serba ziua de naştere: cincizeci şi trei de ani, dragi inimii ei. Beatriz promisese să păstreze secretul, dar gardienii tot au aflat până la urmă dintr-o emisiune speciala transmisa la televizor, pe care copiii Marujăi i-au dedicat-o în ajun.

Gardienii nu-şi ascundeau deloc emoţia de a se simţi, într-un anume fel, în mijlocul evenimentelor. „*Doña* Maruja, spunea unul, ce tânăr e doctorul Villamizar, ce bine arată, ce mult vă iubeşte!" Sperau că Maruja le va prezenta pe vreuna dintre fetele ei că s-o invite în oraş. Oricum, văzând emisiunea aceea în captivitate, se simţeau ca nişte morţi care ar fi urmărit viaţa de pe celălalt tărâm, fără a participa la ea şi fără ca să ştie cei vii. A doua zi, la unsprezece dimineaţa, majordomul şi nevastă-sa au intrat pe neaşteptate în cameră cu o sticlă de şampanie creolă, pahare pentru toţi şi un tort care părea ornat cu pastă de dinţi. Au felicitat-o pe Maruja cu vădite semne de afecţiune şi i-au cântat, împreună cu gardienii, nelipsitul *Happy birthday.* Toţi au mâncat şi au băut, lăsând-o pe Maruja pradă unui conflict de sentimente contradictorii.

Juan Vitta s-a trezit pe 26 noiembrie cu vestea că, din cauza stării de sănătate, va fi eliberat, L-a paralizat groaza,

deoarece exact în acele zile se simțea mai bine că oricând, şi s-a gândit că anunțul era pretextul sub care opiniei publice urma să-i fie oferit primul cadavru. De aceea, atunci când gardianul l-a anunțat, câteva ore mai târziu, să se pregătească de plecare, a fost cuprins de panică. „Mie, ca să fiu sincer, mi-ar fi plăcut să mor după socoteala mea, a spus, dar dacă acela îmi era destinul, trebuia să mi-l asum." L-au obligat să se bărbie-rească şi să-şi pună haine curate, iar el a făcut-o convins că se îmbrăca pentru propria înmormântare. I-au dat instrucțiuni cu privire la tot ce avea de făcut odată liber, dar mai ales la felul în care trebuia să-i ducă cu vorba pe ziarişti, astfel încât poliția să nu afle detalii care ar fi permis organizarea unor acțiuni de eliberare. Imediat după prânz, l-au plimbat o vreme cu maşina pe străzile cele mai întortocheate din Medellin şi l-ău lăsat pur şi simplu la un colț de stradă.

După această eliberare, pe Hero Buss l-au mutat din nou într-un cartier select, vizavi de o şcoală de gimnastică aerobică pentru tinerele de familie bună. Stăpânul casei era un mulatru chefliu şi cheltuitor. Nevasta lui, de vreo treizeci şi cinci de ani, însărcinată în luna a şaptea, se împopoțona încă de la micul dejun cu bijuterii scumpe şi stridente. Aveau un băiețel de câtiva ani, care locuia cu bunica în altă parte, iar în dormitorul lui, înțesat cu tot felul de jucării mecanice, a fost instalat Hero Buss. Judecând după felul în care a fost adoptat de familie, acesta s-a pregătit pentru o detenție de lungă durată.

Stăpânii casei se pare că au dus-o bine cu acel neamț, desprins parca din filmele cu Marlene Dietrich, înalt de doi metri şi lat de un metru, încă adolescent la cei cincizeci de ani ai lui, cu un haz de i se dusese buhul şi o spaniolă perpelită în argoul caraibian al lui Carmen Santiago, soția sa. Înfruntase mari pericole în calitatea lui de corespondent de presă şi de radio acreditat în America Latină, inclusiv sub

regimul militar din Chile, unde a petrecut o noapte albă sub amenințarea de a fi împuşcat în zori. Aşa încât avea pielea bine tăbăcită ca să guste partea anecdotică a propriei captivități.

Avea şi motive s-o facă, într-o casă unde, deşi la intervale regulate de timp sosea un emisar cu desagii plini de bancnote pentru cheltuieli, stapânii erau mai tot timpul lefteri. Şi asta, pentru că se grăbeau să cheltuiască tot ce primeau pe chiolhanuri şi pe fleacuri şi, în câteva zile, nu le mai rămâneau bani nici măcar pentru mâncare. La sfârşit de săptămână, organizau petreceri şi ospețe la care îşi invitau frații, verii şi prietenii intimi. Copiii puneau stăpânire pe casă. În prima zi, s-au intimidat recunoscându-l pe neamțul acela uriaş, pe care, tot văzându-l la televizor, îl luau drept un actor de telenovelă. Nu mai puțin de treizeci de persoane care nu aveau nici în clin, nici în mânecă cu răpirea i-au cerut fotografii şi autografe, au mâncat şi chiar au dansat cu el, fără să-şi ascundă fața, în casa aceea de nebuni unde a locuit pâna la sfârşitul captivității.

Datoriile se tot adunau, iar proprietarii, înnebuniți, erau nevoiți, până la urmă, să amaneteze televizorul, aparatul video, pick-up-ul, orice se nimerea, ca să-l hrănească pe prizonier. Bijuteriile femeii dispăreau treptat de la gât, de pe brațe şi din urechi, până nu-i mai rămânea niciuna. Într-o noapte, bărbatul l-a trezit pe Hero Buss că să-i ceară cu împrumut nişte bani, pentru că pe nevastă-sa o apucaseră durerile naşterii, iar el n-avea niciun şfanț ca să plătească spitalul. Hero Buss i-a împrumutat ultimii săi cincizeci de mii de pesos.

A fost eliberat pe 11 decembrie, la cincisprezece zile după Juan Vitta. Îi cumpăraseră pentru aceasta ocazie o pereche de pantofi care n-au fost buni de nimic, pentru că el purta patruzeci şi şase, iar cel mai mare număr pe care l-au

găsit, după multe căutări, a fost patruzeci şi patru. I-au cumpărat nişte pantaloni şi un maiou cu două numere mai mici, pentru că slăbise cincisprezece kilograme. I-au înapoiat aparatele de fotografiat şi servieta diplomat cu agendele de însemnări ascunse în căptuşeală şi i-au înapoiat cei cincizeci de mii de pesos împrumutaţi în vederea naşterii şi alţi cincisprezece mii ceruţi ceva mai înainte pentru a pune la loc banii pe care îi furau din cei destinaţi cheltuielilor zilnice. I-au oferit mult mai mult, dar el nu le-a cerut altceva decât să-i intermedieze o întrevedere cu Pablo Escobar. N-a primit niciodată niciun răspuns.

Gardienii care îl păziseră în ultimele zile l-au urcat într-o maşină particulară şi, după ce s-au învârtit o vreme prin cele mai selecte cartiere din Medellin pentru a-şi pierde urma, l-au lăsat cu bagaj cu tot la câţiva zeci de metri de sediul ziarului *El Colombiano,* cu un comunicat în care Extrădabilii făceau bilanţul luptei duse de ei pentru apărarea drepturilor omului în Columbia sau în alte ţări din America Latină, reafirmându-şi totodată hotărârea de a se prevala de politica guvernului vizând supunerea în faţa legii, fără alte condiţii decât garanţiile legale privind securitatea lor şi a familiilor lor. Gazetar până la capăt, Hero Buss i-a dat aparatul primului trecător care i-a ieşit în cale şi l-a rugat să-i facă fotografia eliberării.

Diana şi Azucena au aflat vestea de la radio, iar gardienii le-au asigurat că ele vor urma la rând. Dar auziseră povestea asta de atâtea ori, încât nu mai credeau nimic. Ca măsură de prevedere pentru eventualitatea în care doar una dintre ele era eliberată, fiecare a scris câteva rânduri pentru cei dragi, ca să le trimită prin cea care urma să plece. Din acel moment, n-a mai intervenit nimic nou, n-au mai aflat nimic până când, două zile mai târziu – în zorii zilei de 13 decembrie –, Diana a fost trezită de şuşoteli şi mişcări

ciudate prin casă. Presimțirea că urmau să fie eliberate a făcut-o să sară din pat. A alertat-o pe Azucena şi înainte că să le anunțe cineva ceva, au început să-şi pregătească bagajul.

Atât Diana în jurnalul ei, cât şi Azucena într-al său, au povestit acel moment dramatic. Diana se afla la duş când unul dintre gardieni a anunțat-o sec pe Azucena să se pregătească de plecare. Numai ea. În cartea pe care avea s-o publice la scurt timp după aceea, Azucena a relatat întâmplarea cu o admirabilă simplitate.

„M-am dus în cameră şi mi-am pus hainele pe care le aveam pregătite pe scaun, în timp ce *doña* Diana era la baie. Când a ieşit şi m-a văzut, s-a oprit, m-a privit şi mi-a spus:

— Azucena, plecăm?

Ochii îi străluceau şi aştepta nerăbdătoare răspunsul. Eu nu eram în stare să scot nicio vorbă. Am lăsat capul în jos, am tras adânc aer în piept şi am spus:

— Nu. Doar eu.

— Cât mă bucur pentru tine, a spus Diana. Ştiam că are să se întâmple aşa."

Diana a notat în jurnalul ei: „Parcă mi-a trecut un cuțit prin inimă, dar i-am spus că mă bucur pentru ea, ca să poată pleca liniştită". I-a dat Azucenei mesajul pentru Nydia, pe care îl scrisese din timp, pentru eventualitatea că nu ea va fi cea eliberată. În acea scrisoare o ruga să serbeze Crăciunul cu copiii ei. Cum Azucena plângea, a îmbrățişat-o ca s-o liniştească. Apoi a însoțit-o până la maşină şi acolo s-au îmbrățişat din nou. Azucena s-a întors s-o privească pe geam, iar Diana a fluturat mâna în semn de adio.

O oră mai târziu, în maşina care o ducea la aeroportul din Medellin ca să ia avionul spre Bogotá, Azucena a auzit la radio cum un reporter îl întreba pe soțul ei ce făcea când a aflat despre eliberare. El a mărturisit adevărul.

— Scriam o poezie pentru Azucena.

Astfel şi-au văzut amândoi împlinit visul de a fi împreună pe 16 decembrie pentru a sărbători cei patru ani de căsnicie.

La rândul lor, Richard şi Orlando, sătui să doarmă pe jos în carcera pestilențială, şi-au convins gardienii să le dea o altă cameră. Au fost mutați în dormitorul mulatrului încătuşat, despre care nu mai ştiau nimic. Au descoperit înspăimântați pe salteaua de pe pat pete proaspete de sânge, probabil, urmare a unor torturi lente sau a unor lovituri subite de cuțit.

De la televizor şi de la radio aflaseră despre cei eliberați. Gardienii le-au spus că următorii aveau să fie ei. Pe 17 decembrie, foarte devreme, un şef pe care îl cunoşteau sub numele de Batrânul – şi care s-a dovedit a fi acelaşi *don* Pacho care se ocupa de Diana –, a intrat fără să bată în camera lui Orlando.

— Aranjați-vă şi îmbrăcați-vă frumos, fiindcă plecați, i-a spus. Abia a apucat să se bărbierească şi să se îmbrace, dar n-a mai avut răgaz să-l anunțe şi pe Richard, aflat în aceeaşi casă. I-au dat un comunicat pentru presă, i-au pus nişte ochelari cu dioptrii mari şi Bătrânul însuşi, de data aceasta singur, a făcut ocolurile ritualei prin diferite cartiere din Medellin şi l-a lăsat, cu cinci mii de pesos pentru taxi în buzunar, într-un scuar despre care nu poate spune prea multe pentru că nu cunoştea mai deloc oraşul. Era ora nouă dimineața, într-o zi răcoroasă şi senina de luni. Lui Orlando nu-i venea să creadă: până în clipa aceea – când făcea în zadar semne taxiurilor ocupate –, fusese convins că ar fi fost mai profitabil pentru răpitori să-l omoare decât să rişte lăsându-l în viață. De la primul telefon care i-a ieşit în cale a sunat-o pe nevastă-sa.

Liliana tocmai îi făcea baie copilului şi a alergat să răspundă cu mâinile pline de săpun. A auzit o voce străină şi liniştită:

— Mititico, eu sunt!

Ea şi-a închipuit că cineva voia să-i joace o festă şi era gata să închidă, când a recunoscut vocea: „Vai, Dumnezeule mare!" a strigăt. Orlando era aşa de grăbit, încât n-a mai apucat să-i spună că se afla la Medellin şi că va ajunge la Bogotá abia după-amiază. Necăjită că nu recunoscuse vocea soţului ei, Liliana n-a mai avut nicio clipă de linişte în restul zilei. Juan Vitta îi povestise, când fusese eliberat, că detenţia îl schimbase într-atât pe Orlando, încât era de nerecunoscut, dar niciodată nu-şi imaginase că i se schimbase chiar şi vocea. Surpriza ei a fost şi mai mare în acea după-amiază, pe aeroport, când şi-a făcut loc prin gloata ziarişti lor şi nu l-a recunoscut pe bărbatul care a sărutat-o. Şi totuşi era chiar Orlando, după patru luni de captivitate, gras, palid, cu o mustaţa neagra şi aspră. Imediat ce s-au întâlnit, fiecare în parte a luat hotarârea să mai facă un al doilea copil. „Dar era atâta lume în jurul nostru, încât n-am putut în noaptea aceea", a spus Liliana, printre hohote de râs. „Nici a doua zi, din cauza spaimei." Au recuperat însă cu folos ceasurile pierdute: la nouă luni după a treia zi, li s-a născut un alt băiat, iar, în anul următor, o pereche de gemeni.

Valul de eliberări – care a însemnat o adiere de optimism pentru ceilalţi ostatici şi familiile lor – l-a convins, în cele din urmă, pe Pacho Santos că nu exista niciun indiciu logic că ceva ar fi avansat în favoarea sa. Credea că Pablo Escobar nu făcuse altceva decât să scape de cărţile de joc de mai mică valoare – care mai mult îl stânjeneau decât îl ajutau să urgenteze votarea graţierii şi a nonextradarii în Constituantă –, păstrând doar trei aşi: fiica unui fost preşedinte, fiul

directorului celui mai important ziar din țară şi cumnata lui Luis Carlos Galán. Beatriz şi Marina, în schimb, au simțit că le renaşte speranța, dar Maruja a preferat să nu se amăgească cu interpretări pripite. În acele zile se simțea foarte deprimată, iar apropierea Crăciunului a doborât-o, până la urmă, cu totul. Detesta sărbătorile obligatorii. Niciodată n-a făcut, cum se obişnuieşte, iesle sau pom de Crăciun, nu împărțea daruri, nu trimitea felicitări şi nimic nu o deprima mai mult decât zaiafeturile funebre din seara de Ajun, când toata lumea cântă pentru că e tristă sau plânge pentru că e fericită. Majordomul şi nevastă-sa au pregătit o cină dezgustătoare. Beatriz şi Marina s-au străduit s-o onoreze cu prezența lor, dar Maruja a luat două barbiturice devastatoare şi s-a trezit fără remuşcări.

Miercurea următoare, emisiunea săptămânală a Alexandrei a fost consacrată serii de Crăciun, sărbătorită în casa Nydiei, cu toată familia Turbay adunată în jurul fostului preşedinte, cu rudele lui Beatriz şi ale Marujăi şi, desigur, cu Alberto Villamizar. În centrul atenției se aflau, bineînțeles, copiii: cei doi ai Dianei şi nepotul Marujăi, fiul Alexandrei. Maruja a plâns de emoție, căci ultima data când îl văzuse abia bolborosea câteva cuvinte, iar acum era capabil să se exprime coerent. Villamizar a explicat la sfârşit, cu calm şi în detaliu, în ce stadiu se aflau demersurile pe care le făcea. Maruja a rezumat emisiunea într-o fraza cât se poate de potrivită: „A fost minunat şi cumplit”.

Mesajul lui Villamizar i-a dat curaj Marinei Montoya. S-a umanizat brusc, dezvăluindu-şi noblețea sufletească. A început să asculte cu mare interes ştirile şi să le interpreteze cu un simț politic pe care nu i-l cunoşteau. O analiză a decretelor a dus-o la concluzia că posibilitățile de a fi eliberate erau mai mari ca oricând. Sănătatea ei se

îmbunătățea cu fiecare zi, până într-atât, încât, nesocotind regulile detenției, a început să vorbească cu vocea ei firească, frumoasă şi bine timbrată.

Pe 31 decembrie a fost noaptea ei cea mare. De dimineață, când le-a adus micul dejun, Damaris le-a anunțat că vor întâmpina Anul Nou cu o petrecere în toată puterea cuvântului, cu şampanie creolă şi jambon la cuptor. Maruja şi-a spus că seara aceea, petrecută pentru prima dată departe de familie, avea să fie seara cea mai tristă din viața ei şi s-a lăsat în voia deznădejdii. Beatriz s-a prăbuşit cu totul. Numai de petreceri nu le ardea lor. Marina, în schimb, a primit vestea cu entuziasm şi nu a lăsat deoparte niciun argument că să le mai înveselească. Chiar şi pe gardieni.

— Trebuie să recunoaştem, le-a spus ea Marujăi şi lui Beatriz, că şi ei sunt departe de familie, iar datoria noastră este să-i facem să se simtă cât mai bine de Anul Nou.

În seara când fusese răpită, primise trei cămăşi de noapte, dar nu folosise decât una, pe celelalte le păstra în sacoşa în care îşi ținea lucrurile. Mai târziu, când au fost aduse Maruja şi Beatriz, se îmbrăcau în trening, uniforma de rigoare a ostaticilor, pe care îl spălau din două în două săptămâni.

Nimeni nu şi-a mai amintit de cămăşi până în după-amiaza zilei de 31 decembrie, când Marina a mai făcut un pas în entuziasmul ei. „Vreau să vă fac o propunere, le-a spus. Am trei cămăşi de noapte cu care o să ne îmbrăcăm că să ne meargă bine tot anul.” Şi a întrebat-o pe Maruja:

— Ia să vedem, drăguță, ce culoare preferi[1]?

Maruja i-a răspuns că ei îi era indiferent. Marina a hotărât că i se potrivea culoarea verde. Pentru Beatriz, a ales cămaşa roz şi şi-a păstrat-o pe cea albă pentru ea. Apoi a scos din poşeta o cutiuță cu cosmetice şi le-a propus să se machieze una pe cealaltă. „Ca să fim cât mai frumoase în

seara asta", a spus. Maruja, căreia şi aşa îi era de-ajuns cămaşa ca de bal mascat, a refuzat-o cu un aer acru:

— Accept să-mi pun cămaşa de noapte. Dar să mă las boită ca o nebună, în halul în care arăt? Nu, Marina, asta cu niciun preț!

Marina a ridicat din umeri:

— Ei, bine, eu am s-o fac.

Cum nu avea oglindă, i-a dat lui Beatriz fardurile şi s-a aşezat pe pat ca să fie machiată. Beatriz şi-a îndeplinit misiunea cu sârguință şi bun-gust, la lumina veiozei: o urmă de roşu pe obraji, pentru a atenua paloarea că de mort a pielii, buze intens colorate, umbră pe pleoape. Amândouă au rămas uimite vazând cât de minunat putea arăta încă acea femeie renumită pentru farmecul şi frumusețea ei. Beatriz s-a mulțumit cu coada de cal şi aerul ei de liceană.

În seara aceea, Marina şi-a desfăşurat farmecele irezistibile de antioquiană. Gardienii i-au ținut isonul şi fiecare a spus ce i-a trecut prin cap, cu vocea pe care i-a dat-o Dumnezeu, în afară de majordom, care, chiar şi atunci când se lăsa purtat de valurile beției, vorbea tot în şoaptă, încurajat de şprițuri, Gâlcă a îndrăznit să-i dăruiască lui Beatriz o loțiune pentru bărbați. „Că să mirosiți frumos când o să primiți milioanele de îmbrățişări în ziua eliberării", le-a spus. Mitocanul de majordom n-a scăpat prilejul că să remarce că era cadoul unui îndrăgostit timid. A fost, printre multe altele, un nou motiv de spaimă pentru Beatriz.

În afara de ostatice, în cameră se mai aflau majordomul, nevastă-sa şi cei patru gardieni de serviciu. Beatriz simțea un nod în gât. Maruja a petrecut o seară nostalgică şi penibilă, dar chiar şi aşa, nu-şi putea ascunde admirația pentru Marina, splendidă, întinerită de machiaj, cu cămaşa albă, părul ca neaua, glasul dulce şi mângâietor. Era de

neconceput că putea fi fericită cu adevărat, dar a reuşit să-i facă pe ceilalți să creadă că se simțea astfel.

Glumea cu gardienii, care îşi ridicau masca întruna că să bea. Uneori, disperați din pricina căldurii, le rugau să se întoarcă cu spatele, ca să mai poată respira. La douăsprezece fix, când au început să vuiască sirenele pompierilor şi să bată clopotele bisericilor, toți stăteau înghesuiți în cameră, aşezați pe pat, pe saltea, transpirând în căldura ca de forjă. Când la televizor a izbucnit imnul național, Maruja s-a ridicat în picioare şi i-a pus pe ceilalți să-i urmeze exemplul, ca să-l cânte împreună. La sfârşit, a ridicat paharul cu vin de mere şi a închinat pentru pacea Columbiei. Petrecerea s-a încheiat o jumătate de oră mai târziu, când s-au terminat sticlele, iar din jambon n-a mai rămas pe platou decât osul, alături de resturile salatei de cartofi.

Noua echipă de gardieni a fost întâmpinată de ostatice cu un suspin de uşurare, deoarece erau chiar cei din seara răpirii, cu care erau deprinse şi ştiau cum să se poarte. Dar cel mai mult s-a bucurat Maruja, atât de deprimată din cauza stării de sănătate. La început, spaima i se preschimba în dureri difuze, care i se plimbau prin tot trupul, obligând-o să-şi schimbe mereu poziția. Mai târziu însă, din cauza regimului inuman impus de gardieni, au devenit mai precise. La începutul lui decembrie, i-au interzis o zi întreagă să se ducă la baie, drept pedeapsă pentru îndărătnicia ei, iar când i s-a permis, n-a mai putut face nimic. Acesta a fost începutul unei cistite persistente iar, mai târziu, al unei hemoragii care a ținut până la sfârşitul captivității.

Marina, care învățase de la soțul ei să facă masaje, a insistat s-o ajute cu slabele sale puteri să-şi revină. Încă îi mai rămăseseră bunele intenții de la Anul Nou. Era pe mai departe optimistă, povestea tot felul de întâmplări

amuzante: într-un cuvânt, trăia. Apariția numelui şi a fotografiei ei într-o campanie organizată de televiziune în favoarea ostaticilor i-a redat speranțele şi i-a readus în suflet veselia. S-a simțit din nou ființa care era cu adevărat, a simțit că există, că este o prezență. Imaginea ei a apărut mereu în prima etapă a campaniei, până într-o zi când, fără nicio explicație, a dispărut de pe ecran. Nici Maruja, nici Beatriz n-au avut inima să-i spună că, poate, au şters-o de pe listă pentru că nimeni n-o mai credea în viață.

Pentru Beatriz, data de 31 decembrie era deosebit de importantă, deoarece şi-o fixase că termen-limită al eliberării. Decepția a răvăşit-o într-atât, încât tovarăşele ei de detenție nu ştiau cum s-o mai ajute. A venit şi ziua în care Maruja n-o mai putea privi pentru că, imediat, îşi pierdea controlul şi izbucnea în lacrimi, aşa încât au ajuns să se ignore una pe cealaltă într-un spațiu nu cu mult mai mare decât o camera de baie. Situația devenise de nesuportat.

Distracția cea mai constantă pentru cele trei ostatice, în timpul ceasurilor nesfârşite care urmau după ce făceau duş, era să-şi maseze îndelung picioarele cu crema hidratantă pe care temnicerii le-o furnizau în cantitate suficientă, ca să nu înnebunească. Într-o zi, Beatriz şi-a dat seama că era pe sfârşite.

— Şi când o să se termine crema, a întrebat-o pe Maruja, ce-o să facem?

— Ei bine, o să cerem alta, i-a răspuns Maruja pe un ton înțepat. Şi a subliniat cu şi mai multa ironie:

— Iar dacă nu, o să vedem atunci ce facem. E bine?

— Mie să nu-mi răspunzi aşa! a țipat la ea Beatriz, într-o neaşteptată dezlănțuire de furie. Mie, care mă aflu aici din vina dumitale!

A fost o răbufnire inevitabilă, într-o clipă a deşertat tot sacul cu reproşuri pe care le ținuse în ea de-a lungul atâtor

zile de tensiuni reprimate şi al atâtor nopţi de groază. Partea surprinzătoare e că nu izbucnise până atunci cu şi mai mare ură. Beatriz era o fire care trăia, într-un fel, la marginea vieţii, ferindu-se să se implice în orice, strunindu-şi pornirile şi înghiţindu-şi ranchiunele fără să le savureze. Lucrul cel mai puţin grav care se putea întâmpla, desigur, era că o simplă frază rostită din neatenţie să-i răscolească mai devreme sau mai târziu agresivitatea reprimată de teroare. Gardianul de serviciu însă nu era de aceeaşi părere şi, speriat de posibilitatea unei încăierări, le-a ameninţat că le va închide în camere separate.

Amândouă s-au speriat, căci teama de eventuale agresiuni sexuale încă mai stăruia. Erau convinse că, atâta timp cât se aflau împreună, ar fi fost mai greu pentru gardieni să încerce să le violeze şi, de aceea, gândul că puteau fi oricând despărţite s-a dovedit totdeauna cel mai de temut. Pe de alta parte, erau mereu păzite de câte doi gardieni, fără legătură de rudenie între ei şi care păreau că se supraveghează unul pe altul, ca o măsură de precauţie de ordin intern, menită să evite incidentele grave cu prizonierele.

Dar regimul dur la care le supuneau gardienii crea o ambianţă nesănătoasă în cameră. Cei de serviciu în decembrie aduseseră cu ei un aparat video la care puneau filme cu scene violente şi cu o marcată încărcătură erotică, iar, din când în când, chiar şi unele pornografice. Camera se încărca imediat cu o tensiune insuportabilă. În plus, când se duceau la baie, deţinutele aveau obligaţia să lase uşa întredeschisă şi nu o dată i-au surprins pe gardieni trăgând cu ochiul. Unul dintre ei, care s-a încăpăţânat să ţină uşa cu mâna ca să nu se închidă în timp ce ele erau la baie, a fost cât pe ce să-şi piardă un deget când Beatriz a trântit-o dinadins. Un alt incident neplăcut a fost spectacolul oferit de doi gardieni homosexuali, care se excitau în permanenţă

cu tot felul de jocuri perverse. Atenția excesivă cu care Gâlcă urmărea până şi cel mai mic gest schițat de Beatriz, parfumul dăruit, impertinența majordomului erau tot atâția factori perturbatori. Poveştile pe care şi le spuneau unul altuia despre violurile comise asupra unor necunoscute, despre perversiunile erotice sau despre plăcerile lor sadice, sfârşeau prin a rarefia aerul din încăpere.

La cererea Marujăi şi a Marinei, majordomul a chemat un doctor pentru Beatriz, pe 12 ianuarie, înainte de miezul nopții. Era un bărbat tânăr, bine îmbrăcat şi încă şi mai bine educat, cu o cagula de mătase galbena, în ton cu hainele pe care le purta. E greu să încredere în seriozitatea unui medic mascat, dar acesta a demonstrat de la bun început că-şi cunoştea bine meseria. Se purta cu siguranță liniştitoare, în trusa din piele fină, mare cât un geamantan avea un stetoscop, un tensiometru, un electrocardiograf cu baterii, un laborator portabil pentru analize la domiciliu şi alte instrumente pentru urgențe. Le-a examinat îndelung pe cele trei prizoniere şi le-a făcut pe loc, cu ajutorul laboratorului portabil, analiza urinei şi a sângelui.

În timp ce o consulta, medicul i-a spus Marujăi în şoaptă: sunt extrem de jenat că trebuie să vă examinez în situația asta. Vreau să vă spun că mă aflu aici împotriva voinței mele. Am fost prietenul şi simpatizantul doctorului Luis Carlos Galán, pentru că am şi votat. Nu meritați această suferință, dar încercați s-o depăşiți. Liniştea sufletească este cel mai bun medicament pentru sănătatea dumneavoastră". Maruja i-a apreciat explicațiile, dar nu şi-a putu reprima uimirea stârnită de elasticitatea sa morală. Beatriz a avut parte de un discurs identic.

Diagnosticul a fost, pentru amândouă, o stare severă de stres şi un început de denutriție, pentru care le-a recomandat o alimentație mai consistentă şi mai echilibrată. Marujăi i-a depistat unele tulburări ale circulației sangvine

şi o infecţie urinară gravă, afecţiuni pentru care i-a prescris un tratament pe bază de Vasoton, diuretice şi calmante. Lui Beatriz i-a recomandat sedative pentru durerile provocate de ulcerul gastric. Pe Marina – pe care o mai consultase înainte –, s-a limitat s-o sfătuiască să-şi menajeze sănătatea, dar ea nu părea prea receptivă la sfaturile lui. Pe toate le-a obligat să facă o plimbare de cel puţin o oră pe zi.

Fiecare a primit, chiar în aceeaşi zi, o cutie cu douăzeci de pastile calmante, ca să ia câte una dimineaţa, la prânz şi înainte de culcare, în cazuri extreme, puteau folosi în locul lor un barbituric cu efect instantaneu, care le-a permis să evite multe dintre momentele oribile ale detenţiei. Era suficient să înghită câte un sfert de pastila şi, până numărau la patru, cădeau late, fără să mai ştie de ele.

Începând din noaptea aceea, au avut voie să se plimbe după ora unu prin curtea cufundată în întuneric, în prezenţa gardienilor speriaţi, care le ţineau permanent în bătaia mitralierelor. După primul ocol, le-a cuprins ameţeala, mai ales pe Maruja, care a trebuit să se sprijine de pereţi ca să nu cadă. Ajutate de gardieni şi, uneori, de Damaris, până la urmă, s-au obişnuit. După numai două săptămâni, Maruja a reuşit să facă, în pas rapid, ocolul curţii de aproape o mie de ori: doi kilometri. Starea lor sufletească şi, o dată cu ea, armonia din casă s-au îmbunătăţit.

În afară de cameră, curtea a fost singurul loc din casă pe care l-au cunoscut. În timp ce-şi făceau plimbarea, era cufundată în întuneric, dar în nopţile senine, se putea vedea o spălătorie mare, pe jumătate dărâmată, cu rufe puse la uscat pe sârme şi o grămadă de lăzi rupte şi vechituri aruncate de-a valma. Deasupra spălătoriei se înălţa un al doilea cat, cu o fereastră ale cărei geamuri murdare erau acoperite pe dinăuntru cu ziare. Deţinutele credeau că în încăperea aceea dormeau gardienii care nu erau de serviciu.

Tot acolo se mai puteau vedea o uşă care ducea la bucătărie, alta, spre camera deținutelor, şi o poartă veche de lemn, care nu ajungea până la pământ. Era poarta spre lumea largă. Mai târziu, aveau să descopere că dădea spre o pajişte idilică, unde păşteau miei pascali şi ciuguleau câteva găini împrăştiate. Aparent, oricine ar fi avut de gând să evadeze ar fi putut s-o deschidă, dar în spatele ei stătea nesmintit de pază un ciobănesc german. Şi totuşi, Maruja a reuşit să se împrietenească cu el, încât nu mai lătra când se apropia să-l mângâie.

Diana a rămas singură cu ea însăşi când au eliberat-o pe Azucena. Se uita la televizor, asculta radioul, uneori citea presa, chiar cu mai mult interes decât înainte, dar să fii la curent cu noutățile fără să ai cu cine să le comentezi poate fi cu mult mai rău decât să nu le afli deloc. Felul în care o tratau gardienii i se părea corect şi recunoştea că se străduiau să-i intre în voie. „Nu vreau şi nici nu-mi este uşor să descriu ce simt în fiecare minut: durerea, neliniştea şi teroarea pe care le-am trăit în toate aceste zile", a scris în jurnal. Se temea pentru viața ei, într-adevăr, mai ales din cauza gândului de neînlăturat că oricând putea fi declanşată o operațiune militară pentru salvarea ostaticilor. Vestea despre o posibilă eliberare a ei se redusese la o frază insidioasă: „Cât de curând". O îngrozea gândul că aceea putea fi o tactică prelungită la nesfârşit în speranța că, o dată aleasă, Adunarea Constituantă va lua decizii concrete privind extrădarea şi grațierea. *Don* Pacho, care, până atunci, zăbovea ceasuri în şir stând de vorbă cu ea, aducându-i noutăți, a devenit din ce în ce mai distant. Fără nicio explicație, ziarele nu i-au mai fost aduse. Ştirile şi chiar telenovelele au împrumutat, parcă, ritmul țării paralizate de exodul din preajma Anului Nou.

Timp de peste o lună o amăgiseră cu promisiunea că-l va putea întâlni pe Pablo Escobar în persoană. A studiat gesturile, argumentele, tonul cele mai potrivite, convinsă că va fi capabilă să angajeze tratative cu el. Dar, din pricina eternelor tergiversări, pesimismul ei atinsese cote de neimaginat.

În atmosfera aceea de groază, imaginea tutelară a fost mama sa, de la care moştenise, se pare, temperamentul înflă-cărat, credința de nezdruncinat în Dumnezeu şi alunecosul vis al fericirii. Aveau un dar al comunicării reciproce care s-a manifestat în lunile întunecate ale detenției ca un miracol de clarviziune. Fiecare cuvânt rostit de Nydia pe posturile de radio sau de televiziune, flecare gest al ei, intonația cea mai neaşteptată îi transmiteau Dianei mesaje imaginare ce reuşeau să străpungă negura captivității şi să ajungă până la ea. „Totdeauna am simțit-o alături, de parcă ar fi fost îngerul meu păzitor", a scris. Era sigură că, în pofida atâtor frustrări, în final, evlavia şi forța mamei sale vor triumfa. Încurajată de această certitudine, şi-a făurit speranța că va fi eliberată în seara de Crăciun.

Aceasta speranță a ținut-o trează în timpul petrecerii pe care i-au pregătit-o în ajun stăpânii casei, cu friptură la grătar, discuri cu *sulsas,* rachiu, focuri de artificii şi baloane colorate. Diana a interpretat toate aceste detalii ca pe un gest de rămas-bun. Mai mult chiar: lăsase pe pat valijoara pregătită încă din noiembrie, ca să nu mai piardă timpul dacă ar fi venit s-o caute. Noaptea se lăsa gerul, vântul urla printre copaci ca o haită de lupi, dar ea interpreta toate astea ca pe un semn prevestitor de vremuri mai bune. În timp ce copiilor le erau împărțite daruri, se gândea la ai ei, consolându-se cu speranţa că-i va avea din nou alături a doua zi. Visul i s-a părut mai puțin improbabil atunci când temnicerii i-au dăruit o jachetă de piele căptuşită, aleasă dinadins, şi-a spus, ca să poată înfrunta mai uşor vijelia de-

afară. Era sigură că mama ei o aşteptase la cină, ca în fiecare an, şi că agăţase la uşă coroana de vâsc cu cuvintele „Bine ai venit” numai şi numai pentru ea. Chiar aşa se şi întâmplase. Diana era atât de sigură că va fi eliberată, încât a aşteptat chiar şi după ce s-au stins în zare ultimele zvonuri ale petrecerii şi s-au ivit zorii unei noi dimineţi cu incertitudini.

Miercurea următoare, se afla singură în faţa televizorului, schimbând canalele, când, brusc, a recunoscut pe ecran imaginea mezinului Alexandrei Uribe. Era emisiunea *Puncte de vedere* dedicata Crăciunului. Surpriza ei a fost cu atât mai mare când a descoperit că era noaptea de Ajun pe care chiar ea i-o sugerase mamei sale în scrisoarea trimisa prin Azucena. Se aflau acolo rudele Marujăi, cele ale lui Beatriz, precum şi familia Turbay în păr: cei doi copii ai Dianei, fraţii ei, iar în mijloc, uriaş şi abătut, propriul tată. „Nouă nu ne ardea deloc de petreceri”, a povestit mai târziu Nydia. „Am decis totuşi să-i îndeplinim Dianei dorinţa şi într-o singură oră am pregătit bradul de Crăciun şi am aranjat ieslea pe semineu.” În ciuda bunăvoinţei cu care s-au străduit să nu lase ostaticilor o amintire tristă, a fost mai degrabă o adunare de doliu decât o sărbătoare. Dar Nydia era atât de sigură că Diana va fi eliberată în seara aceea, încât a pus pe uşă podoaba de Crăciun cu litere aurii: „Bine ai venit”. „Ca să spun drept, am fost foarte mâhnită că n-am putut să fiu alături de ceilalţi şi să mă bucur, împreună cu ei, de ziua aceasta”, a scris Diana în jurnal. „Dar pentru mine a însemnat foarte mult, mi-a insuflat încredere, m-am simţit foarte aproape de toţi şi am fost fericită să-i văd adunaţi laolaltă.” A încântat-o maturitatea Mariei Carolina, a îngrijorat-o timiditatea lui Miguelito şi şi-a amintit alarmată că încă nu era botezat. A mâhnit-o tristeţea tatălui ei şi a înduioşat-o mama ei, care a

pus, special pentru ea, un dar în iesle, iar pe uşă, salutul de bun venit.

În loc să se lase doborâtă de deznădejde din pricina decepției resimțite în seara de Crăciun, Diana a avut o reacție de revoltă împotriva guvernului. La vremea apariției lui, Decretul 2047, în care îşi pusese atunci toate speranțele, aproape că o entuziasmase. Pentru ea, demersurile lui Guido Parra, strădaniile Clubului Personalităților, expectativele legate de Adunarea Constituantă, posibilitatea de a se ajunge la o soluție de compromis în privința politicii de supunere în fața legii erau tot atâtea motive de optimism. Dar dezamăgirea suferită la Crăciun a rupt toate zăgazurile puterii ei de înțelegere. Se întreba indignată de ce guvernul nu se gândea la o posibilitate de dialog care să nu depindă de presiunea absurdă a răpirilor. Aşa cum a consemnat limpede în jurnal, totdeauna fusese conştientă că e foarte dificil să acționezi sub presiunea şantajului, „în aceasta privință, sunt adepta politicii Turbay, a scris ea, dar, pe parcurs, cred că lucrurile s-au petrecut exact invers." Nu înțelegea pasivitatea guvernului față de ceea ce ei i se păreau pur şi simplu subterfugii ale răpitorilor. Nu putea înțelege de ce nu-i soma cu mai multă energie să se predea, de vreme ce stabilise o politică anume în privința lor şi le satisfăcuse unele cereri rezonabile. „Atâta timp cât nu li se va cere acest lucru", a scris în jurnal, „pentru ei e mai comod să tragă de timp, ştiind că dețin cea mai importantă armă de presiune." I se părea că medierile prin bunele oficii ale diverselor personalități deveniseră o partidă de şah în care fiecare îşi tot muta piesele aşteptând să vadă cine dădea şah mat. „Dar ce piesă sunt eu?" s-a întrebat. Şi şi-a răspuns fără să se cruțe: „Nu-mi pot scoate din cap gândul că suntem nişte piese bune de aruncat". Cât despre defunctul Club al Personalităților, i-a dat lovitura de grație: „Au început cu o

acțiune eminamente umanitară şi au sfârşit prin a le face un serviciu Extrădabililor”.

Unul dintre gardienii care îşi terminau tura în ianuarie a năvălit în camera lui Pacho Santos.

— S-a împuțit treaba, i-a spus. O să înceapă să omoare ostatici. După părerea lui, era riposta la moartea fraților Prisco. Comunicatul fusese pregătit şi urma să fie dat publicității în orele următoare. O vor omorî mai întâi pe Marina Montoya, iar, apoi, câte unul la fiecare trei zile, în această ordine: Richard Becerra, Beatriz, Maruja şi Diana.

— Ultimul veți fi dumneavoastră, a încheiat gardianul în chip de consolare. Dar nu vă faceți griji, guvernul ăsta nu suportă mai mult de doi morți.

îngrozit, Pacho şi-a făcut imediat socoteala: după spusele gardianului, îi mai rămâneau optsprezece zile de trăit. Atunci s-a hotărât să le scrie soției şi copiilor, pe foi de caiet, fără ciornă, o scrisoare de şase pagini, cu literele sale mici şi bine delimitate între ele, ca de tipar, dar mai clar conturate ca de obicei, convins că nu era o simplă scrisoare de rămas-bun, ci chiar testamentul său.

„Nu doresc decât ca această dramă, indiferent cum se va încheia, să se termine cât mai repede, pentru ca toți să ne putem găsi în sfârşit, liniştea”, îşi începea el mesajul. Recunoştința să cea mai mare, mai spunea, se îndrepta înspre Maria Victoria, alături de care se formase că bărbat, ca un adevărat cetățean şi ca părinte, iar singurul lucru pe care îl regreta era că dăduse mai multă importanță meseriei de gazetar decât vieții casnice. „Cu aceasta părere de rău cobor în mormânt”, a scris, în ce-i privea pe copiii lui, abia veniți pe lume, îl liniştea gândul că rămâneau pe mâini bune. „Vorbeşte-le despre mine când vor putea să înțeleagă pe deplin ce s-a întâmplat şi, astfel, să accepte mai uşor zadarnica suferință provocată de moartea mea.” Tatălui său

îi mulțumea pentru sprijinul neprecupețit pe care i-l acordase în viață şi nu-i cerea decât „să aranjezi totul înainte de a mi te alătura, pentru a-i pune la adăpost pe copiii mei de toate neplăcerile pe care, cu siguranță, le vor avea după jecmăneala ce va urma". Astfel a abordat o temă pe care o considera „plictisitoare, dar esen-țială" pentru viitor: solvabilitatea copiilor săi şi unitatea fami-liei în cadrul ziarului *El Tiempo.* Primul punct depindea în mare parte de asigurările de viață promise de ziar în favoarea soției şi a copiilor săi. „Te rog să le ceri să se țină de cuvânt, spunea. E cea mai mica răsplată pentru sacrificiile pe care le-am făcut pentru ziar." În ce priveşte viitorul profesional, comercial sau politic al cotidianului, singura sa preocupare erau rivalitățile şi divergențele interne, conştient fiind că în marile familii nu exista litigii minore. „Ar fi păcat ca, după acest sacrificiu, *El Tiempo* să sfârsească divizat între mai multe tabere sau să ajungă pe alte mâini." Scrisoarea se încheia cu un ultim cuvânt de recunoştință pentru Mariave, în amintirea zilelor fericite trăite împreună.

Gardianul a luat-o înduioşat.

— Fii pe pace, tăicuță, i-a spus, am eu grijă să ajungă unde trebuie.

Adevărul e că lui Pacho Santos nu-i mai rămâneau atunci de trăit cele optsprezece zile luate în calcul de el, ci doar câteva ore. Era primul pe listă, iar ordinul de a fi asasinat fusese dat în ajun. Printr-o întâmplare fericită – grație unei terțe persoane –, Martha Nieves Ochoa a aflat în ultimul ceas ce anume se pregătea şi i-a trimis lui Escobar o cerere fierbinte de iertare, convinsă că moarte aceea avea să incendieze, până la urmă, întreaga țară. N-a aflat niciodată dacă scrisoarea a ajuns la destinație, dar cert e că ordinul împotriva lui Pacho Santos n-a fost niciodată transmis acolo unde trebuia, fiind înlocuit cu un altul, de data aceasta irevocabil împotriva Marinei Montoya.

Marina părea să fi presimțit încă de la începutul lunii ianuarie ce se va întâmpla. Din motive pe care nu le-a explicat niciodat hotărâse să-şi facă plimbarea însoțită de vechiul ei prieten, Călugărul, care revenise o dată cu prima echipă din acel an. Se plimbau timp de o oră după ce se termina programul de televiziune, apoi ieşeau în curte Maruja şi Beatriz cu gardienii lor. Într-una dintre acele nopți, Marina s-a întors foarte speriată pentru că zărise în spălător un bărbat îmbrăcat în negru, cu o mască neagra pe față, care-i urmărea cu atenție din întuneric. Maruja şi Beatriz au fost încredințate că era una dintre nenumăratele sale halucinații recurente şi n-au băgat-o în seamă. Impresia le-a fost confirmată chiar în aceeaşi noapte, pentru că în curte nu exista nicio lumină ca să poți distinge în bezna din spălătorie un bărbat îmbrăcat în negru. Pe de alta parte, dacă totuşi era adevărat, persoana respectivă trebuia să fi fost unul de-ai casei, din moment ce ciobănescul german, care se speria şi de propria umbră, tăcea mâlc. Călugărul a fost de părere că, pesemne, era o stafie care i se arăta numai ei.

Două sau trei nopți mai târziu, şi-a reluat plimbarea într-o adevărata stare de panică. Bărbatul era tot acolo, îmbrăcat tot în negru şi o urmărise multă vreme cu o insistență înfiorătoare, fără să-i pese că şi ea îl privea. Spre deosebire de nopțile anterioare, de data aceasta era lună plină, iar peste curte se cernea o lumină de un verde ireal. Marina le-a povestit totul de față cu Călugărul, care a contrazis-o, dar cu argumente atât de încâlcite, încât Maruja şi Beatriz n-au ştiut ce să mai creadă. Din noaptea aceea, Marina n-a mai ieşit la plimbare. Prinsă între fantasmagoriile acesteia şi realitatea palpabilă, Maruja a avut într-o noapte o halucinație reală, în clipa în care, deschizând ochii, l-a văzut, la lumina veiozei, pe Călugăr stând pe vine ca de obicei, dar cu cagula preschimbată în

cap de mort. Maruja a fost cu atât mai impresionată cu cât comemorarea morții mamei sale cădea nu peste multe zile, pe 23 ianuarie.

Marina şi-a petrecut sfârşitul săptămânii în pat, țintuită de o mai veche durere de spate care păruse dată uitării. A redevenit, exact că în primele zile, morocănoasă. Cum nu se putea descurca singură, Maruja şi Beatriz s-au oferit s-o ajute. O duceau la baie aproape în brațe, îi dădeau să mănânce şi să bea direct în gură, îi aranjau o pernă la spate că să se poată uita la televizor din pat. O alintau pentru că o iubeau cu adevărat, dar niciodată nu s-au simțit mai desconsiderate ca în acele zile.

— Uite ce bolnavă sunt şi niciuna nu vrea să mă ajute, le spunea Marina. Şi eu care v-am ajutat atât...

Uneori nu făcea decât să-şi accentueze îndreptățita senzație de abandon care o chinuia. În realitate, singura alinare pentru Marina, în acele crize din cele de pe urmă zile ale sale, au fost rugăciunile fierbinți pe care le murmura ore în şir, fără răgaz, şi îngrijirea unghiilor. După câteva zile, sătulă de tot şi de toate, s-a întins extenuată pe pat şi a oftat:

— Dacă tot e să să se întâmple, facă-se voia Domnului.

În dupa-amiaza zilei de 22 le-a vizitat *Doctorul* care venise în primele zile. I-a luat deoparte pe gardieni şi a vorbit cu ei în şoaptă, apoi a ascultat cu atenție comentariile Marujăi şi ale lui Beatriz despre sănătatea Marinei. La sfârşit, s-a aşezat pe marginea patului, că să discute cu ea. A fost, probabil, o conversație cât se poate de serioasă şi de confidențială, pentru că nimeni n-a putut descifra niciun cuvânt din şoaptele lor abia murmurate. *Doctorul a* plecat din cameră mai bine dispus decât la sosire şi a promis să revină curând.

Copleşită de deznădejde, Marina nu s-a mai dat jos din pat. Câteodată plângea. Maruja încerca s-o încurajeze, iar ea

îi mulțumea doar prin semne, că să nu-şi întrerupă rugăciunile, şi aproape totdeauna îşi manifesta afecțiunea strângându-i mâna în mâna ei țeapănă. Pe Beatriz, cu care avea o relație mai caldă, o trata cu aceeaşi tandrețe. Singurul tabiet care o mai ținea în viață era acela de a-şi pili unghiile.

Miercuri, pe 23, la zece şi jumătate seara, tocmai se pregăteau să se uite la emisiunea *Puncte de vedere,* nerăbdătoare să descopere orice cuvânt mai aparte, orice glumă familiară lor, gestul cel mai neaşteptat, modificările cele mai subtile din textul unui cântec, care ar fi putut ascunde mesaje codificate. Dar n-au mai avut timp. Nici nu se terminase bine genericul muzical al emisiunii, când, în ciuda orei neobişnuite, uşa s-a deschis, iar în cameră a intrat Călugărul, care nu era de serviciu în noaptea aceea.

— Am venit s-o luăm pe mamaia ca s-o ducem la altă fermă, a spus.

A spus-o că şi cum ar fi fost o invitație la o plimbare duminicală. Marina a rămas înmărmurită în pat, cu o paloare ca de mort întipărită pe față, cu buzele albe şi cu părul zbârlit. Călugărul i s-a adresat cu afecțiune, aidoma unui nepot:

— Mamaie, trebuie să vă strângeți lucrurile. Aveți cinci minute.

A încercat s-o ajute să se ridice. Marina a deschis gura ca să spună ceva, dar n-a reuşit să scoată niciun sunet S-a ridicat singură, şi-a luat sacoşa cu cele câteva lucruşoare ale ei şi s-a dus la baie parcă plutind, ca o somnambulă. Maruja l-a abordat pe Călugăr fără niciun tremur în glas.

— O s-o omorâți?

Călugărul s-a enervat.

— Chestiile astea nu se întreabă, a spus.

Dar şi-a revenit imediat.

— Doar v-am spus că o ducem la o fermă unde e mai bine că aici. Pe cuvânt de onoare.

Maruja a încercat să-l împiedice cu orice preț s-o ia. Cum acolo nu se afla niciun şef, lucru neobişnuit în cazul unei decizii atât de importante, a cerut să fie chemat unul, că să discute cu el. Disputa a fost întreruptă însă de un alt gardian, care a intrat să ia aparatul de radio şi televizorul. Le-a scos din priză fără nicio explicație şi ultimul licăr al petrecerii de Crăciun s-a stins în odaie. Maruja i-a rugat să le lase cel puțin până când se termină emisiunea. Beatriz a fost şi mai vehementă, dar în zadar. Au plecat cu radioul şi cu televizorul lăsându-i vorbă Marinei că se vor întoarce după ea peste cinci minute. Rămase singure, Maruja şi Beatriz nu ştiau ce şi nici pe cine să mai creadă sau până la ce punct acea hotărâre insondabilă făcea parte din propriul destin.

Marina a zăbovit la baie mai mult de cinci minute. S-a întors în dormitor îmbrăcată în treningul roz, cu ciorapii bărbăteşti de culoare maro şi pantofii pe care îi purta în ziua răpirii. Treningul era curat şi proaspăt călcat. Pantofii erau mucegăiți şi păreau prea mari, pentru că, după patru luni de suferințe, labele picioarelor i se micşoraseră cu două numere. Marina, palidă la față şi scăldată într-o sudoare de gheață, tot mai păstra un un dram de speranță.

— Cine ştie dacă o să mă elibereze! a spus.

Fără să se fi înțeles mai dinainte, Maruja şi Beatriz au hotărât ca, oricare ar fi fost soarta ei, cel mai creştinesc lucru era s-o amăgească.

— Bineînțeles că o să vă elibereze, i-a spus Beatriz.

— Aşa e, a întărit Maruja, schițând cel dintâi zâmbet radios de când se afla în captivitate. Ce minunat!

Reacția Marinei a fost surprinzătoare. Le-a întrebat mai în glumă, mai în serios ce mesaje doreau să le transmită celor dragi.

Ele au încropit la repezeala câte ceva, cum s-au priceput mai bine. Cu un surâs amar, parcă făcând haz de propriul capriciu, Marina rugat-o pe Beatriz să-i împrumute loțiunea pentru bărbați pe care Gâlcă i-o dăruise de Anul Nou. Beatriz i-a dat-o, iar Marina s-a parfumat după urechi cu o eleganță firească, şi-a aranjat în oglindă, cu vârful degetelor, părul de omăt îngălbenit, lăsând, la sfârşit, impresia că se pregătea să fie liberă şi fericită.

În realitate, simțea că leşină. I-a cerut o țigară Marujăi şi s-a aşezat pe pat s-o fumeze până ce veneau s-o ia. A fumat-o fără grabă, trăgând cu nesaț din ea, în timp ce trecea în revistă, milimetrul cu milimetru, mizeria din caverna în care nu avusese parte nici măcar de o clipă de compasiune şi unde, la sfârşit, nu i-a fost acordată nici măcar demnitatea de a muri în patul ei.

Ca să nu izbucnească în plâns, Beatriz i-a repetat pe un ton cât se poate de serios mesajul pentru ai ei: „Dacă o să aveți ocazia să-i întâlniți pe soțul şi pe copiii mei, spuneți-le că sunt bine şi că-i iubesc mult”. Dar Marina nu mai aparținea acestei lumi.

— Nu-mi cere aşa ceva, i-a răspuns, fără măcar s-o privească. Ştiu prea bine că n-o să am niciodată ocazia asta.

Maruja i-a adus un pahar cu apă şi două barbiturice care ar fi fost de-ajuns ca să te adoarmă pentru trei zile. A trebuit s-o ajute să bea apa, pentru că îi tremurau aşa de tare mâinile, încât nu reuşea să duca paharul la gură. Abia atunci, privind-o în adâncul ochilor ei strălucitori, şi-a dat seama că Marina nu se mai amăgea nici pe sine însăşi. Ştia foarte bine cine era, cât preț puneau pe ea şi unde va fi dusă, iar dacă le ținuse isonul ultimelor prietene care-i mai rămâneau pe lumea asta, o făcuse tot din compasiune.

I-au adus o cagulă nouă, de lână roz, care se asorta cu treningul. Înainte de a-i fi pusă pe cap, şi-a luat rămas-bun de la Maruja cu o îmbrățişare şi un sărut. Maruja a

binecuvântat-o şi i-a spus „Nu vă faceţi griji”. Şi-a luat rămas-bun de la Beatriz îmbrăţişând-o şi sărutând-o şi pe ea, după care i-a spus: „Dumnezeu să te binecuvânteze”. Beatriz, consecventă cu sine până în ultima clipă, a continuat să se iluzioneze:

— Ce grozav c-o să-i puteţi vedea, în sfârşit, pe cei dragi...

Marina s-a lăsat pe mâna gardienilor fără o lacrimă. I-au pus cagula invers, cu orificiile pentru ochi şi pentru gura la spate, că să nu poată vedea nimic. Călugărul a luat-o de mâini şi a scos-o din cameră păşind cu spatele. Marina s-a lăsat condusa fără să şovăie. Celalalt gardian a încuiat uşa pe dinafară.

Maruja şi Beatriz au rămas nemişcate în faţa uşii închise, neştiind de unde să reînnoade firul vieţii, până ce au auzit motoarele în garaj, iar zgomotul lor s-a stins în zare. Doar atunci au înţeles că televizorul şi radioul le fuseseră luate ca să nu poată afla cum avea să se sfârşească noaptea aceea. În zorii zilei următoare, joi, 24, cadavrul Marinei Montoya fost descoperit pe un maidan din nordul oraşului Bogotá. Era aproape aşezată pe iarba încă udă de burniţa căzută în timpul nopţii, cu spatele sprijinit de gardul din sârmă ghimpată şi cu braţele încrucişate. Procurorul care a făcut constatarea a descris-o ca pe femeie în jur de şaizeci de ani, cu un păr bogat, argintiu, îmbrăcată într-un trening roz şi cu ciorapi bărbăteşti de culoare maro. Sub trening avea un scapular cu o cruce de plastic. Cineva care sosise înaintea anchetatorilor îi furase pantofii.

Cadavrul avea capul acoperit cu o căciuliţă scorţoasă din pricina sângelui închegat, pusă invers, cu orificiile pentru gură şi ochi în spate, şi aproape zdrenţuită de cele şase focuri trase, după toate aparenţele, de la mai mult de cincizeci de centimetri distanţă deoarece nu lăsaseră urme pe ţesătură sau pe piele. Rănile provocate de gloanţe erau

repartizate pe craniu şi pe partea stângă a feţei, iar una dintre ele, ca o lovitură de graţie, se contura cu claritate pe frunte. Cu toate acestea, printre buruieni, lângă trupul udat de picăturile de ploaie, n-au fost găsite decât cinci cartuşe de nouă milimetri. Tehnicienii de la laboratorul de criminalistică îi luaseră doar cinci seturi de amprente.

Câţiva elevi de la Colegiul San Carlos, aflat peste drum, dă-duseră târcoale pe acolo, împreună cu o mulţime de curioşi. Printre cei care asistaseră la ridicarea corpului se afla şi o florăreasă de la Cimitirul de Nord, care se sculase cu noaptea în cap că să-şi înscrie fata la o şcoală din apropiere. Cadavrul a impresionat-o datorită lenjeriei de bună calitate, mâinilor cu unghii îngrijite şi distincţiei care se degaja din întreaga sa înfăţişare, în pofida chipului ciuruit de gloanţe. În aceeaşi după-amiază, angrosista care îi aducea marfă la chioşcul de la Cimitirul de Nord – aflat la cinci kilometri distanţă – a găsit-o cu o puternică durere de cap şi într-o stare de depresie alarmantă.

— Nici nu vă închipuiţi ce trist era s-o vezi pe sărmana doamnă azvârlită ca o minge pe iarbă, i-a spus florăreasă. Ar fi trebuit să-i vedeţi lenjeria, aerul de mare doamnă, părul alb, mâinile atât de fine, cu unghiile aşa de bine îngrijite.

Angrosista, îngrijorată de starea ei, i-a dat un analgezic pentru durerea de cap şi a sfătuit-o să nu se mai gândească la lucruri triste, dar, mai cu seamă, să nu se mai necăjească pentru problemele altora. Niciuna din ele n-avea să afle decât după o săptămână că le fusese dat să trăiască un episod neverosimil. Căci angrosista nu era altcineva decât Marta de Perez, soţia lui Luis Guillermo Perez, fiul Marinei.

Cadavrul a fost adus la Institutul de Medicină Legală în după-amiaza zilei de joi, la ora cinci şi jumătate, şi a fost depozitat la morgă până a doua zi, întrucât morţilor care prezintă mai mult de o rană prin împuşcare nu li se face

autopsia în timpul nopții. Tot acolo mai aşteptau să fie identificate şi autopsiate cadavrele a doi bărbați ridicate de pe stradă în cursul dimineții. În aceeaşi noapte au mai fost aduşi alți doi bărbați găsiți tot sub cerul liber şi un copil de cinci ani.

Doctorița Patricia Álvarez, care a făcut autopsia Marinei Montoya în ziua de vineri, începând de la ora şapte dimineața, i-a găsit în stomac resturi alimentare uşor de recunoscut şi a tras concluzia că moartea survenise în zorii zilei de joi. Şi pe ea au impresionat-o calitatea lenjeriei şi unghiile date cu ojă. L-a chemat pe doctorul Pedro Morales, şeful ei, care făcea o altă autopsie la două mese mai încolo, iar acesta a ajutat-o să descopere alte semne clare ale condiției sociale a decedatei. I-au luat amprentele dentare, i-au făcut o serie de fotografii şi de radiografii şi i-au mai luat încă trei seturi de amprente digitale. La sfârşit, i-au făcut o analiză de absorbție atomică, dar n-au găsit urme de medicamente psihotrope, în ciuda celor două barbiturice pe care le primise de la Maruja Pachon doar cu câteva ore înaintea morții.

Odată îndeplinite formalitățile preliminare, au trimis corpul la Cimitirul de Sud, unde, cu trei săptămâni mai înainte, fusese săpată o groapă comună pentru aproximativ două sute de cadavre. A fost înhumată acolo, alături de ceilalți patru necunoscuți şi de copil.

6

Era evident ca, în acel ianuarie atroce, țara ajunsese într-o situație de o gravitate inimaginabilă. Din 1984, când a fost asasinat Rodrigo Lara Bonilla, asupra noastră se abătuseră tot soiul de întâmplări cumplite, dar lucrurile nu se sfârşiseră încă şi nici ce era mai rău nu trecuse. Toți

factorii generatori de violență se dezlănțuiseră dintr-o dată, cu o şi mai mare intensitate.

Printre cei mai gravi care zguduiseră întreaga țară, narcoterorismul s-a remarcat prin virulența şi sălbăticia sa. Patru candidați la preşedinție fuseseră asasinați înainte de campania din 1990. Carlos Pizarro, candidatul organizației M-19, a fost ucis de un asasin solitar la bordul unui avion de pasageri, deşi schimbase de patru ori cursa, în cel mai mare secret, folosind tot felul de stratageme pentru a-şi pierde urma. Ernesto Samper, aspirant la candidatură, a supraviețuit unei rafale de unsprezece focuri şi a ajuns la preşedinția republicii cinci ani mai târziu, purtând încă în corp cele patru gloanțe, care declanşau alarma de câte ori trecea prin uşile electronice din aeroporturi. Pe când se deplasa pe una dintre străzile capitalei, generalului Maza Marquez îi explodase în drum o maşină-capcană cu trei sute cincizeci de kilograme de dinamită la bord. Apucase totuşi să sară din automobilul său semiblindat, târându-l după el pe unul dintre bodyguarzii răniți. „M-am simțit dintr-o dată parcă înălțat pe creasta unui val", a povestit generalul. Şocul a fost aşa de puternic, încât a trebuit să apeleze la ajutorul unui psihiatru că să-şi recapete echilibrul emoțional. Încă nu terminase tratamentul, când, şapte luni mai târziu, un camion încărcat cu două tone de dinamită a transformat în ruine, într-o explozie apocaliptică, uriaşa clădire a D.A.S.-ului, atentat soldat cu şaptezeci de morți, şapte sute douăzeci de răniți şi pagube materiale incalculabile. Deşi teroriştii calculaseră exact momentul în care generalul urma să intre în biroul său, acesta a scăpat fără nicio zgârietură din mijlocul cataclis-mului. În acelaşi an, o bombă a explodat într-un avion de pasageri la cinci minute după decolare, provocând moartea a o sută şapte persoane, printre care se numărau Andres Escabi – cumnatul lui Pacho Santos – şi tenorul columbian Gerardo

Arellano. După opinia generalului, atentatul era îndreptat împotriva candidatului Cesar Gaviria. Eroare sinistră, deoarece Gaviria n-a avut niciodată intenția să călătorească cu acel avion. Mai mult chiar: echipa care se ocupa de securitatea campaniei sale îi intezisese categoric să apeleze la cursele de pasageri, iar o dată, când a încercat totuşi s-o facă, a trebuit să renunțe, din cauză că ceilalți călători au vrut să coboare pentru a nu fi expuşi riscului de a zbura cu el.

Adevărul e că țara era osândită să rămână închisă într-un cerc infernal. Pe de o parte, Extrădabilii refuzau să se predea sau să renunțe la violență, pentru că poliția îi hărțuia în permanență. Escobar denunțase pe toate căile aceste abuzuri, acuzându-i pe polițişti că năvăleau la orice oră din zi sau din noapte în satele din jurul Medellin-ului, înhățau la întâmplare zece minori şi-i împuşcau, fără nicio anchetă, prin cârciumi sau pe izlazuri. Presupuneau, doar măsurându-i din ochi, că majoritatea se aflau în serviciul lui Pablo Escobar, erau sau puteau ajunge oricând, de bunăvoie sau prin forță, acoliții lui. Pe de altă parte, teroriştii continuau nestingheriți să măcelă-rească polițişti, să organizeze atentate sau să ia ostatici. La rândul lor, cele mai vechi şi mai puternice mişcări de gherilă, Armata de Eliberare Națională (E.L.N.) şi Forțele Armate Revoluționare (F.A.R.C.), tocmai răspunseseră printr-un şir de acte teroriste primei propuneri de pace a guvernului Cesar Gaviria.

Unul dintre sectoarele cele mai afectate de războiul acela între orbi a fost breasla ziariştilor, victime ale asasinatelor şi ale răpirilor, dar şi ale dezertării, că urmare a amenințărilor sau a încercărilor de mituire la care erau supuşi. Din septembrie 1983 până în ianuarie 1991, au fost asasinați de către cartelurile *de* droguri douăzeci şi şase de ziarişti de la diferite instituții de presă din țară. Guillermo Cano,

directorul de la *El Espectador,* omul cel mai paşnic din lume, a fost urmărit şi asasinat de doi pistolari chiar în faţa redacţiei ziarului pe 17 decembrie 1986. Îşi conducea propria furgonetă şi, deşi era unul dintre oamenii cei mai ameninţaţi din ţară din cauza editorialelor sale sinucigaşe despre comerţul cu droguri, refuza să folosească o maşină blindată sau să aibă gărzi de corp. Cu toate acestea, duşmanii săi au încercat să-l distrugă şi după moarte. Un bust înălţat în memoria sa a fost dinamitat la Medellin. Câteva luni mai târziu, explozia unui camion încărcat cu trei sute de kilograme de dinamită a transformat tipografia ziarului într-un morman de fiare contorsionate.

Un drog mai dăunător decât cele cunoscute în mod greşit sub numele de „heroice" şi-a făcut apariţia în cultura naţională: banii uşor de câştigat. Ideea că legea este cel mai mare obstacol în calea fericirii, că nu serveşte la nimic să înveţi să citeşti şi să scrii, că se poate trăi mai bine şi mai sigur ca delincvent decât ca om cinstit a găsit din ce în ce mai mulţi adepţi. Mai pe scurt: starea de pervertire socială proprie oricărui război subteran.

Luarea de ostatici nu era ceva nou în istoria recentă a Columbiei. Niciunul dintre cei patru preşedinţi anteriori nu putuse evita proba de foc a unei răpiri destabilizatoare. Şi, bineînţeles, atât cât se poate şti, niciunul dintre cei patru nu cedase în faţa revendicărilor formulate de răpitori, în luna februarie 1976, sub guvernul lui Alfonso Lopez Michelsen, organizaţia M-19 îl răpise pe preşedintele Confederaţiei Muncitorilor din Columbia, Jose Raquel Mercado. A fost judecat pentru trădarea clasei muncitoare şi condamnat la moarte de către răpitori, care l-au executat cu două gloanţe în ceafă, după ce guvernul refuzase să dea curs unor revendicări politice.

Pe 27 februarie 1980, sub guvernul lui Julio Cesar Turbay, şaisprezece trăgători de elită, membri ai aceleiaşi grupări armate, au ocupat Ambasada Republicii Dominicane la Bogotá în timpul recepției oferite cu prilejul zilei naționale a acestei țări. Aproape toți diplomații acreditați în Columbia, printre care se numărau ambasadorii Statelor Unite, Israelului şi Vaticanului, au fost sechestrați în clădire timp de şaizeci şi una de zile. Agresorii cereau o răscumpărare de cincizeci de milioane de dolari şi eliberarea a trei sute unsprezece dintre militanții lor aflați în detenție. Preşedintele Turbay a refuzat să negocieze, dar ostaticii au fost eliberați pe 28 aprilie, aparent, fără nicio condiție, iar răpitorii au părăsit țara sub protecția guvernului Cubei, al cărui sprijin fusese solicitat de către guvernul Columbiei. Răpitorii au afirmat într-o convorbire particulară că primiseră drept răscumpărare cinci milioane de dolari, bani gheață, colectați de comunitatea evreiască din Columbia de la confrații lor din lumea întreagă.

Pe 7 noiembrie 1985, un comando al organizației M-19 a luat cu asalt clădirea supraaglomerată a Curții Supreme de Justiție la ceasul când activitatea era în toi, cerând ca tribunalul cel mai înalt al republicii să-l judece pe preşedintele Belisario Betancur pentru că-şi încălcase promisiunile de pace. Preşedintele a negociat cu ei, iar armata a recucerit clădirea după zece ore de lupte sângeroase, soldate cu un număr nedefinit de dispăruți şi nouăzeci şi cinci de civili uciși, printre care se numărau magistrații Curții Supreme de Justiție şi preşedintele ei, Alfonso Reyes Echandia.

La rândul său, preşedintele Virgilio Barco, aflat la capătul mandatului, a lăsat nerezolvat cazul privind răpirea lui Alvaro Diego Montoya, fiul secretarului său general. Şapte luni mai târziu, furia lui Pablo Escobar i-a explodat între mâini succe-sorului său, Cesar Gaviria, care îşi

începea guvernarea cu problema majoră a zece personalități sechestrate.

Şi totuşi, în primele cinci luni ale mandatului, Gaviria reuşise să asigure în țară un climat mai puțin agitat, care i-ar fi putut permite să evite furtuna. Obținuse, de asemenea, acordul tuturor forțelor politice pentru convocarea unei Adunări Constituante, învestite de Curtea Supremă de Justiție cu suficientă putere pentru a lua decizii, fără nicio restricție, în orice problemă. Inclusiv, desigur, în privința celor mai arzătoare: extrădarea conaționalilor şi grațierea. Dar chestiunea esențială, atât pentru guvern, cât şi pentru traficanții de droguri sau pentru gherile, era că, atâta timp cât Columbia nu dispunea de un sistem juridic eficient, articularea unei politici de pace care să aşeze statul de partea celor buni şi să-i lase de partea celor răi pe delincvenții de orice culoare devenea aproape imposibilă. Oricum, nimic nu era simplu în acele zile şi cu atât mai puțin să informezi cu obiectivitate opinia publică despre poziția fiecăreia dintre cele două tabere, aşa cum la fel de greu era să-ți educi copiii şi să le explici diferența dintre bine şi rău.

Credibilitatea guvernului nu se afla la înălțimea remarca-bilelor sale succese politice, ci la nivelul foarte scăzut al instituțiilor sale de securitate, criticate dur de presa mondiala şi de organizațiile internaționale pentru drepturile omului, în schimb, Pablo Escobar se bucura de o credibilitate pe care gherilele n-au avut-o niciodată, nici chiar în zilele lor cele mai bune. Oamenii aveau mai multă încredere în minciunile Extrădabililor decât în adevărurile guvernului.

La 14 decembrie, a fost promulgat Decretul 3030, care îl modifica pe cel cu numărul 2047 şi le anula pe toate cele anterioare. Printre alte noutăți, a fost introdusă cumularea juridică a pedepselor. Altfel spus, unei persoane judecate

pentru diferite delicte, indiferent dacă în acelaşi proces sau în procese ulterioare, nu i se cumulau pedepsele primite pentru diferite capete de acuzare, urmând s-o ispăşească doar pe cea mai mare. De asemenea, au fost stabilite o serie de proceduri şi de termene legate de transferul în Columbia al probelor existente în afara ţării. Au rămas însă schimbate cele două mari obstacole în calea capitulării: condiţiile întrucâtva neclare pentru nonextrădare şi termenul-limită pentru delictele amnistiabile. Mai bine spus, capitularea şi recunoaşterea delictelor continuau să fie cerinţele indispensabile pentru nonextrădare şi pentru reducerea pedepselor, cu condiţia însă ca infracţiunile să fi fost comise înainte de 5 septembrie 1990. Pablo Escobar şi-a exprimat dezacordul printr-un mesaj furibund. Reacţia lui avea de data aceasta un motiv în plus, pe care s-a ferit să-l facă public: urgentarea schimbului de probe cu Statele Unite, care dădea un nou impuls proceselor de extrădare.

Alberto Villamizar a fost şi mai surprins. Datorită contactelor sale zilnice cu Rafael Pardo, avea toate motivele să se aştepte la un decret mai uşor de aplicat. I s-a părut, dimpotrivă, mai dur decât primul. Şi nu era singurul care gândea astfel. Nemulţumirea era generală, încât, chiar din ziua promulgării celui de-al doilea decret, autorităţile au început să reflecteze la un al treilea.

O ipoteză uşor de avansat în privinţa motivelor care au dus la înăsprirea Decretului 3030 era că segmentul cel mai radical al guvernului – ţinând seama de comunicatele conciliatoare şi de eliberarea necondiţionată a patru dintre ziarişti – îl convinsese pe preşedinte că Escobar se afla la strâmtoare. De fapt, niciodată nu fusese mai puternic decât în acele momente, când exista presiunea îngrozitoare a răpirilor şi posibilitatea ca Adunarea Constituantă să renunţe la extrădare şi să proclame amnistia.

În schimb, cei trei frați Ochoa n-au mai stat pe gânduri şi au preferat să se predea. Fapt care a fost interpretat că o fisură la vârf în cadrul cartelului. La drept vorbind, pregătirile pentru capitularea lor începuseră imediat după primul decret, în septembrie, când un cunoscut senator antioquian l-a rugat pe Rafael Pardo să primească în audiență o persoană căreia nu i-a dezvăluit identitatea. Era Martha Nieves Ochoa, care, prin acest pas îndrăzneț, a inițiat demersurile pentru predarea celor trei frați ai săi la un interval de o lună fiecare. Şi chiar aşa avea să se întâmple. Fabio, cel mai tânăr dintre ei, s-a predat pe 18 decembrie; la 15 ianuarie, când nimeni nu se mai aştepta s-o facă, s-a predat Jorge Luis, iar pe 16 februarie, avea să se predea Juan David. Cinci ani mai târziu, când un grup de ziarişti nord-americani i-au luat un interviu în închisoare, Jorge Luis a dat un răspuns tranşant: „Ne-am predat că să ne salvăm pielea". A recunoscut că, în spatele acestei hotărâri, se aflau femeile din familia sa, care n-au avut linişte până când nu i-au văzut la adăpost, în închisoarea blindată de la Itagüí, o suburbie industrială a Medellin-ului. A fost, din partea familiei, un gest de încredere în guvern, care, în acel moment, ar mai fi putut determina extrădarea pe viață în Statele Unite.

Doña Nydia Quintero, mereu atentă la propriile presimțiri, n-a nesocotit importanța gestului fraților Ochoa. La doar trei zile după predarea lui Fabio, s-a dus să-l vadă la închisoare, însoțită de fiică, Maria Victoria, şi de nepoată, Maria Carolina, fata Dianei. În casa unde s-a instalat a fost întâmpinată de cinci membri ai familiei Ochoa, fideli păstrători ai protocolului tribal din ținuturile andine: mama, Martha Nieves, împreună cu una dintre surorile ei şi doi tineri. Au condus-o la închisoarea din Itagüí, o clădire blindată ca un cuirasat, aflată la capătul unei ulicioare în

pantă, împodobită cu ghirlande din hârtie colorată pentru Crăciunul ce se apropia.

ÎIn celula închisorii, pe lângă Fabio junior, o aştepta şi tatăl acestuia, *don* Fabio Ochoa, un patriarh de o sută cincizeci de kilograme, crescător de cai columbieni cu mers elegant şi mentorul unei numeroase familii de bărbaţi cutezători şi de femei aprige. Îi plăcea să-şi primească musafirii aşezat într-un fotoliu că un jilţ regal, cu nelipsita lui pălărie de cow-boy pe cap şi cu un aer ceremonios care se potrivea de minune cu vorba să domoală şi tărăgănată şi cu înţelepciunea sa de om din popor. Lângă el se afla fiul său, un tânăr dezgheţat şi vorbăreţ, dar care, în ziua aceea, abia dacă a scos un cuvânt în timp ce vorbea tatăl său.

Don Fabio a început prin a aduce un elogiu *doñei* Nydia pentru curajul cu care răscolea cerul şi pământul ca s-o salveze pe Diana. Posibilitatea de a o ajuta intervenind pe lângă Pablo Escobar a formulat-o cu o retorică magistrală: va face cu cea mai mare plăcere tot ce-i va sta în putinţă, dar nu credea că va putea face ceva. La sfârşitul vizitei, Fabio junior a rugat-o pe *doña* Nydia să-i explice preşedintelui cât de importantă era prelungirea termenului capitulării din decretul privitor la supunerea în faţa legii. Nydia i-a explicat că ei îi era cu neputinţă s-o facă, în schimb, lor nu le era, dacă s-ar gândi să trimită o scrisoare autorităţilor competente. Era maniera în care evita să fie folosită ca mesager pe lângă preşedinte. Fabio junior a înţeles şi şi-a luat rămas-bun de la ea cu câteva cuvinte de încurajare: „Atâta timp cât viaţa merge înainte, speranţa nu moare”. La întoarcerea Nydiei la Bogotá, Azucena i-a înmânat scrisoarea prin care Diana o ruga să serbeze Crăciunul cu copiii ei, iar Hero Buss i-a telefonat, insistând să vină la Cartagena pentru că avea ceva de discutat cu ea. Starea fizică şi morală în care l-a găsit pe neamţ după trei luni de captivitate a mai liniştit-o pe Nydia în privinţa

sănătății fiicei sale. Hero Buss n-o mai văzuse pe Diana din prima săptămână a captivității, dar cum între gardieni şi personalul de ser-l viciu exista un permanent schimb de informații, care, în cele din urma, ajungeau şi la ostatici, aflase că Diana era bine. Singura amenințare cu adevărat gravă şi totdeauna iminentă era o eventuală încercare de eliberare pe cale armată. „Nu vă puteți imagina ce înseamnă pericolul constant de a fi omorât, i-a spus Hero Buss. Nu numai pentru că, aşa cum au obiceiul să spună, ar putea da peste ei potera, dar şi pentru că sunt mereu atât de speriați, încât confundă chiar şi cel mai mic zgomot cu o operațiune de salvare." Singurul sfat pe care i-l putea da era să împiedice cu orice preț o eliberare pe calea armelor şi să intervină pentru revizuirea termenului-limită din decret.

Chiar în ziua când s-a întors la Bogotá, Nydia i-a împărtăşit gândurile care o frământau ministrului de Justiție. Însoțită de fiul său, parlamentarul Julio Cesar Turbay Quintero, i-a făcut o vizită şi ministrului Apărării, generalul Oscar Botero, pe care l-a rugat fierbinte, în numele tuturor ostaticilor, să apeleze, pentru rezolvarea cazului, la serviciile secrete, şi nu la operațiunile militare de salvare. Starea de epuizare i se accentua vertiginos, iar presimțirile sale asupra tragediei erau din ce în ce mai lucide. O durea inima. Izbucnea în lacrimi din orice. Se străduia, pe cât putea, să se stăpânească, dar veştile proaste nu-i dădeau pace. Într-o bună zi, a auzit la radio un mesaj al Extrădabililor, care amenințau că vor arunca în fața Palatului Prezidențial cadavrele ostaticilor băgate în saci, dacă termenii celui de-al doilea decret nu vor fi modificați. Deznădăjduită, Nydia l-a sunat pe preşedintele republicii. Cum acesta participa la lucrările Consiliului de Securitate, la telefon a răspuns Rafael Pardo.

— Vă rog să-l întrebați pe preşedinte şi pe cei din Consiliul de Securitate dacă trebuie neapărat să se

trezească în faţa uşii cu ostaticii morţi şi băgaţi în saci ca să modifice decretul.

În aceeaşi stare de surescitare se afla câteva ceasuri mai târziu, când i-a cerut preşedintelui în persoană să modifice termenul-limită din decret. Lui îi ajunseseră la urechi unele informaţii că Nydia se plângea de indiferenţa pe care o arăta faţă de durerea altora, aşa că s-a străduit să fie cât mai răbdător şi mai explicit. I-a arătat că Decretul 3030 abia fusese promulgat şi că era nevoie de ceva timp pentru a vedea ce efecte va avea. Dar Nydiei i se părea că preşedintele nu făcea altceva decât să se justifice pentru tot ce nu întreprinsese la momentul potrivit.

— Modificarea datei-limită nu e numai o condiţie necesară pentru a salva viaţa ostaticilor, a replicat Nydia, sătulă de atâtea speculaţii, dar şi singurul element care lipseşte pentru a-i convinge pe terorişti să se predea. Schimbaţi-o cât mai repede şi o vom avea din nou pe Diana în mijlocul nostru.

Gaviria n-a cedat. Ştia şi el prea bine că termenul-limită era piedica cea mai mare în calea aplicării politicii sale privitoare la capitularea traficanţilor, dar refuza să-l modifice pentru ca Extrădabilii să nu-şi atingă scopul pe care îl urmăreau luând ostatici. Adunarea Constituantă urma să se reunească în zilele următoare într-o atmosferă de totală nesiguranţă, iar el nu-şi putea permite ca, dintr-o slăbiciune a guvernului, aceasta să le acorde traficanţilor de droguri graţierea. „Democraţia nu a fost niciodată în pericol din cauza asasinării a patru candidaţi la preşedinţie, nici din pricina luării de ostatici", avea să spună mai târziu Gaviria. „Adevărata primejdie a apărut în momentul în care a existat tentaţia sau riscul – ori, poate, era numai un zvon – unei posibile graţieri." Adică, riscul de neconceput că însăşi conştiinţa Adunării Constituante să fie pusă sub sechestru. Gaviria luase deja o decizie calmă şi irevocabilă:

dacă se întâmpla acest lucru, era hotărât să dizolve Constituanta.

De la o vreme, Nydia se tot gândea că doctorul Turbay ar fi trebuit să organizeze ceva în favoarea captivilor, ceva care să impresioneze întreaga țară: o manifestație uriaşa în fața Palatului Prezidențial, o grevă generală, un protest oficial la Națiunile Unite. Dar doctorul Turbay o calmă. „Aşa a fost el mereu, nu numai din pricina responsabilității care apasă pe umerii lui, dar şi datorită firii sale cumpătate, a spus Nydia. Dar eu ştiam prea bine că, în sinea lui, murea de durere." Această certitudine, în loc s-o aline, îi sporea zbuciumul. Atunci a luat hotărârea de a-i scrie preşedintelui republicii o scrisoare personală „care să-l determine să acționeze şi să adopte măsurile pe care el le credea de cuviință".

Doctorul Gustavo Balcázar, îngrijorat de starea de epuizare a soției sale, Nydia, a convins-o pe 24 ianuarie să plece pentru câteva zile la casa lor de vacanță din Tabio – aflată la o oră de mers cu maşina, în savana din preajma oraşului Bogotá –, ca să caute o alinare pentru tot zbuciumul din suflet. Nu mai fusese acolo de la răpirea fiicei sale, aşa că şi-a luat cu ea statueta Fecioarei, doua lumânări mari care ajungeau pentru cincisprezece zile fiecare şi tot ce îi trebuia ca să nu se rupă cu totul de lume. A petrecut o noapte fără sfârşit în singură-tatea înghețată a savanei, implorând-o în genunchi pe Fecioară s-o țină pe Diana sub un clopot de sticlă invulnerabilă, pentru ca nimeni să nu-şi bată joc de ea, pentru ca să nu-i fie frică, pentru ca gloanțele să n-o atingă. La cinci dimineața, după un somn scurt şi agitat, s-a aşezat la masa din sufragerie şi a început să scrie pentru preşedintele republicii o scrisoare izvorâtă din adâncul inimii. Zorii au prins-o schițând gânduri fugare, plângând, rupând ciornele printre hohote de plâns, trecându-le pe curat, înecată într-o mare de lacrimi.

Contrar celor prevăzute chiar de ea, scria cea mai judicioasă şi mai drastică scrisoare din viaţa sa. „Nu am pretenţia să fac din aceste rânduri un document public, a început. Vreau doar să mă adresez preşedintelui ţării mele şi, cu respectul pe care i-l port, să-i împărtăşesc câteva gânduri îndelung chibzuite şi o fierbinte şi îndreptăţită rugăminte.” În ciuda repetatelor promisiuni prezidenţiale că niciodată nu se va apela la o soluţie armată pentru salvarea Dianei, Nydia a lăsat dovada scrisă a unei rugăminţi premonitorii: „Ştie o ţară întreagă, după cum la fel de bine o ştiţi şi dumneavoastră, cei care ne conduceţi, că, dacă în cursul unei descinderi poliţia ar da peste ostatici, ar putea avea loc o tragedie cumplita”. Convinsă că inconvenientele din cel de-al doilea decret întrerupse-seră procesul de eliberare iniţiat de Extrădabili înainte de Crăciun, Nydia i-a atras preşedintelui atenţia asupra unei noi şi reale primejdii: dacă guvernul nu lua de urgenţă nicio hotărâre pentru a înlătura aceste piedici, exista riscul ca problema ostaticilor să rămâna la discreţia Adunării Constituante. „Asta ar face ca starea de tensiune şi de nelinişte, care ne afectează nu numai pe noi, cei direct interesaţi, ci o ţară întreagă, să se prelungească luni în şir”, a scris ea. Şi a încheiat cu o formulă reverenţioasă, plină de eleganţă: „Datorita convingerilor mele şi respectului pe care vi-l port ca Prim-Magistrat al Naţiunii, mi-ar fi cu neputinţă să vă dau vreo sugestie, dar mă simt înclinată să vă implor să nu nesocotiţi pericolul pe care îl reprezintă factorul timp atunci când e vorba de nişte vieţi nevinovate”. Odată terminată scrisoarea, a transcris-o cu o caligrafie îngrijită pe două foi şi un sfert, de dimensiunea colilor ministeriale. Nydia a lăsat un mesaj la secretariatul particular al preşedinţiei ca să i se indice unde trebuia să le trimită.

În aceeaşi dimineaţă, a căzut că un trăsnet ştirea despre asasinarea căpeteniilor bandei Prisco: fraţii David Ricardo şi

Armando Alberto Prisco Lopera, acuzați de asasinarea a şapte personalități de marcă şi de organizarea răpirilor, între care şi cea a Dianei Turbay şi a echipei sale. Unul murise sub numele fals de Francisco Munoz Serna, dar când Azucena Lievano i-a văzut fotografia în ziare, l-a recunoscut în el pe *don* Pacho, bărbatul care se ocupase de Diana şi de ea în timpul captivi-tății. Moartea lui şi cea a fratelui său chiar în acele momente de confuzie au reprezentat o pierdere ireparabilă pentru Escobar, care nu va întârzia să-şi facă publică poziția prin fapte.

Extrădabilii au afirmat într-un comunicat amenințător că David Ricardo nu fusese ucis în luptă, ci ciuruit de poliție în fața copiilor lui de vârste fragede şi a soției însărcinate. Cât despre fratele lui, Armando, comunicatul a precizat că nici el nu murise în luptă, cum decla poliția, ci asasinat într-o fermă din Rionegro[25], deşi rămăsese paralizat de pe urma unui atentat anterior. Scaunul cu rotile, se mai spunea în comu-nicat, putuse fi văzut de oricine în jurnalul televiziunii locale.

Acesta era comunicatul despre care i se povestise lui Pacho Santos. A fost dat publicității la 25 ianuarie, o dată cu anunțul că ostaticii vor fi executați într-un interval de opt zile, iar primul ordin fusese deja dat împotriva Marinei Montoya. Veste surprinzătoare întrucât se presupunea că Marina fusese ucisă imediat după răpirea ei, în septembrie.

„La asta mă refeream când i-am trimis preşedintelui mesa-jul despre morții băgați în saci", a spus Nydia, amintindu-şi de ziua aceea atroce. „Şi n-am făcut-o din pricină că aş fi impulsivă sau temperamentală, ori pentru că aş avea nevoie de un tratament psihiatric. Nu, doar pentru că următoarea pe listă era fiica mea şi, poate din cauză că

[25] Localitate-satelit la sud-est de Medellin (n.tr.).

n-am reuşit să fiu destul de convingătoare în faţa acelora care puteau împiedica totul.”

Disperarea lui Alberto Villamizar nu putea fi mai mică. „Ziua aceea a fost cea mai oribilă din viaţa mea”, a spus atunci convins că execuţiile nu se vor lăsa aşteptate. Cine va urma: Diana, Pacho, Maruja, Beatriz, Richard? Era o loterie a morţii pe care nici măcar nu voia să şi-o imagineze. Înfuriat, l-a sunat pe preşedintele Gaviria.

— Trebuie să puneţi capăt acestor operaţiuni, i-a spus.

— Nu, Alberto, i-a răspuns Gaviria cu calmul sau înfiorător. N-am fost ales pentru asta.

Villamizar a închis telefonul, orbit de propria înverşunare. „Şi acum, ce-mi rămâne de făcut?” s-a întrebat. Pentru înce-put, a cerut ajutorul foştilor preşedinţi Alfonso Lopez Michel-sen şi Misael Pastrana, precum şi monseniorului Dario Castrillon, episcop de Pereira. Toţi au condamnat public metodele folosite de Extrădabili şi au cerut ca viețile ostaticilor să fie cruţate. Lopez Michelsen a lansat, prin intermediul radiodifuziunii naţionale R. C. N., un apel adresat guvernului şi lui Escobar, cerându-le să oprească războiul şi să caute împreună o soluţie politică.

În acel moment, tragedia se consumase. La câteva minute după miezul nopţii de 20 spre 21 ianuarie, Diana scrisese ultima pagină din jurnal. „Suntem aici de aproape cinci luni şi numai noi ştim ce înseamnă asta, a scris ea. Nu vreau să-mi pierd credinţa şi speranţa că mă voi întoarce acasă teafără şi nevătămată.”

Nu mai era singură. După eliberarea Azucenei şi a lui Orlando, ceruse să fie mutată împreună cu Richard şi, după Crăciun, dorinţa i-a fost îndeplinită. A fost un adevărat noroc pentru amândoi. Stăteau de vorbă până la epuizare, ascultau radioul până în zori şi aşa s-au deprins să doarmă ziua şi să trăiască noaptea. Aflase despre moartea fraţilor

Prisco dintr-o discuție a gardienilor. Unul dintre ei chiar plângea. Altul, convins că acela era sfârşitul şi referindu-se, fără îndoială, la ostatici, a întrebat: „Şi acuma, ce facem cu marfa?” Cel care plângea nici n-a mai stat pe gânduri:

— Să-i lichidăm.

Diana şi Richard n-au mai putut dormi după micul dejun. Cu câteva zile mai înainte, fuseseră anunțați că vor fi mutați din casă. Nu i-a surprins o asemenea ştire, pentru că, în scurtul răstimp de când se aflau împreună, de teama atacurilor reale sau imaginare ale Poliției, fuseseră mutați de două ori în alte adăposturi din apropiere. În ziua de 25, cu câteva minute înainte de orele unsprezece dimineața, se aflau în camera Dianei, unde comentau în şoaptă discuția gardienilor, când s-a auzit huruitul unor elicoptere ce se îndreptau spre Medellin.

Serviciile secrete ale poliției primiseră în ultimele zile numeroase telefoane anonime despre mişcări de oameni înarmați pe drumul spre Sabaneta – un municipiu din Copa-cabana –, dar, mai ales, în preajma fermelor Alto de la Cruz, Villa del Rosario şi La Boia. Poate că temnicerii Dianei şi ai lui Richard plănuiau să-i transfere la Alto de la Cruz, care era ferma cea mai sigură dintre toate, pentru că se afla pe un povârniş foarte abrupt şi împădurit, de unde se vedea toată valea, până la Medellin. În urma acestor denunțuri telefonice şi a altor informații obținute prin mijloace specifice, poliția se pregătea să ia cu asalt casa. Era o operațiune militară de mare anvergură: doi căpitani, nouă ofițeri, şapte subofițeri şi nouăzeci şi nouă de agenți, o parte dintre ei constituiți în trupe de teren, iar alții, îmbarcați în patru elicoptere dotate cu piese de artilerie. Paznicii nu se mai sinchiseau însă de elicoptere, pentru că treceau destul de des pe acolo fără să se întâmple nimic. Brusc, unul dintre ei a apărut în uşa şi a răcnit îngrozit:

— Potera!

Diana şi Richard au încercat să tragă cât mai mult de timp, pentru că acela părea momentul cel mai potrivit pentru o descindere a poliției: cei patru gardieni nu erau chiar aşa de duri precum ceilalți şi, pe deasupra, păreau prea speriați ca să mai aibă putere să se apere. Diana s-a spălat pe dinți, şi-a pus o cămaşa albă pe care o spălase în ajun, pantofii de tenis şi blugii cu care era îmbrăcată în ziua răpirii, dar care îi erau cam largi din cauză că slăbise. Richard şi-a schimbat cămaşa şi şi-a strâns echipamentul de cameraman care tocmai îi fusese înapoiat. Gardienii păreau înnebuniți de zgomotul tot mai apropiat al elicopterelor, care au survolat casa, s-au îndepărtat apoi înspre vale şi s-au întors aproape atingând copacii. Paznicii strigau la ei, zorindu-i, şi-i împingeau spre ieşire. Le-au dat nişte pălării albe, ca să fie confundați de sus cu țăranii din zonă. Dianei i-au aruncat peste umeri o broboadă neagră, iar Richard şi-a pus jacheta de piele. Paznicii le-au ordonat s-o ia în goană spre pădure, aşa cum au făcut şi ei, răzleţindu-se unul de celălalt, pregătindu-şi armele ca să atace elicopterele când aveau să se afle în raza lor de acțiune. Diana şi Richard au început să se cațere pe o cărare săpată în stâncă. Urcuşul era greu, iar, din înaltul cerului, soarele arunca văpăi dogoritoare. După numai câțiva metri, când elicopterele erau aproape, Diana, epuizată de efort, a simțit că nu mai poate înainta. La prima rafală, Richard s-a aruncat pe jos. „Nu te mişca, i-a strigăt Diana. Fă pe mortul!” şi imediat s-a prăbuşit pe burtă, chiar lângă el.

— M-au nimerit, a strigăt. Nu-mi mai pot mişca picioarele.

Nu şi le putea mişca, într-adevar, dar cum nu simțea nicio durere, l-a rugat pe Richard să-i examineze spatele, pentru că, înainte de a cădea, simțise în talie un fel de înțepătură, ca o descărcare electrica. Richard i-a ridicat

bluza şi a descoperit în dreptul crestei iliace stângi un orificiu minuscul, cu marginile netede şi fără pic de sânge în jur.

Cum detunăturile se auzeau mereu mai aproape, Diana a insistat disperată s-o lase acolo şi să fugă, dar el a rămas lângă ea, aşteptând un ajutor ca s-o ducă undeva, la adăpost. Între timp, i-a pus între mâini o mică statuetă a Fecioarei pe care o purta totdeauna în buzunar. Împuşcăturile au încetat brusc, iar pe potecă şi-au făcut apariţia doi agenţi din Corpul de Elită, cu armele în bandulieră.

Richard, care îngenunchease lângă Diana, a ridicat braţele şi a spus: „Nu trageţi!" Unul din agenţi l-a privit uluit şi l-a întrebat:

— Unde e Pablo?

— Nu ştiu, a spus Richard. Eu sunt Richard Becerra, ziaristul, iar dânsa e Diana Turbay. E rănită.

— Legitimaţi-vă, a spus un agent.

Richard i-a arătat cartea de identitate. Ajutaţi de câţiva ţărani apăruţi ca prin farmec din hăţişuri, au transportat-o pe Diana într-un hamac improvizat dintr-un cearşaf şi au culcat-o în elicopter. Durerea devenise insuportabilă, dar ea era liniştită şi ştia că va muri.

O jumătate de oră mai târziu, fostul preşedinte Turbay a primit un telefon de la o sursă militară, care l-a anunţat că fiica lui, Diana, şi Francisco Santos fuseseră eliberaţi la Medellin, în urma unei operaţiuni a Corpului de Elită. Imediat, l-a sunat pe Hernando Santos, care a scos un strigăt victorios şi le-a pus pe telefonistele de la ziarul său să transmită vestea întregii familii răspândite prin toate colţurile lumii. Apoi i-a telefonat lui Alberto Villamizar şi i-a retransmis vestea aşa cum o primise. „Ce minunat!" a strigăt Villamizar. Bucuria lui era sinceră, dar imediat şi-a

dat seama că, odată eliberați Pacho şi Diana, singurii ostatici deținuți de Escobar care mai puteau fi ucişi erau Maruja şi Beatriz.

În timp ce dădea telefoanele de urgență, a deschis radioul, dar ştirea nu fusese încă difuzată pe calea undelor. Tocmai avea de gând să formeze numărul lui Rafael Pardo, când telefonul a sunat din nou. Era tot Hemando Santos, care i-a spus abătut că Turbay revenise asupra primei informații. Nu Francisco Santos fusese eliberat, ci cameramanul Richard Becerra, iar Diana era grav rănită. Şi totuşi pe Hernando Santos nu-l tulbura atâta eroarea în sine, cât mâhnirea resimțită de Turbay pentru faptul că-i prilejuise o falsă bucurie.

Martha Lupe Rojas nu era acasă când cei de la postul de televiziune *Cripton* au sunat-o că să-i dea vestea că fiul sau, Richard, fusese eliberat. Se dusese la frații ei şi, întrucât aştepta ştirile cu sufletul la gură, şi-a luat cu ea micul radio portabil. Dar, în ziua aceea, pentru prima data de la răpire, aparatul n-a funcționat.

În taxiul care o ducea la sediul televiziunii, după ce aflase, în sfârşit, că fiul sau era liber, vocea familiară a ziaristului Juan Gossain a trezit-o la realitate: informațiile de la Medellin erau confuze. Fusese confirmată moartea Dianei Turbay, dar nu se ştia nimic sigur despre Richard Becerra. Martha Lupe a început să se roage în şoaptă: „Doamne, Dumnezeul meu, fă ca gloanțele să treacă pe alături şi să nu-l atingă". În acel moment, Richard i-a telefonat de la Medellin ca să-i spună că era liber, dar n-a găsit-o acasă, Strigătul emoționat al lui Gossain a făcut-o pe Martha Lupe să răsufle uşurată.

— Extraordinar! Cameramanul Richard Becerra e în viață!

Martha Lupe a izbucnit în plâns şi nu s-a mai putut opri până seara târziu, când l-a întâmpinat pe fiul sau în redacţia postului de televiziune *Cripton.* Astăzi îşi aminteşte: „Era numai piele şi os, palid şi cu barba mare, dar în viaţă".

Rafael Pardo primise vestea cu câteva minute mai înainte, chiar în biroul său, de la un ziarist cu care era prieten şi care voia să verifice o anumită versiune asupra eliberării. L-a sunat pe generalul Maza Marquez, apoi, pe directorul poliţiei, gene-ralul Gomez Padilla, dar niciunul nu deţinea informaţii despre operaţiunea de salvare. Imediat, a primit un telefon de la Gomez Padilla, care l-a informat că, în cursul unei operaţiuni de căutare a lui Escobar, Corpul de Elită dăduse întâmplător peste ostatici. Unităţile care luau parte la acţiune, a mai spus Gomez Padilla, nu deţineau nicio informaţie prealabilă că răpitorii s-ar fi aflat în zona aceea.

Din clipa în care a primit vestea de la Medellin, doctorul Turbay a încercat să ia legătura cu Nydia, aflată încă la Tabio, dar telefonul era deranjat. L-a trimis într-acolo cu o maşină pe şeful gărzilor sale de corp, că s-o anunţe că Diana era liberă, dar mai rămânea câteva zile într-un spital din Medellin, pentru analizele de rutină. Nydia a primit vestea la doua după-amiază, dar, în loc s-o întâmpine cu un strigăt de bucurie, cum ar fi făcut ceilalţi membri ai familiei, ea a exclamat îndurerată:

— Diana a fost ucisă!

Pe drumul de întoarcere spre Bogotá, în timp ce asculta ştirile de la radio, îndoielile au copleşit-o cu totul. „Am continuat să plâng", avea să spună mai târziu. „Dar nu mai hohoteam de durere, ca până atunci, nu făceam decât să-mi las lacrimile să curgă în voie." A făcut o escală acasă, că să se schimbe înainte de a se duce la aeroport, unde familia era

aşteptată de hodorogitul Fokker prezidenţial, care încă mai zbura prin harul lui Dumnezeu după aproape treizeci de ani de muncă silnică. În acel moment, se ştia că Diana se afla la secţia de reanimare, dar Nydia nu mai avea încredere în nimic şi în nimeni, nu mai credea decât în propriile instincte. S-a dus direct la telefon şi a cerut să vorbească cu preşedintele republicii.

— Diana a fost ucisă, i-a spus. Şi asta e opera dumneavoastră, e numai din vina dumneavoastră, e consecinţa inimii dumneavoastră de piatră.

Preşedintele s-a bucurat s-o poată contrazice dându-i o veste bună.

— Nu, doamnă, i-a spus el pe un ton cât se poate de calm. Se pare că, într-adevăr, a avut loc o operaţiune militară, deşi nu se cunosc încă toate detaliile. Dar Diana este în viaţă.

— Nu, a replicat Nydia. A fost ucisa.

Preşedintele, care se afla în legătura directa cu Medellin-ul, nu avea dubii.

— De unde ştiţi?

Nydia a răspuns cu o convingere deplină:

— Aşa îmi spune mie inima mea de mamă.

Inima ei nu se înşela. O oră mai târziu, Maria Emma Meifa, consiliera prezidenţială pentru zona Medellin-ului, a urcat la bordul avionului cu care urma să călătorească familia Turbay şi le-a dat vestea cea proasta. Diana murise în urma unei puternice hemoragii, după mă multe ore de strădanii ale medicilor de a o salva, care, oricum, ar fi fost inutile. Îşi pierduse cunoştinţa în elicopterul care a transportat-o la Medellin şi nu-şi mai revenise. Avea coloana vertebrala fracturata la nivelul taliei de un glonţ exploziv de mare viteză şi de calibru mijlociul care se fragmentase în corpul ei, iar schijele îi provocaseră o paraliziei generală din care nu şi-a mai revenit niciodată.

Nydia a avut un şoc şi mai mare când a văzut-o întinsă pe masa de operaţie, complet goală sub cearşaful plin de sânge, cu chipul lipsit de expresie şi cu pielea lividă din cauza hemoragiei. Avea o enormă incizie pe piept, pe unde medicii încercaseră să-i maseze inima cu pumnul.

Imediat ce a ieşit din sala de operaţii, Nydia, care depăşise pragul durerii şi al disperării, a convocat chiar în incinta spitalului o conferinţă de presa feroce: „Aceasta este povestea unei morţi anunţate", a început. Convinsă – în urma informa-ţiilor primite de sosirea sa la Medellin – că Diana fusese victima unei operaţiuni conduse direct de la Bogotá, a prezentat în amănunţime toate de mersurile făcute de familie şi chiar de ea însăşi pe lângă preşedintele republicii pentru ca poliţia să nu intervină. A mai afirmat că, desigur, nesăbuinţa criminală a Extrădabililor dusese, în cele din urmă, la moartea fiicei sale, dar vina aparţinea în egală măsură guvernului şi preşedintelui republicii în persoană. Mai ales preşedintelui, „care, dând dovadă de o totală pasivitate, aş putea spune chiar de răceală şi indiferenţă, a nesocotit rugăminţile ce i-au fost adresate de a nu recurge la soluţii militare care ar fi putut pune în pericol viaţa ostaticilor."

Aceasta declaraţie fără drept de apel, transmisă în direct de toate mijloacele de comunicare, a provocat o reacţie de solidaritate în rândul opiniei publice şi de indignare în sânul guvernului. Preşedintele l-a convocat pe Fabio Villegas, secre-tarul său general, pe Miguel Silva, secretarul său particular, pe Rafael Pardo, consilierul sau pentru probleme de securitate şi pe Mauricio Vargas, consilierul pentru relaţiile cu presa. Motivul era redactarea unei dezminţiri categorice a declaraţiei Nydiei. După o analiză mai profunda a cazului, au ajuns însă la concluzia că durerea unei mame nu poate forma obiectul unei controverse. Aşa vedea

lucrurile Gaviria, drept pentru care a renunțat la intenția inițială şi a hotărât:

— Mergem la înmormântare.

Nu doar el, ci întregul guvern.

Înverşunarea n-a părăsit-o pe Nydia nicio clipa. Printr-o persoană al cărui nume nu şi-l mai amintea, îi trimisese, până la urmă, preşedintelui scrisoarea tardivă – deşi aflase că Diana era moartă –, şi o făcuse, poate, dinadins, pentru că povara ei premonitorie să-i apese în veci conştiința. „Evident, nu m-am aşteptat să-mi răspundă”, a spus ea.

La sfârşitul slujbei de înmormântare de la catedrală – la care a participat o mulțime uriaşă de oameni, cum rareori s-a mai putut vedea –, preşedintele s-a ridicat de pe scaun, a străbătut singur nava pustie, urmărit de toate privirile, de flashurile fotografilor, de camerele de luat vederi, şi i-a întins Nydiei mâna convins că i-o va lasă întinsă. Nydia i-a strâns-o cu un dezgust glacial. La drept vorbind, pentru ea a fost o uşurare, deoarece se aştepta că preşedintele s-o îmbrățişeze. A apreciat, în schimb, sărutul şi condoleanțele Anei Milena, soția lui.

Dar lucrurile nu s-au sfârşit aici. Abia eliberată de obliga-țiile înmormântării, Nydia a solicitat o nouă audiență la preşedinte, pentru a-i aduce la cunoştință ceva deosebit de important înainte ca acesta să-şi țină discursul din acea zi despre moartea Dianei. Silva a transmis întocmai mesajul, iar preşedintele a schițat atunci surâsul pe care Nydia nu avea să-l vadă niciodată.

— Vine că să-şi verse năduful pe mine, a spus. Oricum, las-o să vină!

A primit-o ca de obicei. Când a intrat în birou, îmbrăcată toată în negru, Nydia avea un aer schimbat: era sobră, firească şi îndurerată. A trecut direct la subiect, avertizându-l pe preşedinte chiar de la primele cuvinte:

— Am venit pentru că vreau să vă fac un serviciu.

Şi, într-adevăr, spre surprinderea lui, a început prin a-şi cere scuze pentru acuzele aduse de a fi fost principalul vinovat de organizarea operațiunii militare în care îşi aflase moartea Diana. Acum ştia că nici măcar nu fusese informat. Pe deasupra, chiar şi în acel moment i se ascundea adevărul, pentru că operațiunea nu urmărise prinderea lui Pablo Escobar, ci eliberarea ostaticilor, a căror ascunzătoare fusese dezvăluită sub tortură de unul dintre pistolarii aflați în solda traficanților, capturat de poliție. Pistolarul – a explicat Nydia – a fost mai apoi identificat printre cei ucişi în timpul atacului.

Întâmplarea a fost relatată cu fermitate şi precizie, în speranța că va trezi interesul preşedintelui, dar acesta n-a lăsat să se întrevadă nici urmă de compasiune. „Era că un bloc de gheață", va povesti ea mai târziu, evocând întâlnirea aceea. Fără să ştie de ce sau în ce clipa şi nemaiputându-se stăpâni, a izbucnit în plâns. Răscolit dintr-o dată, '\ temperamentul ei năvalnic, pe care, până atunci, izbutise să-l țină în friu, a făcut-o nu numai să treacă la alt subiect, dar şi să-şi schimbe total atitudinea. I-a reproşat preşedintelui indiferența şi răceala de care dăduse dovadă neîndeplinindu-şi obligația constituționala de a salva viețile prizonierilor.

— Gândiți-vă, a spus în încheiere, dacă fetița dumneavoastră s-fi aflat în aceeaşi situație, ce-ați fi făcut?

L-a privit drept în ochi, dar era atât de pornită încât preşedintelui i-a fost imposibil s-o întrerupă. El însuşi avea să povestească mai târziu: „Îmi punea întrebări, dar nu-mi lăsa timp să răspund", într-adevăr, Nydia i-a închis gura cu o altă întrebare: „Dumneavoastră nu credeți, domnule preşedinte, că ați greşit în gestionarea acestui caz'

Pe chipul preşedintelui a trecut pentru prima dată o umbră de îndoială. „Niciodată nu mai suferisem atât", va

mărturisi el peste ani. Atunci însă, doar a clipit şi a rostit pe un ton firesc:

— Tot ce se poate.

Nydia s-a ridicat în picioare, i-a întins mâna în tăcere şi a ieşit înainte că el să-i poată deschide uşa. Miguel Silva a intrat chiar atunci în birou şi l-a găsit pe preşedinte profund impresionat de povestea pistolarului ucis în luptă. A reacţionat însă imediat, hotărât să-i trimită procurorului general o scrisoare personală cu rugămintea de a investiga cazul şi de a face dreptate.

Cei mai mulţi erau de acord că acţiunea urmărise capturarea lui Escobar sau a unei alte căpetenii importante, dar chiar şi aşa, fusese un act stupid, soldat cu un eşec ireparabil. Conform versiunii difuzate cu cea mai mare promptitudine de poliţie, Diana murise în timpul desfăşurării unei acţiuni de căutare, la care participaseră atât trupe terestre, cât şi elicoptere, în mod cu totul întâmplător, s-au întâlnit cu comandoul în mâinile căruia se aflau Diana Turbay şi cameramanul Richard Becerra. În timp ce fugeau, unul din răpitori a tras pe la spate în Diana, provocându-i o fractură a coloanei vertebrale. Cameramanul a scăpat nevătămat. Diana a fost transportată cu un elicopter al poliţiei la Spitalul General din Medellin, unde a încetat din viaţă la orele patru şi treizeci şi cinci de minute după-amiază.

Versiunea lui Pablo Escobar era complet diferită şi coincidea în punctele sale esenţiale cu aceea pe care Nydia i-o relatase preşedintelui. După spusele lui, poliţia organizase operaţiunea ştiind prea bine că prizonierii se aflau în acel loc. Informaţia fusese smulsă prin tortură de la doi pistolari de-ai săi, cărora le-a dezvăluit numele reale, împreună cu datele cărţilor de identitate. Conform comunicatului, aceştia

fuseseră capturați şi torturați de poliție, iar unul din ei, urcat la bordul unui elicopter, le servise drept călăuză şefilor operațiunii. A mai afirmat că Diana fusese omorâtă de poliție în timp ce încerca să scape din încercuire, după ce fusese eliberată de răpitori. În încheiere, a precizat că, în aceasta înfruntare, îşi pierduseră viața şi trei țărani nevinovați, pe care poliția i-a prezentat presei drept asasini plătiți căzuți în luptă. Acest comunicat i-a dat, probabil, lui Escobar satisfacțiile pe care le aşteptase, cele la repetatele sale acuzații privind violarea drepturilor omului de către poliție.

Richard Becerra, singurul martor ocular disponibil, a fost asaltat de către ziarişti chiar în noaptea tragediei, într-o încăpere a Direcției Generale a Politiei din Bogotá. Era îmbrăcat tot cu jacheta de piele neagra pe care o purtase când fusese răpit, iar pe cap avea pălăria de paie pe care răpitorii i-o dăduseră că să fie luat drept țăran. Cit despre starea lui sufletească, se simțea prea abătut ca să dea vreo informație care să aducă lumină în acest caz.

Colegii săi de breaslă au rămas cu impresia că totul se petrecuse atât de repede şi în împrejurări atât de confuze, încât nu-şi putuse forma o părere clară despre cele întâmplate. Declarația sa, conform căreia glonțul care a ucis-o pe Diana fusese tras dinadins de unul dintre răpitori, nu se sprijinea pe nicio dovadă evidentă. Impresia generală, dincolo de orice alte ipoteze, era că moartea Dianei, prinsă între focurile încrucişate ale celor două tabere, fusese un accident. Oricum, ținând seama de scrisoarea trimisă de preşedintele Gaviria după dezvăluirile Nydiei Quintero, ancheta şi stabilirea adevăratelor cauze îi reveneau acum procurorului general.

Drama nu se încheiase însă. Confruntați cu incertitudinea cărei domnea în rândul opiniei publice cu privire la soarta Marinei Montoya, pe 30 ianuarie, Extrădabilii au difuzat un nou comunicat, în care recunoşteau că ordinul pentru execu-tarea ei fusese dat încă din ziua de 23. Dar „din motive care țin de clandestinitate şi de mijloacele de comunicare, în acest moment nu deținem nicio informație şi nu putem spune dacă a fost executată sau eliberată. Dacă a fost executată, nu înțelegem de ce poliția nu a raportat încă descoperirea cadavrului. Dacă a fost eliberata, atunci au cuvântul rudele ei". Abia din acel moment, la şapte zile după ce fusese ordonat asasinatul, a început să fie căutat cadavrul.

Medicul legist Pedro Morales, care participase la efectuarea autopsiei, a citit comunicatul din ziare şi gândul i-a fugit imediat la doamna cu lenjerie fină şi unghii impecabile. Nu se înşela. Cu toate acestea, îndată ce a fost identificat cadavrul, cineva de la Ministerul de Justiție a insistat la telefon pe lângă angajații Institutului de Medicină Legală să nu dezvăluie faptul că Marina Montoya fusese înhumată în groapa comună.

Luis Guillermo Perez Montoya, fiul Marinei, tocmai voia să plece că să ia prânzul în oraş, când la radio s-a transmis ştirea. La Institutul de Medicină Legală i-a fost arătată fotografia femeii cu chipul desfigurat de gloanțe, dar el abia dacă a reuşit s-o recunoască. Cum ştirea se răspândise cu repeziciune pe calea undelor, la Cimitirul de Sud a fost nevoie de un dispozitiv special al poliției ca să-i facă loc să ajungă la groapă prin mulțimea de curioşi.

În conformitate cu regulamentele de medicină legală, cadavrul unei persoane neidentificate trebuie să fie îngropat cu numărul de serie imprimat pe tors, brațe şi picioare, că să poată fi recunoscut chiar şi dezmembrat. Trebuie, de asemenea, să fie înfăşurat într-o folie de plastic negru, cum

sunt cele folosite pentru sacii de gunoi, legată de glezne şi de încheieturile mâinilor cu o sfoară rezistentă. După cum a putut constata chiar fiul ei, corpul Marinei Montoya, dezbrăcat şi plin de pamânt, fusese aruncat la întâmplare în groapa comună, fără semnele de identificare impuse de lege. Alături, înfăşurat în treningul roz, se afla cadavrul copilului îngropat o dată cu ea.

După ce a fost adusă în sala de disecție şi a fost spălată cu furtunul, fiul i-a controlat dantura şi a avut o clipă de ezitare, îşi aducea vag aminte că Marinei îi lipsea premolarul stâng, iar cadavrul avea dantura completă. Dar când i-a examinat mâinile şi le-a pus peste ale lui, i s-a risipit orice urmă de îndoială: erau la fel. O altă bănuială însă avea să persiste, poate, pentru totdeauna: Luis Guillermo Perez era convins că, atunci când se făcuse constatarea la fața locului, cadavrul mamei sale fusese identificat, dar se luase hotărârea să fie trimis la groapa comună, fără alte formalități, ca să nu mai rămâna nicio dovadă care ar fi putut provoca nelinişte în rândul opiniei publice, perturbând, totodată, activitatea guvernului.

Moartea Dianei – chiar înainte de descoperirea cadavrului Marinei – a fost hotarâtoare pentru situația din țară. Când Gaviria refuzase să modifice cel de-al doilea decret, nimic nu-l făcuse să cedeze, nici brutalitatea lui Villamizar, nici rugămințile fierbinți ale Nydiei.

Argumentul său era, în esență, că decretele nu puteau fi judecate în funcție de numărul celor răpiți, ci în funcție de interesul public, aşa cum Escobar nu lua ostatici pentru a urgenta propria capitulare, ci pentru a obliga guvernul să se decidă în privința nonextrădării şi să-i acorde grațierea. Şi totuşi, reflectând mai adânc, s-a hotarât să aducă o ultimă modificare decretului. Nu-i venea deloc uşor, după ce rezistase rugăminților Nydiei şi atâtor altor dureri, să

schimbe data-limită, dar, în cele din urmă, s-a hotarât să ia taurul de coarne. Villamizar a aflat ştirea de la Rafael Pardo. Aşteptarea i se pă-rea fără sfârşit. Până atunci nu avusese nicio clipă de linişte, întreaga sa viaţa depindea de radio şi de telefon, iar când se întâmpla să nu audă nicio veste proastă, simţea o imensă uşurare. Îl suna pe Pardo la orice oră din zi sau din noapte. „Cum mai merg treburile? îl întreba. Cât va mai dura situaţia asta?" Pardo îl calma administrându-i cu linguriţa doze de obiectivitate, dar în fiecare seară se întorcea acasă în aceeaşi stare. „Trebuie să iasă mai repede decretul ăsta, altfel o să ne omoare pe toţi", spunea. Pardo îl liniştea. În cele din urmă, pe 28 ianuarie, însuşi Pardo i-a telefonat ca să-i spună că forma finală a decretului era gata, nu mai lipsea decât semnătura preşedintelui. Întârzierea se datora faptului că trebuia semnat de către toţi miniştrii, iar cel al Comunicaţiilor, Alberto Casas Santamaria, era de negăsit. Până la urma, Rafael Pardo l-a localizat cu ajutorul telefonului şi i-a comunicat, glumind ca între vechi prieteni:

— Domnule ministru, ori ajungeţi aici într-o jumătate de oră ca să semnaţi ori nu mai sunteţi ministru.

Pe 29 ianuarie a fost promulgat Decretul 303, care înlătura toate obstacolele de până atunci, netezindu-le traficanţilor calea spre capitulare. Aşa cum prevăzuse guvernul, niciodată nu avea să dispară din conştiinţa publica impresia că acela fusese un act de căinţă pentru moartea Dianei. Fapt care genera, ca de obicei, noi divergenţe între cei care vedeau în decret o concesie făcută traficanţilor sub presiunea opiniei publice, şocate de cele întâmplate, şi cei care l-au înţeles ca pe un act prezidenţial inevitabil, chiar dacă tardiv pentru Diana Turbay. Oricum, preşedintele Gaviria l-a semnat din convin-gere, ştiind foarte bine că întârzierea putea fi interpretată ca o dovadă de

cruzime, iar decizia tardivă, proclamată că un act de slăbiciune.

A doua zi, la şapte dimineaţa, conformându-se codului bunelor maniere, l-a sunat pe Villamizar, care, în ajun, îi telefonase ca să-i mulţumească pentru decret. Gaviria l-a ascultat într-o tăcere deplină şi i-a înţeles temerile din ziua de 25 ianuarie.

— A fost o zi cumplită pentru toţi, a spus.

Villamizar l-a sunat atunci pe Guido Parra cu conştiinţa împăcată. „Acum n-o să ne mai bateţi la cap că decretul asta nu e bun”, i-a spus. Guido Parra îi ghicise de la început intenţiile.

— De acord, a spus, în privinţa asta nu mai e nimic de discutat. Uite câte probleme am fi putut evita de la bun început!

Villamizar a vrut să afle care era pasul următor.

— Niciunul, a spus Guido Parra. În patruzeci şi opt de ore se rezolva tot.

Extrădabilii au dat imediat publicităţii un comunicat prin care anunţau că, având în vedere apelurile venite din partea unor personalităţi din ţară, renunţau la execuţiile prevăzute. Se refereau, poate, la mesajele transmise prin radio de către Lopez Michelsen, Pastrana şi Castrillon. Deşi, la drept vorbind, hotărârea lor putea fi interpretată tot atât de bine şi ca o acceptare a decretului. „Vom respecta viaţa ostaticilor care se mai află în mâinile noastre”, spunea comunicatul. Ca o concesie specială, mai anunţau că, în primele ore ale aceleiaşi zile, urma să fie eliberat unul dintre prizonieri. Villamizar, care se afla cu Guido Parra, a reacţionat indignat.

— Cum adică unul? s-a răstit el. Mi-ai spus că ies toţi! Guido Parra nici n-a clipit.

— Nicio grijă, Alberto, i-a spus. În opt zile se rezolva tot.

7

Maruja şi Beatriz nu aflaseră despre moartea celor două ostatice. Fără televizor şi radio, fără alte informaţii decât cele provenite de la inamic, le era imposibil să ghicească adevărul. Dar contradicţiile din spusele gardienilor au spulberat versiunea că Marina fusese mutată în altă parte, astfel încât orice altă ipoteză ducea în acelaşi impas: ori era liberă, ori era moartă. Altfel spus: dacă înainte ele erau singurele care o ştiau în viaţă, acum erau singurele care nu aflaseră că murise.

În faţa incertitudinii care plana asupra sorţii Marinei, patul stingher părea, mai degrabă, o fantomă. La numai o jumătate de oră după ce o luaseră de acolo, Călugărul a fost înapoi. A intrat că o umbră şi s-a ghemuit într-un colţ al camerei. Beatriz l-a întrebat direct:

— Ce-aţi făcut cu Marina?

Călugărul i-ă povestit că, atunci când ieşise cu ea, îi aştep-tau în garaj doi şefi necunoscuţi, care preferaseră să nu mai intre în cameră. Când el i-a întrebat unde o duceau, unul din ei s-a răstit furios: „Ţine-ţi gura, jigodie ce eşti! Aici nu merge să pui întrebări". După care, îi ordonaseră să se întoarcă în casă şi s-o lase pe Marina în seama lui Baraba, celălalt gardian de serviciu.

La început, versiunea păruse credibilă. Călugărul n-ar fi avut cum să se ducă şi să se întoarcă într-un răstimp aşa de scurt dacă ar fi participat la crimă, nici nu l-ar fi lăsat inima să o omoare pe o biata femeie cu sănătatea şubrezită, pe care, după cum se părea, o îndrăgea ca pe propria bunică şi care îl alinta că pe un nepot. În schimb, Baraba avea faima unui asasin însetat de sânge, care, pe deasupra, se mai şi lăuda cu crimele comise. Îndoielile au devenit şi mai chinuitoare dis-de-dimineaţă, când le-a trezit un vaiet că de animal rănit: era Călugărul care hohotea. Nu s-a atins de

micul dejun şi, de câteva ori, l-au auzit oftând: „Vai, vai, ce păcat c-au luat-o pe mamaia!” Niciodată însă n-a lăsat să se înţeleagă că ar fi fost moartă. Până şi încăpăţânarea cu care majordomul refuza să le aducă, înapoi televizorul şi radioul le întărea bănuiala că fusese ucisă.

După ce lipsise mai multe zile de-acasă, Damaris s-a întors într-o stare de spirit care le-a derutat şi mai mult. Într-o noapte, în timp ce se plimbau prin curte, Maruja a întrebat-o unde fusese plecată, iar ea i-a răspuns fără măcar un tremur în glas, cu tonul cu care i-ar fi spus adevărul: „Am grijă de *doña* Marina”. Şi imediat, fără a-i lăsa Marujăi răgaz să cugete la vorbele ei, a adăugat: „Nu v-a uitat pe niciuna. Îşi aduce mereu aminte de dumneavoastră şi vă transmite multe salutări”. După care i-a povestit, ca din întâmplare că Baraba nu s-a mai întors pentru că fusese desemnat să răspundă de paza ei. Din acea zi, de câte ori ieşea cu treburi în oraş, Damaris le aducea veşti cu atât mai de necrezut cu cât erau mai entuziaste. Toate se încheiau cu o formulă rituală:

— *Doña* Marina se simte ca-n sânul lui Avraam.

Maruja nu avea niciun motiv s-o creadă mai degrabă pe Damaris decât pe Călugăr sau pe oricare altul dintre gardieni, dar nici ca să nu-i creadă nu avea, în împrejurări ca acelea, în care totul părea posibil. Dacă Marina era, într-adevăr, în viaţă, atunci singurul motiv pentru care le privau de ştiri sau de divertisment era încercarea de a le ascunde alte adevăruri şi mai cumplite.

Nimic nu părea nesăbuit pentru imaginaţia dezlănţuită a Marujăi. Până atunci, îşi ascunsese neliniştea faţă de Beatriz, de teamă că aceasta n-o să poată face faţă adevărului. Dar Beatriz era la adăpost de orice asemenea înclinaţie. Respinsese de la bun început ipoteza că Marina ar fi fost moartă. E drept că, uneori, chiar şi visele îi erau de mare ajutor. Visa, de pildă, că fratele ei, Alberto, aievea ca în

viața reală, îi prezenta o dare de seamă amănunțită asupra demersurilor întreprinse, asigurând-o că totul mergea cât se poate de bine, aşa încât nu mai aveau de aşteptat decât foarte puțin că să fie libere.

Visa că tatăl lor o liniştea în privința cărților de credit uitate în poşetă, care acum se aflau la loc sigur. Erau viziuni atât de plastice,! încât, în amintire, nu le putea deosebi de realitate.

Cam tot atunci, tocmai îşi încheia serviciul de gardă un băiat de şaisprezece ani care îşi spunea Iona. Asculta muzică încă de la şapte dimineața la un casetofon gâjâit. Avea cântecele lui preferate, pe care le punea la nesfârşit, cu sonorul dat la maximum. În răstimpuri, răcnea, însoțindu-le cu un comentariu, ca într-un cor antic: „Mama ei de viață, nu ştiu de ce m-oi fi băgat eu în rahatu' ăsta". Când se mai liniştea, vorbea cu Beatriz despre familia lui. Se opreai însă la marginea hăului cu un oftat insondabil: „Dacă ați şti cine e taică-meu!" Niciodată nu le-a dezvăluit secretul, dar această enigmă, dimpreună cu multe altele, ale celorlalți gardieni, rarefiau şi mai mult aerul din cameră.

În calitatea să de custode al bunăstării din casă, majordomul i-a informat, probabil, pe şefii săi despre starea de tensiune care domnea acolo, deoarece, câteva zile mai târziu, doi dintre ei şi-au făcut apariția afişând o atitudine concilia-toare. Au refuzat din nou să le aducă înapoi aparatul de radio şi televizorul, în schimb s-au străduit să le amelioreze traiul de zi cu zi. Le-au promis cărți, deşi, până la urmă, n-au fost prea multe, printre ele numărându-se, de pildă, un roman de Corín Tellado[26]. Le-au trimis reviste de divertisment, dar niciuna recentă. Au pus să fie schimbat

[26] Pseudonim al scriitoarei spaniole Maria del Socorro Tellado Lopez (n. 1929), prolifică autoare de romane de dragoste *(novelas rosas),* de o calitate mediocră, dar care s-au bucurat de un enorm succes în epocă (n.tr.).

becul albastru cu unul mai puternic, care trebuia să rămâna aprins timp de câte o oră, de la şapte dimineaţa şi de la şapte seara, pentru ca prizo-nierele să poată citi, dar Beatriz şi Maruja erau aşa de obişnuite cu semiîntunericul, încât nu mai suportau o lumină prea intensă, în plus, aerul din cameră se încălzea şi mai mult, devenind irespirabil.

Maruja s-a lăsat în voia inerţiei celor lipsiţi de orice speranţă. Rămânea zi şi noapte pe saltea, cu faţa la perete, prefăcându-se doarme, ca să nu fie nevoită să vorbească. Abia dacă se mai atinge de mâncare. Beatriz a ocupat patul gol şi şi-a găsit un refugiu în dezlegarea cuvintelor încrucişate şi a rebusurilor din reviste. Realitatea era crudă şi dureroasă, dar era totuşi singura realitate: era mai mult spaţiu în cameră pentru patru decât pentru cinci persoane, existau mai puţine tensiuni, aveau mai mult aer pentru a respira în voie. Iona şi-a terminat tura la sfârşitul lunii ianuarie şi şi-a luat rămas-bun de la prizoniere cu o dovadă de încredere. „Vreau să vă povestesc ceva, dar cu o condiţie: nimeni nu trebuie să afle de unde ştiţi", le-a avertizat. Şi şi-a descărcat sufletul de taina care îl apăsa:

— *Doña* Diana Turbay a fost omorâtă.

Şocul le-a trezit din amorţeală. Pentru Maruja a fost clipa cea mai cumplită din timpul captivităţii. Beatriz încerca să nu se gândească la ceea ce părea iremediabil: „Dacă au ucis-o pe Diana, cea care urmează sunt eu". După l ianuarie, când anul cel vechi se încheiase fără că ele să fie eliberate, îşi spusese: „Ori îmi dau drumul, ori dacă nu, mă las în voia morţii".

Într-una din zile, în timp ce Maruja juca o partidă de domino cu un alt gardian, Gorila şi-a atins diferite părţi ale pieptului cu degetul arătător şi a spus: „Mă doare rău de tot pe-aici. Ce-o fi?" Maruja şi-a întrerupt jocul, l-a privit cu tot dispreţul de care era în stare şi i-a spus: „Ori sunt gaze, ori e un infarct". El şi-a aruncat arma pe jos, s-a ridicat

îngrozit, şi-a lipit palma cu degetele răşchirate de piept şi a scos un răcnet năprasnic:

— Mă doare inima, drace!

S-a prăbuşit peste resturile micului dejun şi a rămas întins pe burtă. Beatriz, care ştia că el o ura, a simţit impulsul profesional de a-i sări în ajutor, dar, în clipa aceea, au intrat majordomul şi nevastă-sa, speriaţi de strigăt şi de zgomotul căderii. Celalalt gardian, care era mic de statură şi pirpiriu, încercase să facă ceva, dar, stânjenit de mitralieră, i-a întins-o lui Beatriz.

— Răspundeţi în faţa mea de *doña* Maruja, i-a spus.

Deşi majordomul şi Damaris i-au sărit în ajutor, n-a fost chip să-l ridice pe cel căzut. L-a prins care de unde a putut şi l-au târât în camera de alături. Beatriz, cu mitraliera în mână, şi Maruja, năucită de cele întâmplate, au zărit arma lui Baraba aruncată pe jos şi pe amândouă le-a înfiorat aceeaşi ispită. Maruja ştia să tragă cu pistolul şi chiar i se explicase în câteva rânduri cum se mânuieşte o armă automată, dar o undă de luciditate providenţială a împiedicat-o s-o ridice de pe podea. La rândul său, Beatriz era familiarizată cu practicile militare. Timp de cinci ani, se antrenase de două ori pe săptămână şi obţinuse gradul de căpitan în rezervă la Spitalul Militar, după ce, mai înainte, trecuse prin cele de sublocotenent şi loco-tenent, şi urmase chiar şi un curs special de artilerie. Dar şi-a dat şi ea seama că nu aveau nicio şansă. Amândouă s-au consolat cu gândul că Gorila nu se va mai întoarce niciodată. Într-adevăr, nu s-a mai întors.

Când Pacho Santos a văzut la televizor înmormântarea Dianei şi deshumarea Marinei Montoya, şi-a dat seama că nu-i mai rămânea altă alternativă decât să evadeze. Încă de pe atunci îşi formase idee aproximativă despre locul unde se găsea. Urmărind cu atenţie discuţiile, uneori imprudente,

ale gardienilor şi cu ajutorul altor trucuri de gazetar, ajunsese la concluzia că se afla într-o casă amplasată pe colţ, într-un cartier mare şi foarte populat din partea de vest a oraşului Bogotá. Camera lui, cu o fereastră acoperită ce dădea spre exterior, era încăperea principală de la etajul întâi. Şi-a dat seama că era o casă închiriată, probabil fără contract legal, pentru că proprietăreasa venea la începutul fiecărei luni să-şi ia chiria. Era singura persoană străină care avea acces acolo, dar, înainte de a-i deschide uşa dinspre stradă, gardienii îl legau pe Pacho cu lanţuri de pat, îl obligau, ameninţându-l, să păstreze tăcere deplină şi închideau radioul şi televizorul.

Constatase că fereastra blocată din cameră dădea spre grădina din faţa casei şi că exista o ieşire la capătul coridorului îngust unde se afla baia, pe care o putea folosi oricând dorea, fără să fie supravegheat, deşi, mai înainte, trebuia să ceară să fie scos din lanţuri. La baie, aerisirea se făcea cu ajutorul unei ferestre prin care se zărea o frântură de cer. Aşezată atât de sus, încât cu greu putea ajunge până acolo, dar destul de mare pentru a te strecura prin ea. Până atunci, nu reuşise să descopere unde dădea. În camera vecină împărţită într-un fel de cabine din metal vopsite în roşu, dormeai gardienii care nu erau de serviciu. Erau doar patru, organizaţi în echipe de câte doi, care se schimbau la fiecare şase ore. Nu ţineau armele la vedere, deşi le purtau mereu asupra lor. Doar unul dormea pe jos, lângă patul matrimonial.

Oricum, nu se mai îndoia că se aflau în preajma unei fabrici a cărei sirenă suna de câteva ori pe zi şi, socotind după lecţiile repetate zilnic în cor sau după larma din recreaţii, era sigur că în apropiere se găsea o şcoală. Odată, când a avut chef să mănânce pizza, i-a fost adusă în mai puţin de cinci minute, încă aburindă, de unde a dedus că, probabil, era pregătită şi vândută într-o prăvălie din acelaşi

cvartal. Ziarele le cumpărau, mai mult că sigur, de vizavi, în orice caz de la un magazin mare, pentru că se găseau acolo chiar şi revistele *Time* şi *Newsweek.* Noaptea, îl trezea mirosul de pâine abia scoasă din cuptor venind de la o brutărie. Trăgându-i de limbă cu întrebări insidioase, a reuşit să afle de la gardieni că, în jur, la nicio sută de metri de casă, se aflau o farmacie, un service, două cârciumi, un birt, atelierul unui cizmar şi două staţii de autobuz. Cu aceste informaţii şi datorită multor altor frânturi puse cap la cap, a încercat să reconstituie, că într-un puzzle, tabloul căilor de evadare.

Unul dintre paznici îi spusese că, în cazul unui atac al poliţiei, aveau ordin să intre mai întâi la el în cameră şi să-l doboare cu trei focuri trase de-aproape: unul în cap, altul în inimă şi altul în ficat. De când aflase acest lucru, pusese de-o parte o sticlă de un litru, pe care se gândea s-o folosească în chip de bâtă. Era singura armă pe care o avea la îndemână.

Şahul – pe care învăţase să-l joace cu un talent remarcabil de la un gardian – devenise pentru el un nou mod de a măsura timpul. Un alt paznic, de serviciu în octombrie, mare expert în telenovele, l-a iniţiat în viciul de a le urmări fără a se mai sinchisi dacă erau bune sau proaste. Tot secretul era să nu se preocupe prea mult de episodul de azi şi să înveţe să-şi imagi-neze surprizele din episodul de mâine. Se uitau împreună la emisiunile Alexandrei şi urmăreau cu acelaşi interes jurnalele de la radio şi de la televizor.

Un altul îi luase cei douăzeci de mii de pesos pe care îi avea în buzunar în ziua răpirii, promiţându-i în schimb să-i aducă orice îşi dorea. Mai ales cărţi: câteva de Milan Kundera, *Crimă şi pedeapsă,* biografia generalului Santander de Pilar Moreno de Angel. A fost, poate, singurul columbian din generaţia sa care a auzit vorbindu-se de Jose

Maria Vargas Vila[27], scriitorul columbian cel mai cunoscut în lume la începutul secolului, iar cărțile lui l-au impresionat până la lacrimi. Le-a citit aproape pe toate, şterpelite de unul dintre gardieni din biblioteca bunicului sau. Cu mama altuia a întreținut o amuzantă corespondență timp de mai multe luni, până când cei care răspundeau de securitatea lui i-au interzis s-o mai facă. Îşi completa rația de lecturi cu ziarele din ziua respectivă, pe care le primea după-amiaza nedespăturite. Paznicul însărcinat să i le aducă nutreai o aversiune viscerală față de ziariști, îndeosebi față de un cunoscut prezentator de televiziune, pe care îl ochea cu mitraliera când apărea pe ecran.

— Pe ăsta îl lichidez gratis, obişnuia să spună.

Pacho nu i-a văzut niciodată pe şefi. Ştia că treceau în răstimpuri pe-acolo, deşi niciodată n-au urcat până la el, în dormitor, şi țineau şedințe de lucru într-o cafenea din Chapinero. Cu gardienii, în schimb, a reuşit să stabilească o relație impusă de situația în care se afla. Aveau puteri depline asupra vieții şi a morții, dar i-au recunoscut totdeauna dreptul de a negocia unele condiții de viață. Aproape zilnic câştiga unele sau pierdea altele. Aşa, de pildă, a pierdut-o, în cele din urmă, pe aceea de a dormi înlănțuit, dar şi-a câştigat încrederea lor jucând rummy, un joc pueril, la care se poate trişa uşor şi care consta în realizarea de brelanuri şi de serii de câte zece cărti. La fiecare cincisprezece zile, un şef nevăzut le împrumuta câte o sută de mii de pesos, care erau împărțiți între toți jucătorii. Pacho a pierdut totdeauna. Doar după şase luni i-au mărturisit că toți trişau, iar dacă îl lăsaseră să câştige

[27] Ziarist, critic şi romancier columbian (1860–l933), autor al unor narațiuni cuprinzând scene de o violență extremă (n.tr.).

când şi când, o făcuseră ca să nu-şi piardă entuziasmul. Erau scamatorii realizate cu măiestria unor prestidigitatori.

Aşa s-a scurs viaţa lui până la Anul Nou. Încă din prima zi prevăzuse că detenţia avea să fie lungă, deşi relaţia sa cu gardienii îl determinase să creadă că o va putea suporta. Dar moartea Dianei şi a Marinei i-au spulberat optimismul. Aceiaşi gardieni care mai înainte îl încurajau se întorceau din oraş abătuţi şi deprimaţi. Se părea că totul stagna în aşteptarea momentului în care Adunarea Constituantă avea să se pronunţe asupra extrădării şi a amnistiei. Drept pentru care n-a mai avut nicio îndoială că evadarea era posibilă. Cu o singură condiţie: avea să apeleze la aceasta soluţie numai atunci când va fi convins că orice altă alternativă era blocată.

Rezolvarea situaţiei părea blocată şi pentru Maruja şi Beatriz, după decepţiile din decembrie, dar, la sfârşitul lunii ianuarie, o dată cu zvonurile că vor fi eliberaţi doi ostatici, la orizont părea să se fi ivit un licăr de speranţă. Habar n-aveau câţi mai erau închişi sau dacă mai fuseseră luaţi alţi ostatici. Maruja a presupus că eliberată va fi Beatriz. În noaptea de 2 februarie, în timp ce se plimbau prin curte, Damaris le-a confirmat bănuielile. Era aşa de sigură, încât le-a cumpărat din oraş un ruj de buze, fard de obraz şi pentru pleoape, precum şi alte mărunţişuri cosmetice pentru ziua când aveau să iasă. Beatriz s-a depilat pe picioare, gândindu-se că nu va avea timp s-o facă în ultima clipă.

Cu toate acestea, cei doi şefi care le-au vizitat a doua zi n-au precizat care din ele urma să fie eliberată sau dacă, în realitate, va fi vreuna. Se vedea limpede după înfăţişarea lor ce rang aveau. Erau diferiţi şi mai comunicativi decât toţi cei care îi precedaseră. Au recunoscut că Extrădabilii anunţaseră într-un comunicat eliberarea a doi dintre

ostatici, dar se prea putea ca, între timp, să fi survenit unele impedimente neprevăzute. Ele şi-au amintit imediat de promisiunea de a fi eliberate pe 9 decembrie, promisiune care fusese şi ea încălcată.

Şefii cei noi au încercat, pentru început, să creeze o atmosferă optimistă, îşi făceau apariţia pe neaşteptate, afişând o veselie zgomotoasă care nu avea niciun temei serios. „Lucrurile merg spre bine", spuneau. Comentau ştirile zilei cu un entuziasm infantil, dar refuzau să aducă înapoi televizorul şi aparatul de radio pentru ca prizonierele să poată afla noutăţile direct de la sursă. Din răutate sau din prostie, unul dintre ei şi-a luat rămas-bun într-o seară cu o frază de o ambiguitate atât de înfricoşătoare, încât bietele de ele aproape că au murit de spaimă: „Nu vă faceţi probleme, doamnelor, totul o să se petreacă foarte repede".

Le-au ţinut în tensiune timp de patru zile, oferindu-le cu ţârâita informaţii răzleţe. A treia zi le-au spus că va fi eliberat un ostatic, care putea fi Beatriz, întrucât pe Francisco Santos şi pe Maruja îi păstrau pentru scopuri mai înalte. Dar, pentru ele, mai îngrijorător decât orice altceva era faptul că nu puteau confrunta aceste date cu cele în circulaţie, îndeosebi, cu cele deţinute de Alberto, care cunoştea, probabil, mai bine chiar decât şefii motivul real al acelor şovăieli.

În sfârşit, în ziua de 7 februarie, au venit mai devreme decât de obicei şi au dat cărţile pe faţă: cea care pleca era Beatriz. Maruja mai avea de aşteptat o săptămână. „Mai trebuie puse la punct unele mici detalii", a spus unul dintre mascaţi. Beatriz a fost cuprinsă de o criză de locvacitate care i-a epuizat pe şefi, apoi pe majordom şi pe nevastă-sa, iar, în cele din urmă, pe gardieni. Maruja nu i-a dat atenţie, măcinată de o ranchiună surdă faţă de soţul ei, de gândul atât de straniu că el preferase să-şi elibereze sora înaintea

nevestei. Sentimentul acesta a chinuit-o până seara, iar jarul lui i-a mocnit în suflet timp de mai multe zile.

Noaptea aceea şi-a petrecut-o dădăcind-o pe Beatriz cum şi ce trebuia să-i povestească lui Alberto Villamizar despre răpire, astfel încât să-i pună pe toţi la adăpost de necazuri. Orice greşeala, oricât de nevinovată, putea pune în primejdie viaţa cuiva. Drept pentru care, Beatriz trebuia să-i prezinte fratelui ei o descriere sumara şi conformă cu realitatea a situaţiei, fără a atenua sau a exagera niciun detaliu care l-ar fi putut face să sufere mai puţin sau să se îngrijoreze mai mult: adevărul gol-goluţ. Cu niciun preţ însă nu trebuia să-i dea acele informaţii care ar fi permis identificarea locului unde erau închise. Beatriz s-a simţit ofensată.

— Care vasăzică n-ai încredere în fratele meu?

— Mai mult decât în oricine pe lumea asta, a spus Maruja, dar înţelegerea de azi rămâne între noi două. Nu trebuie să afle nimeri de ea. Răspunzi cu propria viaţă pentru asta.

Temerile ei erau întemeiate. Cunoştea foarte bine caracterul impulsiv al soţului său şi voia să-l împiedice, pentru binele amândurora şi al tuturor, să recurgă la o acţiune poliţienească de eliberare. Un alt mesaj pentru Alberto era rugămintea de a verifica dacă medicamentul pe care îl lua ea pentru tulburările de circulaţie nu avea efecte secundare. Restul nopţii şi l-au petrecut punând la punct un sistem mai eficace de codificare a mesajelor transmise prin radio şi televiziune, dar şi în scris, dacă, pe viitor, li s-ar fi permis să corespondeze. De fapt, în adâncul sufletului, îşi dicta testamentul: ce trebuia făcut cu copiii, cu antichităţile ei, cu lucrurile care meritau o atenţie specială. A fost atât de vehementă, încât unul din gardieni, auzind-o, s-a grăbit să-i spună:

— Fiţi liniştită. N-o să vi se întâmple nimic.

A doua zi şi-au petrecut-o aşteptând cu nerăbdare clipa cea mare, dar nu s-a întâmplat nimic. Au continuat să vorbească toată după-amiaza. În sfârşit, la şapte seara, uşa s-a deschis brusc şi în camera au intrat cei doi şefi cunoscuți, însoțiți de unul nou, care i s-au adresat direct lui Beatriz:

— Am venit după dumneavoastră. Pregătiți-vă de plecare!

Pe Beatriz a îngrozit-o acea repetare înspăimântătoare a serii în care fusese luată Marina: aceeaşi uşă care s-a deschis, aceeaşi frază care putea duce deopotrivă spre libertate sau spre moarte, acelaşi mister care îi învăluia destinul. Nu înțelegea de ce Marinei i se spusese, ca şi ei: „Am venit după dumneavoastră", în locul cuvintelor pe care îşi dorea atât de mult să le audă: „O să vă eliberăm". Încercând să obțină răspunsul printr-un vicleşug, i-a întrebat:

— Mă veți elibera împreună cu Marina?

Cei doi şefi şi-au pierdut cumpătul.

— Nu puneți întrebări, i-a răspuns unul din ei cu un mârâit agresiv. De unde să ştiu eu asta?

Altul, încercând să fie mai convingător, a adăugat:

— Ce are de-a face una cu alta? Nu vă putem spune nimic, e confidențial.

Cuvântul după care tânjea Beatriz – *eliberare* – a rămas nerostit. Dar atmosfera era încurajatoare. Şefii nu se grăbeau. Damaris, într-o minijupă de liceană, le-a adus apă tonică şi un tort, în semn de rămas-bun. Au comentat ştirea zilei, pe care prizonierele nu o aflaseră încă: industriaşii Lorenzo King Mazuera şi Eduardo Puyana fuseseră răpiți la Bogotá, în operațiuni independente, chiar de către Extrădabili, după câte se părea. Le-au mai povestit însă că Pablo Escobar era nerăbdător să se predea, după ce, atâta vreme, trăise la voia întâmplării. Chiar şi prin canale, după

cum se zvonea. Au promis să aducă televizorul şi aparatul de radio chiar în seara aceea, pentru ca Maruja s-o poată vedea pe Beatriz înconjurată de cei dragi.

Concluziile la care a ajuns Maruja păreau logice. Până atunci, bănuia doar că Marina fusese executată, dar, în seara aceea, judecând după ceremonialul diferit în cele două cazuri, n-a mai avut nicio îndoială. Pentru Marina nu se deranjaseră doi şefi ca să pregătească atmosferă cu câteva zile mai înainte. Nici nu veniseră s-o ia, mulţumindu-se să-i trimită cu cinci minute înainte pe doi amărâţi de mardeiaşi, fără nicio autoritate, care să îndeplinească ordinul. Petrecerea de adio cu tort şi vin în cinstea lui Beatriz ar fi fost un omagiu macabru dacă aveau de gând s-o omoare. În cazul Marinei, le luaseră televizorul şi aparatul de radio că să nu afle despre execuţia ei, în schimb, acum, se ofereau să le aducă înapoi pentru a îndulci cu o ştire plăcuta amărăciunea provocată de cea proastă. De aceea, Maruja n-a mai stat mult pe gânduri şi a tras concluzia că Marina fusese executata, iar Beatriz urma să fie eliberată.

Şefii i-au dat zece minute ca să se pregătească în timp ce ei se duceau să bea o cafea. Beatriz nu-şi putea scoate din minte gândul că retrăia ultima seară a Marinei. A cerut o oglindă că să se machieze. Damaris i-a adus una mare, încadrată într-o ramă cu frunze aurite. După trei luni petrecute fără oglindă, Maruja şi Beatriz s-au repezit să se privească. A fost una din experienţele cele mai înspăimântătoare ale captivităţii. Maruja a avut senzaţia că nu s-ar fi recunoscut dacă s-ar fi întâlnit cu sine însăşi pe stradă. „Era să mor de spaimă", a spus mai târziu. „M-am trezit faţă în faţă cu o femeie necunoscută, jigărită, de parcă m-aş fi machiat pentru un rol de compoziţie la teatru." La rândul ei, când s-a văzut aşa de palidă, cu zece kilograme mai slabă, cu părul lung şi fanat, Beatriz a exclamat înspăimântată: „Asta nu-s eu!" De multe ori, mai în glumă, mai în serios, o

cuprindea ruşinea că, într-o bună zi, când va fi eliberată nu va avea o înfăţişare prea îngrijită, dar niciodată nu-şi imaginase că putea arăta în asemenea hal. Apoi, a fost chiar mai rău decât atât, pentru că unul din şefi a aprins becul din tavan, iar atmosfera din încăpere a devenit şi mai sinistră.

Unul dintre gardieni a ţinut oglinda pentru ca Beatriz să se pieptene. Ea a vrut să se machieze, dar Maruja a oprit-o. „Cum de-ţi trece prin cap?" i-a spus indignata. „Ai de gând să-ţi dai cu asta când eşti aşa de palidă? O să arăţi groaznic." Beatriz i-a ascultat sfatul. S-a parfumat şi ea cu loţiunea pentru bărbaţi pe care i-o dăruise Gâlcă. La sfârşit, a înghiţit fără apă un tranchilizant.

În sacoşă păstra, pe lângă alte lucruri, hainele cu care era îmbrăcată în seara răpirii, dar a preferat treningul roz, mai puţin uzat. A stat la îndoială dacă să-şi pună pantofii ei fără toc, care mucegăiseră sub pat şi care, în plus, nu se potriveau cu treningul. Damaris a vrut să-i dea tenişii ei cu care făcea, de obicei, gimnastică. Se potriveau că mărime, dar arătau aşa de ponosiţi, încât Beatriz i-a refuzat, pretextând că o strângeau. Şi-a pus, aşadar, pantofii ei fară toc şi şi-a făcut o coadă de cal cu o bentiţă elastică. La sfârşit, prin harul atâtor lipsuri, a căpătat înfăţişarea unei liceene.

Nu i-au pus pe cap o cagulă, ca Marinei, dar au încercat să-i bandajeze ochii cu leucoplast, ca să nu poată recunoaşte nici drumul, nici chipul cuiva. Ea s-a împotrivit, conştientă că, atunci când i-l vor scoate, îi vor smulge sprâncenele şi genele. „Staţi puţin, le-a spus. Vă ajut eu." Şi-a pus un tampon de vată pe fiecare sprânceană, apoi i le-au fixat cu leucoplast.

S-au despărţit în grabă şi fără lacrimi. Beatriz era cât pe ce să izbucnească în plâns, dar Maruja a oprit-o cu o răceală calculată, ca să-i dea curaj. „Spune-i lui Alberto să

fie liniştit, spune-i că îi iubesc mult şi pe el, şi pe copii", i-a spus. Şi-a luat rămas-bun cu o sărutare. Amândouă au suferit. Beatriz deoarece, la ceasul adevărului, s-a gândit înspăimântată că, poate, era mai simplu să fie ucisă decât să fie lăsată liberă. Maruja era de două ori îngrozită: nu numai pentru că se temea pentru viaţa lui Beatriz, dar şi pentru că ramânea singura cu cei patru paznici. Singurul gând care i-a trecut prin cap a fost că, după eliberarea lui Beatriz, ea va fi omorâtă.

Uşa s-a închis, iar Maruja a rămas nemişcată, neştiind cum se va descurca mai departe, până când a auzit motoarele în garaj şi zgomotul maşinilor care se pierdeau în noapte. O intensă senzaţie de părăsire a pus stăpânire pe ea. Abia atunci şi-a amintit că nu-şi îndepliniseră promisiunea de a-i aduce înapoi televizorul sau măcar radioul pentru a afla şi ea cum se sfârşise seara.

Majordomul plecase cu Beatriz, dar nevastă-sa i-a făgăduit să dea un telefon ca să fie aduse înainte de ştirile de la nouă şi jumătate. N-au sosit. Maruja i-a implorat pe gardieni s-o lase să se uite la televizorul din casă, dar nici ei, nici majordomul n-au îndrăznit să încalce regulamentul într-o problemă atât de gravă. După nici două ore, Damaris a venit să-i povestească entuziasmată că Beatriz ajunsese cu bine acasă şi că fusese foarte prudentă în privinţa declaraţiilor, nu spusese nimic care ar fi putut face rău cuiva. Întreaga familie, cu Alberto alături, bineînţeles, se adunase s-o întâmpine. Era atâta lume că nu mai încăpea în casă.

Pe Maruja însă tot o mai rodea bănuiala că nu spunea adevărul. A insistat să-i fie adus un radio de undeva. Şi-a pierdut cumpătul şi s-a răstit la paznici fără a se mai gândi la consecinţe. N-au fost grave, pentru că văzuseră şi ei cum se purtaseră şefii cu ea, aşa încât au preferat s-o liniştească încercând din nou să facă rost de un radio. Mai târziu, şi-a

făcut apariția şi majordomul, care şi-a dat cuvântul că o lăsaseră pe Beatriz, teafără şi nevătămată, într-un loc sigur, toata țara o văzuse şi o auzise când ajunsese în mijlocul celor dragi. Dar Maruja nu avea nevoie de poveşti, ci de un radio, ca să audă cu propriile urechi pe Beatriz. Majordomul i-a promis să i-l aducă, dar nu s-a ținut de cuvânt. La douăsprezece noaptea, zdrobită de oboseala şi de furie, Maruja a luat două pastile de barbituric cu efect fulminant şi a dormit dusă până a doua zi, la opt dimineața.

Informațiile erau adevărate. Beatriz fusese dusă în garaj prin curtea interioară. Au culcat-o pe podeaua unui automobil care, de bună seamă, era un jeep, pentru că a trebuit să fie ajutată că să urce. La început, maşina s-a hurducat pe un drum plin de hârtoape. Imediat ce au început să alunece pe o şosea asfaltată, un bărbat ce stătea aproape de Beatriz a amenințat-o fără rost. Ea şi-a dat seama, după voce, că bărbatul, aflat într-o asemenea stare de nervi, încât, în ciuda tonului dur, nu reuşea să şi-o ascundă, nu era niciunul din şefii care veniseră s-o ia.

— O să vă aştepte o grămadă de ziarişti, a spus bărbatul. Aşa că aveți grijă ce le povestiți. Orice cuvânt în plus o poate costa viața pe cumnata dumneavoastră. Şi nu uitați: n-am vorbit niciodată cu dumneavoastră, nu ne-ați văzut niciodată, iar această călătorie a durat peste două ore.

Beatriz a ascultat în tăcere aceste amenințări şi multe altele pe care bărbatul părea să le repete fără noimă, doar pentru a-şi face curaj. Dintr-o discuție pe care au purtat-o pe trei voci a dedus că niciunul nu-i era cunoscut, în afară de majordom, care abia dacă a scos o vorbă. Brusc, a simțit cum o trec pe şira spinării, ca o rafală, fiori de groază: încă se mai putea adeveri cea mai sinistră dintre presimțiri.

— Vreau să vă cer o favoare, a spus fără să vadă nimic şi fără un tremur în voce. Maruja suferă de tulburări ale

circulație şi am vrea să-i trimitem un medicament. O să i-l dați?

— Răspuns afirmativ, a spus bărbatul. Nu vă faceți griji.

— Mii de mulțumiri, a spus Beatriz. Cât despre mine, o să urmez întocmai instrucțiunile pe care mi le-ați dat. Nu vreau să vă pricinuiesc niciun rău.

S-a aşternut o tăcere prelungită, în răstimpul căreia din stradă răzbăteau până la ei vuietul de automobile ce treceau în goană, huruitul de camioane grele, frânturi de muzică şi strigăte. Bărbații au şuşotit ceva între ei. Unul i s-a adresat lui Beatriz:

— Pe-aici o să dăm peste multe posturi de control. Dacă suntem opriți, o să le explicăm că sunteți nevastă-mea şi, după cât arătați de gălbejită, o să le putem spune că vă ducem la spital.

Beatriz, mai liniştită, n-a rezistat tentației de a se juca:

— Cu plasturii aştia pe ochi?

— Ați fost operată la ochi, a spus bărbatul. Vă aşez pe banchetă şi va strâng cu brațul lângă mine.

Îngrijorarea răpitorilor nu era neîntemeiata. Chiar în acel moment, în diferite cartiere din Bogotá, şapte autobuze ale serviciului de transport public fuseseră incendiate de comandouri ale gherilelor urbane. În acelaşi timp, nu foarte departe de capitală, grupările F.A.R.C. dinamitaseră centrala electrică a municipiului Cáqueza şi încercaseră să ia cu asalt localitatea. Din aceste motive, la Bogotá au avut loc unele acțiuni operative ale forțelor de ordine, care au trecut însă aproape neobservate. Aşa că traficul urban de la ora şapte era cel obişnuit într-o zi oarecare de joi: intens şi zgomotos, cu semafoare lente, manevre neprevăzute pentru a evita ciocnirile şi înjurături de mamă. Încordarea se făcea simțită până şi în tăcerea răpitorilor.

— O să vă lăsăm undeva, a spus unul dintre ei. Coborâți cât puteți de repede şi numărați rar până la treizeci. După

aia vă scoateți bandajul, o luați drept înainte, fără să întoarceți capul, şi vă urcați în primul taxi care o să treacă.

A simțit cum îi strecoară în mână o bancnotă făcută sul. „Pentru taxi, a spus bărbatul. E de cinci mii.” Beatriz a băgat-o în buzunarul pantalonilor, unde a dat peste o pastilă rătăcită de tranchilizant şi a înghițit-o. Aceeaşi voce a rostit atunci sentința finală:

— Dacă vă apucați să le spuneți ziariştilor că ați fost cu *doña* Marina Montoya, o omorâm pe *doña* Maruja.

Ajunseseră. Bărbații s-au chinuit s-o dea jos fără să-i scoată bandajul. Erau aşa de nervoşi, încât se încurcau în ordine şi înjurături. Beatriz a simțit pământul tare sub picioare.

— Gata, a spus. Aşa e bine.

A rămas nemişcată pe trotuar până când bărbații au întors maşina şi au demarat imediat. Doar atunci şi-a dat seama că în spatele lor se mai afla o maşină, care a demarat în acelaşi timp. N-a mai ținut seama de ordinul de a număra. A făcut doi paşi cu brațele întinse şi atunci a realizat că se afla în plină stradă. Şi-a smuls bandajul de pe ochi şi a recunoscut imediat cartierul Normandia, unde pe vremuri, venea la o prietenă care vindea bijuterii. A privit ferestrele luminate, încercând să descopere una care să-i inspire încredere, pentru că nu voia să oprească un taxi în halul în care era, să sune acasă ca să vină cineva s-o ia. Încă nu luase o hotărâre, când un taxi galben cu aspect îngrijit s-a oprit în dreptul ei. Şoferul, tânăr prezentabil, a întrebat-o:

— Doriți un taxi?

Beatriz a urcat şi abia atunci şi-a dat seama că un taxi ivit la momentul oportun nu putea fi o simplă coincidență. Cu toate acestea, certitudinea că era o ultimă verigă a răpirii i-a insuflat un sentiment ciudat de siguranță. Şoferul i-a cerut adresa şi ea i-a spus-o în şoaptă. N-a înțeles de ce n-o

auzea decât după ce şoferul i-a cerut adresa a treia oară. Atunci a repetat-o cu vocea ei firească.

Noaptea era rece şi senină, iar pe cer sclipeau câteva stele. Şoferul şi Beatriz au schimbat doar cuvintele absolut necesare, dar el n-a pierdut-o nicio clipă din ochi, urmărind-o prin oglinda retrovizoare. Pe măsură ce se apropiau de casă, Beatriz avea senzaţia că semafoarele deveneau mai frecvente şi mai lente. Cu două străzi înainte de a ajunge, l-a rugat pe şofer să încetinească, pentru a nu le atrage atenţia eventua-lilor ziarişti alertaţi de anunţul răpitorilor. Nu erau prin preajmă. Şi-a recunoscut locuinţa şi a rămas surprinsă că nu-i stârnea emoţia la care se aştepta.

Aparatul de taxat înregistrase şapte sute de pesos. Cum şoferul nu avea rest pentru bancnota de cinci mii, Beatriz a intrat în clădire că să caute mărunţiş. Când a văzut-o, bătrânul portar a scos un strigăt şi a îmbrăţişat-o înnebunit de bucurie. În zilele nesfârşite şi în nopţile înspăimântătoare ale detenţiei, Beatriz îşi imaginase momentul acela ca pe o un adevărat cutremur care avea să-i zguduie întreaga fiinţă, descătuşându-i toate forţele din trup şi din suflet. A fost exact invers: o pace nespusă, în care abia dacă-şi simţea, batând adânc şi rar, inima amorţită de tranchilizante, a pus stăpânire pe ea. L-a lăsat pe portar să se ocupe de taximetrist şi a sunat la propriul apartament.

I-a deschis Gabriel, băiatul ei mai mare. Strigătul lui a răsunat în toată casa: „Maaaaama!”. Cătălina, fiica ei de cincisprezece ani, a venit strigând şi i s-a agăţat de gât. Dar i-a dat drumul imediat, speriată:

— Mami, de ce vorbeşti aşa?

A fost detaliul fericit care a spulberat grozăvia momentului. Aveau să treacă mai multe zile, petrecute în mulţimile de oameni care au vizitat-o, până când Beatriz şi-a pierdut obiceiul de a vorbi în şoaptă.

O aşteptau încă de dimineaţă. Trei telefoane anonime – din partea răpitorilor, desigur – îi avertizaseră că va fi eliberată. Nenumăraţi ziarişti sunaseră ca să afle dacă ştiau, cumva, la ce oră. Imediat după ora prânzului, faptul a fost confirmat de Alberto Villamizar, pe care Guido Parra îl anunţase prin telefon. Toată presa se afla în alertă. O ziaristă care sunase cu trei minute înainte de sosirea lui Beatriz i-a spus lui Gabriel pe un ton sigur şi liniştitor: „Nu-ţi face griji, azi îi dau drumul". Gabriel tocmai închisese telefonul, când s-a auzit soneria.

Doctorul Guerrero o aşteptase în apartamentul familiei Villamizar, convins că Maruja va fi eliberată o dată cu ea şi că amândouă vor veni acolo. A aşteptat, sorbind unul după altul trei pahare de whisky, până la telejurnalul de la şapte. Văzând că nu mai soseau, şi-a închipuit că era vorba de o nouă ştire falsă, ca atâtea altele din ultimele zile, şi s-a întors acasă. Şi-a pus pijamaua, s-a băgat în pat şi a căutat programul *Suveniruri radiofonice*, ca să adoarmă în ritmul legănat al bolerourilor. De când începuse tot acel calvar, nu mai citise. Tocmai aţipise, când a auzit strigătul lui Gabriel.

A ieşit din dormitor stăpânit de un calm exemplar. Cei doi soţi – care aveau în spate douăzeci şi cinci de ani de căsătorie – s-au îmbrăţişat fără grabă, ca după întoarcerea dintr-o scurtă călătorie, şi fără nicio lacrimă. Amândoi se gândiseră atât de mult la aceasta revedere, încât momentul în care au trăit-o aievea a fost ca o scena de teatru repetată de mii de ori, capabilă să-i impresioneze pe toţi, numai pe protagonişti nu.

De cum a păşit în casă, Beatriz şi-a amintit de Maruja, singură şi fără veşti în odaia aceea mizerabila. L-a sunat pe Alberto Villamizar, care a răspuns imediat ce a sunat telefonul cu o voce pregătita pentru orice. Beatriz l-a recunoscut.

— Bună, i-a spus. Sunt eu, Beatriz.

Şi-a dat seama că fratele ei o recunoscuse chiar înainte că ea să se prezinte. A auzit mai întâi un oftat adânc şi gâjâit, ca de motan, şi, imediat, fără cea mai mica tresărire în glas, întrebarea:

— Unde eşti?

— Acasă, a spus Beatriz.

— Perfect, a spus Villamizar. Ajung acolo în zece minute. Până atunci, să nu vorbeşti cu nimeni.

A fost punctual. Telefonul lui Beatriz l-a surprins când era punctul de a capitula. Pe lângă bucuria de a-şi vedea sora şi de avea prima şi singura informație directă despre soția captiva, îl zorea dorința de a o pregăti pe Beatriz înainte de sosirea ziariştilor şi a poliției. Fiul lui, Andres, care are o vocație irezistibilă de pilot de curse, l-a condus în timp util.

Spiritele se liniştiseră. Beatriz se afla în salon, înconjurată de soț şi de copii, de mama şi de cele două surori ale sale, care îi ascultau cu sufletul la gură istorisirea. Lui Alberto i s-a părut palidă, din cauza detenției îndelungate, mai tânără şi cu un aer de liceană, din pricina treningului sportiv, a cozii de cal şi a pantofilor fără toc. Era gata să izbucnească în plâns, dar el a oprit-o, nerăbdător să afle veşti despre Maruja. „Nu-ți face grji, e bine, a spus Beatriz. Viața de-acolo e grea, dar suportabilă, iar Maruja e foarte curajoasă.” Şi imediat a încercat să dezlege enigma care o frământa de cincisprezece zile:

— Ştii numărul de telefon al Marinei?

Villamizar s-a gândit că lucrul cel mai puțin brutal ar fi fost să-i spună adevărul:

— A fost ucisă.

Durerea s-a amestecat în sufletul lui Beatriz cu o spaimă retroactivă. Dacă ar fi ştiut toate astea cu două ore în urmă, poate că n-ar fi rezistat călătoriei spre libertate. A plâns până n-a mai putut, între timp, Villamizar a luat măsuri de

precauție ca să nu intre nimeni până când nu stabileau, în vederea difuzării ei, o versiune asupra răpirii care să nu-i pună în pericol pe ceilalți prizonieri.

Unele detalii din timpul detenției ar fi putut facilita localizarea casei folosite drept închisoare. Pentru a o proteja pe Maruja, Beatriz trebuia să le spună reprezentanților presei că, la întoarcere, călătoria durase peste trei ore, iar locul de unde plecase se afla într-un ținut cu climă temperată. Deşi adevărul era altul: distanța reală, drumul în pantă, muzica transmisa prin megafoane, care, la sfârşit de săptămână, răsuna până noaptea târziu, huruitul avioanelor, clima, totul dovedea că era vorba de o zonă urbană. Pe de altă parte, era de-ajuns să fie interogați patru sau cinci preoți din împrejurimi pentru a-l descoperi pe cel care sfințise casa.

Alte neglijențe încă şi mai grosolane ar fi putut furniza date deosebit de prețioase pentru a se încerca o eliberare pe calea armelor, cu riscuri minime. Ora cea mai potrivita părea să fie şase dimineața, după ce se schimbau turele, deoarece gardienii din echipa de schimb, care nu se odihneau prea bine noaptea, se prăbuşeau frânți de oboseală pe jos, fără să le mai pese ce se întâmpla cu armele. Deosebit de importante erau, de asemenea, informațiile despre topografia casei, îndeosebi acelea privitoare la poarta din curtea interioara, în spatele căreia zăriseră, uneori, un gardian înarmat, la câinele de paza, mai uşor de îmblânzit decât lăsau să se înțeleagă hamăielile lui. Era imposibil de prevăzut dacă locul era înconjurat de un cordon de securitate, deşi harababura care domnea peste tot părea să dezmintă o asemenea ipoteză, care, oricum, ar fi fost uşor de verificat, odată localizată casa. După nenorocirea cu Diana Tubay, prea puțini erau cei care mai aveau încredere în succesul operațiunilor militare de eliberare, dar Villamizar a continuat să gândească la această

soluție pentru cazul în care n-ar mai fi existat o altă alternativă. A fost, se pare, singurul secret pe care nu i l-a împărtăşit lui Rafael Pardo.

Toate aceste dezvăluiri i-au creat lui Beatriz o problemă de conştiință. Deşi îi promisese Marujăi să nu menționeze niciun amănunt care ar fi putut facilita o descindere a poliției, s-a hotărât totuşi s-o facă, văzând că fratele ei le împărtăşea întru totul opinia că soluția armată era nepotrivită. Şi asta cu atât mai puțin, cu cât eliberarea lui Beatriz demonstra că, în ciuda tuturor piedicilor, calea negocierile rămânea deschisă. Aşa se face că, a doua zi, odihnită şi cu forțe proaspete după o noapte bună de somn, a organizat o conferință de presă în casa fratelui ei, unde abia te puteai strecura printr-o pădure de flori. Le-a prezentat ziariştilor şi opiniei publice imaginea reală a ceea ce fusese oroarea captivității sale, dar fără a da niciun detaliu care ar fi putut încuraja o acțiune independentă şi ar fi pus, astffel, în pericol viața Marujăi.

Miercurea următoare, sigură că Maruja aflase despre noutăți de la Alexandra a luat hotărârea să improvizeze o emisiune festivă, în ultimele săptămâni. Pe măsură ce negocierile avansau, Villamizar făcuse schimbări importante în apartament, pentru ca, odată eliberată, soția să-l găsească pe placul ei. A instalat o bibliotecă acolo unde îşi dorea chiar ea, a schimbat câteva mobile, câteva tablouri. A aşezat într-un loc vizibil calul din epoca dinastiei Tang pe care Maruja îl adusese de la Djakarta ca pe trofeul vieții sale. În ultima clipă, şi-au amintit că ei nu-i plăcea tapetul din baie şi s-au grăbit să cumpere altul. Casa transformată şi luminoasă a fost scena unei emisiuni de televiziune excepționale care i-a permis Marujăi să ia cunoştință de redecorarea ei încă înainte de a se întoarce acasă. Totul a ieşit foarte bine, deşi n-au aflat nici măcar dacă Maruja a văzut emisiunea.

Beatriz s-a întremat foarte repede. A păstrat în sacoşa ei de captivă hainele pe care le purta când a fost eliberată şi tot acolo a rămas mirosul deprimant al camerei care încă o mai trezea brusc în miez de noapte. Şi-a recăpătat echilibrul sufletesc cu ajutorul soţului. Singura fantasmă revenită din trecut a fost vocea majordomului, care i-a telefonat de două ori. Prima data a fost strigătul unui disperat:

— Medicamentul! Medicamentul!

Beatriz i-a recunoscut vocea şi sângele i-a înghețat în vine, dar a mai avut destul curaj că să întrebe pe acelaşi ton.

— Ce medicament'? Ce medicament?

— Medicamentul doamnei, a strigăt majordomul. Abia atunci s-a lămurit că voia numele medicamentului pe care Maruja îl lua pentru tulburările de circulație.

— *Vasoton,* a spus Beatriz.

Şi imediat, revenindu-şi, a întrebat:

— Ce face?

— Eu, bine, a spus intendentul. Multe mulțumiri.

— Nu dumneata, l-a corectat Beatriz. Ea.

— Ah, nu vă faceți griji, a spus intendentul. Doamna e bine. Beatriz a închis şi s-a pornit pe plâns, îngrețoşată de amintirile recente: mâncarea mizerabilă, baia ca un grajd, zilele mereu aceleaşi, singurătatea înspăimântătoare a Marujăi în camera pestilențială. Oricum, în cadrul rubricii sportive a unui telejurnal a fost prezentata o reclamă misterioasă: *Luați Basoton.* Schimbaseră ortografia pentru că nu cumva vreo firmă care nu era la curent cu toată povestea să protesteze pentru folosirea produsului său în scopuri necunoscute.

Al doilea telefon al majordomului, câteva săptamâni mai târziu, a fost cu totul altfel. Beatriz a încercat să identifice vocea înăbuşită cu ajutorul unui artificiu oarecare. Dar tonul era mai degrabă paternal.

— Nu uitați ce-am vorbit, a spus. Dumneavoastră n-ați fost în aceeaşi casă cu *doña* Marina. N-ați fost cu nimeni.

— Stai liniştit, a spus Beatriz şi a închis.

8

Amețit de primul succes al intervențiilor sale, Guido Parra l-a anunțat pe Villamizar că eliberarea Marujăi era o chestiune de maximum trei zile. Villamizar i-a transmis acest lucru Marujăi într-o conferință de presă difuzată de posturile de radio şi de televiziune. Pe de altă parte, relatările lui Beatriz despre condițiile din captivitate i-au dat Alexandrei siguranța că mesajele ei ajungeau la destinație. Aşa se face că a înregistrat un interviu de o jumătate de oră cu Beatriz, care a povestit tot ce şi-ar fi dorit Maruja să afle: cum ar decurs eliberarea, ce noutăți avea despre copii, despre casă sau despre prieteni şi ce speranțe de a fi pusă în libertate existau.

Începând din acel moment, au hotărât să introducă în emisiune tot felul de detalii despre preferințele lor vestimentare, despre cumpărăturile pe care le făceau, despre vizitele pe care le primeau. Cineva spunea: „Manuel a şi pregătit jambonul”, numai pentru ca Maruja să-şi dea seama că acasă la ea totul era în ordine. Toate aceste comentarii, oricât de frivole ar părea, reprezentau pentru Maruja o încurajare: viața mergea mai departe.

Şi totuşi, zilele treceau, dar de nicăieri nu apărea vreun semn că va fi eliberată. Guido Parra bâiguia explicații vagi şi pretexte puerile, se eschiva să răspundă la telefon şi, până la urmă, a dispărut cu totul. Villamizar l-a chemat la ordine. Parra s-a pierdut în preambuluri. I-a explicat că lucrurile se complicaseră din cauză că poliția îşi intensificase acțiunile de masacrare a sătenilor din jurul Medellin-ului. Încerca să

se justifice invocând faptul că eliberarea oricărei persoane devenea dificilă atâta timp cât guvernul nu pune capăt acestor metode sălbatice. Villamizar l-a lăsat să termine.

— Asta nu făcea parte din înțelegerea noastră, i-a spus. Am stabilit împreună că decretul trebuia să fie explicit. Or, acum, aşa este. E o datorie de onoare, iar pe mine nu mă joacă nimeni pe degete.

— Nici nu ştii ce treabă împuțită e să fii avocatul unor indivizi că ăştia, a spus Parra. Problema mea nu e dacă îmi iese şi mie ceva din chestia asta. Nu, povestea e alta: ori îmi ies bine lucrurile, ori mă lichidează. Ce vrei să fac?

— Ia nu mă mai freca atâta la cap! Hai să lămurim odată toată tărăşenia, a spus Villamizar. Care-i treaba?

— Câtă vreme poliția nu va opri măcelul, iar cei vinovați nu vor fi vor pedepsiți, nu există nicio posibilitate că *doña* Maruja să fie eliberată, asta-i clenciul.

Orbit de furie, Villamizar s-a dezlănțuit, făcându-l cu ou şi cu oțet pe Escobar, şi a încheiat:

— Iar pe dumneata să nu te mai văd vreodată în fața ochilor, fiindcă, altfel, o să te omor cu mâna mea.

Guido Parra a dispărut. Nu numai din pricina reacției violente a lui Villamizar, ci şi a înverşunării lui Pablo Escobar, care, se pare, nu l-a iertat pentru faptul că îşi depăşise atribuțiile de negociator. Aşa a interpretat Hernando Santos telefonul lui Guido Parra, care i-a mărturisit înspăimântat că avea pentru el o scrisoare atât de cumplită din partea lui Escobar, încât nici măcar nu îndrăznea să i-o citească.

— Omul asta e nebun, i-a spus. Nimeni nu-l poate potoli, iar mie nu-mi rămâne altă soluție decât să dispar de pe fața pământului.

Conştient că această decizie întrerupea singurul canal de legătură cu Pablo Escobar, Hernando Santos a încercat să-l convingă să rămână. A fost în zadar. Ca o ultimă

favoare, Guido Parra l-a rugat să-i obțină o viză pentru Venezuela şi să intervină pentru că băiatul lui să fie transferat la Gimnasio Moderno din Bogotá. După unele zvonuri niciodată confir-mate, se bănuia că s-ar fi refugiat într-o mănăstire din Venezuela, unde avea o soră călugăriță. Nu s-a mai aflat nimic despre el, până când, în ziua de 16 aprilie 1993, a fost găsit mort la Medellin, împreună cu fiul său, licean, în portbagajul unei maşini fără numere de înmatriculare.

Doborât de cumplitul sentiment de înfrângere, Villamizar a avut nevoie de timp că să-şi revină. Îl copleşea regretul că avusese încredere în cuvântul lui Escobar. Totul i se părea pierdut. Cât timp duraseră negocierile, îi ținuse la curent cu ele pe doctorul Turbay şi pe Hernando Santos, care rămăseseră şi ei fără vreo legătură directă cu Escobar. Se vedeau aproape zilnic, iar el ajunsese să le vorbească nu atât despre greutățile cu care se confrunta, cât despre acele noutăți care le-ar fi putut insufla curaj. Îşi petrecea multe ceasuri alături de fostul preşedinte, care a suportat moartea fiicei sale cu un stoicism sfâşietor, s-a închis în sine, a refuzat orice fel de declarație, într-un cuvânt, a devenit invizibil. Hernando Santos, a cărui singură speranță de a-şi elibera fiul se întemeia pe intervenția lui Parra, s-a prăbuşit într-o profundă stare de disperare.

Asasinarea Marinei, dar mai ales felul brutal în care fusese revendicată şi anunțată au pus în lumină, în mod inevitabil, necesitatea de a medita mai profund la ceea ce era de făcut pe mai departe, Orice posibilitate de intermediere în maniera propusă de Clubul Personalităților fusese epuizată şi niciun alt mediator nu părea potrivit. Bunăvoința şi metodele indirecte nu mai aveau niciun rost.

Conştient de situația în care se afla, Villamizar şi-a vărsat toți năduful față de Rafael Pardo: „Imaginează-ți cum mă simt, i-a spus. Escobar a fost martiriul meu şi al familiei

mele în toți aceşti anii Mai întâi, mă amenință. Apoi, pune la cale un atentat din care scăpat ca prin minune. Continuă să mă amenințe, îl asasinează Galán. Le răpeşte pe soția şi pe sora mea, iar acum are pretenția să-i apăr drepturile." Şi totuşi în zadar îşi descărca el sufletul de povara care îl apăsa, pentru că soarta lui era pecetluită: singura cale sigură pentru eliberarea ostaticilor era să caute leul în propriul bârlog. Mai pe scurt, singurul lucru care îi rămânea de făcut – şi trebuia s-o facă, n-avea de ales – era să zboare la Medellin şi să-l caute pe Pablo Escobar, oriunde s-ar fi ascuns, ca să discute direct cu el.

Problema era însă cum să-l găseşti pe Pablo Escobar într-un oraş martirizat de violență, în primele luni ale anului 1991, fuseseră comise o mie două sute de asasinate – douăzeci pe zi – şi un masacru la fiecare patru zile. Aproape toate grupările armate hotărâseră, de comun acord, cea mai feroce escaladare a terorismului de gherilă din istoria țării, iar Medellin-ul a fost centrul acțiunii urbane. Patru sute cincizeci şi şapte de polițişti fuseseră asasinați în doar câteva luni. D.A.S.-ul declarase că două mii de persoane din comune se aflau în slujba lui Escobar şi că mulți dintre ei erau adolescenți care îşi câştigau traiul vânând polițişti. Pentru fiecare ofițer ucis, primeau cinci milioane de pesos, pentru fiecare agent, un milion şi jumătate, iar pentru fiecare rănit, opt sute de mii. În ziua de 16 februarie 1991, în fața arenei de coride din Medellin, trei subofițeri şi opt agenți de poliție şi-au pierdut viața în urma exploziei unui automobil încărcat cu o sută cincizeci de kilograme de dinamită. Lor li s-au mai adăugat nouă civili şi alți o sută patruzeci şi trei de răniți, victime nevinovate, care nu aveau nimic de-a face cu acest conflict.

Corpul de Elită, însărcinat cu lupta directă împotriva traficului de droguri, era considerat de Pablo Escobar ca întruparea tuturor relelor. Fusese creat în 1989 de

preşedintele Virgilio Barco, disperat de imposibilitatea de a stabili responsabilităţi precise în cadrul unor formaţiuni atât de numeroase precum armata şi poliţia. Misiunea de a-l organiza a fost încredinţată Poliţiei Naţionale, în scopul de a menţine armata cât mai departe cu putinţă de efluviile pernicioase ale traficului de droguri şi ale acţiunilor paramili-tare. La început nu cuprindea mai mult de trei sute de membri, deserviţi de o escadră specială de elicoptere şi antrenaţi de Special Air Service (S.A.S.), de pe lângă guvernul britanic.

Noul dispozitiv militar a început să acţioneze în zona bazinului mijlociu al fluviului Magdalena, din centrul ţării, exact în perioada de maximă activitate a grupărilor paramilitare create de marii proprietari de pământuri pentru a lupta împotriva gherilelor. Din el s-a desprins mai târziu un grup asemănător unei legiuni, specializat în operaţiuni urbane – cu sediul la Medellin –, care dispunea de mare libertate de acţiune, întrucât depindea doar de Direcţia Naţională a Poliţiei din Bogotá, şi care, prin însăşi natura sa, nu prea riguros în respectarea mandatului, depăşindu-şi adesea atribuţiile. Faptul a provocat derută în rândul delincvenţilor, dar nu şi printre autorităţile locale, care au acceptat fără prea mare entuziasm o forţă autonomă ce le scapă de sub control. Extrădabilii s-au înverşunat împotriva membrilor săi, acuzându-i de o serie întreagă de încălcări ale drepturilor omului.

Locuitorii din Medellin ştiau prea bine că acuzele Extrădabililor privitoare la asasinatele şi abuzurile forţelor de ordine nu erau deloc nefondate, pentru că se petreceau sub ochii lor, pe stradă, chiar dacă în majoritatea cazurilor, nu exista o recunoaştere oficială. Organizaţiile naţionale şi internaţionale pentru drepturile omului protestau, iar răspunsurile guvernului se dovedeau neconvingătoare. Câteva luni mai târziu, s-a luat hotărârea ca descinderile să

se facă doar în prezența unui reprezentant al Procuraturii Generale, ceea ce a dus la inevitabila birocratizare a acțiunilor operative.

Justiția nu prea putea face mare lucru. Judecătorii şi magistratii ale căror salarii firave abia dacă le ajungeau ca să trăiască de o zi pe alta, dar nu şi ca să-şi educe copiii, s-au trezit în fața un dileme fără ieşire: fie erau asasinați, fie se lăsau cumpărați de traficanții de droguri. Faptul admirabil şi, deopotrivă, sfâşietor este că mulți au preferat moartea.

Poate că aspectul cel mai tipic pentru situația din Columbia este uluitoarea capacitate a oamenilor din Medellin de a se obişnui cu toate, bune sau rele, cu o putere de regenerare care e, poate, forma cea mai crâncenă a curajului. Cei mai mulți nu păreau conştienți de faptul că trăiau în cel mai frumos, mai activ şi mai ospitalier oraş din țară, dar care, în anii aceia, se transformase într-unul din cele mai periculoase din lume. Terorismul urban fusese până atunci un ingredient rar întâlnit în istoria centenară a violenței columbiene. Până şi gherilele tradiționale – care îl practicau de multă vreme – îl condamnaseră, şi pe bună dreptate, ca pe o formă nelegitimă a luptei revoluționare. Oamenii se obişnuiseră să trăiască numai cu teama de ceea ce se întâmpla, dar nu-i nelinişstea defel ce s-ar fi putut întâmpla: o explozie care să le sfârtece copiii la şcoală, să dezintegreze avionul în plin zbor sau să împrăştie în aer legumele la piață. Bombele lăsate în derivă, care omorau oameni nevinovați şi telefoanele de amenințare anonime ajunseseră să depăşească orice alți factori generatori de dezordine. Cu toate acestea, în termeni statistici, situația economică a Medellin-ului n-a fost afectată.

Cu ani în urmă, traficanții de droguri ajunseseră faimoşi grație poveştilor fantastice țesute în jurul lor. Se bucurau de o totală impunitate şi chiar de un anumit prestigiu popular,

datorită operelor de binefacere cu care îi copleşeau pe cei din mahalalele unde îşi petrecuseră copilăria de marginalizaţi. Dacă cineva ar fi vrut să-i bage la închisoare, ar fi fost de-ajuns să trimită după ei poliţistul de la colţ. Dar o bună parte a societăţii columbiene îi privea cu o curiozitate şi cu un interes care semănau, mai degrabă, cu îngăduinţa. Politicieni, industriaşi, comercianţi, ziarişti şi chiar simpli găinari se înghesuiau la neîntreruptul chiolhan de la ferma Nápoles, de lângă Medellin, unde Pablo Escobar avea o grădină zoologică cu girafe şi hipopotami în carne şi oase, aduşi tocmai din Africa, şi la intrarea căreia era expusă, în chip de monument naţional, avioneta cu care fusese exportată prima încărcătură de cocaină.

Graţie averii de care dispunea şi clandestinităţii, Escobar a ajuns stăpânul ogrăzii, transformându-se treptat într-o legendă care dirija totul din umbră. Comunicatele sale, redactate într-un stil exemplar şi cu precauţii perfecte, semănau atât de bine cu adevărul, încât se confundau cu el. Dar culmea cea mai înaltă a gloriei a atins-o când locuitorii din satele aflate în preajma Medellin-ului au început să înalţe altare cu poze de-ale sale şi să-i aprindă lumânări.

Oamenii erau încredinţaţi că săvârşea minuni. Niciun columbian din toată istoria nu dovedise atâta măiestrie în manipularea opiniei publice, care acum depindea întru totul de el. Niciun altul nu avut o putere mai mare de corupere. Latura cea mai nelinişţitoare şi distrugătoare a personalităţii sale era că, lipsit complet de toleranţă, nu mai putea deosebi binele de rău.

Acesta era omul invizibil şi imprevizibil pe care Alberto Villamizar şi-a propus să-l întâlnească la jumătatea lunii februarie că să-şi revendice soţia. Pentru început, s-a gândit să ia contact cu cei trei fraţi Ochoa, închişi în penitenciarul de maximă securitate de la Itagüí. Rafael Pardo – de comun acord cu preşedintele – i-a da undă verde, dar a ţinut să-i

amintească până unde avea dreptul să meargă: demersul său nu reprezen-ta o negociere în numele guvernului, ci o acțiune de prospec-tare. I-a spus că nu putea încheia nicio înțelegere în schimbul unor contraprestații din partea guvernului, dar că acesta era interesat de capitularea Extrădabililor în termenii! prevăzuți de politica privitoare la supunerea în fața legii. Pornind de la această nouă concepție, Villamizar s-a gândit să adopte o altă strategie, astfel încât să nu se mai axeze pe eliberarea ostaticilor – cum se întâmplase până atunci –, ci pe capitularea lui Pablo Escobar. Eliberarea lor urma să fie un simplu efect al acesteia.

Aşa a început o a doua detenție pentru Maruja şi o nouă bătălie pentru Villamizar. Nu este exclus ca Escobar să fi avut intenția de a o elibera o dată cu Beatriz, dar tragedia Dianei Turbay i-a răsturnat probabil, toate planurile. Nu numai că a fost nevoit să ia asupră-i vina unei morți pe care n-o comandase, dar asasinarea Dianei trebuie că a însemnat pentru el un adevărat dezastru, deoarece l-a deposedat de o piesă inestimabilă, ceea ce i-a complicat şi mai mult viața. În plus, poliția şi-a intensificat până-ntr-atâta acțiunile, încât l-a obligat să se dea complet la fund.

După moartea Marinei, rămăsese cu Diana, Pacho, Maruja Beatriz. Dacă atunci s-ar fi hotărât să-l ucidă pe unul dintre ei, s-ar fi decis, probabil, pentru Beatriz. După eliberarea lui Beatriz după moartea Dianei, îi mai rămâneau doar doi ostatici: Pacho şi Maruja. Poate că el ar fi preferat să-l păstreze pe Pacho, datorită valorii sale de schimb, dar, între timp, Maruja dobândise un atu neprevăzut şi incalculabil din pricina insistenței cu care Villamizar se străduia să mențină legătura cu el până când guvernul se decidea să dea un decret mai explicit. Chiar şi pentru Escobar, singurul colac de salvare era, în acel moment,

Villamizar, iar singura garanție, menținerea Marujăi în captivitate. Erau sortiți unul altuia.

Villamizar a început prin a-i face o vizită *doñei* Nydia Quintero, convins că avea de învățat multe din experiența ei. A aflat-o plină de generozitate, hotărâtă, marcată de doliul pe care-l purta cu seninătate. Ea i-a relatat discuțiile purtate cu surorile Ochoa, cu bătrânul patriarh şi cu Fabio în închisoare. Lăsa impresia că se împăcase cu moartea atroce a fiicei sale şi că nu şi-o mai amintea din pricina durerii sau din răzbunare, ci ca să fie de folos în realizarea păcii. Animată de această dorință, i-a dat lui Villamizar o scrisoare pentru Pablo Escobar, în care îşi exprima speranța că moartea Dianei va putea servi drept pildă, pentru ca niciun alt columbian să nu mai încerce vreodată durerea pe care o simțea ea. Pentru început, îşi exprima convingerea că guvernul nu avea cum să împiedice acțiunile poliției împotriva delincvenților, dar putea evita eliberarea prin forță a ostaticilor, deoarece familiile acestora ştiau foarte bine, după cum ştia nu numai guvernul, ci o lume întreagă, că, dacă într-o astfel de operațiune poliția dădea peste vreun prizonier, se putea petrece o tragedie ireparabilă, aşa cum se şi întâmplase cu fiica ei. „De aceea mă adresez dumneavoastră – spunea ea în scrisoare – şi vă implor cu inima plină de durere, de iertare şi de bunătate, să-i eliberați pe Maruja şi pe Francisco.” Şi încheia cu o cerere surprinzătoare: „Dați-mi o dovadă că nici măcar o clipă nu v-ați dorit moartea Dianei”. Câteva luni mai târziu, aflat în închi-soare, Escobar şi-a manifestat public uimirea că Nydia i-a trimis mesajul acela lipsit de reproşuri sau de ură. „Sunt foarte mâhnit, a scris el, că nu am avut curajul să-i răspund.”

Înarmat cu scrisoarea Nydiei şi cu împuternicirile nescrise din partea guvernului, Villamizar a plecat la Itagüí ca să-i întâlnească pe cei trei frați Ochoa. L-au însoțit doi

agenți ai D.A.S., iar poliția din Medellin a găsit de cuviință să mai adauge, pentru o mai mare siguranță, încă alți şase. I-a găsit pe frații Ochoa abia instalați în închisoarea de maximă securitate, prevăzută cu trei posturi de control eşalonate, care funcționau lent şi repetitiv, ale căror ziduri de chirpici netencuit arătau că o biserica neterminată. Coridoarele pustii scările înguste, cu balustrade din tuburi metalice vopsite în galben, alarmele la vedere, se sfârşeau într-un pavilion de la etajul trei, unde cei trei frați Ochoa țineau răbojul anilor pe care îi aveau de petrecu după gratii meşterind tot soiul de minunății de curelărie: şei de călărie şi alte asemenea harnaşamente pentru cai. Cu prilejul vizitei lui Villamizar, întreaga familie se adunase acolo: fiii, cumnații, surorile. Martha Nieves, cea mai activa dintre toți, şi Maria Lia soția lui Jorge Luis, făceau onorurile casei, cu ospitalitatea exemplară a muntencelor din Antioquia.

Sosirea a coincis cu ora prânzului, care a fost servit într-un şopron cu ferestrele spre curtea interioara şi cu afişe ale unor artişti de cinema pe pereți, dotat cu aparate de gimnastică şi cu o masă lungă pentru douăsprezece persoane. În urma unui acord vizând securitatea deținuților, mâncarea era pregătită în apropiere, la ferma La Loma, reşedința oficială a familiei, iar, în ziua aceea, a fost o apetisantă mostră a bucătăriei creole. După obiceiul antioquian, în timpul mesei nu s-a vorbit decât despre mâncare.

După ce au terminat, au început discuțiile, cu respectarea tuturor convenienței or proprii unui consiliu de familie. N-a fost chiar aşa de simplu cum se poate presupune, ținând seama de armonia care domnise în timpul prânzului. La început, a luat cuvântul Villamizar, în felul său lent, calculat, explicit, care nu lasă prea mult loc pentru întrebări, deoarece răspunsurile par încă dinainte datei. A făcut o expunere minuțioasă a negocierilor purtate

cu Guido Parra, a povestit despre întreruperea lor bruscă şi a încheiat exprimându-şi convingerea că doar o întrevedere cu Pablo Escobar ar putea-o salva pe Maruja.

— Să încercăm să punem capăt acestei barbarii, a spus. Cred că ar fi mai bine să discutăm înainte de a mai comite alte greşeli. Pentru început, trebuie să vă spun că nu există nici cea mai mică posibilitate de a-i elibera pe ostatici prin forţă. Prefer să discut, să ştiu ce se petrece, ce vor, de fapt, răpitorii.

Jorge Luis, cel mai mare dintre fraţi, a dat tonul. A descris chinurile îndurate de către întreaga familie în confuzia acelui război murdar, motivele care îi determinaseră să se predea, dificultăţile întâmpinate în această acţiune, dar şi teama insu-portabila că Adunarea Constituantă nu va interzice extră-darea.

— A fost o bătălie cruntă pentru noi, a spus. Nici nu vă imaginaţi cât am suferit, cât au suferit familia şi prietenii. Am trecut prin multe.

Datele pe care le-a prezentat erau foarte precise: Martha Nieves, sora lui, răpită; Alonso Cárdenas, cumnatul lui, răpit şi asasinat în 1986; Jorge Iván Ochoa, unchiul său, răpit în 1983, iar verii lui, Mário Ochoa şi Guillermo Leda Ochoa, răpiţi şi asasinaţi.

Villamizar, la rândul său, a încercat să le demonstreze că şi el era o victimă a războiului şi să-i facă să înţeleagă că vor plăti cu toţii în mod egal pentru ceea ce va urma. „Încercările prin care am trecut au fost cel puţin la fel de dure ca suferinţele dumneavoastră, a spus. Extrădabilii au încercat să mă asasineze în ’86, motiv pentru care am fost nevoit să plec la capătul lumii, dar chiar şi acolo m-au urmărit, iar acum îmi răpesc soţia şi sora.” Nu se plângea însă, încerca doar să-şi înţeleagă interlocutorii.

— E un abuz, a încheiat, şi a sosit vremea să încercăm să ne înţelegem unii pe ceilalţi.

Numai ei doi vorbeau. Restul familiei asculta într-o tăcere mormântală, în timp ce femeile îl copleşeau cu atenţii pe musafir, fără a interveni în discuţie.

— Noi nu putem face nimic, a spus Jorge Luis. Am vorbit şi cu *doña* Nydia. I-am înţeles situaţia, dar i-am spus acelaşi lucru. Nu vrem să avem probleme.

— Atâta timp cât va dura războiul, sunteţi cu toţii în pericol, chiar şi între aceşti patru pereţi blindaţi, a insistat Villamizar. În schimb, dacă se sfârşeşte acum, nici tatăl, nici mama dumneavoastră, nimeni din familie nu va păţi nimic. Asta nu se va întâmpla atâta vreme cât Escobar nu se va preda, iar Maruja şi Francisco nu se vor întoarce teferi şi nevătămaţi la casele lor. Dar fiţi siguri că, dacă vor fi ucişi, veţi plăti nu numai dumneavoastră, ci şi familiile dumneavoastră, toată lumea.

În cele trei lungi ore cât a durat întrevederea de la închisoare, fiecare dintre ei şi-a menţinut poziţia, chiar cu riscul de a ajunge până la marginea prăpastiei. Villamizar a apreciat la Ochoa realismul său de antioquian. Familia Ochoa a fost impresionată de modul direct şi sincer în care vizitatorul analiza în amănunţime subiectele abordate. Locuiseră o vreme la Cucuta[28] – locul de baştină al lui Villamizar – şi cunoşteau multe persoane de acolo, cu care se înţelegeau foarte bine. La sfârşit, au intervenit în discuţie şi ceilalţi doi fraţi, iar Martha Nieves s-a străduit să destindă atmosfera cu glumele ei tipic creole. Bărbaţii păreau hotărâţi să nu se amestece într-un conflict de care se simţeau deja la adăpost, dar, treptat, au devenit mai raţionali.

— Bine, a încheiat Jorge Luis. O să-i trimitem mesajul lui Pablo şi o să-i spunem că aţi fost aici. Dar vă sfătuiesc să

[28] Oraş din nordul Columbiei, capitala departamentului Morte de Santander (n.tr.)

vorbiți şi cu tatăl meu. Acum e la fermă şi o să-i facă mare plăcere să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Villamizar a plecat, aşadar, la fermă împreună cu întreaga familie, dar numai cu cei doi bodyguarzi de la Bogotá, deoarece fraților Ochoa tot aparatul acela de securitate li se părea prea bătător la ochi. Odată ajunşi la poarta conacului, au pornit-o pe jos spre casa aflată cam la un kilometru distanță, străbătând o alee mărginită de copaci stufoşi şi bine îngrijiți. Câțiva bărbați aparent neînarmați le-au tăiat calea celor doi agenți şi i-au invitat să se întoarcă din drum. A fost un moment de tensiune, dar paznicii fermei i-au liniştit străini cu bunele lor maniere şi cu argumente chiar mai îmbietoare.

— Doctorul Villamizar are ceva de vorbit cu *don* Fabio, aşa că, până termină, puteți să vă duceți să gustați câte ceva la bucătărie.

La capătul aleii cu copaci se afla o piațetă, iar în spatele ei, o casă mare şi bine îngrijită. Bătrânul patriarh îşi aştepta musafirul pe terasa de unde puteai cuprinde cu privirea, până departe, în zare, păşunile din jur. În preajma lui erau adunați toți ceilalți membri ai familiei, numai femei şi aproape toate în doliu după morții lor din război. Deşi era ora siestei pregătiseră pentru musafir tot soiul gustări şi de băuturi.

Villamizar şi-a dat seama încă de la primele cuvinte că *don* Fabio fusese informat despre absolut tot ce se discutase la închisoare, fapt care a făcut inutil orice preambul. Villamizar i-a reamintit că recrudescența războiului putea aduce mult mai multe prejudicii numeroasei şi prosperei sale familii, care nu era acuzată de omucidere sau de terorism. Deocamdată, trei dintre fiii lui se aflau la adăpost, dar viitorul era greu de prevăzut. Aşa că nimeni nu se cădea să fie mai interesat ca el în asigurarea păcii, lucru imposibil

de realizat atâta timp cât Escobar nu urma exemplul fiilor săi.

Don Fabio l-a ascultat cu un aer blajin, aprobând cu uşoare mişcări din cap ceea ce i se părea întemeiat. Apoi, în fraze scurte şi tranşante, ca nişte epitafuri, şi-a prezentat în doar cinci minute opiniile. Indiferent de soluția adoptată – a spus –, până la urma, s-ar descoperi că lipseşte lucrul cel mai important: o discuție cu Escobar însuşi. „Aşa că lucrul cel mai bun este să începeți de aici", a spus. Credea că Villamizar era persoana cea mai potrivită pentru o asemenea întreprindere, deoarece Escobar avea încredere doar în oameni al căror cuvânt era mai prețios decât aurul.

— Iar dumneavoastră sunteți unul dintre aceştia, a încheiat *don* Fabio. Nu trebuie decât să i-o dovediți.

Vizita începută la închisoare la zece dimineața s-a sfârşit la şase seara, la ferma La Loma. Cel mai important rezultat al acestei întâlniri a fost faptul că a reuşit să spargă gheața dintre Villamizar şi familia Ochoa în vederea atingerii unui scop comun, deja stabilit cu guvernul: capitularea lui Escobar. Această certitudine i-a dat lui Villamizar curajul necesar că să-i transmită preşedintelui propriile impresii. Dar, odată ajuns la Bogotá, a fost întâmpinat de o veste proastă: preşedintele însuşi cunoscuse pe propria piele durerea unei răpiri.

Într-adevăr, Fortunato Gaviria Botero, vărul său primar şi prietenul său cel mai drag, încă din copilărie, fusese răpit de la ferma sa din Pereira de trei indivizi mascați şi înarmați. Preşedintele n-a anulat consiliul guvernatorilor ce urma să aibă loc în Insula San Andres şi a plecat în după-amiaza zilei de vineri fără a fi sigur că răpitorii vărului său erau Extrădabilii. Sâmbătă s-a sculat cu noaptea în cap ca să facă scufundări în mare, iar când a revenit la suprafață i s-a relatat că Fortunato fusese asasinat de răpitori – care nu erau traficanți de droguri – şi îngropat pe ascuns, fără

coşciug, în plin câmp. În urma autopsiei, s-a descoperit că avea pamânt în plamâni, ceea ce a fost interpretat drept indiciu că fusese îngropat de viu.

Prima reacție a preşedintelui a fost să anuleze consiliul regional şi să se întoarcă imediat la Bogotá, dar medicii i-au interzis s-o facă. Nu era recomandabil să zboare mai devreme de douăzeci şi patru de ore după ce rămăsese timp de o oră la şaizeci de picioare sub apă. Gaviria s-a conformat, iar țara l-a văzut la televizor prezidând consiliul cu aerul său cel mai lugubru. Dar la patru după-amiaza, nesocotind sfatul medicilor, s-a întors la Bogotá pentru a organiza funeraliile. Ani mai târziu, evocând acea zi că pe una dintre cele mai cumplite din viață, a mărturisit cu un umor acid:

— Eu eram singurul columbian care nu avea în fața lui un preşedințe căruia să i se plângă.

Imediat ce s-a terminat prânzul cu Villamizar, Jorge Luis Ochoa i-a trimis, din închisoare, o scrisoare lui Escobar ca să-l convingă să se predea. I l-a descris pe Villamizar ca pe un santanderin serios, în care se putea avea încredere. Răspunsul lui Escobar a fost prompt: „Spune-i ticălosului aluia să nici nu se gândească să-mi vorbească". Villamizar a aflat despre refuz grație unui telefon dat de Martha Nieves şi de Maria Lia, care i-au cerut totuşi să revină la Medellin ca să caute pe mai departe alte căi pentru rezolvarea situației. De data aceasta, s-a dus fără escorte. De la aeroport, a plecat cu un taxi la Hotelul Intercontinental, de unde a fost luat, după aproximativ cincisprezece minute, de un şofer al familiei Ochoa. Era un antioquian de vreo douăzeci de ani, simpatic şi glumeț care l-a studiat îndelung în oglinda retrovizoare, în cele din urmă, l-a întrebat:

— Sunteți foarte speriat?

Villamizar i-a zâmbit tot în oglindă.

— Fiți fără grijă, doctore, a continuat tânărul. Şi a adăugat cu o urmă de ironie:

— Cu noi n-o să vi se întâmple nimic. Cum de vă trece asta prin cap?

Gluma i-a dat lui Villamizar siguranța şi încrederea care nu l-au părăsit nicio clipă în timpul călătoriilor întreprinse ulterior. Nici n-a ştiut dacă a fost urmărit, chiar şi într-o etapă mai avansată a negocierilor, dar totdeauna s-a simțit ocrotit de o putere supranaturală.

După câte se părea, Escobar nu credea că i-ar datora ceva lui Villamizar în schimbul decretului prin care i se deschisese o portiță sigură pentru a scăpa de extrădare. Cu calculele sale milimetrice de trişor care juca tare, considera, fireşte, că favoarea era îndeajuns plătită cu eliberarea lui Beatriz, dar că datoria istorică rămânea intactă. Totuşi, cei din familia Ochoa credeau că Villamizar trebuia să insiste.

A trecut, aşadar, peste insulte şi şi-a propus să meargă mai departe. Familia Ochoa l-a sprijinit. A revenit de două sau de trei ori şi au stabilit împreună un plan de acțiune. Jorge Luis i-a scris din nou lui Escobar, explicându-i că garanțiile pentru capitularea lui erau asigurate, că i se va respecta viața şi nu va fi extrădat, indiferent de acuzațiile aduse. Dar Escobar n-a răspuns. Atunci au luat hotărârea ca însuşi Villamizar să-i explice în scris situația în care se afla şi propunerile sale.

Scrisoarea a fost redactată la 4 martie, în celula fraților Ochoa, sub directa îndrumare a lui Jorge Luis, care îl sfătuia ce anume se cuvenea să amintească şi ce nu. Villamizar a început prin a recunoaşte că respectarea drepturilor omului era fundamentala pentru asigurarea păcii. „Există totuşi un aspect ce nu poate fi trecut cu vederea: persoanele care au încălcat drepturile omului şi continuă să o facă nu-şi pot justifica atitudinea numai prin simplul fapt că semnalează astfel de încălcări comise de

către alții." Fapt care bloca nu numai demersurile ambelor părți, dar chiar şi rezultatele obținute de el însuşi în bătălia dusă luni în şir pentru eliberarea soției. Familia Villamizar era victima unei violențe înverşunate, de care nu era în niciun fel răspunzătoare: atentatul împotriva lui, asasinarea soțului cumnatei sale, Luis Carlos Galán, sau răpirea soției şi a surorii sale. „Nici cumnata mea, Gloria Pachon de Galán, nici eu – a mai adăugat – nu înțelegem şi nu putem accepta atâtea agresiuni nejustificate şi inexplicabile." Dimpotrivă, eliberarea Marujăi şi a celorlalți ziarişti era indispensabilă pentru a străbate calea spre o pace adevărată în Columbia.

Răspunsul lui Escobar, două săptămâni mai târziu, începea cu câteva cuvinte şfichiuitoare: „Stimate doctore Villamizar, sunt dezolat, dar nu va pot satisface cererea", şi imediat îi atrăgea atenția asupra zvonurilor care circulau în acele zile, potrivit cărora unii membri ai Adunării Constituante, aparținând partidului de guvernământ, aveau de gând să propună, cu asentimentul rudelor celor răpiți, ca problema extrădării să nu fie abordată dacă aceştia nu erau eliberați. Escobar considera o astfel de abordare că neavenită, întrucât răpirile nu puteau fi interpretate ca o presiune exercitat asupra deputaților, din moment ce erau anterioare alegerii acestora. Oricum, şi-a permis să facă în legătură cu acest subiect o observație înspăimântătoare: „Nu uitați, doctore Villamizar, că extrădarea a făcut multe victime, aşa încât, chiar dacă li se vor mai adăugă alte două, procesul şi lupta desfăşurate până acum nu vor suferi prea mari modificări".

A fost un avertisment indirect, deoarece, după decretul care lăsase fără temei legal în cazul celor care acceptau să se predea Escobar nu mai menționase extrădarea că argument de război şi se axase pe problema încălcării drepturilor omului de către forțele speciale care luptau

împotriva lui. Era tactica sa magistrală: să câştige teren cu victorii parţiale şi să continue războiul invocând alte şi alte motive, pe care le putea multiplica la nesfârşit, fără a mai nevoit să se predea.

La drept vorbind, în scrisoare se arăta mai înţelegător, admiţând că bătălia dusă de Villamizar nu se deosebea prea mult de aceea pe care o ducea el însuşi pentru a-şi proteja familia, dar insista iarăşi şi iarăşi asupra acuzaţiilor aduse membrilor Corpului de Elită, care aşa cum afirma, omorâseră în jur de patru sute de tineri din satele aflate în preajma Medellin-ului fără că nimeni să-i pedepsească. Atare acţiuni, mai spunea, justificau întru totul răpirile de ziarişti folosite ca instrument de presiune în vederea sancţionării poliţiştilor vinovaţi. Se arăta, totodată, surprins că nicio oficialitate nu încercase să-l contacteze în legătură cu ostaticii. În orice caz, apelurile şi rugăminţile în favoarea ostaticilor erau inutile, pentru că în joc se afla însăşi viaţa Extrădabililor şi a familiilor acestora. Încheia: „Dacă guvernul nesocoteşte punctul nostru de vedere şi intervine, vom trece la executarea Mărujăi şi a lui Francisco, asta să nu vă îndoiţi nicio clipă".

Scrisoarea demonstra că Escobar încerca să stabilească contact direct cu oficialităţile. Nu excludea posibilitatea de a-i preda, fapt care însă avea să-l coste mai scump decât se putea crede, deoarece era dispus să-şi ia revanşa fără a face rabat de
sentimentalism. Villamizar a înţeles mesajul şi, în aceeaşi săptămână, i-a făcut o vizită preşedintelui republicii, pe care l-a pus la curent cu situaţia. Preşedintele s-a mărginit să-şi noteze atent în agendă toate aceste informaţii.

Cam tot atunci, Villamizar l-a vizitat şi pe procurorul general, încercând să găsească o nouă cale de acţiune, mai adecvată noii situaţii. A fost o vizită deosebit de rodnică.

Procurorul l-a anunțat că, la sfârşitul săptămânii, urma să dea publicității un raport asupra morții Dianei Turbay în care făcea responsabilă poliția pentru faptul că acționase cu de la sine putere, cu o totală lipsă de prudență, şi că avea de gând să pună sub acuzare trei ofițeri ai Corpului de Elită. I-a mai dezvăluit totodată că anchetase unsprezece agenți desemnați de Escobar şi intentase acțiuni împotriva lor.

S-a ținut de promisiune. Pe 3 aprilie, preşedintele republicii a primit din partea Parchetului General un studiu preliminar privind circumstanțele în care murise Diana Turbay. Acțiunea operativă – se afirmă în studiu – începuse să fie pregătită încă din ziua de 23 ianuarie, când serviciile secrete ale poliției din Medellin au primit câteva telefoane anonime care semnalau prezența unor bărbați înarmați în zona înaltă a municipiului Copacabana. Activitatea se concentra – conform telefoanelor – în regiunea Sabaneta, îndeosebi în zona fermelor Villa del Rosario, La Boia şi Alto de la Cruz. Cel puțin unul dintre cei care au telefonat a lăsat să se înțeleagă că tot acolo erau deținuți ziarişstii răpiți şi s-ar fi putut ascunde *chiar Doctorul.* Adică Pablo Escobar. Această informație, din care însă lipsesc datele referitoare la ziarişstii răpiți, se regăseşte în analiză care a servit drept bază pentru acțiunile operative din ziua următoare. Generalul-maior Miguel Gomez Padilla, şeful Poliției Naționale, a declarat că, în după-amiaza zilei de 24 ianuarie, fusese informat despre o acțiune operativă de căutare şi percheziție ce urma să aibă loc a doua zi „şi despre posibila capturare a lui Pablo Escobar şi a unui grup de traficanți de droguri". Dar, după câte se pare, nici atunci n-a fost menționată posibilitatea de a-i găsi acolo pe cei doi ostatici, Diana Turbay şi Richard Becerra.

Acțiunea operativă a început în ziua de 25 ianuarie, la unsprezece dimineața, când căpitanul Jairo Salcedo Garcia a plecat de la Şcoala „Carlos Holguin" din Medellin

împreună cu şapte ofiţeri, cinci subofiţeri şi patruzeci de agenţi. O oră mai târziu, a plecat şi căpitanul Eduardo Martinez Solanilla, însoţit de doi ofiţeri, doi subofiţeri şi şaizeci şi unu de agenţi. Studiul preciza că, în registrul corespunzător, nu fusese consemnată plecarea căpitanului Helmer Ezequiel Torres Vela, cel care a răspuns de acţiunea operativă la ferma La Boia, unde se aflau Diana şi Richard. Dar, ulterior, în declaraţia dată la Parchetul General, însuşi căpitanul a confirmat că plecase la unsprezece dimineaţa împreună cu şase ofiţeri, cinci subofiţeri şi patruzeci de agenţi, întreaga operaţiune era sprijinită de patru elicopetere dotate cu piese de artilerie.

Descinderile de la Villa del Rosario şi Alto de la Cruz s-au desfăşurat fără incidente. În jurul orei unu după-amiază, a avut loc descinderea de la ferma La Boia. Sublocotenentul Iván Diaz Alvarez a povestit că tocmai cobora de pe platoul unde îl lăsase elicopterul, când a auzit detunături la poalele muntelui. Alergând în direcţia aceea, a mai apucat să zărească în jur de nouă, zece oameni cu puşti şi semiautomate, care fugeau care încotro. „Am mai rămas acolo câteva minute, ca să vedem de unde venea atacul – a declarat sublocotenentul –, când, deodată, am auzit pe cineva, mult mai jos, cerând ajutor.” Sublocotenentul a spus că se grăbise să coboare şi dăduse peste un bărbat care i-a strigăt: „Vă rog, ajutaţi-mă”. Sublo- cotenentul i-a strigăt la rândul său: „Mâinile sus! Cine sunteţi?” Bărbatul i-a spus că era Richard, ziaristul, şi că avea nevoie de ajutor pentru că Diana Turbay, aflată lângă el, era rănită. Subofiţerul a vestit că, în clipa aceea, l-a întrebat, nici el nu ştie de ce: „Unde eşti Pablo?” Richard i-a răspuns: „Habar n-am. Dar vă rog, ajutaţi-mă” Atunci militarul s-a apropiat de el, luându-şi toate măsurile de precauţie, moment în care şi-au mai făcut apariţia alţi militari din formaţia sa.

Sublocotenentul a încheiat: „Pentru noi, a fost o surpriză să-i găsim acolo pe ziarişti, întrucât obiectivul nostru era altul”.

Relatarea acestei întâlniri coincide aproape punct cu punct declarația făcută de Richard Becerra la Parchet. Mai târziu, acesta şi-a completat depoziția, afirmând că îl văzuse pe bărbatul care trăgea în el şi în Diana şi că se afla de la o distanță de aproximativ cincisprezece metri, stând în picioare, cu mâinile întinse, înalțat puțin spre stânga. „Când au încetat împuşcăturile – a încheiat Richard –, eu mă trântisem de ceva timp la pământ.”

În legătură cu singurul proiectil care i-a provocat Dianei moartea, expertiza tehnică a demonstrat că intrase prin regiunea iliacă stângă şi o luase în sus, spre dreapta. În urma examinării la microscop a leziunilor, se putea deduce că era vorba despre un proiectil de mare viteză, între două mii şi trei mii de picioare pe secundă, adică de trei ori mai mare decât viteza sunetului. Nu a putut fi recuperat, deoarece s-a rupt în trei părți, ceea ce i-a diminuat greutatea şi i-a alterat forma, reducându-l la un fragment neregulat care şi-a continuat traiectoria provocând leziuni mortale. A fost aproape sigur un proiectil de calibrul 5,56, provenind, probabil, de la o armă similară, sub aspect tehnic, dacă nu chiar identică, cu un AUG austriac descoperit la fața locului, dar care nu se afla în dotarea poliției. Ca un comentariu marginal, raportul necroscopic preciza: „Speranța de viață a Dianei putea fi aproximată de încă cincisprezece ani”.

Aspectul care nedumerea cel mai mult în această operațiune era prezența unui civil încătuşat la mâini la bordul aceluiaşi elicopter cu care a fost transportată Diana până la Medellin. Doi agenți de poliție au confirmat faptul că era un bărbat cu înfățişare de țăran, între treizeci şi cinci şi patruzeci de ani, oacheş la față, cu părul scurt, destul de robust, înalt cam de un metru şaptezeci, care în ziua aceea

purta o şapcă de stofă. Au declarat că îl arestaseră în cursul acțiunii şi tocmai încercau să-l legitimeze în momentul în care au început împuşcăturile, aşa că a trebuit să-i pună cătuşele şi să-l ia cu ei până la elicoptere. Unul dintre agenți a adăugat că-l predase sublocotenentului său, care l-a interogat în prezența lor şi i-a dat apoi drumul în apropiere de locul unde fusese reținut. „Domnul nu avea nicio legătură cu cele întâmplate – au spus –, deoarece detunăturile veneau de jos, iar domnul se afla sus, cu noi." Aceste versiuni excludeau ipoteza conform căreia civilul s-ar fi aflat la bordul elicopterului, dar echipajul navei a declarat contrariul. Alte mărturii au fost şi mai precise. Caporalul de rang întâi, Luis Carlos Rios Ramirez, mecanic artilerist pe elicopter, nu se îndoia că bărbatul se afla la bord şi că fusese eliberat chiar în aceeaşi zi în zona operațiunilor militare.

Misterul nu fusese încă dezlegat pe 26 ianuarie, când a fost descoperit cadavrul unui anume Jose Humberto Vazquez Muñoz în municipiul Girardota, aproape de Medellin. Fusese ucis cu trei gloanțe de 9 milimetri trase în torace şi altele două în cap. În arhivele serviciilor de informații figura cu grave antecedente ca membru al cartelului de la Medellin. Anchetatorii i-au marcat fotografia cu numărul cinci, au amestecat-o cu altele, ale unor delincvenți cunoscuți, şi le-au arătat pe toate celor care fuseseră închişi cu Diana Turbay. Hero Buss a spus: „Nu-l recunosc pe niciunul, dar cred că persoana care apare în fotografia cu numărul cinci aduce cu un pistolar pe care l-am văzut la câteva zile după ce am fost răpit". Azulcena Lievano a declarat şi ea că bărbatul din fotografia cu numărul cinci, dar fără mustață, semăna cu un gardian care lucra în schimbul de noapte în casa unde fusese dusă împreună cu Diana imediat după răpire. Richard Becerra l-a recunoscut şi el în fotografia numărul cinci pe un bărbat cu

cătuşe la mâini care se afla în elicopter, dar a precizat: „După formă feței, aş spune că e el, dar nu sunt sigur”. Orlando Acevedo l-a recunoscut şi el.

În sfârşit, soția lui Vazquez Munoz a recunoscut cadavrul şi precizat într-o declarație făcută sub jurământ că, în ziua de 25 ianuarie 1991, la opt dimineața, soțul ei plecase de acasă să caute un taxi, când a fost înşfăcat de pe stradă de doi motociclişti în uniforme de poliţişti şi de doi în civil, care l-au băgat într-o maşină. El i mai apucat s-o strige: „Ana Lucia”. Atât, şi dus a fost. Această declarație totuşi nu a putut fi luată în considerație, pentru că nu au existat alți martori oculari ai răpirii.

„În concluzie”, se spunea în raport, „şi ținând cont de probele aduse, se poate afirma că, înainte de a efectua descinderea de la ferma La Boia, câțiva membri ai poliției naționale însărcinați cu acea acțiune aflaseră de la domnul Vazquez Munoz, civil reținut de ei, că în acel loc se găseau câțiva dintre ziariştii răpiți, iar, după ce totul s-a terminat, mai mult că sigur, l-au ucis.” Au mai fost anchetate, data şi alte două morți inexplicabile petrecute la locul faptei.

Ca atare, Serviciul de Investigații Speciale a ajuns la concluzia că nu existau motive pentru a considera că generalul Gomez Padilla sau alte cadre de conducere din Poliția Națională erau la curent cu cele întâmplate. Că arma care a provocat leziunile Dianei nu a fost acționată de niciunul dintre membrii corpului special al Poliției Naționale din Medellin. Că unii membri ai grupului care a operat la ferma La Boia trebuia să răspundă pentru moartea a trei persoane ale căror trupuri au fost găsite acolo. Că împotriva procurorului militar, doctorul Diego Rafael de Jesus Coley Nieto, a secretarei sale şi a experților D.A.S. din Bogotá trebuia să fie deschisă o anchetă disciplinară pentru abateri de natură legală şi procedurală.

După publicarea acestui raport, Villamizar s-a simțit pe un teren mai ferm şi s-a hotărât să-i scrie lui Escobar o a doua scrisoare. I-a trimis-o, ca de obicei, prin frații Ochoa, împreună cu o altă scrisoare pentru Maruja, pe care îl ruga să i-o transmită. A profitat de prilej că să-i dea lui Escobar o explicație şcolărească a celor trei puteri în stat – executivă, legislativă şi juridică – şi să-l facă să înțeleagă ce greu era pentru preşedinte, în cadrul acestor mecanisme constituționale şi legale, să conducă dispozitive atât de numeroase şi complexe ca Forțele Armate. I-a dat totuşi dreptate lui Escobar în privința încălcării drepturilor omului de către forțele de ordine şi a insistenței cu care cerea garanții pentru el, familia şi oamenii lui, când se vor preda. „Eu, unul, i-a spus, vă împărtăşesc întru totul părerea că scopul luptei pe care o duce fiecare dintre noi este, în esență, acelaşi: salvarea propriei vieți, a vieții rudelor noastre, dar şi asigurarea păcii." Pornind de la aceste obiective, i-a propus să adopte o strategie comună.

Escobar i-a răspuns câteva zile mai târziu, rănit în amorul propriu de lecția de drept public. „Ştiu şi eu că puterea e divizata între Preşedinte, Congres, Poliție şi Armată. Dar mai ştiu şi că preşedintele e cel care conduce." În rest, cele patru pagini ale scrisorii nu făceau decât să repete acuzele aduse poliției, adăugând doar noi date, dar nu şi argumente, la cele anterioare. A negat că Extrădabilii ar fi executat-o pe Diana Turbay sau că ar fi încercat s-o ucidă, pentru că, în acest caz, n-ar fi fost nevoie s-o scoată din casa unde era deținută sau s-o îmbrace în negru ca să fie confundată de cei din elicoptere cu o țărancă. „Moartă nu mai avea nicio valoare că ostatic", a scris el. Şi a încheiat brusc, lăsând deoparte orice formulă de politețe, cu o frază neobişnuită: „Nu vă faceți griji pentru declarațiile date presei în care încercați să fiu extrădat. Ştiu că totul se va sfârşi cu bine şi că nu-mi veți purta ranchiună, pentru că lupta pe

care o duceți în apărarea familiei dumneavoastră urmăreşte aceleaşi obiective ca şi aceea pe care eu însumi o duc în apărarea familiei mele". Villamizar a făcut imediat legătura cu o afirmație anterioară a lui Escobar, în care mărturisea că încerca un sentiment de jenă la gândul că o ținea pe Maruja prizonieră, deoarece, după cum se ştia prea bine, cei care se înfruntau erau el şi soțul ei. Villamizar i-o spusese mai înainte, sub o altă formă: „Cum se face că, des bătălia se dă între noi doi, cea pe care o țineți sechestrată este soția mea?", propunându-i, în consecință, să-l ia pe el în schimbul Marujăi, pentru ca, astfel, să poată discuta față în față, ca de la bărbat la bărbat. Escobar nu a acceptat.

La vremea respectivă, Villamizar fusese de peste douăzeci de ori în celula fraților Ochoa. De fiecare dată era răsfățat cu deliciile bucătăriei locale, pe care femeile de la ferma La Loma le aduceau luându-şi toate măsurile de precauție împotriva unui posibil atentat A fost un proces de cunoaştere reciprocă, de câştigare a încrederii reciproce, în cursul căruia îşi petreceau cele mai bune ceasuri încercând să scoată la iveală intențiile ascunse în fiecare frază şi în fie gest ale lui Escobar. Aproape totdeauna Villamizar se întorcea Bogotá cu ultimul avion al podului aerian dintre cele doua oraşe. Fiul său, Andres, îl aştepta la aeroport şi, de nenumărate ori, a trebuit să-i țină tovărăşie cu un pahar de apă tonică alături, în timp ce el se elibera de tensiunile acumulate sorbind tacticos din paharul de whisky. Îşi ținuse promisiunea de a nu ieşi în lume, de a nu participa la viața mondenă, de a nu se întâlni cu prietenii: nimic. Când tensiunea creştea, ieşea pe terasă, unde petrecea ore în şir privind în direcția în care presupunea că se află Maruja, trimițându-i mesaje pe aripa gândului până ce îl dobora somnul. La şase dimineața era din nou în picioare gata s-o ia de la capăt. Când primea răspuns la o scrisoare sau

intervenea ceva de mai mare interes, Martha Nieves sau Maria Lia îi telefonau, limitându-se la o singura frază:

— Doctore, mâine la zece.

Când nu primea telefoane, îşi dedica timpul şi eforturile emisiunii *Columbia îi revendică*[29], o campanie de televiziune bazată pe informaţiile furnizate de Beatriz despre condiţiile din captivitate. Ideea, aparţinând Norei Sanni, directoarea Asociaţiei Naţionale de Mijloace Audiovizuale (Asomedios), fusese pusă în practică de realizatoarea Maria del Rosario Ortiz – bună prietenă a Marujăi şi nepoată a lui Hernando Sántos –, în colaborare cu soţul său, un publicist, cu Gloria de Gálan şi cu restul familiei: Monica, Alexandra, Juana şi fraţii lor.

Era o emisiune la care se perindau zilnic staruri de cinema, din teatru, din fotbal, ştiinţă sau politică, cerând la unison eliberarea ostaticilor şi respectarea drepturilor omului. Încă de la debut, declanşase o copleşitoare mişcare de adeziune în rândul opiniei publice. Alexandra colinda toată ţara, de la un capăt la altul, târând după ea un cameraman, care vâna candelele aprinse. În cele trei luni cât a durat campania, prin faţa camerelor de luat vederi s-au perindat vreo cincizeci de personalităţi. Dar Escobar nu s-a lăsat impresionat. Când clavecinistul Rafael Puyana a declarat că e în stare să-i ceară în genunchi eliberarea prizonierilor, Escobar i-a răspuns: „Pot veni în genunchi treizeci de milioane de columbieni, şi tot nu le dau drumul”. Totuşi, într-o scrisoare către Villamizar a făcut elogiul emisiunii, întrucât milita nu numai pentru eliberarea ostaticilor, ci şi pentru respectarea drepturilor omului.

Dezinvoltura cu care fiicele Marujăi şi invitaţii lor defilau pe micile ecrane o intimida pe Maria Victoria, soţia lui Pacho

---

[29] Original, *Colombia los Reclama* (sp., n.tr.).

Sántos, care era incapabilă să-şi învingă tracul. Microfoanele neprevăzute care îi răsăreau brusc în cale, lumina impudică a reflectoarelor, ochiul inchizitorial al camerelor de luat vederi şi întrebările de totdeauna în aşteptarea aceloraşi răspunsuri îi dădeau ameţeli şi-i întorceau stomacul pe dos. Cuprinsă de panică, cu greu se mai putea controla. De ziua ei de naştere, televiziunea a introdus în program o scurtă informaţie, prezentată de Hernando Sántos cu o fluenţă de profesionist. După ce a terminat, acesta a luat-o de braţ şi i-a spus: "E rândul dumitale". Aproape totdeauna reuşea să scape, alteori însă, când n-avea încotro, era convinsă că va muri în încercarea aceea. Şi chiar mai mult: vazându-se şi auzindu-se pe ecran, simţea ridicolă şi imbecilă.

Reacţia ei faţă de aceasta corvoada socială a fost atunci una tot opusă. S-a înscris la un curs pentru micii întreprinzători şi la un altul de jurnalism. A devenit, de bunăvoie, o femeie independentă şi petrecăreaţă. A acceptat invitaţii pe care altădată le detesta, asista la conferinţe şi concerte, a început să se îmbrace în culori vesele, pierzând nopţile, ajungând, astfel, să distrugă imaginea de văduvă demnă compătimire. Hernando şi prietenii lui cei mai buni au înţeles-o, sprijinit-o, au ajutat-o să-şi facă cheful. Foarte curând însă, a trebuit să suporte sancţiunile societăţii. A aflat, astfel, că mulţi dintre cei care i faţă îi aduceau elogii o criticau pe la spate. Primea buchete trandafiri fără carte de vizită, cutii cu bomboane de ciocolată fără numele expeditorului, decla-raţii de dragoste anonime. Ea s-a bucurat sperând că erau de la soţul ei, care, poate, reuşise să-şi deschidă, din singurătatea lui, o cale secretă până la ea. Expeditorul n-a întârziat însă să-şi decline identitatea la telefon: era un maniac. O femeie, tot la telefon, i-a spus-o pe şleau: „Sunt îndrăgostită de dum-neata".

În acele luni de libertate creatoare, Mariave s-a întâlnit din întâmplare cu o prezicătoare, o bună prietenă de-a sa, care a prevăzut destinul tragic al Dianei Turbay. S-a speriat doar la gândul că-i va face şi ei o prezicere sinistră, dar clarvăzătoarea a liniştit-o. La începutul lunii februarie, când a reîntâlnit-o pe stradă, aceasta i-a şoptit în treacăt la ureche, fără să fi fost întrebată şi fără să aştepte vreun comentariu: „Pacho e în viața". A spus-o cu atâta siguranță, încât Mariave a crezut-o de parcă l-ar fi văzut aievea.

Adevărul e că, în februarie, Escobar nu părea să aibă încre- dere în decrete, nici măcar atunci când afirma contrariul. Neîn-crederea era la el o coordonată vitală şi obişnuia să repete că grație ei mai trăia. Nu lăsa pe seama altora nimic esențial, propriului şef militar, propriului şef al serviciilor de securitate, informații şi de contrainformații, un strateg imprevizibil şi un informator fără egal. Când circumstanțele o cereau, îşi schimba în fiecare zi garda personală, alcătuita din opt bărbați. Era la curent cu tehnologiile din domeniul comuni-cațiilor, cu posibilitatea interceptării liniilor telefonice sau a descoperirii surselor de unde proveneau apelurile. Avea angajați care nu făceau altceva toată ziua decât să vorbească la telefon ca apucații, pentru ca serviciile de ascultare să se încurce în hățişul vorbelor fără noimă şi să nu le mai poată deosebi de mesajele reale. Când poliția a făcut publice două numere de telefon la care puteau fi transmise informații despre ascunzătoarea lui, a angajat elevi de la câteva şcoli care s-o ia înaintea delatorilor şi să țină liniile ocupate douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru de ore. Şiretenia cu care reuşea să şteargă orice urmă a propriilor acțiuni era inepuizabilă. Nu se consulta cu nimeni şi le oferea soluții legale chiar şi avocaților săi, care nu făceau altceva decât să le asigure un temei juridic.

Refuzul său de a se întâlni cu Villamizar izvora din teama că acesta ar fi putut avea ascuns sub piele un dispozitiv electronic cu ajutorul căruia să i se ia urma. Era vorba, de fapt, de un minuscul transmițător radio cu o baterie microscopică, al cărui semnal poate fi captat de la o mare distanță de un receptor special – un radio-goniometru – ce permite stabilirea pe baza unor calcule a locului aproximativ de unde provine semnalul. Escobar avea atâta încredere în gradul de sofisticare a acestei maşinării, încât nu i se părea o nebunie ca unei persoane să i se poată implanta receptorul chiar sub piele. Radiogoniometrul mai serveşte şi pentru a determina coordonatele unei emisiuni radio ori ale unui telefon mobil sau fix. Motiv pentru care Escobar îl folosea pe cel din urmă cât mai puțin cu putință, iar dacă n-avea încotro, prefera s-o facă dintr-un vehicul aflat în mişcare. Apela, mai degrabă, la ştafete, prin care transmitea mesaje scrise pe bilețele. Dacă avea o întrevedere cu cineva, nu-i dădea întâlnire unde se afla el, ci unde se afla celălalt. Când discuția se încheia, pleca imediat, alegând cele mai neaşteptate rute. Sau apela la cealaltă creație a tehnologiei: un autobuz purtând plăcuțele şi însemnele false ale serviciului de transport public, care se deplasa pe traseele regulamentare, fără a opri însă în stații, pentru că totdeauna locurile erau ocupate de gărzile de corp ale proprietarului. Bineînțeles că una dintre distracțiile lui Escobar era să conducă chiar el maşina din când în când.

Şansele că Adunarea Constituantă să se pronunțe, până la urmă în favoarea nonextradării şi a amnistiei au sporit în februarie. Escobar, care ştia acest lucru, şi-a concentrat eforturile mai mult în această direcție, renunțând, într-un fel, să se mai preocupe de guvern. Şi asta, pentru că Gaviria i se părea, probabil, mai inflexibil decât îşi imaginase el. Toate problemele legate de decretele privitoare la supunerea

în fața legii se aflau în atenția Direcției de Anchetă Penală, iar ministrul de Justiție era pregătit să rezolve orice urgență juridică. La rândul său, Villamizar acționa nu numai pe cont propriu, ci şi pe riscul sau, dar grație strânsei colaborări cu Rafael Pardo, avea asigurat în permanență un canal de legătură cu guvernul, ceea ce nu-l angaja cu nimic, ajutându-l, în schimb, să avanseze în proiectele sale fără a le mai negocia. Înțelegând, probabil, că Gaviria nu va desemna niciodată în mod oficial pe cineva care să discute cu el – visul său de aur –, Escobar s-a cramponat de speranța că Adunarea Constituantă îl va grația fie ca pe un traficant spăsit, fie la umbra unei grupări armate oarecare.

Nu era un plan nesăbuit, înainte de instalarea Adunării Constituante, partidele politice stabiliseră, de comun acord, o agendă de lucru destul de limitată, iar guvernul reuşise, invocând argumenții juridice, să excludă de pe listă extrădarea, întrucât avea nevoie de acest instrument de presiune în aplicarea politicii privind supunerea în fața legii. Dar când Curtea Supremă de Justiție a luat spectaculoasa decizie că Adunarea Constituantă putea dezbate orice subiect, fără nicio restricție, problema extrădării a renăscut din propria cenuşă. Amnistia nu a fost menționată, dar nu era deloc imposibil să fie discutată mai târziu: infinitul putea cuprinde orice.

Preşedintele Gaviria nu se număra printre acele persoane că abandonează un subiect în favoarea altuia. În doar şase luni impusese colaboratorilor săi un sistem de comunicare personal, note scrise pe bucățele de hârtie aflate întâmplător la îndemână, ce rezumau totul în câteva cuvinte. Uneori scria doar numele persoanei căreia voia să-i trimită un mesaj, i-l dădea celui care se afla aproape de el, iar destinatarul ştia singur ce anume avea de făcut. În plus, această metodă avea în ochii consilierilor săi îngrozitoarea calitate de a nu face deosebirea între orele de lucru şi cele

de odihnă. Gaviria nu putea concepe o asemenea diferență, deoarece el se odihnea cu aceeaşi rigoare cu care muncea şi continua să trimită netulburat bilețele, indiferent dacă se afla la un cocteil sau imediat ce revenea la suprafață după o partidă de pescuit subacvatic. „Să joci un meci de tenis cu el era că şi cum ai fi luat parte la un consiliu de miniştri", a spus odată unul dintre consilierii săi. După-amiaza putea trage un pui de somn timp de cinci, zece minute, aşezat la birou, iar când se trezea, se simțea ca renăscut, în timp ce colaboratorii săi cădeau din picioare de oboseală. Metoda, oricât de riscantă ar părea, avea harul de a stimula spiritul de inițiativa cu şi mai multă forță şi energie decât rapoartele oficiale.

Metoda şi-a dovedit din plin utilitatea când preşedintele a încercat să pareze lovitura Curții Supreme împotriva extrădării invocând drept argument faptul că aceasta era o problemă a legislativului, care nu ținea de Constituție. Ministrul de Interne, Humberto de la Caile, a reuşit să convingă de la bun început majoritatea. Dar lucrurile care îi interesează pe oameni se impun, până la urmă, înaintea acelora de care sunt interesate guvernele, iar oamenii identificaseră în mod just în extrădare una dintre cauzele dezordinilor sociale şi, mai ales, ale terorismului sălbatic. Aşa că, după ce a fost întors pe toate părțile, subiectul a fost inclus, în cele din urma, pe ordinea de zi a Comisiei Juridice.

În această atmosferă tulbure, frații Ochoa erau pe mai departe îngrijorați de gândul că Escobar, încolțit de propriii demoni, va lua hotărârea să se sacrifice într-o catastrofă de dimensiuni apocaliptice. A fost o temere profetică. La începutul lunii martie, Villamizar a primit de la ei un mesaj prin care făceau presiuni: „Veniți imediat, pentru că se vor petrece lucruri grave". Primiseră o scrisoare de la Pablo

Escobar, care amenința că va detona cincizeci de tone de dinamită în zona istorică a oraşului Cartagena de Indias dacă nu erau pedepsiți polițiştii care devastau comunele din Medellin: o sută de kilograme pentru fiecare tânăr ucis în afara câmpului de luptă.

Pentru Extrădabili, oraşul Cartagena reprezentase un sanctuar de neatins până în ziua de 28 septembrie 1989, când explozia unei bombe cu dinamită, a zguduit din temelii Hotelul Hilton, i-a pulverizat geamurile şi a omorât doi medici participanți la un congres ale cărui lucrări se țineau la unul dintre etaje. Din acel moment, a devenit limpede că nici măcar acel patrimoniu al umanității nu se afla la adăpost de război. Noua amenințare nu admitea nicio clipa de ezitare.

Preşedintele Gaviria a aflat despre ea de la Villamizar, cu câteva zile înainte de a expira termenul stabilit. „Acum nu ne mai batem pentru Maruja, ci pentru a salva Cartagena”, i-a spus Villamizar, ca să-i furnizeze un argument. Preşedintele i-a răspuns că-i mulțumeşte pentru informație şi că guvernul va lua măsurile necesare pentru a împiedica dezastrul, dar sub nicio formă nu va ceda în fața şantajului. Aşa că Villamizar a plecat din nou la Medellin şi cu ajutorul familiei Ochoa, l-a convins pe Escobar să renunțe la planul său. N-a fost deloc uşor. Cu câteva zile înainte de expirarea termenului, Escobar a dat asigurări într-un document redactat în pripă că ziariştilor luați ostatici nu li se va întâmpla nimic pentru moment şi a amânat amplasarea de bombe în oraşele mari. A fost însă categoric: dacă poliția îşi va continua după luna aprilie operațiunile la Medellin, din străvechiul şi nobilul oraş Cartagena de Indias nu va mai rămâne piatră peste piatră.

9

Rămasă singură în cameră, Maruja a devenit conştientă că se afla în mâinile bărbaţilor care, poate, le omorâseră pe Marina şi pe Beatriz, aceiaşi care refuzau să-i dea înapoi aparatul de radio şi televizorul, tocmai ca să nu afle ce se întâmplase. A trecut de la rugăminţile insistente la un fel de exigenţă colerică, s-a răstit la gardieni ca s-o audă chiar şi vecinii, a renunţat la plimbarea prin curte şi a ameninţat că n-o să se mai atingă de mâncare. Majordomul şi gardienii, uluiţi de o situaţie până atunci de neimaginat, s-au pierdut cu firea. Se adunau în bucătărie, unde ţineau în şoaptă conciliabule inutile, ieşeau să dea telefoane şi se întorceau mai nedumeriţi ca până atunci, încercau s-o liniştească pe Maruja cu promi-siuni fără niciun temei sau s-o intimideze cu ameninţări, dar n-au reuşit s-o abată de la hotărârea de a nu mai mânca.

Niciodată nu se simţise mai stăpână pe sine. Era limpede că gardienii primiseră instrucţiuni să o trateze cu respect, ceea ce însemna că răpitorii aveau nevoie de ea vie, motiv pentru care s-a hotărât să mizeze pe această carte. Calculele ei au fost corecte: la trei zile după eliberarea lui Beatriz, foarte devreme, uşa s-a deschis pe neaşteptate şi majordomul a intrat cu aparatul de radio şi cu televizorul. „Vreau să vă spun o chestie”, i-a spus el Marujăi. Şi imediat, fără pic de dramatism, i-a trântit în faţa vestea:

— *Doña* Marina e moartă.

Contrar propriilor aşteptări, Maruja a primit-o de parcă o ştia dintotdeauna. Ar fi surprins-o cu adevărat ştirea că Marina se mai afla în viaţă. Totuşi, când adevărul i-a ajuns la inimă, şi-a dat seama cât de mult o iubea şi cât ar fi dat ca totul să fi fost o minciună.

— Asasinilor! i-a spus majordomului. Asta sunteţi toţi: nişte asasini!

În clipa aceea, în prag şi-a făcut apariţia *Doctorul,* care a încercat s-o potolească povestindu-i că Beatriz ajunsese cu bine acasă. Dar ea nu avea de gând să-l creadă cât timp nu vedea toate astea cu ochii ei la televizor sau nu le auzea cu urechile ei la radio, în schimb, nou-venitul i s-a părut potrivit că să-şi verse pe el tot năduful.

— N-aţi mai trecut pe aici, i-a spus. Şi vă înţeleg: trebuie că vă simţiţi foarte jenat de ce i-aţi făcut Marinei.

El a avut nevoie de o clipă că să-şi revină din uimire.

— Ce s-a întâmplat? a insistat Maruja. Era condamnată la moarte?? El i-a explicat atunci că trebuia răzbunată o dublă trădare. „Nu pot comenta mai mult. E ceva strict confidenţial." Maruja l-a ascultat cu acea fascinaţie ciudată pe care gândul morţii le-o provoacă celor ce simt că vor muri.

— Cel puţin povestiţi-mi cum a fost, a spus. Marina şi-a dat seama?

— Vă jur că nu.

— Cum adică nu?! a insistat Maruja. Cum să nu-şi fi dat seama?

— I s-a explicat că va fi dusă la o altă fermă, a spus el cu dorinţa fierbinte de a fi crezut. Au dat-o jos din maşină, iar ea a continuat să meargă drept înainte. În timpul asta, a fost împuşcată pe la spate. N-avea cum să-şi dea seama de ce se va întâmpla.

Imaginea Marinei, orbecăind pe drum, cu cagula pusă invers spre o fermă imaginară, avea s-o urmărească pe Maruja de-a lungul multor nopţi de nesomn. Mai mult decât de moartea în sine, se temea de luciditatea clipei finale. Singurul lucru care i-a adus o oarecare consolare a fost cutia cu somnifere, pe care le păstra ca pe nişte perle preţioase, ca să înghită un pumn înainte de a se lăsa târâtă de bunăvoie la abator.

La ştirile de la prânz a văzut-o, în sfârşit, pe Beatriz, înconjurată de toată familia, într-un apartament plin de flori pe care, în ciuda modificărilor, l-a recunoscut pe loc: era propriul apartament. Totul bucuria de a o vedea i-a fost umbrită de neplăcerea provocata redecorarea casei. Biblioteca cea nouă i s-a părut frumoasa şi bine plasată, în locul unde chiar ea şi-ar fi dorit s-o pună, dar culoarea pereţilor şi covoarele erau insuportabile, iar calul din timpul dinastiei Tang, aşezat de-a curmezişul, încurca trecerea. Indiferentă la situaţia în care se afla, a început să-şi boscorodească bărbatul şi copiii, de parcă ar fi putut-o auzi dincolo de ecran. „Ce dobitoci! a strigăt. E exact pe dos de cum am spus eu!" Năzuinţele ei de libertate s-au redus pentru o clipă la dorinţa fierbinte de a le spune de la obraz că făcuseră totul de mântuială.

Prinsă în acest vârtej de senzaţii şi sentimente contrarii, zilele deveniseră pentru ea invizibile, iar nopţile, nesfârşite. Era un chin să doarmă în patul Marinei, acoperită cu pătura ei, tulburată de mirosul ei, iar când aţipea, îi auzea în beznă, chiar în pat, zumzetul ca de albină. Într-o noapte, n-a mai fost o halucinaţie, ci un miracol din viaţa reală. Marina a prins-o de braţ cu mâna ei de om viu, caldă şi moale şi i-a şoptit la ureche cu vocea ei firească: „Maruja".

N-a luat-o deloc drept o halucinaţie, pentru că la Djakarta trăise o altă experienţă fantastică. Cumpărase de la un târg de antichităţi statuia unui splendid adolescent sculptat în mărime naturala, cu piciorul sprijinit pe capul unui copil învins, în jurul capului, avea, aidoma sfinţilor catolici, o aureolă, din tablă ordinară însă care, prin stil şi materialele folosite, te ducea cu gândul la o încropeală de prost gust. Abia mai târziu, după ce o ţinuse la loc de cinste în casă, a aflat că era Zeul Morţii.

Într-o noapte, Maruja a visat că încerca să-i smulgă aureola, pentru că i se părea foarte urâtă, dar nu reuşea.

Era sudată în bronz. S-a trezit agasată de amintirea aceea neplăcută, aşa încât a alergat în salon să se convingă cu propriii ochi şi a descoperit că zeul nu mai avea nimic în jurul capului, iar aureola *zăcea* aruncată pe jos, de parcă ar fi fost chiar sfârşitul visului ei. Maruja – care e raţionalistă şi agnostică – s-a împăcat cu gândul că ea însăşi, într-un episod de somnambulism pe care nu şi-l mai putea aminti, îi smulsese Zeului Morţii nimbul.

La începutul detenţiei, rezistase graţie furiei pe care i-o stârnea obedienţa Marinei. Mai apoi, a fost compasiunea pentru destinul ei amar şi dorinţa de a o încuraja să trăiască. Dar şi nevoia de a simula, când Beatriz începea să-şi piardă controlul, o forţă pe care, în realitate, n-o avea, sau de a-şi menţine propriul echilibru când vitregia sorţii le copleşea. Cineva trebuia să ţină cârma dreapta, ca să nu se ducă la fund, iar ea şi-a asumat această sarcină într-un spaţiu lugubru şi pestilenţial, de trei metri pe doi şi jumătate, dormind pe jos, mâncând resturi de la bucătărie şi fără certitudinea că va mai fi în viaţă în clipa următoare. Dar când n-a mai rămas nimeni altcineva în cameră, nu mai avea de ce să se prefacă: era singură, faţă în faţă cu sine însăşi.

Convingerea că Beatriz informase familia despre modul cum i se puteau adresa prin intermediul emisiunilor de radio sau de televiziune a ţinut-o în stare de alertă, într-adevăr, Villamizar a apărut de câteva ori, adresându-i cuvinte de încurajare, iar copiii i-au adus alinare cu imaginaţia şi farmecul lor. Brusc, legătura s-a întrerupt timp de două săptămâni. Atunci a paralizat-o senzaţia că fusese dată uitării. S-a prăbuşit. N-a mai ieşit la plimbare. A rămas culcată în pat, indiferentă la tot, abia mai ciugulind câte ceva, ca să nu moară. A început să simtă din nou aceleaşi dureri din decembrie, cârceii şi furnicăturile din

picioare pentru care fusese chemat medicul. Dar, de data aceasta, nici măcar nu s-a mai plâns.

Gardienii, preocupați de conflictele personale şi de divergențele din casă, nici n-au băgat-o în seamă. Mâncarea se răcea în farfurie, iar majordomul şi nevastă-sa nu păreau să-şi dea seama de nimic. Zilele au devenit mai lungi şi mai aride, într-atât, încât ajunsese să tânjească uneori după clipele cele mai cumplite din primele zile. Şi-a pierdut orice interes pentru viață. A plâns. Într-o dimineață, când s-a trezit, şi-a dat seama îngrozită că brațul drept i se mişca singur.

Înlocuirea gardienilor din februarie a fost providențială, în locul puşlamalelor din gaşca lui Baraba au fost trimişi patru tineri serioşi, disciplinați şi plăcuți la vorbă. Erau bine crescuți şi aveau o uşurință în exprimare care a însemnat o adevărată alinare pentru Maruja. Pentru început, au invitat-o să joace *nintendo*[30] şi alte asemenea jocuri video. Jocul i-a apropiat. Ea şi-a dat seama imediat că aveau un limbaj comun, fapt care le-a facilitat comunicarea. Fără îndoiala, primiseră instruc--țiuni să-i învingă rezistența şi să-i ridice moralul aplicându-i un tratament diferit, pentru că au încercat s-o convingă să-şi reia plimbarea prin curte recomandată de medic, să se gândească la soț, la copii, şi să nu le înşele speranța de a o vedea sănătoasa şi cât mai curând în mijlocul lor.

Ambianța s-a dovedit propice confesiunilor. Conştientă că şi ei erau prizonieri şi poate aveau nevoie de ea, Maruja s-a hotărât să le împărtăşească frânturi din propria experiență cu cei trei băieți ai săi, care trecuseră de mult de vârsta adolescenței. Le-a relatat episoade semnificative din vremea în care erau la şcoală, le-a povestit despre

[30] Joc electronic pe televizor (n.tr.).

obiceiurile şi gusturile lor. Iar gardienii, prinzând încredere în ea, au început, la rândul lor, să-şi povestească viaţa.

Toţi erau absolvenţi de liceu, iar unul dintre ei urmase mai mult de un semestru cursuri universitare. Spre deosebire de cei care îi precedaseră, proveneau, după spusele lor, din clasa de mijloc, dar, într-un fel sau altul, erau marcaţi de mentalitatea sătenilor din jurul Medellin-ului. Cel mai vârstnic dintre ei, de douăzeci şi patru de ani, căruia i se spunea Furnica, era înalt, bine făcut şi mai retras din fire. Îşi întrerupsese studiile universitare deoarece părinţii săi îşi pierduseră viaţa într-un accident rutier, iar el nu găsise altă soluţie decât profesia de asasin plătit. Altul, poreclit Rechinul, povestea amuzat că, în timpul liceului, trecuse clasa aproape totdeauna ameninţându-şi profesorii cu un pistol de jucărie. Celui mai vesel din echipă şi dintre toţi cei care se perindaseră pe acolo, i se spunea Titirezul şi, într-adevăr, chiar aşa arăta. Era foarte gras, cu picioare scurte şi subţiri, iar pasiunea lui pentru dans friza, de multe ori, nebunia. O dată, a pus la casetofon o bandă cu *salsas* după micul dejun şi a dansat pe muzica aceea, fără întrerupere, că un apucat, până când şi-a terminat schimbul. Cel mai ceremonios dintre toţi, fiul unei învăţătoare, împătimit cititor de literatură şi de ziare, era totdeauna la curent cu actualitatea din ţară. Avea o singură explicaţie pentru faptul că nimerise în anturajul acela. „Fiindcă e mişto."

Cu toate acestea, aşa cum întrevăzuse Maruja de la bun început, n-au rămas insensibili la încercările ei de a şi-i apropia. Fapt care i-a dat un nou imbold nu numai de a trai, dar şi de a născoci alte şi alte şiretlicuri pentru a dobândi avantaje pe care, poate, nici chiar paznicii nu le prevăzuseră.

— Să nu credeţi că vreau să vă trag pe sfoară, le-a spus. Fiţi siguri că nu voi face nimic din ceea ce este interzis,

deoarece ştiu că toate astea se vor termina curând şi bine. Aşa că nu are sens să mă strângeţi atâta cu uşa.

Cu o autonomie pe care niciunul dintre gardienii anteriori nu şi-o permisese – nici măcar şefii lor –, cei noi s-au încu-metat să-i uşureze regimul de detenţie mult mai mult decât visa Maruja însăşi. Au lăsat-o să se mişte în voie prin cameră, să vorbească normal, să se ducă la baie la orice oră. Noul tratament i-a permis să se ocupe; din nou de propria persoană, graţie experienţei din Djakarta. A profitat din plin de lecţiile de gimnastică prezentate special pentru ea de o maestră a sportului la emisiunea Alexandrei, al cărei titlul părea anume ales: exerciţii în spaţii reduse. Era atât de entuziasmată, încât unul dintre gardieni a întrebat-o pe un ton suspicios:! „Nu cumva emisiunea asta conţine vreun mesaj pentru dumnea- voastră?" N-a fost deloc uşor pentru Maruja să-l convingă că lucrurile nu stăteau chiar aşa.

Cam tot în acele zile a emoţionat-o şi neaşteptata difuzare a emisiunii *Columbia îi revendică,* program care nu numai că i s-a părut bine conceput şi realizat, dar chiar şi cel mai adecvat pentru a ridica moralul ultimilor doi ostatici. S-a simţit mai puţin izolată, mai legată de lume şi mai identificată cu cei dragi. Îşi spunea că şi ea ar fi făcut acelaşi lucru în chip de campanie, de terapie, acţiune menită să influenţeze opinia publică. S-a identificat până într-atât cu realizatorii emisiunii, încât a ajuns să câştige pariurile făcute cu gardienii, ghicind cine urma să apară pe ecran a doua zi, O dată a pariat că va apărea marea actriţă şi buna ei prietenă Vick Hernández şi, ca de obicei, a câştigat. Dar premiul cel mai mare a fost simplul fapt de a o putea vedea pe Vicky şi de a-i asculta mesajul, ceea ce i-a prilejuit una dintre puţinele clipe fericite din timpul captivităţii.

Şi plimbările prin curte începeau să dea roade. Ciobănescul german, bucuros s-o vadă din nou, a încercat

să se strecoare pe poartă ca să se joace cu Maruja, iar ea l-a mângâiat, ca să-l potolească, de teamă să nu trezească bănuielile gardienilor. Marina spusese că poarta ducea spre o pajiște idilică, plină cu miei și găini.

Maruja și-a aruncat în grabă privirea, încercând să distingă ceva la lumina lunii. Tot atunci și-a dat seama că, dincolo de gard, stătea de pază un om înarmat cu o pușcă. Visul de a evada cu complicitatea câinelui i s-a spulberat.

Pe 20 februarie – când viața părea să-și fi redobândit ritmul firesc –, au auzit la radio că pe un maidan din Medellin fusese găsit cadavrul doctorului Conrado Prisco Lopera, vărul șefilor bandei, care dispăruse cu două zile mai înainte. Vărul acestuia, Edgar de Jesus Botero Prisco a fost asasinat patru zile mai târziu. Niciunul din cei doi nu avea antecedente penale. Doctorul Prisco Lopera era chiar medicul care îl îngrijise pe Juan Vitta fără a-și proteja identitatea, iar Maruja se întreba dacă nu era cumva individul mascat care o consultase și pe ea cu câteva zile în urma.

Ca și moartea fraților Prisco din ianuarie, aceste asasinate au provocat o impresie profundă printre paznici, sporind, totodată, nervozitatea majordomului și a familiei sale. Gândul că, mai mult că sigur, cartelul avea să-și răzbune morții luându-i viața unuia dintre prizonieri, așa cum se întâmplase cu Marina Montoya, a trecut prin odaie că o umbră fatidică. Majordomul a intrat a doua zi fără motiv și la o oră neobiș-nuită.

— Nu că aș vrea să vă îngrijorez, i-a spus el Marujăi, dar e o chestie foarte gravă: un fluture stă de aseară pe poarta din curte.

Neîncrezătoare din fire în cele nevăzute, Maruja n-a înțeles ce încerca să-i spună. Majordomul i-a explicat cu o groază bine calculată:

— Păi, să vedeți, când au fost omorâți frații Prisco, s-a întâmplat la fel: un fluture negru a stat lipit trei zile de uşa băii.

Maruja şi-a amintit de presentimentele nedesluşite ale Marinei, dar s-a prefăcut că nu pricepe.

— Şi asta ce înseamnă? a întrebat.

— Nu ştiu, a spus majordomul, dar trebuie să fie un semn rău, pentru că atunci au omorât-o pe *doña* Marina.

— Cel de-acuma e negru sau brun? l-a întrebat Maruja.

— Brun, a spus majordomul.

— Atunci e semn bun, a spus Maruja. Cei care prevestesc nenorociri sunt negri.

Planul de a o băga în sperieți nu şi-a atins ținta. Maruja îşi cunoştea prea bine soțul, felul în care gândea şi proceda şi nu credea că se abătuse într-atâta de la drumul cel bun, încât, din cauza uni fluture, să-i piară ei somnul. Ştia, mai ales, că nici el, nici Beatriz n-ar fi lăsat să le scape vreo informație care ar fi putut fi folosită pentru a se încerca eliberarea pe cale militară a ostaticilor. Cu toate acestea, obişnuită să-şi interpreteze stările sufleteşti, uneori atât de schimbătoare ca pe un ecou al lumii de afară, n-a exclus posibilitatea ca asasinarea, într-o singură lună, a cinci membri din aceeaşi familie să aibă consecințe cumplite pentru ultimii doi prizonieri.

Dimpotrivă, zvonul că Adunarea Constituantă avea unele dubii în ce priveşte extrădarea, se pare că i-a făcut să răsufle mai uşurați pe Extrădabili. La 28 februarie, în cursul unei vizite oficiale în Statele Unite, preşedintele Gaviria s-a declarat hotărât să o mențină cu orice preț, dar n-a stârnit reacții de nelinişte: nonextrădarea era de-acum un sentiment național adânc înrădăcinat, care nu mai avea nevoie de mită sau de intimidări pentru a se impune.

Maruja urmărea cu sufletul la gură toate aceste evenimente care se abăteau de la copleşitoarea rutină ce o

făcea să creadă că trăieşte o aceeaşi zi care se tot repeta. Brusc, în timp ce juca domino cu gardienii, Titirezul s-a oprit şi a strâns fisele pentru ultima oară.

— Mâine plecăm, a spus.

Maruja n-a vrut să-i dea crezare, dar băiatul învăţătoarei i-a confirmat ştirea.

— Vorbesc serios, a spus. Mâine vine echipa lui Baraba.

Astfel a început ceea ce în amintirea Marujăi avea să rămână ca cel mai negru martie al său. În timp ce gardienii care urmau să plece păreau anume instruiţi ca să-i facă detenţia mai uşoară, cei care i-au înlocuit erau, de bună seamă, antrenaţi ca să i-o facă de nesuportat. Au năvălit ca un uragan. Călugărul, deşirat, mai posomorât şi mai îngândurat decât ultima dată. Ceilalţi, neschimbaţi, de parcă n-ar fi plecat nicicând de-acolo. Baraba îi dirija cu aere pistolar din filme, împărţind în dreapta şi-n stânga ordine militare, căutând ascunzătoarea unor lucruri inexistente sau prefăcându-se doar că le caută pentru a-şi înspăimânta victima. Au întors camera cu susul în jos folosind cele mai brutale metode. Au desfăcut patul în bucăţi, au sfâşiat salteaua, au golit-o şi au umplut-o apoi la loc, dar cu atâta neglijenţa, încât cu chiu cu vai se mai putea dormi pe un aşternut plin de gloduri.

Viaţa cotidiană a revenit pe vechiul făgaş, cu armele pregătite de tras dacă ordinele nu erau îndeplinite imediat. Baraba nu i se adresa niciodată Marujăi decât ochindu-i capul. Ca de obicei, ea l-a pus imediat la punct, ameninţându-l că o să-l reclame superiorilor.

— Să nu-ţi închipui c-o să mor numai pentru că dumitale ţi-a scăpat un glonţ de pe ţeava, i-a spus. Stai liniştit şi vezi-ţi de treabă, altfel, o să mă plâng şefilor.

De data aceasta, metoda n-a mai dat roade. Părea limpede totuşi că toată debandada aceea nu era calculată, nu urmărea intimidarea ei, ci că sistemul însuşi era măcinat

pe dinăuntru de o demoralizare profundă. Chiar şi certurile dintre majordom şi Damaris, frecvente şi împestriţate cu folclorice trimiteri la origini, deveniseră de temut. El se întorcea acasă când se nimerea – dacă se mai întorcea –, aproape totdeauna abrutizat de băutură, şi trebuia să ţină piept perdafului presărat cu obscenităţi al nevestei. Urletele celor doi şi plânsul fetiţelor trezite din somn sculau casa în picioare. Gardienii îşi băteau joc de ei cu imitaţii teatrale care dădeau şi mai mare amploare scandalului. E de mirare totuşi că, în ciuda tărăboiului stârnit, nici ţipenie de om nu se arăta prin preajmă, măcar din curiozitate.

Majordomul şi nevastă-sa veneau pe rând la Maruja să-şi spună păsul. Damaris, mânată de o gelozie întemeiată, care nu-i dădea o clipă pace. El, încercând să găsească o modalitate de a-şi împăca nevasta fără să renunţe la ticăloşiile lui. Dar bunele oficii ale Marujăi abia dacă aveau efect până la următoarea escapadă a majordomului.

Într-una dintre nenumăratele lor certuri, Damaris l-a plesnit peste faţă, lăsându-i pe obraz nişte zgârieturi ca de pisică, ale căror urme au dispărut cu greu. El i-a tras arunci un pumn de-a scos-o pe fereastră. A fost o adevărata minune că n-a omorât-o, şi asta din pricină că ea a reuşit să se prindă în ultima clipă de balconul dinspre curtea interioara şi a rămas agăţată de el. Acesta a fost sfârşitul. Damaris şi-a făcut bagajele şi a plecat cu fetiţele la Medellin.

Casa a rămas în grija majordomului, care, uneori, apărea abia pe înserat, încărcat cu iaurturi şi pungi cu cartofi prăjiţi. Când şi când, mai aducea câte un pui fript. Plictisiţi să tot aştepte, gardienii dădeau iama prin bucătărie. Când se întorceau în cameră, îi aduceau Marujăi câte un biscuit uscat şi câţiva cârnaţi cruzi. Plictiseala i-a făcut mai susceptibili şi mai periculoşi. Flecăreau cât era ziua de lungă, tunând şi fulge-rând împotriva propriilor părinţi, a poliţiei, împotriva întregii societăţi, îşi povesteau

crimele inutile sau sacrilegiile deliberate, ca să-şi demonstreze singuri inexistenţa lui Dum- nezeu, şi atingeau culmile demenţei în istorisirea propriilor isprăvi sexuale. Unul chiar s-a amuzat să descrie cu lux de amănunte perversiunile la care a supus-o pe una dintre amantele lui drept răzbunare pentru batjocurile şi umilinţele îndurate din partea ei. Resentimentari şi lipsiţi de orice control, s-au apucat, în cele din urma, să se drogheze cu marijuana şi *bazuco*[31], astfel încât abia se mai putea respira din cauza fumului din odaie. Ascultau radioul până plesnea rânza în ei, intrau şi ieşeau trântind uşa, ţopăiau ca nişte apucaţi, cântau, dansau, făceau piruete prin curte. Unul dintre ei arăta ca un saltimbanc profesionist dintr-un circ de deşănţaţi. Maruja îi ameninţa spunându-le că scandalurile aveau să atragă atenţia poliţiei.

— Să vină şi să ne omoare! au strigăt ei în cor.

Maruja ajunsese la capătul răbdării, mai ales din cauza descreieratului de Baraba, care simţea o plăcere nebună s-o trezească dimineaţa cu ţeava mitralierei lipita de tâmplă. Începuse să-i cadă părul. Firele răzleţe de pe pernă o deprimau încă de când deschidea ochii în zori.

Ştia că fiecare dintre gardieni era diferit, dar cu toţii aveau în comun o slăbiciune: nesiguranţa şi neîncrederea reciprocă. Maruja le-o amplifica cu propriile temeri. „Cum de puteţi trăi aşa?" îi întreba ea din senin. „Credeţi în ceva?", „Ştiţi, oare, cu adevărat ce înseamnă sentimentul prieteniei?" Şi, înainte că ei să poată reacţiona, ea îi încolţea cu altă întrebare: „Cuvântul dat înseamnă ceva pentru voi'?" Nu răspundeau, dar răspun-surile pe care şi le dădeau în

---

31 Compus din pastă de cocaină în amestec cu alcaloizi precum kerosenul sau metanoli, acest „drog al săracilor" a fost extrem de răspîndit în Columbia ultimelor decenii ale secolului XX. Din cauza procentului ridicat de impurităţi, creează o marcată stare de dependenţă, provocînd, totodată, reacţii extrem de violente (sp., n.tr.).

sinea lor trebuie să fi fost neliniştitoare, pentru că, în loc să se revolte, păreau ruşinaţi de spusele Marujăi. Doar Baraba a înfruntat-o. „Oligarhi de căcat ce sunteţi!” i-a strigăt odată. „Credeaţi cumva c-o să staţi la putere-n până în vecii vecilor'? Ei, nu, la dracu': a-nţărcat bălaia!” Maruja, care se temuse atât de mult de el, l-a înfruntat cu aceeaşi furie.

— Voi vă ucideţi prietenii, prietenii voştri vă omoară pe voi şi, până la urmă, o să vă omorâţi unii pe alţii! i-a strigăt. Cine să vă mai înţeleagă? Aduceţi-mi şi mie pe cineva care să-mi explice ce soi de animale sunteţi.

Disperat probabil pentru că nu avea voie s-o omoare, Baraba a izbit cu pumnul în perete, lovindu-se la încheietură. A scos un răcnet de durere şi, de furie, a izbucnit în plâns. Maruja nu s-a lăsat înduioşată. Majordomul şi-a petrecut toată după-amiaza încercând s-o împace şi s-a străduit în zadar să pregătească o cină mai bună.

Maruja se întreba cum de mai puteau crede că, după un asemenea scandal, mai aveau vreun sens discuţiile în şoaptă, recluziunea în cameră, raţionalizarea radioului şi a televizo-rului din motive de securitate. Sătulă de atâta demenţă, s-a răzvrătit împotriva regulamentului inutil, a început să vorbească cu vocea ei firească şi se ducea la baie când avea chef. În schimb, teama de o posibilă agresiune a sporit, mai ales când majordomul o lăsa singură cu cei doi gardieni de serviciu. Drama a atins punctul culminant într-o dimineaţă, când un gardian mascat a năvălit în baie în timp ce ea se săpunea sub duş. Maruja a reuşit să se acopere cu prosopul şi a scos un ţipăt de groază care, de buna seamă, a răsunat în tot cartierul. Bărbatul a rămas încremenit, ca o sperietoare, cu inima cât un purice de teama reacţiei vecinilor. Dar n-a venit nimeni, nu s-a auzit nici măcar un suspin. Gardianul a ieşit în vârful picioarelor, de-a-

ndăratelea, cu o înspăimântătoare expresie de ură întipărită pe chipul lui ca de mort.

Când se aşteptau mai puțin, majordomul a adus acasă o altă femeie, care a preluat frâiele gospodăriei. Dar, în loc să pună ordine în harababura care domnea peste tot, cei doi n-au făcut decât s-o sporească. Femeia îi ținea tovărăşie în beţiile lui de mitocan, care se sfârşeau cu pumni şi sticle aruncate în cap. Orele de masă au devenit improbabile. Duminica, plecau să chefuiască în oraş, lăsându-i pe Maruja şi pe gardieni să rabde de foame până a doua zi. Într-o noapte, în timp ce Maruja se plimba singură prin curte, cei patru gardieni s-au dus să scotocească prin bucătărie şi şi-au lăsat mitralierele în cameră. Prin minte i-a trecut imediat un gând care a înfiorat-o. L-a tot cumpănit în sinea ei, în timp ce se juca cu câinele, îl mângâia şi îi vorbea în şoaptă, iar animalul, bucuros, îi lingea mâinile, mârâind complice. Răcnetul lui Baraba a trezit-o din visare.

A fost sfârşitul unei iluzii. A fost adus alt câine, cu o căutătura însetată de sânge. N-a mai avut voie să se plimbe şi a fost supusă unui regim de supraveghere permanentă. Lucrul de care s-a temut cel mai mult atunci a fost să nu care cumva să fie legată de pat cu un lanț îmbrăcat în plastic pe care Baraba şi-l trecea printre degete că pe nişte mătănii de fier. Maruja a încercat să-i dejoace planurile.

— Dacă aş fi vrut să fug, aş fi făcut-o de mult, a spus. Am rămas de atâtea ori singură, dar n-am fugit pentru că n-am vrut.

Cineva trebuie că a transmis mai sus toate reclamațiile, pentru că, într-o bună dimineață, majordomul a intrat spăsit şi i-a prezentat cu o umilință suspectă tot soiul de scuze. Că murea de ruşine, că băieții o să se poarte frumos de-acum încolo, că trimisese după nevastă-sa, care era pe drum. Aşa s-a şi întâmplat: s-a întors aceeaşi Damaris de totdeauna, cu cele două fetițe, cu minijupele ei de cimpoier

scoţian şi lintea detestată. Afişând aceeaşi atitudine conciliatoare, a doua zi au venit doi şefi mascaţi care i-au scos afară în ghionturi pe cei patru gardieni şi au restabilit ordinea. „Nu se vor mai întoarce în veci”, a spus unul dintre şefi pe un ton înfricoşător. Zis şi făcut.

În aceeaşi după-amiază, şi-a făcut apariţia echipa bacalau-reaţilor şi a fost că o reîntoarcere magică la pacea din februa-rie: timpul ce se scurgea molcom, revistele distractive, muzica formaţiei Guns ’n’ Roses sau filmele lui Mei Gibson, cu pisto-lari căliţi în dezlănţuirile inimii. Pe Maruja o înduioşa faptul că ucigaşii aceia adolescenţi le ascultau şi le priveau cu aceeaşi devoţiune ca şi fiii ei.

La sfârşitul lunii martie, şi-au făcut pe neaşteptate apariţia doi necunoscuţi care purtau cagule împrumutate de la gardieni, ca să nu li se vadă faţa. Unul din ei, fără să dea măcar bună ziua, a început să măsoare podeaua cu un metru de croitorie, în timp ce tovarăşul său încerca să intre în vorbă cu Maruja.

— Îmi pare bine să vă cunosc, doamnă, i-a spus. Am venit să punem covor pe jos.

— Să puneţi covor pe jos? a strigăt Maruja, orbită de furie. Duceţi-vă dracului cu covorul vostru cu tot! Eu nu vreau altceva decât s-o şterg cât mai repede de aici. Chiar acum!

Oricum, lucrul cel mai alarmant nu era covorul în sine, ci eventuala semnificaţie care i se putea atribui: o amânare la nesfârşit a eliberării sale. Unul dintre gardieni avea să spună mai târziu că, de bună seamă, Maruja se înşela: poate că ea urma să plece curând, iar camera era pregătită pentru alţi ostatici mai de soi. Dar Maruja era sigură că, în acel moment, un covor nu putea însemna decât încă un an din viaţă pe care voiau să i-l răpească.

Şi Pacho Santos trebuia să-şi pună în joc toată imaginația că să-şi distreze gardienii, care, când se plictiseau să joace cărți, să vadă de zece ori la rând acelaşi film sau să-şi povestească isprăvile de masculi, începeau să se învârtească prin cameră că nişte lei în cuşcă. Prin orificiile cagulelor li se zăreau ochii injectați. Singura soluție, în astfel de situații, era să-şi ia câteva zile de vacanță. Adică s-o țină timp de o săptămână numai în chefuri cu alcool, ca să se întoarcă apoi şi mai îndobitociți decât la plecare. Consumul de droguri era interzis şi pedepsit cu severitate nu numai în timpul serviciului, dar dependenții găseau totdeauna modalitatea de a înşela vigilența superiorilor. Cel mai obişnuit drog era marijuana, dar, în vremuri de restrişte, puteau face rost de ceva *bazuco*, de la care te puteai aştepta la cele mai îngrozitoare nenorociri. După o noapte de sabat petrecută pe stradă, unul dintre gardieni a năvălit în cameră şi l-a trezit pe Pacho cu un urlet cumplit. Acesta i-a văzut masca de drac aproape lipită de fața lui, i-a văzut ochii însângerați, smocurile de păr țepos care-i ieşeau din urechi şi a simțit duhoarea de pucioasă a iadului. Era unul dintre gardieni, care voia să-şi încheie chiolhanul în tovărăşia lui. „Nu ştiți ce bandit sunt eu”, i-a spus în timp ce dădea pe gât un rachiu dublu la ora şase dimineața. În următoarele două ceasuri, şi-a povestit întreaga viață, fără să i-o fi cerut, doar dintr-o pornire de nestăvilit a propriei conştiințe. La sfârşit, a căzut lat, toropit de alcool, iar dacă Pacho n-a fugit atunci, a fost pentru că în ultima clipa i-a lipsit curajul s-o facă.

Rândurile cele mai încurajatoare pe care le-a citit în timpul detenției au fost însemnările cu caracter strict personal pe care cotidianul *El Tiempo* le publica special pentru el, fără niciun fel de subterfugii, în paginile sale editoriale, din inițiativa Mariei Victoria. Una dintre ele a fost însoțită de o fotografie recentă a copiilor, iar el le-a scris

imediat o scrisoare încărcată de acele adevăruri atroce care le par ridicole celor care nu le-au îndurat pe propria piele: „Stau aici, în camera asta, legat cu lanțul de pat, cu ochii plini de lacrimi”. Din acea clipă, a început să aştearnă pe hârtie, pentru soție şi copii, nenumărate scrisori pornite din adâncul inimii, pe care nu le-a putut trimite niciodată.

După moartea Marinei şi a Dianei, Pacho pierduse orice speranță, când, într-o bună zi, posibilitatea evadării i-a apărut în cale fără s-o fi căutat. Nu mai avea nicio îndoială că se afla într-unul din cartierele de lângă bulevardul Boyacá, din partea de vest a oraşului. Le cunoştea bine, deoarece, în drumul său spre casă, obişnuia să o ia pe acolo când circulația era mai aglomerată, iar aceasta fusese ruta pe care o alesese în seara răpirii. Majoritatea clădirilor formau ansambluri de locuințe standard, cu aceeaşi casă repetată la infinit: poarta de la garaj, o grădină minusculă, un cat cu vedere spre stradă şi toate ferestrele protejate cu grilaje de fier vopsite în alb. Mai mult chiar: după numai o săptămână, a reuşit să stabilească distanța la care se afla pizzeria şi a constatat că fabrica nu era alta decât fabrica de bere Bavaria! Un amănunt derutant era cocoşul nebun, care, la început, cânta la orice oră, dar care, pe măsură ce treceau lunile, putea fi auzit cântând în locuri diferite: uneori hăt-departe, la trei după-amiaza, alteori, chiar lângă fereastra lui, la doua noaptea. De bună seamă că ar fi fost şi mai descumpănit dacă ar fi aflat că Maruja şi Beatriz îl auzeau şi ele din capătul celalalt al oraşului.

La capătul coridorului, la dreapta camerei sale, se afla o fereastră care dădea într-o curticică împrejmuită. Dacă ar fi sărit pe acolo, s-ar fi putut cățăra pe zidul năpădit de plante agățătoare, deasupra căruia îşi răsfira crengile bogate şi groase un copac. Habar n-avea ce se afla dincolo de gard, dar cum casa se înălța chiar pe colț, nu putea fi altceva decât o stradă. Mai mult că sigur, strada cu băcănia,

farmacia şi service-ul bine cunoscute. Fără doar şi poate, acesta din urmă reprezenta un posibil obstacol, întrucât nu era deloc exclus să fie doar un paravan în spatele căruia se ascundeau chiar răpitorii. Într-adevăr, Pacho avusese prilejul să surprindă odată o discuţie despre fotbal purtată acolo de două persoane pe care le-a recunoscut imediat, după voce, că fiind gardienii săi. Oricum, nu i-ar fi fost greu să sară gardul, dar ce anume îl aştepta dincolo de el era greu de prevăzut. Astfel încât cea mai bună alternativă părea să fie baia, care, în plus, prezenta marele avantaj de a fi singurul loc unde i se permitea să meargă fără lanţ.

Era cât se poate de limpede pentru el că trebuia să evadeze în plină zi, deoarece niciodată nu se ducea la baie după ce se urca în pat – chiar dacă rămânea treaz, uitându-se la televizor sau scriind –, iar excepţia l-ar fi putut da de gol. În plus. magazinele închideau devreme, vecinii nu mai ieşeau din casă după telejurnalul de la ora şapte, iar la zece, nu se mai zărea nici ţipenie prin împrejurimi. Chiar şi în serile de vineri, când la Bogotá străzile răsună de larma mulţimii, prin preajmă nu se mai auzea decât pufăitul greoi al fabricii de bere sau urletul subit al vreunei ambulanţe care gonea impacientată pe bulevardul Boyacá. În plus, noaptea nu i-ar fi fost uşor să găsească la repezeală o ascunzătoare pe străzile pustii, iar uşile prăvăliilor şi ale caselor erau, de bună seamă, asigurate nu numai cu zăvoare, ci chiar cu drugi şi lacăte, împotriva primejdiilor nopţii.

Şi totuşi, în noaptea de 6 martie, ocazia n-a întârziat să se arate – chiar dacă ea trebuia, de fapt, prinsă din zbor. Unul dintre paznicii lui, care adusese cu el o sticlă de rachiu, l-a invitat la un pahar, în timp ce se uitau la o emisiune cu Julio Iglesias. Pacho a băut puţin şi numai că să-i facă pe plac. Gardianul însă, care îşi începea tura chiar în seara aceea şi venise din oraş abţiguit bine, a căzut lat

înainte de a termina sticla, fără să-l mai lege cu lanțul pe Pacho. Acesta, mort de somn, nu şi-a dat seama ce ocazie îi pica din cer. Deşi, de câte ori voia să meargă la baie noaptea, trebuia să fie însoțit de gardianul de serviciu, de data aceasta, a preferat să nu-l mai tulbure din beția lui fericită. A ieşit în coridorul întunecat fără niciun gând ascuns – aşa cum era, desculț şi în chiloți – şi a trecut ținându-şi răsuflarea prin dreptul camerei unde dormeau ceilalți gardieni. Unul dintre ei sforăia de se zguduiau pereții. Pacho încă nu realizase că tocmai evada fără să ştie, iar ce era mai greu tocmai trecuse. Brusc însă, un val de greață i-a urcat din stomac, i-a înghețat limba şi i-a accelerat bătăile inimii. „Nu era teama că evadam, ci spaima că nu îndrăzneam s-o fac", avea să spună mai târziu. A intrat în baie pe întuneric şi a închis bine uşa cu o hotărâre care nu-i lăsa drept de întoarcere. Un gardian buimac de somn a împins uşa şi i-a pus în ochi lumina unei lanterne. Amândoi au rămas stupefiați.

— Ce faci? l-a întrebat gardianul. Pacho i-a răspuns fără să şovăie:

— Mă cac.

Nu i-a trecut altceva prin minte. Gardianul a clătinat nedumerit din cap.

— *O.K.,* a spus într-un sfârşit. Să-ți fie de bine.

Şi a rămas în prag, luminându-l cu lanterna, fără să clipească, până ce Pacho a terminat ceea ce pretindea că avea de făcut.

În cursul şăptamânii, deprimat de eşec, s-a hotărât să evadeze într-un mod radical şi care să nu-i lase cale de a se răzgândi. „Scot lama de la maşina de bărbierit, îmi tai venele, iar în zori sunt mort", şi-a spus. A doua zi, părintele Alfonso Llanos Escobar şi-a publicat în *El Tiempo* articolul săptămânal destinat lui Pacho Santos, în care îi poruncea în numele Domnului să nu care cumva să se gândeasca la

sinucidere. Articolul se afla de trei săptămâni pe biroul lui Hernando Santos, care încă nu se hotărâse dacă să-l publice sau nu – fără să-i fie prea clar de ce şovăia –, dar, în ajun, s-a hotărât brusc s-o facă, tot fără vreun motiv anume. Chiar şi acum, de câte ori povesteşte această întâmplare, Pacho retrăieşte stupoa-rea din ziua aceea.

La începutul lunii aprilie, un şef de rang mai mic a vizitat-o pe Maruja, promițându-i să intervină pentru ca soțul să-i trimită o scrisoare de care sufletul şi trupul ei aveau nevoie că de un medicament. Răspunsul a fost incredibil: „Nu e nicio problemă". Bărbatul a plecat pe la şapte seara. Pe la douăspre-zece şi jumătate, după plimbarea din curte, majordomul a bătut grăbit la uşa închisă pe dinăuntru cu zăvorul şi i-a înmânat scrisoarea. Nu era niciuna dintre multele pe care Villamizar i le trimisese prin Guido Parra, ci aceea încredințată lui Jorge Luis Ochoa, la care Gloria Pachon de Galán adăugase un post-scriptum consolator. Pe spatele aceleiaşi hârtii, Pablo Escobar notase cu mâna lui: *„Ştiu prea bine că încercarea aceasta a fost teribilă pentru dumneavoastră şi pentru cei care vă sunt dragi, dar familia mea şi chiar eu însumi am suferit foarte mult. Nu trebuie însă să vă faceți griji. Vă promit că, orice s-ar întâmpla, dumneavoastră n-o să pățiți nimic".* Şi încheia cu o confidență făcută parcă în treacăt, care Marujăi i s-a părut neverosimilă: *„Nu vă luați după comunicatele mele de presă, care nu urmăresc decât să exercite presiuni asupra celor ce iau decizii".*

Scrisoarea soțului, în schimb, a descurajat-o prin pesimis-mul ei. Îi spunea că lucrurile mergeau bine, dar trebuia să mai aibă răbdare, pentru că aşteptarea putea fi încă şi mai lungă. Convins că va fi citită înainte de a fi predată, Villamizar încheiase cu o frază care, în acest caz, îi era destinată, mai degrabă, lui Escobar decât Marujăi:

„Trebuie să faci acest sacrificiu pentru pacea Columbiei”. Ea s-a înfuriat. Recepționase de nenumărate ori mesajele pe care Villamizar i le trimitea pe calea gândului de pe terasa casei lor şi-i răspundea de fiecare dată din tot sufletul: „Scoate-mă de aici, că nu mai ştiu nici cine sunt, după atâtea luni de când nu m-am mai uitat într-o oglindă!”

După o astfel de scrisoare, a avut un motiv în plus că să-i răspundă cu mâna ei ce atâta răbdare, la dracu', că doar avusese prea multă şi pătimise destul în nopțile de groază în care se trezea brusc scăldată în sudoarea rece a morții. Nu ştia că era o scrisoare mai veche, redactată între eşecul negoci-erilor cu Guido Parra şi primele întrevederi cu familia Ochoa, când încă nu exista nicio rază de speranță. Nu putea fi o scrisoare optimistă, cum ar fi fost de aşteptat în acele zile în care calea eliberării sale părea clar conturată.

Din fericire, aceasta încurcătura a ajutat-o pe Maruja să înțeleagă că furia ei izvora, mai degrabă, dintr-o ranchiună mai veche şi inconştientă față de soț: de ce Alberto admisese să fie eliberată doar Beatriz, de vreme ce el trăgea toate sforile? În cei nouăsprezece ani de viață în comun nu avusese timp, nici motive, nici curaj ca să-şi pună o astfel de întrebare, iar răspunsul pe care l-a dat singură a ajutat-o să înțeleagă adevărul: în tot acest timp rezistase numai şi numai grație certitudinii depline că soțul sau îşi consacra fiecare clipă a existenței lui eliberării şi că o făcea fără preget, chiar fără speranță, numai şi numai pentru că avea certitudinea deplină că ea ştia acest lucru. Era – chiar dacă niciunul dintre ei nu se gândea la aşa ceva – un pact de iubire.

Se cunoscuseră cu nouăsprezece ani în urma la o reuniune de lucru, pe vremea când amândoi erau jurnalişti. „Alberto mi-a plăcut din prima”, mărturiseşte Maruja. De ce? Ea nu stă prea mult pe gânduri: „Din cauza aerului lui de om neajutorat”. Era singurul răspuns la care chiar nu te

puteai aştepta. La prima vedere, Villamizar părea exemplul tipic de universitar nonconformist din acele vremuri, cu părul până la umeri, cu barba nerasă de alaltăieri şi cu o singură cămaşă, pe care o spăla când ploua. „Uneori făceam baie”, spune azi printre hohote de râs. La o privire mai atentă, era chefliu, fustangiu şi răutăcios. Dacă îl priveai însă a treia oară, aşa cum l-a privit încă de la început Maruja, era un bărbat care-şi putea pierde capul după o femeie frumoasă, mai ales dacă era inteligentă şi sensibilă şi cu atât mai mult dacă îi prisosea singura calitate de care era nevoie pentru a-i desăvârşi lui educația: o mână de fier şi o inimă de aur.

Întrebat ce anume îi plăcuse la ea, Villamizar răspunde cu un mormăit. Poate faptul că Maruja, în pofida harurilor evidente, nu era cea mai nimerită femeie ca să te îndrăgosteşti de ea. Se afla în floarea vârstei de treizeci de ani, se căsătorise religios la nouăsprezece şi avea cinci copii – trei fete şi doi băieți –, care se născuseră la intervale de cincisprezece luni. „I-am povestit totul din prima, spune Maruja, ca să ştie că păşea pe un teren minat.” El a ascultat-o mormăind ceva în barbă şi, în loc s-o invite la masă, l-a rugat pe un prieten comun să-i invite pe amândoi. A doua zi, i-a invitat el, a treia zi, a invitat-o numai pe ea, iar a patra zi, s-au întâlnit pur şi simplu şi au continuat să se vadă în fiecare zi, animați de cele mai bune intenții. Când Villamizar este întrebat dacă era îndrăgostit sau nu voia decât să se culce cu ea, răspunde ca un adevărat santanderin ce e: „la nu mă mai tot freca la cap, era o chestie serioasă”. Poate că nici el singur nu-şi imagina cât de serioasă era.

Maruja avea o căsnicie lipsită de neplăceri, fără îndoială, perfectă, căreia însă îi lipsea, probabil, acel grăunte de inspirație şi de risc de care avea nevoie că să simtă că trăieşte cu adevărat., Îşi făcea timp pentru Villamizar

pretextând obligații de serviciu. Născocea mai multă treabă decât avea, chiar şi sâmbăta de la prânz până la zece seara. Duminica şi în zilele de sărbătoare, organizau serbări pentru tineri, conferințe pe teme artistice, cinecluburi la miezul nopții, orice, numai ca să fie împreună. El n-avea probleme: era burlac, oricând dispus să se întâlnească cu ea, trăia după cum avea chef şi avea atâtea prietene de sâmbătă seara, încât era ca şi cum n-ar fi avut niciuna. Urma să-şi susțină teza de licență ca să ajungă medic chirurg ca şi tatăl său, dar vremurile păreau mai potrivite ca să-ți trăieşti viața decât ca să-i vindeci pe bolnavi. Iubirea începea să renunțe la bolerouri, la bilețelele parfu-mate, care rezistaseră vreme de patru veacuri, la serenadele lacrimogene, la monogramele de pe batiste, la limbajul florilor, la cinematografele pustii de la trei după-amiază; toate acestea îşi trăiseră traiul şi lumea întreagă, luându-şi nasul la purtare, prinsese curaj în fața morții, grație fericitei demențe a Beatles-ilor.

La un an după ce s-au cunoscut, Maruja şi-a luat copiii şi s-a mutat cu el într-un apartament de o sută de metri pătrați. „Era un dezastru", spune Maruja. Şi pe drept cuvânt: întărâtați toți contra tuturor, fie ei copii sau adulți, viața lor era un şir neîntrerupt de scandaluri, de farfurii sparte, de gelozii şi de suspiciuni. „Uneori îl uram de moarte", spune Maruja. „Şi eu pe ea", mărturiseşte Villamizar. „Dar nu mă ținea mai mult de cinci minute", râde Maruja. În octombrie 1971, s-au căsătorit la Urena, în Venezuela, adăugând, într-un fel, încă un păcat pe răbojul vieții lor, pentru că divorțul nu exista şi foarte puțini credeau în legalitatea căsătoriei civile. După patru ani, s-a născut Andres, singurul lor copil. Neplăcerile au continuat, dar acum îi mâhneau mai puțin: viața îşi luase sarcina să-i învețe că, în dragoste, fericirea nu a fost făcută ca să adormi legănat de ea, ci ca să te ciondăneşti cu cel drag şi să te hârjo-neşti cu el în aşternut.

Maruja era fiica lui Alvaro Pachon de la Torre, un jurnalist celebru în anii patruzeci, care îşi găsise moartea, împreună cu alţi doi colegi la fel de cunoscuţi, într-un accident de circulaţie ajuns legendar printre cei din aceeaşi breaslă. Orfană şi de mamă, a învăţat încă de tânără, alături de sora ei. Gloria, să se descurce singură în viaţa. Maruja fusese desenatoare şi pictoriţă la douăzeci de ani, publicistă precoce, regizoare şi scenaristă de radio şi de televiziune, şef al departamentelor de relaţii publice şi de publicitate la mari firme, dar a rămas totdeauna un gazetar adevărat. Talentul artistic şi caracterul ei impulsiv se impuneau de la bun început graţie unui neobişnuit har de conducător, bine camuflat în spatele apelor adânci din ochii săi gitani. La rândul său, Villamizar a pus în cui medicina, s-a tuns, a aruncat la gunoi singura-i cămaşă, şi-a pus cravată, devenind un agent comercial capabil să vândă cantităţi masive din tot ce i s-ar fi oferit spre vânzare. Dar felul său de a fi nu s-a schimbat. Maruja recunoaşte că nu atât loviturile vieţii, cât el, mai degrabă, a fost cel care a lecuit-o de convenţionalismul şi inhibiţiile mediului social în care cres-cuse.

Fiecare în parte, îşi vedea cu succes de meserie, în timp ce copiii creşteau la şcoală. Maruja se întorcea acasă la şase seara ca să se ocupe de ei. Trăgând învăţăminte din propria educaţie, strictă şi convenţională, şi-a propus să fie o mamă diferită, care nu se ducea la şedinţele cu părinţii şi nici nu-şi ajuta copiii să-şi facă temele. Fetele îi reproşau uneori: „Vrem să avem şi noi o mamă ca toate celelalte”. Dar Maruja a reuşit să-i scoată, până la urma, la liman – la cel opus, ce e drept –, asigurându-le, aşa cum îşi dorise, independenţa şi pregătirea necesare pentru a face orice ar fi avut chef. Partea curioasă este că toţi au avut chef să facă ceea ce chiar ea şi-ar fi dorit pentru ei. Monica a absolvit Academia de Arte Frumoase din Roma, iar astăzi este pictor şi

grafician. Alexandra este ziaristă, dar şi realizatoare şi regizoare de televiziune. Juana este scenaristă şi regizoare de televiziune şi de film. Nicolás este compozitor de muzică de film şi de televiziune. Patricio este psiholog. Andres, student la economie, atins, după prostul exemplu al tatălui său, de microbul politicii, a fost ales prin vot popular, la numai douăzeci şi unu de ani, consilier la Primăria din Chapinero, un cartier din nordul oraşului Bogotá.

Încă înainte de a se căsători, complicitatea lui Luis Carlos Galán şi a Gloriei Pachon a fost decisivă pentru o carieră politică pe care nici Alberto, nici Maruja nu o întrezăriseră. La cei treizeci şi şapte de ani ai săi, Galán a intrat în cursa finală pentru preşedinţia republicii în calitate de candidat al partidului Nuevo Liberalismo. Soţia lui, Gloria, şi ea ziaristă, împreună cu Maruja, o veterană în activitatea de promovare a imaginii şi în publicitate, au conceput şi au condus şase campanii electorale. Cu experienţa sa de agent comercial, Villamizar dispunea de o cunoaştere logistică a oraşului Bogotá cu care foarte puţini politicieni se puteau lăuda. Lucrând în echipă, cei trei au realizat într-o lună frenetică prima campanie electorală din capitală a grupării Nuevo Liberalismo, măturându-i din calea lor pe alţi agenţi electorali mult mai căliţi în lupte. La alegerile din 1982, Villamizar s-a înscris pe locul al şaselea dintr-o listă care, deşi nu avea şanse să obţină mai mult de cinci reprezentanţi pentru Cameră, a obţinut nouă. Din păcate, victoria aceea a însemnat preludiul unei noi vieţi, care – opt ani mai târziu – avea să-i conducă la cumplita probă de foc a răpirii, punându-le la încercare iubirea.

La vreo zece zile după primirea scrisorii, şeful cel mare, căruia i se spunea *Doctorul* – recunoscut de către toţi ca mana-gerul suprem al operaţiunilor de răpire –, a venit s-o

vadă pe Maruja fără să se anunțe. După o primă vizită în casa unde aceasta fusese dusă în noaptea răpirii, revenise cam de trei ori înainte de moartea Marinei, cu care purta lungi discuții în şoaptă, explicabile doar dacă cei doi erau cunoştințe mai vechi. Relația lui cu Maruja fusese totdeauna cât se poate de proastă. La orice intervenție de-a ei, oricât de simplă, îi replica pe un ton disprețuitor şi brutal: „Nu-i treaba dumneavoastră". Când cele trei prizoniere se mai aflau încă împreună, ea a încercat să se plângă de condițiile mizerabile din cameră, pe seama cărora ea punea tusea rebelă şi durerile difuze care o chinuiau.

— Eu am petrecut nopți mai cumplite în locuri de o mie de ori mai rele că asta, i-a răspuns el furios. Ce va închipuiți?!

Vizitele lui prevesteau, de fiecare dată, mari schimbări, în bine sau în rău, dar totdeauna decisive. De data aceasta, încurajată de scrisoarea lui Escobar, Maruja a avut tăria să-l abordeze.

Comunicarea s-a stabilit imediat şi s-a desfăşurat cu o surprinzătoare fluiditate. Ea a început prin a-l întreba fără urmă de resentimente ce anume dorea Escobar, cum decurgeau negocierile, ce posibilități existau ca acesta să se predea mai repede. El i-a explicat fără reticențe că nimic nu era uşor în lipsa unor garanții suficiente privind securitatea lui Pablo Escobar, a familiei şi a oamenilor săi. Maruja l-a întrebat de Guido Parra, a cărui intervenție îi dăduse oarecare speranțe şi a cărui dispariție subită o intriga.

— Ştiți, comportarea lui a cam lăsat de dorit, i-a spus el fără dramatism. Nu mai e de mult cu noi.

Spusele lui puteau fi interpretate în trei feluri: fie acesta îşi pierduse influența în rândul traficanților, fie, în realitate, plecase din țară – aşa cum s-a anunțat în presă –, fie fusese ucis. *Doctorul* s-a eschivat să dea un răspuns precis, mărginindu-se să afirme că nu ştia ce s-a întâmplat cu adevărat.

Pe de o parte, dintr-o curiozitate irezistibilă, iar, pe de alta, pentru a-i câştiga încrederea, Maruja l-a mai întrebat cine concepuse scrisoarea pe care Extrădabilii o adresaseră nu de mult ambasadorului Statelor Unite şi în care era abordată problemă extrădării şi a traficului de droguri. Îi atrăsese atenţia nu numai prin forţa argumentelor, dar şi prin stil. *Doctorul* nu ştia prea bine, dar, după câte aflase, Escobar îşi redacta singur scrisorile, chibzuind îndelung la fiecare cuvânt, rupând ciorne peste ciorne, până când reuşea, în sfârşit, să spună exact ce voia, fără urmă de echivocuri sau contradicţii. La sfârşitul discuţiei, care a durat aproape două ore, *Doctorul* a abordat din nou subiectul capitulării. Maruja şi-a dat seama că era mai interesat de această problemă decât lăsase să se vadă la început şi că nu se gândea numai la Escobar, ci şi la propria soartă. Pe de altă parte, ea avea o opinie foarte bine conturată despre controversele iscate în jurul decretelor şi despre istoria lor, cunoştea dedesubturile politicii de supunere în faţa legii, precum şi opinia predominantă în sânul Adunării Constituante în privinţa extrădării şi a graţierii.

— Dacă Escobar nu are de gând să rămână cel puţin paisprezece ani la închisoare, a spus, nu cred că guvernul îi va accepta capitularea.

El i-a apreciat atât de mult opinia, încât i-a făcut o propune-re insolită: „De ce nu-i scrieţi toate astea şefului?” Şi imediat, în faţa descumpănirii Marujăi, a insistat:

— Vorbesc serios, scrieţi-i tot ce mi-aţi spus mie. Poate fi ce mare ajutor.

Zis şi făcut. I-a adus hârtie şi creion şi a aşteptat răbdător, plimbându-se de la un capăt la altul al camerei. În timp ce scria, aşezată pe pat şi ţinând hârtia pe o scândură, Maruja a fumat o jumătate de pachet de ţigări de la prima literă a scrisorii până la ultima. I-a mulţumit în termeni cât

se poate de simpli lui Escobar pentru siguranța pe care i-o inspiraseră cuvintele lui. I-a mărturisit că nu nutrea gânduri de răzbunare împotriva lui, nici împotriva celor care erau răspunzători de răpirea şi de detenția ei, dimpotrivă, le mulțumea pentru modul demn în care fusese tratată. Spera că Escobar se va putea prevala de prevederile decretelor promulgate de guvern, pentru ca, astfel, să se poată bucura de un viitor fericit alături de copiii lui, în propria țară. Şi, folosind formula sugerată de Villamizar în scrisoare, a încheiat cu speranța că sacrificiul lui va contribui la asigurarea păcii în Columbia.

Doctorul se aştepta la ceva mai concret, referitor la condițiile predării, dar Maruja l-a convins că efectul era acelaşi, fără a mai intra însă în detalii care puteau să pară nerelevante sau să fie greşit interpretate. A avut dreptate: o copie a scrisorii a fost imediat trimisă presei de către Pablo Escobar, care, în acel moment, o pastra pentru eventualele negocieri pe marginea capitulării sale.

Prin acelaşi curier, Maruja i-a trimis lui Villamizar o scrisoare foarte diferită de cea concepută sub impulsul mâniei, determinându-o, astfel, să apară din nou la televizor, după multe săptămâni de tăcere. În seara aceea, toropită de efectul somniferului devastator, l-a visat pe Escobar, care cobora dintr-un elicopter folosind-o pe ea drept scut împotriva rafalelor de gloanțe, exact că într-o versiune futuristă a filmelor cu cowboy.

La sfârşitul vizitei, *Doctorul* le-a dat celor din casă instrucțiuni să se poarte cât mai frumos cu Maruja. Majordomul şi Damaris erau aşa de mulțumiți de noile dispoziții, încât, uneori, au mai şi sărit peste cal, copleşind-o cu amabilități. Înainte de a-şi lua rămas-bun, *Doctorul* a hotărât să schimbe paza. Maruja l-a rugat să renunțe. Prezența tinerilor bacalaureați, de gardă în aprilie, fusese pentru ea o adevărată uşurare după nelegiuirile celor din

luna martie, iar relația cu ei continua să fie paşnică. Maruja le câştigase încrederea. Îi povesteau tot ce aflau de la majordom sau de la nevasta acestuia şi o puneau la curent cu conflictele interne, care, pâna atunci, erau socotite secrete de stat. Au ajuns chiar să-i promită – iar Maruja i-a crezut – că, dacă cineva ar fi încercat să-i facă vreun rău, ei ar fi fost primii care s-ar fi împotrivit. Îşi manifestau sentimentele pe care le nutreau față de ea oferindu-i delicatese pe care le furau de la bucătărie şi chiar i-au dăruit o cutie cu ulei de măsline că să mai atenueze gustul respingător al lintei.

Mai greu de rezolvat erau problemele religioase care îi frământau, dar cărora ea nu le putea da un răspuns satisfăcător din cauza incredulității congenitale şi a ignoranței sale în materie. Nu de puține ori a fost cât pe ce să distrugă armonia ce domnea în casă. „Ia să vedem care e problema, îi întreba. Dacă e păcat să ucizi, de ce uciderți?" Şi chiar îi provoca: „Atâtea rugăciuni la şase seara, atâtea lumânări aprinse, atâtea chestii despre Pruncul Divin, dar, dacă eu aş încerca să fug, nu v-ați mai gândi la El înainte să trageți în mine şi să mă doborâți". Discuțiile au ajuns să fie atât de aprinse, încât unul dintre ei a strigăt înspăimântat:

— Sunteți atee!

Ea a strigăt că da, avea dreptate. Niciodată nu şi-a imaginat că va stârni în rândul lor o asemenea stupoare. Conştientă că radicalismul ei inutil o putea costa scump, a inventat o teorie cosmică despre lume şi viață care le permitea să discute fără altercații. Astfel încât ideea de a-i înlocui cu nişte paznici necunoscuți nu era deloc recomandabilă. Dar *Doctorul* i-a explicat:

— Trebuie să rezolv într-un fel povestea asta cu mitralierele.

Maruja a înțeles ce voia să spună abia când a sosit noua echipă.

Erau nişte bieţi „spală-duşumele”, care nu făceau altceva cât era ziua de lungă decât să şteargă şi să frece podelele, degajând întrucâtva, mai mult decât gunoiul, şi mizeria de până atunci. Dar tusea Marujăi a dispărut treptat, iar ordinea şi curăţenia din cameră i-au permis să se uite la televizor cu o linişte şi o concentrare cât se poate de potrivite pentru sănătatea şi echilibrul său.

Necredincioasa Maruja nu dădea doi bani pe *Minutul lui Dumnezeu*[32]*,* o ciudată emisiune de numai şaizeci de secunde în care preotul eudist[33] de optzeci de ani, Rafael García Herreros, prezenta o meditaţie mai degrabă socială decât religioasă şi nu de puţine ori criptică. În schimb, pe Pacho Santos, catolic fervent şi practicant, îl interesa chiar mesajul, atât de diferit de cel al politicienilor de profesie. Părintele devenise una dintre figurile cele mai cunoscute din ţară încă din ianuarie 1955, când a avut loc debutul emisiunii pe canalul 7 al Televiziunii Naţionale. Înainte fusese doar o voce cunos-cută dintr-o emisiune transmisă de la Cartagena începând cu anul 1950, dintr-una de la Cali, din ianuarie ’52, de la Medellin, din septembrie ’54, şi de la Bogotá, din luna decembrie a aceluiaşi an. La televiziune a apărut aproape concomitent cu inaugurarea primului post din ţară. Se remarca prin stilul său direct, uneori chiar brutal, prin felul în care vorbea, privindu-şi ţintă, cu ochii lui de acvilă, spectatorii. Începând din 1961, organizase în fiecare an Banchetul Milio-nului, la care luau parte persoane foarte cunoscute – sau dor-nice să ajungă astfel –, care plăteau un milion de pesos pentru un bol de *consomé* şi o chiflă servite de o regină a frumuseţii,

---

[32] În original. *El Minuto del Dios* (sp., n.tr.).

[33] Membru al unei congregaţii catolice întemeiate în 1643 de preotul francez Jean Budes, a cărei misiune consta în implicarea în învăţământul teologic (n.tr.).

contribuind astfel la fondurile destinate operei sociale ce purta acelaşi nume că şi emisiunea. Invitaţia cea mai răsunătoare a fost aceea pe care i-a adresat-o în 1968, printr-o scrisoare personală, actriţei Brigitte Bardot. Aceasta a acceptat imediat, ceea ce a declanşat un adevărat scandal printre habotnicii locali, care au ameninţat cu sabotarea banchetului. Preotul n-a cedat. Un incendiu mai mult decât oportun la studiourile din Paris şi explicaţia fantezistă că nu au putut fi făcute rezervări de zbor din lipsă de locuri au servit drept pretexte pentru a evita marea ruşine naţională.

Gardienii lui Pacho Santos urmăreau cu asiduitate *Minutul lui Dumnezeu,* dar pe ei îi interesa mai degrabă conţinutul religios decât cel social. Credeau orbeşte, ca majoritatea familiilor înghesuite în bidonvilurile din Antioquia, că părintele e un sfânt. Tonul lui era mereu crispat, iar conţinutul, uneori, de neînţeles. Emisiunea din 18 aprilie însă – destinată, de buna seamă, lui Pablo Escobar, dar fără a i se da numele – a fost indescifrabilă.

„Am aflat că vreţi să vă predaţi. Am aflat că aţi dori să vorbiţi cu mine”, a spus părintele Garcia Herreros privind ţintă în obiectivul camerei de filmat. *„Oh, mare! Oh, mare din Covenas*[34]*, la ora cinci după-amiază, când soarele stă să apună! Ce trebuie să fac? Mi se spune că el e obosit de viaţă şi de bătăliile pe care le duce, iar eu nu pot să dezvălui nimănui secretul pe care il port în mine şi care mă înăbuşă. Spune-mi, oh, mare! Fi-voi în stare s-o fac? Va trebui, oare, s-o fac? Tu care cunoşti toata istoria Columbiei, tu care i-ai văzut pe indienii ce-şi adorau zeii pe aceasta plajă, tu care ai auzit rumoarea istoriei: va trebui s-o fac? Voi fi renegat dac-o s-o fac? Voi fi respins de columbieni? Şi, dac-o s-o fac, se va stârni, oare, o ploaie de gloanţe când mă voi duce la ei? Voi cădea o dată cu ei în această aventură?”*

[34] Port la Marea Caraibilor (n.tr.).

Şi Maruja l-a auzit, dar ei i s-a părut mai puțin ciudat decât multor columbieni, deoarece totdeauna fusese încredințată că părințelului îi cam plăcea să bată câmpii până ce se rătăcea prin galaxii. Pentru ea, reprezenta, mai degrabă, un aperitiv ineluctabil al ştirilor de la ora şapte. În seara aceea însă, l-a ascultat cu mai multă atenție, pentru că tot ce avea de-a face cu Pablo Escobar avea de-a face şi cu ea. A rămas perplexă şi nedumerită, dar mai ales foarte neliniştită, întrebându-se ce anume se ascundea în spatele acelor bâiguieli providențiale. Pacho, în schimb, convins că părintele îl va scoate din acel purgatoriu, şi-a îmbrățişat de bucurie paznicul.

10

Mesajul părintelui Garcia Herreros a deschis o breşă în acea fundătură. Pentru Alberto Villamizar a fost ca un adevărat miracol, mai ales că în ultimele zile trecuse în revista numele unor posibili mediatori demni de încrederea lui Escobar grație imaginii lor publice şi antecedentelor lor. Pe Ráfael Pardo, în schimb, care a aflat şi el despre emisiune, l-a neliniştit posibilitatea unor scurgeri de informații din departa-mentul său. Oricum, atât lui cât şi lui Villamizar li s-a părut că părintele Garcia Herreros putea fi un negociator potrivit pentru predarea lui Escobar.

Într-adevăr, la sfârşitul lunii martie, acel du-te-vino de scrisori nu mai avea nimic de spus. Mai rău chiar: era limpede că Escobar se folosea de Villamizar pentru a trimite mesaje guvernului fără să ofere nimic în schimb. Ultima sa scrisoare era doar o înşiruire de reclamații interminabile. Printre altele, amintea că, deşi nu considera întrerupt armistițiul privind încetarea ostilităților, el le lăsase oamenilor săi libertatea de a se apăra de trupele de

securitate, incluse pe lista marilor atentate, iar dacă nu se găseau soluții rapide, aveau să-şi întețească atacurile împotriva poliției şi populației civile, fără nicio deosebire. Se mai plângea şi de faptul că procurorul nu destituise decât doi ofițeri din cei douăzeci acuzați de Extrădabili.

De câte ori se afla într-un impas, Villamizar apela la ajutorul lui Jorge Luis Ochoa, dar când problema era ceva mai delicată, chiar acesta îl trimitea la ferma tatălui său în căutare de sfaturi mai bune. Bătrânul îl servea pe Villamizar cu o jumătate de pahar din whiskyul sacru. „Da-l pe gât tot, îi spunea, că eu, unul, nu ştiu cum poți îndura grozăvia asta." Aşa stăteau lucrurile la începutul lunii aprilie, când Villamizar a revenit la ferma La Loma şi i-a povestit lui *don* Fabio pe larg despre încercările nereuşite de a se întâlni cu Escobar. *Don* Fabio i-a împărtăşit dezamăgirea.

— N-o să ne mai încurcăm cu scrisori, dă-le dracului! a hotărât. Dacă o s-o ținem tot aşa o să mai treacă un veac. Cel mai bine ar fi să te întâlneşti chiar dumneata cu Escobar şi să vă înțelegeți asupra condițiilor, oricare ar fi acelea.

Însuşi *don* Fabio a transmis propunerea. L-a înştiințat pe Escobar că Villamizar era dispus să călătorească, indiferent de riscuri, în portbagajul unui automobil. Dar Escobar n-a acceptat. „Poate că odată şi-odată o să vorbesc şi cu Villamizar, dar nu acum", a răspuns. Se mai temea, probabil, de dispozitivul electronic de urmărire care putea fi ascuns oriunde, chiar şi sub coroana de aur a unei măsele.

Între timp, cerea cu insistență să fie sancționați polițiştii şi îşi menținea acuzațiile împotriva lui Maza Marquez, susținând că acesta se aliase cu paramilitarii şi cu cartelul din Cali[35] ca să-i omoare oamenii. Acuzație care, ca şi aceea de a-l fi omorât pe Luis Carlos Galán, reprezenta una dintre

[35] Capitala departamentului Valle del Cauca (n.tr.).

obsesiile lui Escobar în privința generalului Maza Marquez. Acesta răspun-dea totdeauna, fie în public, fie în cerc restrâns, că nu se angaja într-un război împotriva cartelului de la Cali deoarece, pentru el, prioritatea momentului era terorismul narcotrafi-canților şi nu traficul de droguri. La rândul său, Escobar îi scrisese din senin lui Villamizar, fără nicio legătură cu problemele care îi interesau: „Spuneți-i *doñei* Gloria că pe soțul ei l-a omorât Maza, de asta să fie sigură". La aceste acuzații repetate, răspunsul lui Maza a fost mereu acelaşi: „Singurul care ştie cel mai bine că nu e adevărat e chiar Escobar".

Disperat de acel război sângeros şi sterp care spulbera orice inițiativă rațională, Villamizar a făcut o ultimă încercare de a convinge guvernul să încheie un armistițiu pentru încetarea ostilităților şi să înceapă negocierile. N-a fost cu putință. Rafael Pardo i-a dat de înțeles încă de la început că, în timp ce familiile prizonierilor se loveau de hotărârea guvernului de a nu face nici cea mai neînsemnată concesie, adversarii politicii de supunere în fața legii acuzau guvernul că lasă țara pe mâna traficanților.

Villamizar – însoțit, de această dată, de cumnata lui, *doña* Gloria de Galán – l-a vizitat şi pe generalul Gomez Padilla, şeful general al Poliției. Ea i-a cerut generalului un răgaz de o lună, răstimp în care s-ar fi putut aranja o întâlnire cu Escobar.

— Ne pare sincer rău, doamnă, i-a spus generalul, dar nu putem renunța la acțiunile operative împotriva acestui crimi-nal. Dumneavoastră acționați pe propriul dumneavoastră risc, iar singurul lucru care ne stă în putere e să vă urăm succes.

A fost tot ce au obținut în fața ermetismului cu care poliția se străduia să stăvilească scurgerile inexplicabile de informații care îi permiseseră lui Escobar să scape din cele mai ingenioase capcane întinse de poliție. *Doña* Gloria n-a

plecat totuşi fără nimic de acolo, deoarece, la ieşire, un ofiţer i-a spus că Maruja era închisă undeva, în departamentul Narino[36], la graniţa cu Ecuadorul. Ea ştia de la Beatriz că se afla la Bogotá, aşa încât dezinformarea poliţiei i-a risipit teama de o eventuală operaţiune militară pentru eliberarea ostaticilor.

Speculaţiile din presă referitoare la condiţiile puse de Escobar pentru a se preda atinseseră în acele zile proporţiile unui scandal internaţional. Dezminţirile repetate ale poliţiei, explicaţiile provenite de la toate nivelurile guvernului şi chiar de la preşedinte în persoană, n-au reuşit să convingă mai pe nimeni că nu existau negocieri şi aranjamente secrete în vederea predării.

Generalul Maza Marquez nutrea şi el aceeaşi convingere. Mai mult chiar: a fost întotdeauna încredinţat – şi o spunea în dreapta şi în stânga oricui era dispus să-l asculte – că destituirea lui avea să fie una dintre condiţiile esenţiale puse de Escobar pentru a se preda. Preşedintele Gaviria părea deranjat mai de mult de anumite declaraţii pe care Maza Marquez le făcuse la o conferinţă de presă şi de zvonurile niciodată confirmate că anumite scurgeri de informaţii extrem de insidioase erau opera sa. Dar în acel moment – după ce generalul petrecuse atâţia ani în acelaşi post, bucurându-se de o popularitate imensă, datorată mâinii forte cu care lupta împotriva delincvenţei şi inefabilei sale devoţiuni pentru Pruncul Divin –, nu era de aşteptat ca preşedintele să ia la rece hotărârea de a-l destitui. Mai mult ca sigur, Maza era conştient de puterea sa, dar tot atât de bine ştia, probabil, că, în cele din urmă, preşedintele şi-o va exercita pe a sa, aşa încât singura favoare pe care a cerut-o – prin mijlocirea unor amici comuni – a fost să fie anunţat din timp, ca să-şi poată pune familia la adăpost.

---

[36] Departament din sud-vestul Columbiei (n.tr.).

Singurul funcționar autorizat să țină legătura cu avocații lui Pablo Escobar – totdeauna în scris – era şeful Direcției Generale de Anchetă Penală, Carlos Eduardo Mejia. Lui îi revenea prin lege stabilirea detaliilor operative privind predarea şi condițiile de securitate şi de viață din închisoare.

Ministrul Giraldo Angel în persoană a examinat soluțiile posibile. Încă din noiembrie, când se predase Fabio Ochoa, îi atrăsese atenția penitenciarul de maximă securitate din Itagüí, dar avocații lui Escobar s-au opus, considerându-l o țintă uşoară pentru o maşină-capcană. Acceptabilă i s-a părut şi ideea de a transforma în închisoare blindată o mănăstire din El Poblado[37] – aproape de clădirea rezidențială unde Escobar reuşise să scape din atentatul provocat de explozia a două sute de kilograme de dinamită pe care l-a atribuit cartelului din Cali –, dar călugărițele, în calitatea lor de proprietare, n-au accep-tat s-o vândă. Propusese atunci consolidarea închisorii din Medellin, dar Consiliul Municipal a respins în unanimitate proiectul. De teama că acțiunea va fi compromisă din lipsa unei închisori, Alberto Villamizar a intervenit, aducând argumente importante în favoarea propunerii pe care Escobar o făcuse în octombrie: Centrul Municipal pentru Persoanele Dependente de Droguri, El Claret, la doisprezece kilometri de parcul principal din Envigado, amenajat într-o fermă cunos-cută sub numele de La Catedral del Valle, înregistrată pe numele unui interpus al lui Escobar. Ştiut fiind că Escobar nu accepta să se predea atâta timp cât nu era soluționată problema propriei securități, guvernul studia posibilitatea de a închiria centrul şi de a-l amenaja ca închisoare. Avocații lui cereau ca gardienii să fie din Antioquia, iar paza din exterior să fie asigurată de orice trupă militară, dar nu de poliție, deoarece existau temeri că

[37] Localitate din apropierea Medellin-ului (n.tr.).

aceasta ar fi putut încerca să răzbune moartea agenților asasinați la Medellfn.

Primarul din Envigado, care răspundea de toate lucrările de construcție, a luat notă de raportul guvernului şi a început amenajarea închisorii, pe care urma s-o predea Ministerului de Justiție, conform contractului de închiriere semnat între cele două instituții. Clădirea principală era de o simplitate şcolărească, cu podele de ciment, acoperiş din olane şi uşi de metal vopsite în verde. Sectorul administrativ, instalat în vechiul conac al fermei, era compus din trei mici încăperi, o bucătărie, o curte interioară pietruită şi celula de pedeapsă. Dispunea de un dormitor comun de patru sute de metri pătrați, de o încăpere spațioasă pentru bibliotecă şi pentru sală de studiu şi de şase celule individuale cu baie proprie. În centru se afla un spațiu comun de circa şase sute de metri pătrați, cu patru duşuri, un vestiar şi şase closete. Reparațiile, începute în februarie, erau efectuate de şaptezeci de munci-tori, care dormeau pe rând câteva ore pe zi. Topografia accidentată, starea foarte proastă a drumului de acces şi iarna grea i-au obligat să renunțe la basculante sau la camioane şi să transporte o mare parte din mobilier pe spinarea catârilor. Mai întâi, au fost aduse două boilere de câte cincizeci de litri fiecare, paturile suprapuse şi vreo două duzini de scaune din țevi metalice vopsite în galben. Douăzeci de ghivece mari cu plante ornamentale – araucarii, dafini şi palmieri filipinezi – au completat decorul. Cum vechea închisoare nu beneficia de linii telefonice, comunicarea cu exteriorul urma să se facă la început prin sistem radio. Costul final al lucrărilor a fost de o sută douăzeci de milioane de pesos, pe care i-a plătit municipiul Envigado. În planurile inițiale fusese prevăzut ca reparațiile să dureze opt luni, dar când pe scenă şi-a făcut apariția părintele Garcia Herreros, lucrările au continuat în marş forțat.

O alta piedică în calea capitulării a fost problema dizolvării armatei particulare a lui Escobar. După câte se părea, pentru el personal temnița nu reprezenta un instrument de aplicare a legii, ci un sanctuar care îl apăra de duşmani şi chiar de brațul legii. Cu toate acestea, nu reuşea să-şi convingă trupa să se predea o dată cu el. Argumentul pe care îl aducea era că nu se cuvenea să se pună la adăpost împreună cu familia sa şi să-şi lase tovarăşii la cheremul Corpului de Elită. „Eu nu sunt de capul meu", a precizat el într-o scrisoare. Dar, pentru mulți, acesta era doar o jumătate de adevăr, deoarece, în spatele dorinței de a avea alături întreaga echipă de colaboratori, se putea ascunde foarte bine planul de a-şi continua din închisoare afacerile. Oricum, guvernul prefera să-i închidă împreună cu Escobar. Existau aproape o sută de bande care, deşi nu se aflau permanent pe picior de război, serveau drept rezervişti pentru prima linie, uşor de reunit şi de înarmat în doar câteva ore. Important era însă ca Escobar să-şi dezarmeze cei cincisprezece, douăzeci de căpitani temerari şi să-i ia cu el la închisoare.

În cele câteva întrevederi personale pe care Villamizar le-a avut cu preşedintele Gaviria, acesta s-a arătat totdeauna dispus să-l sprijine în demersurile personale întreprinse pentru eliberarea prizonierilor. Villamizar nu credea că guvernul ar fi purtat negocieri diferite de cele pe care i le-a autorizat lui, mai ales că politica privitoare la supunerea în fața legii le prevăzuse întocmai. Fostul preşedinte Turbay şi Hernando Santos – deşi niciodată nu s-au manifestat ca atare, chiar dacă nu ignorau dificultățile cu care se confrunta guvernul – aşteptau, de bună seamă, un cât de mic semn de flexibi-litate din partea preşedintelui. Refuzul repetat al acestuia de a da curs rugămin ților stăruitoare ale Nydiei şi de a modifica termenele stabilite prin decrete, aveau să rămână ca un spin în inima rudelor celor răpiți. Iar

familia Dianei nu va înțelege niciodată de ce le-a modificat, în schimb, la doar trei zile după moartea acesteia. Din nefericire – mărturisise preşedintele într-un cerc de prieteni –, aşa cum stăteau atunci lucrurile, modificarea decretului n-ar fi putut împiedica moartea Dianei, petrecută în condițiile bine ştiute.

Escobar, care nu s-a mulțumit niciodată cu un singur canal de legătură, n-a încetat nicio clipă să încerce să negocieze până şi cu Dumnezeu ori cu diavolul, folosind orice fel de arme, fie ele legale sau nu. Nu pentru că ar fi avut mai multă încredere într-unii decât într-alții, ci pentru că niciodată n-a avut încredere în nimeni. Chiar şi atunci când era sigur că Villamizar se va ține de cuvânt, n-a renunțat să viseze la amnistia politică, după care tânjea încă din 1989, când cei mai mari traficanți de droguri şi mulți dintre complicii lor au obținut carnete de militanți de la M-19 pentru a se putea înscrie pe listele cu luptătorii din gherile amnistiați. A intervenit însă comandantul Carlos Pizarro, care le-a închis această portiță de scăpare introducând condiții imposibil de îndeplinit. Doi ani mai târziu, căutând o altă cale de rezolvare, Escobar şi-a pus speranțele în Adunarea Constituantă, îndeosebi în unii dintre membrii ei, asupra cărora a exercitat presiuni prin diferite mijloace, de la oferte de bani gheață, până la intimidări grave.

Dar şi adversarii lui Escobar i-au dat peste cap planurile. Aceasta a fost originea unui material cunoscut sub numele de *narcovideo,* care a stârnit un scandal pe cât de răsunător, pe atât de inutil. Se bănuia că fusese filmat cu o cameră ascunsă într-un hotel, în momentul în care un membru al Adunării Constituante primea bani de la un presupus avocat al lui Escobar. Deputatul fusese ales pe listele organizației M-19, deşi, în realitate, aparținea grupului de paramilitari aflați în serviciul cartelului de la

Cali în războiul purtat împotriva cartelului de la Medellin, dar credibilitatea de care se bucura nu a reuşit să convingă pe nimeni. Câteva luni mai târziu, şeful unor trupe militare particulare, care a predat armele şi a compărut în faţa instanţei, a mărturisit că oamenii lui realizaseră acea telenovelă cusută cu aţă albă pentru a demonstra cu probe că Escobar îi mituia pe deputaţi şi că, prin urmare, votul pentru nonextrădare ar fi fost viciat.

Printre multe alte fronturi pe care se străduia să le deschidă, Escobar a încercat să negocieze eliberarea lui Pacho Santos fără ştirea lui Villamizar exact în momentul în care demersurile acestuia erau pe punctul de a-şi atinge ţinta. La sfârşitul lui aprilie, i-a trimis lui Hernando Santos, prin intermediul unui preot, bun prieten de-al său, un mesaj, propunându-i să se întâlnească cu unul dintre avocaţii lui în biserica din Usaquen[38]. Era vorba – se spunea în scrisoare – de o discuţie extrem de importantă pentru eliberarea lui Pacho. Hernando nu numai că îl cunoştea pe preot, dar îl considera un adevărat sfânt în viaţă, astfel încât, în ziua stabilită, s-a prezentat singur şi punctual la întâlnirea de la opt seara. Avocatul, al cărui chip se desluşea cu greu în semiobscuritatea bisericii, a ţinut să precizeze de la bun început că nu avea nimic de-a face cu cartelurile, dar că Pablo Escobar fusese, aşa cum se obişnuieşte, „naşul”[39] său când îşi luase licenţa şi nu-i putea refuza această favoare. Misiunea lui se rezuma la a-i înmâna două texte: un raport întocmit de Amnisty International împotriva poliţiei din Medellin şi originalul unor note cu pretenţii de editorial despre abuzurile Corpului de Elită.

---

[38] Localitate din districtul Bogotá (n.tr.).

[39] Cel care rosteşte discursul de *laudatio* pentru a sublinia meritele unei persoane căreia i se acorda un titlu sau un premiu (sp., n.tr.).

— Am venit aici gândindu-mă doar la viața fiului dumnea-voastră, a spus avocatul. Dacă aceste articole vor fi publicate mâine, poimâine Francisco va fi liber.

Hernando a citit ineditul editorial cu tentă politică. Erau aceleaşi fapte denunțate în repetate rânduri de Escobar, însoțite, de data aceasta, de o serie de detalii înspăimântătoare, imposibil de dovedit. Era redactat cu seriozitate şi o subtilă maliție. Potrivit avocatului, autorul era însuşi Escobar. Oricum, părea stilul lui.

Documentul de la Amnesty International mai fusese publicat în alte ziare, dar Hernando Santos nu avea nimic împotriva să-l reia. În schimb, acuzațiile din editorial erau prea grave pentru a le publica fără dovezi. ,,Să mi le trimită şi-l tipărim imediat, chiar dacă Pacho nu va fi eliberat", a spus Hernando. Nu mai era nimic de discutat. Conştient că misiunea lui se sfârşise, avocatul a ținut să profite de ocazie ca să îl întrebe pe Hernando cât îi ceruse Guido Parra pentru serviciile de mediator.

— Nicio centimă, a răspuns Hernando. Niciodată n-a venit vorba de bani în discuțiile noastre.

— Vă rog să-mi spuneți adevărul, a insistat avocatul, pentru că Escobar controlează totul şi are nevoie de aceasta informație.

Hernando a negat din nou şi întâlnirea a luat sfârşit cu un salut convențional.

Poate că singura persoană convinsă în acele zile că lucrurile se îndreptau spre o rezolvare, iar sfârşitul nu era prea departe a fost astrologul columbian Mauricio Puerta – obser-vator atent al vieții naționale prin mijlocirea stelelor –, care ajunsese la concluzii surprinzătoare în privința hărții astrale a lui Pablo Escobar.

Se născuse la Medellin în ziua de l decembrie 1949, la 11.50 a.m.

Era, aşadar, un Săgetător cu ascendent în Peşti şi cu cele mai proaste conjuncţii: Marte şi Saturn în Fecioară. Tendinţele lui erau: autoritarism, cruzime, despotism, ambiţie nemăsu-ră, firea rebelă, turbulenţă, nesupunere, anarhie, indisci-plină, atacurile la adresa autorităţii. Şi un sfârşit fără drept de apel: moarte subită.

Din 30 martie 1991, îl avea pe Saturn la cinci grade pentru următorii trei ani şi nu-i rămâneau decât trei alternative pentru a-şi contura destinul: spitalul, cimitirul sau închisoarea. O a patra opţiune – mănăstirea – nu părea neverosimilă în cazul său. Oricum, vremurile păreau mai potrivite pentru stabilirea termenilor prealabili în vederea unor eventuale negocieri, decât pentru încheierea unui pact definitiv. Altfel spus, cea mai potrivită opţiune pentru el era capitularea condiţionată pe care i-o propunea guvernul.

„Tare îngrijorat trebuie să fie Escobar dacă se interesează atâta de harta sa astrală", a spus un ziarist. Şi asta, pentru că, imediat ce a aflat de Mauricio Puerta, a ţinut să-i cunoască opinia până în cele mai mici amănunte. Cu toate acestea, doi emisari de-ai lui n-au reuşit să ajungă la destinaţie, iar unul a dispărut pentru totdeauna. Puerta a organizat atunci la Medellin un seminar amplu mediatizat, cu intenţia de a se pune la dispoziţia lui Escobar, dar o serie de incidente bizare au zădărnicit întâlnirea. Puerta le-a interpretat ca pe o măsură de protecţie din partea astrelor, pentru ca nimeni să nu poată intersecta un destin inexorabil.

Şi soţia lui Pacho Santos a avut parte de o descoperire suprafirească: o prezicătoare anunţase moartea Dianei cu o uluitoare precizie, iar ei îi spusese cu aceeaşi convingere că Pacho era în viaţă. În aprilie, s-au reîntâlnit într-un loc public, iar aceasta i-a şoptit în treacăt:

— Te felicit, îl văd sosind acasă.

Acestea erau singurele semne încurajatoare când părintele Garcia Herreros i-a transmis lui Pablo Escobar mesajul sau criptic. Cum a ajuns la această hotărâre providențială şi ce legătură avea cu ea marea din Covenas sunt întrebări care-i mai frământă şi astăzi pe columbieni. Totuşi, împrejurările în care i-a venit această idee sunt şi mai ciudate. Vineri, 12 aprilie 1991, îl vizitase pe doctorul Manuel Elkin Patarroyo – binecu-vântatul inventator al vaccinului împotriva malariei – cu rugămintea de a instala un cabinet medical la *Minutul lui Dumnezeu* destinat diagnosticării precoce a maladiei SIDA. Îl însoțea – în afară de un tânăr sacerdot din comunitatea sa – un antioquian get-beget, bun prieten de-al său, cu care se consulta de obicei în privința treburilor lumeşti. Din proprie inițiativă, acest binefăcător, care a cerut să nu-i fie pomenit numele, nu numai că înălțase pe cheltuiala sa capela personală a părintelui Garcia Herreros, dar contribuia regulat cu danii la opera socială a acestuia. În automobilul care îi ducea spre Institutul de Imunologie al doctorului Patarroyo, i-a venit un soi de inspirație pe care a simțit imboldul s-o comunice cât mai grabnic.

— Părinte, aş vrea să vă spun ceva. De ce nu vă implicați în povestea asta cu Escobar, ca să-l ajutați să se predea mai repede?

A spus-o fără niciun fel de preambul şi fără niciun motiv conştient. „A fost un mesaj trimis de Sus", avea să povestească mai târziu, aşa cum vorbeşte el întotdeauna despre Dumnezeu, cu un respect de rob şi cu familiaritatea unui cumătru. Auzindu-i propunerea, preotul a simțit o săgeată în inimă. S-a făcut palid la față. Doctorul Patarroyo, care nu-l cunoştea, a rămas impresionat de energia care iradia din privirea lui şi de talentul său de negociator, dar însoțitorul acestuia a tălmăcit altfel lucrurile. „Părintele parcă plutea, a povestit el. În timpul vizitei nu s-a mai

gândit la altceva decât la ceea ce îi spusesem eu, iar la plecare, părea aşa de agitat şi de zorit, că m-am speriat." Drept care, la sfârşitul săptămânii, l-a dus să se odihnească într-o casă de vacanţă din Covenas, o staţiune balneară foarte cunoscută din Caraibe, unde vin mii de turişti şi se află terminalul unei conducte prin care se scurg zilnic două sute cincizeci de mii de barili de ţiţei.

Părintele n-a avut astâmpăr nicio clipă. Abia dacă mai dormea, se scula de la masă înainte de a termina de mâncat, făcea lungi plimbări pe plajă la orice oră din zi sau din noapte. „Oh, mare din Covenas", striga el încercând să acopere vuietul valurilor. „Voi fi în stare s-o fac? Va trebui, oare, s-o fac? Tu care le ştii pe toate – nu vom pieri, oare, în aceasta încercare?" La sfârşitul acestor plimbări zbuciumate, se întorcea acasă cu sufletul pe deplin împăcat, de parcă ar fi primit cu adevărat răspunsurile din partea mării, şi discuta cu gazda sa chiar şi cele mai mici amănunte ale proiectului.

Marţi, când au revenit la Bogotá, îşi formase deja o viziune de ansamblu, care i-a redat calmul. Miercuri şi-a reluat activităţile de rutină: s-a sculat la şase, a făcut un duş, şi-a pus sutana neagră cu gulerul preoţesc, iar pe deasupra, nelip-situl poncho alb, şi şi-a rezolvat treburile rămase în urmă cu ajutorul Paulinei Garzon, secretara de care nu s-a putut dispensa timp de jumătate din viaţa sa. În seara aceea s-a ocupat de o cu totul alta problemă, fără nicio legătură cu subiectul care îl obseda. Joi dimineaţă, aşa cum îi promisese, doctorul Patarroyo i-a trimis un răspuns afirmativ la solicitarea lui. Părintele n-a prânzit. La şapte fără zece minute, a ajuns la studiourile Inravisión, de unde se transmitea emisiunea sa, şi a improvizat în faţa camerelor de luat vederi mesajul direct către Escobar. Au fost şaizeci de secunde care i-au schimbat puţinii ani de viaţă ce-i mai rămâneau de trăit. Acasă a fost întâmpinat de

un maldăr de mesaje telefonice din toată țara şi de o avalanşă de ziarişti care, începând din seara aceea, n-aveau să-l mai piardă din ochi până în clipa în care avea să-şi ducă la îndeplinire planul de a-l conduce de mână pe Pablo Escobar la închisoare.

Acesta era începutul ultimei etape a procesului, dar perspectivele păreau nesigure, pentru că opinia publică era împărțită între mulțimile pentru care preotul era un adevărat sfânt şi necredincioşii convinşi că era pe jumătate nebun. La drept vorbind, viața lui demonstra orice altceva în afara faptului că ar fi fost astfel, împlinise optzeci de ani în ianuarie, urma să facă în august cincizeci şi doi de când era preot şi era de departe singurul columbian influent care nu visase nicicând să ajungă preşedinte al republicii.

Părul lui nins şi poncho-ul de lână albă peste haina preoțească întregeau imaginea unuia dintre personajele cele mai vrednice de respect din țară. A „comis" versuri pe care le-a publicat într-o carte la nouăsprezece ani şi altele, tot de tinerețe, sub pseudonimul Senescens. A obținut un premiu de mult uitat pentru o carte de povestiri şi patruzeci şi şase de decorații pentru opera sa socială. Şi la bine, şi la rău se comporta totdeauna ca un ins cu picioarele pe pământ, nu se dădea în lături să ia parte la viața socială a mirenilor, povestea şi asculta glume de orice fel, chiar şi dintre cele mai deocheate, iar, la ceasul adevărului, de sub poncho-ul alb ieşea la iveală adevăratul om din el: un santanderin slobod la gură.

Ducea o viață de o austeritate monahală în casa parohială a bisericii San Juan de Eudes, într-o camera cu tavanul ciuruit de ploi, pe care refuza să-l repare. Dormea pe un pat de scânduri, fără saltea şi fără pernă, acoperit cu o cuvertură făcută din petece colorate în formă de căsuțe, pe care i-o confecționaseră nişte călugărițe. Odată, i-a fost oferită o pernă umplută cu puf, dar el a refuzat-o ca să nu

încalce legea Domnului. Nu-şi schimba pantofii decât atunci când primea în dar o pereche nouă, nici hainele sau eternul său poncho alb decât dacă cineva îi făcea cadou altele. Nu mânca mult, dar prefera felurile gustoase, ştiind să aprecieze mâncarea bună şi vinurile de soi. Nu accepta însă să fie invitat la restaurante de lux de teamă să nu se creadă că el era cel care plătea. Odată, a văzut într-un astfel de local o doamna dintr-o familie de viță nobilă, care purta un inel cu un diamant cât o migdală.

— Cu un inel ca acesta, i-a spus el fără înconjur, eu, unul, aş putea construi o sută douăzeci de căsuțe pentru săraci.

Surprinsă de cele auzite, doamna n-a ştiut ce să răspundă pe loc, dar a doua zi, i-a trimis inelul însoțit de câteva rânduri călduroase. Nu a fost de ajuns pentru cele o sută douăzeci de case, bineînțeles, dar părintele a izbutit, oricum, să le constru-iască.

Paulina Garzon de Bermudez, originară din Chipata, departamentul Santander, venise la Bogotá în 1961, la vârsta de cincisprezece ani, împreuna cu mama sa şi cu recoman-darea care-i atesta calitățile de dactilografă. Era pricepută în meserie, nimic de zis, în schimb, nu ştia să vorbească la telefon, iar listele sale de cumpărături erau indescifrabile din cauza erorilor de ortografie, dar a învățat să facă bine amândouă lucrurile, numai şi numai pentru ca părintele s-o angajeze. La douăzeci şi cinci de ani s-a căsătorit şi a născut un băiat – Alfonso – şi o fată – Maria Constanza –, care astăzi sunt ingineri automatişti. Paulina a făcut ce-a făcut şi a continuat să lucreze pentru preot, care, treptat, a lăsat în seama ei drepturi şi obligații până într-atât, încât nu se mai putea lipsi de ajutorul ei. O lua cu el chiar şi în călătoriile sale prin țară sau în afara ei, dar totdeauna îi mai însoțea un preot. „Ca să evitam orice comentarii", explică Paulina. Până la urmă, a ajuns să-l

însoţească peste tot, chiar şi numai ca să-i pună şi să-i scoată lentilele de contact, lucru pe care el n-a reuşit să-l facă niciodată.

În ultimii săi ani de viaţă, preotul nu mai auzea bine cu urechea dreaptă, devenise irascibil şi era exasperat din pricina golurilor din memorie. Renunţase treptat la rugăciunile clasice, aşa încât improviza altele, rostite cu glas tare şi cu o inspiraţie de iluminat. Faima sa de lunatic creştea o dată cu credinţa populară că avea puterea supranaturală de a vorbi cu apele şi de a le stapâni cursul. Atitudinea înţelegătoare în cazul lui Pablo Escobar i-a făcut pe toţi să-şi amintească de vorbele sale despre generalul Gustavo Rojas Pinilla[40], care, în august 1957, revenise în ţară că să fie judecat de Congres: „Un bărbat care se predă şi acceptă să apară în faţa instanţei merită profundul nostru respect, chiar dacă e vinovat". Spre sfârşitul vieţii, la un Banchet al Milionului a cărui organizare fusese foarte dificilă, un prieten l-a întrebat ce avea de gând să facă după aceea, iar el i-a răspuns ca un june de nouăsprezece ani: „Vreau să mă întind în iarba şi să privesc stelele".

A două zi după mesajul transmis la radio, părintele Garcia Herreros s-a prezentat pe neaşteptate la închisoarea din Itagüí ca să-i întrebe pe fraţii Ochoa dacă putea fi de vreun ajutor în pregătirea capitulării lui Escobar. Fraţii Ochoa au rămas cu impresia că au în faţă un sfânt. Cu un singur inconvenient demn luat în seamă: timp de peste patruzeci de ani, comunicase cu ascultătorii prin mijlocirea predicii sale zilnice şi nu concepea nicio negociere, nicio intervenţie care să nu fie dezvăluite mai întâi opiniei publice.

---

[40] General şi om politic columbian care a preluat puterea în 1953, printr-o lovitură de stat, şi a guvernat în mod dictatorial pînă în mai 1957, cînd a fost înlăturat în urma unei revolte militare (n.tr.).

Dar ceea ce i-a convins definitiv a fost faptul că lui *don* Fabio i s-a părut un negociator providențial. Mai întâi, pentru că Escobar nu putea avea față de el reticențele care îl făceau să refuze intâlnirea cu Villamizar. Iar în al doilea rând, pentru că imaginea lui, divinizată de toți, putea convinge întreaga echipa a lui Escobar să se predea.

Două zile mai târziu, părintele Garcia Herreros a declarat într-o conferința de presă că luase legătura cu cei care îi țineau ostatici pe ziariști și și-a manifestat optimismul în privința rapidei lor eliberări.

Villamizar n-a mai stat nicio clipă pe gânduri și l-a căutat la *Minutul lui Dumnezeu.* L-a însoțit în a doua sa vizită la închisoarea de la Itagüí și, chiar în aceeași zi, s-a declanșat procesul, costisitor și confidențial, care avea să culmineze cu capitularea. Primul pas a fost o scrisoare pe care părintele a dictat-o în celula fraților Ochoa și pe care Maria Lia a bătut-o la mașina de scris. A improvizat-o stând în picioare în fața ei, cu aceeași înflăcărare, cu același ton apostolic și același accent santanderin al predicilor sale nu mai lungi de un minut. I-a propus lui Escobar să caute împreună calea către pacificarea Columbiei. I-a mărturisit speranța că guvernul îl va numi chezașul „respectării drepturilor tale, familiei și prietenilor tăi". Dar i-a atras atenția să nu ceară lucruri pe care guvernul nu le putea accepta, înainte de a încheia cu „salutările mele prietenești", a mai adăugat ceea ce reprezenta, de fapt, scopul imediat al scrisorii: „Dacă crezi că ne putem întâlni într-un loc sigur pentru amândoi, te rog să mă anunți".

Trei zile mai târziu, Escobar i-a trimis un răspuns scris chiar de mâna lui. Accepta să se predea și să facă acest sacrificiu pentru pacea Columbiei. Declara fără înconjur că nu aspira la grațiere și nu cerea sancțiuni penale, ci doar disciplinare împotriva polițiștilor care devastau așezările, dar nu renunța la hotărârea lui de a răspunde cu represalii

drastice. Era dispus să mărturisească un delict, două, deşi ştia din surse sigure că niciun judecător columbian sau străin nu avea suficiente dovezi pentru a-l condamna, şi spera că adversarii lui vor fi supuşi aceluiaşi tratament. Cu toate acestea, în ciuda înfrigurării cu care preotul aştepta acest răspuns, nu făcea nicio aluzie la propunerea acestuia de a se întâlni.

Preotul îi promisese lui Villamizar că-şi va controla elanul informativ şi se poate spune că, la început, s-a ţinut parţial de cuvânt, dar spiritul său de aventură aproape infantil era mai puternic. Expectativa a fost de aşa natură, iar mobilizarea presei atât de intensă, încât, începând din acel moment, n-a mai putut face niciun pas fără mulţimea de reporteri şi de echipe mobile ale posturilor de radio şi de televiziune care se ţineau pe urmele lui până la uşa casei.

După cinci luni de activitate, într-un secret absolut, impus de ermetismul aproape sacramental al lui Rafael Pardo, Villamizar tot mai credea că volubilitatea părintelui Garcia Herreros putea periclita oricând întreaga operaţiune. De aceea a solicitat şi a obţinut ajutorul persoanelor din preajma preotului – cu Paulina în frunte – şi astfel, a reuşit să urgenteze pregătirile pentru unele acţiuni fără să-l mai informeze şi pe el în prealabil.

La 13 mai, a primit un mesaj de la Escobar, care îl ruga să-l însoţească pe preot la ferma La Loma şi să-l ţină acolo o vreme. L-a avertizat că puteau fi tot atât de bine trei zile sau trei luni, deoarece trebuia să verifice personal şi în detaliu fiecare etapă a operaţiunii. Nu excludea posibilitatea ca, în ultima clipă, întâlnirea să fie anulată din cauza unor eventuale îndoieli în privinţa securităţii. Din fericire, preotul se arăta totdeauna pe deplin dispus să ia parte la orice acţiune care îi răpea somnul. Pe 14 mai, la cinci dimineaţa,

Villamizar a bătut la uşa lui şi l-a găsit lucrând în birou de parcă ar fi fost în plină zi.

— Gata, părinte, pregătiți-vă de drum, i-a spus. Plecăm la Medellin.

Surorile Ochoa aveau totul pregătit la fermă pentru a-i face părintelui aşteptarea mai uşoară, oricât de îndelungată ar fi fost ea. *Don* Fabio era plecat, dar femeile din casă aveau să se ocupe de toate. N-a fost uşor să-l amăgească pe preot, pentru că el îşi dădea seama că o călătorie atât de neprevăzută şi de pripită nu anunța nimic uşor.

Micul dejun a fost îmbelşugat şi s-a prelungit până târziu, iar părintele a mâncat cu poftă. Pe la zece dimineața, încercând să nu dramatizeze prea mult, Martha Nieves i-a mărturisit că Escobar îi va primi dintr-un moment într-altul. El a tresărit, s-a bucurat, dar n-a ştiut ce să facă, până când Villamizar s-a hotărât să-i dezvăluie tot adevărul.

— E mai bine să ştiți de acum, părinte, l-a avertizat. S-ar putea să fiți nevoit să mergeți doar cu şoferul şi nu se ştie unde, nici pentru cât timp.

Părintele s-a schimbat la față. Abia dacă mai putea ține mătăniile între degete, în timp ce se plimba de colo-colo, rostind cu voce tare rugăciunile lui născocite. De câte ori trecea prin dreptul ferestrelor, arunca o privire înspre drum, sfâşiat între spaima că maşina care venea să-l ia nu va mai apărea şi dorința fierbinte să nu sosească. A vrut să vorbească la telefon, dar şi-a dat seama că era primejdios. „Din fericire, nu e nevoie de telefon ca să vorbeşti cu Dumnezeu”, a spus. A refuzat însă să participe la masa de la prânz, care a fost târzie şi mult mai apetisantă decât micul dejun. În camera pregătită pentru el se afla un pat cu un baldachin din damasc cu pasmanterii bogate, caă al unui episcop. Femeile au încercat să-l convingă să se odihnească puțin, iar el a părut că acceptă. Dar n-a putut dormi. S-a apucat să citească *Scurtă istorie a timpului* de

Stephen Hawking, o carte de succes în care autorul încearcă să demonstreze pe bază de calcule matematice că Dumnezeu nu există. Pe la patru după-amiaza şi-a făcut apariția în salonul unde moțăia Villamizar.

— Alberto, i-a spus, mai bine ne întoarcem la Bogotá.

A fost foarte greu să-l facă să se răzgândească, dar, până la urmă, cu farmecul şi tactul lor, femeile au reuşit să-l convingă. Spre seară, a recidivat, dar, de dată aceasta, nu mai exista nicio portiță de scăpare. Chiar şi el era conştient de riscul unei călătorii pe timp de noapte. Când a venit vremea să se culce, i-a rugat să-l ajute să-şi scoată lentilele de contact, întrucât cea care i le scotea şi i le punea era Paulina, iar el nu ştia s-o facă singur. Villamizar nu s-a culcat, deoarece nu excludea posibi-litatea ca Escobar să considere umbrele nopții mai sigure pentru o întâlnire.

Părintele n-a putut să închidă ochii nicio clipă. Micul dejun de la opt dimineața a fost şi mai ispititor decât cel din ajun, dar el nici nu s-a aşezat la masă. Era pe mai departe disperat din cauza lentilelor de contact şi nimeni nu i-a putut veni în ajutor până când, după mai multe încercări, administratoarea fermei a reuşit să i le pună. Nu mai părea nervos, ca în prima zi, nici nu se mai plimba gâfâind de colo-colo. S-a aşezat pe un scaun, cu ochii țintă la drumul pe unde trebuia să sosească automobilul şi a rămas aşa până ce, biruit de nerăbdare, s-a ridicat dintr-un salt.

— Eu plec, a spus, chestia asta e o adevărată tâmpenie.

Au reuşit să-l convingă să aştepte până după prânz. O dată cu aceasta promisiune, a prins din nou curaj, A mâncat, a făcut conversație, a fost la fel de bine dispus ca în zilele sale cele mai bune, iar, la sfârşit, i-a anunțat că se duce să-şi facă siesta.

— Dar vă avertizez, a spus, ridicând amenințător degetul arătător. Imediat ce mă trezesc, plec.

Martha Nieves a dat câteva telefoane sperând să obțină indirect o informație cât de neînsemnată, care să-i permită să-l rețină pe părinte când avea să se scoale. N-a fost cu putință. Puțin înainte de ora trei, moțăiau toți în salon când i-a trezit zgomotul unui motor. Sosise maşina. Dintr-un salt, Villamizar a fost în picioare, a bătut uşor la dormitorul părintelui şi a împins uşa.

— Părinte, a spus. Au venit după dumneavoastră.

Preotul s-a trezit pe jumătate şi, încă buimac, s-a ridicat anevoie. Villamizar s-a simțit înduioşat până în adâncul inimii, când l-a văzut cum arăta, ca un puişor golaş, cu pielea atârnându-i pe oase şi scuturat de fiori de groază. Şi-a revenit însă pe loc, şi-a făcut semnul crucii, a prins curaj şi, dintr-o dată, s-a înălțat, devenind uriaş, „Îngenunchează, fiule", i-a poruncit lui Villamizar. „Să ne rugăm împreună." Când s-a ridicat în picioare era alt om.

— Ei, şi-acum, să vedem ce se întâmplă cu Pablo, a spus.

Deşi şi-ar fi dorit să-l însoțească, Villamizar nici n-a încercat măcar s-o facă, deoarece aşa fusese înțelegerea, dar şi-a permis să-l ia deoparte pe şofer.

— Răspundeți cu viața pentru viața părintelui, i-a spus. E o persoană prea importantă. Aveți grijă ce faceți cu el. Trebuie să înțelegeți că pe umerii tuturor apasă o mare responsabilitate.

Şoferul s-a uitat la Villamizar de parca ar fi avut în față un imbecil şi i-a spus:

— Credeți că, dacă mă urc în maşină cu un sfânt, ni se mai poate întâmpla ceva?

A scos o şapca de baseball şi l-a rugat pe preot să şi-o pună ca să nu fie recunoscut după părul alb. Părintele i-a dat ascultare. Pe Villamizar îl obseda gândul că Medellin-ul era un oraş militarizat. Preotul putea fi oricând oprit de o patrulă, iar întârzierea n-ar fi făcut altceva decât să

zădărnicească întâlnirea. Sau, şi mai rău, putea rămâne prins între focurile încrucişate ale ucigaşilor plătiți şi ale poliției.

L-au aşezat în față, lângă şofer. În timp ce priveau maşina care se îndepărta, părintele şi-a scos şapca şi a aruncat-o pe fereastră. „Nu-ți face griji, fiule", i-a strigăt lui Villamizar, „eu stăpânesc apele." Un tunet a bubuit deasupra câmpiei nesfârşite şi tot cerul s-a prăvălit peste ea într-un torent biblic.

Singura versiune cunoscuta a întâlnirii părintelui Garcia Herreros cu Pablo Escobar a fost aceea pe care a relatat-o chiar el când s-a întors la fermă. A povestit că fusese primit într-o casă mare şi luxoasă, dotată cu o piscină olimpică şi cu diverse instalații sportive. Pe drum, din motive de securitate, au schimbat maşina de trei ori, dar n-au fost opriți la niciunul dintre nenumăratele posturi de control ale poliției din cauza ploii torențiale care n-a contenit nicio clipă. Alte posturi de control, după cum i-a povestit şoferul, aparțineau serviciului de securitate al Extrădabililor. Călătoria a durat peste trei ore, deşi, mai mult că sigur, a fost dus la una dintre reşedințele din Medellin ale lui Pablo Escobar, iar şoferul s-a tot învârtit pe străzi pentru a-i lasă impresia că destinația lor se afla foarte departe de ferma La Loma.

A mai povestit că a fost primit în grădină de vreo douăzeci de bărbați cu armele la vedere, pe care i-a dojenit pentru viața lor păcătoasă şi pentru că se codeau să se predea. Pablo Escobar în persoană, într-un costum de casă din bumbac alb, cu o barbă foarte neagră şi lungă, îi aştepta pe terasă. Temerile pe care preotul le mărturisise încă de când sosise la fermă, ca şi îndoielile din timpul călătoriei i s-au risipit îndată ce l-a văzut.

— Pablo, i-a spus, am venit să rezolvăm chestia asta.

Escobar i-a răspuns cu aceeaşi cordialitate şi cu un profund respect. S-au aşezat pe două fotolii îmbrăcate în creton înflorat din salon, faţă în faţă, pregătiţi sufleteşte pentru o lungă discuţie ca între doi vechi prieteni. Părintele a dat pe gât un whisky care a reuşit să-l calmeze, în timp ce Escobar îşi sorbea pe-ndelete sucul de fructe. Dar durata prevăzută a vizitei s-a redus la trei sferturi de oră din cauza nerăbdării înnăscute a părintelui şi a stilului oral al lui Escobar, la fel de concis şi de tranşant ca şi cel din scrisorile sale.

Îngrijorat de lapsusurile preotului, Villamizar îl sfătuise să-şi ia însemnări pe marginea celor discutate. Aşa a şi făcut, dar, după câte se pare, a mers chiar mai departe. Sub cuvânt că nu-l mai ajuta memoria, îi cerea lui Escobar să scrie cu mâna lui cele mai importante propuneri, iar odată scrise, îl punea să le modifice sau să le şteargă, pretextând că erau imposibil de îndeplinit. Aşa se face că Escobar n-a mai acordat atâta importanţă problemei obsesive a destituirii poliţiştilor acuzaţi de tot felul de samavolnicii şi s-a concentrat asupra siguranţei locului de recluziune.

Părintele a povestit că-l întrebase pe Escobar dacă el era autorul atentatelor împotriva celor patru candidaţi la preşedinţie. Acesta i-a răspuns mai pe ocolite că i se atribuiau crime pe care nu le comisese. L-a asigurat că nu putuse împiedica asasinarea profesorului Low Murtra, comisă la 30 aprilie pe o stradă din Bogotá, pentru că era un ordin dat cu mulţi ani înainte şi n-a mai existat posibilitatea de a-l revoca. Cât despre eliberarea Marujăi şi a lui Pacho, a evitat să spună ceva care l-ar fi putut compromite ca autor al răpirilor, dar a explicat că Extrădabilii le asigurau condiţii normale de viaţă, că erau sănătoşi şi că vor fi eliberaţi imediat ce se vor fi stabiliţi termenii capitulării. În mod special, a amintit cu toată seriozitatea despre Pacho: „El, unul, este fericit în

captivitate”. În final, a recunoscut buna-credință a președintelui Gaviria și și-a exprimat satisfacția de a ajunge la un acord. Acest document, scris în parte de preot, dar, mai ales corectat și clarificat de Escobar cu mâna lui, a fost prima propunere oficială de capitulare.

Preotul tocmai se ridicase să-și ia rămas-bun, când i-a căzut una dintre lentilele de contact. A încercat să și-o pună singur, Escobar a sărit în ajutorul lui, i-au chemat și pe cei aflați de față, dar totul a fost în zadar. Părintele era disperat. „Nu e nimic de făcut, a spus. Singura care le știe rostul e Paulina.” Spre surpriza sa, Escobar știa foarte bine cine era ea și știa unde se afla în acel moment.

— Nu vă faceți griji, părinte, a spus. Dacă doriți, trimitem după ea și o aducem aici.

Dar preotul nu mai avea răbdare și a preferat să plece fără lentile. Înainte de a-și lua rămas-bun, Escobar l-a rugat să-i sfințească un mic medalion de aur pe care îl purta la gât. Părintele a făcut-o în grădina asediată de gărzile de corp.

— Părinte, i-au spus ei, nu puteți pleca fără să ne dați binecuvântarea.

Au îngenuncheat. *Don* Fabio Ochoa afirmase că intervenția părintelui Garcia Herreros va fi decisivă pentru capitularea oamenilor lui Escobar. Acesta gândea, probabil, același lucru și, poate, tocmai de aceea a îngenuncheat o dată cu ei, pentru a le da un bun exemplu. Părintele i-a binecuvântat pe toți și i-a dojenit, îndemnându-i să apuce pe calea cea dreaptă, pentru ca, astfel, pacea să se așternă peste țară.

N-a zăbovit mai mult de șase ore. S-a întors la fermă pe la opt și jumătate seara, când stelele străluceau de mult pe cer, și a sărit din mașină cu agilitatea unui școlar de cincisprezece ani.

— Nu-ți face griji, fiule, i-a spus lui Villamizar, aici nu mai sunt probleme, i-am îngenuncheat pe toți.

Cu greu au reuşit să-l calmeze. A fost cuprins de o stare de excitare alarmantă, iar paliativele şi infuziile calmante preparate de femeile din familia Ochoa n-au fost de niciun ajutor. Ploaia nu încetase, dar el ținea morțiş să zboare imediat la Bogotá, ca să aducă la cunoştința opiniei publice vestea, să vorbească cu preşedintele republicii, să încheie pe loc acordul şi să proclame pacea. L-au convins, în cele din urmă, să doarmă câteva ore, dar imediat după miezul nopții, a început să bântuie prin casa cufundată în întuneric, vorbind de unul singur, rostindu-şi cu glas tare rugăciunile inspirate, până ce somnul l-a doborât, dar asta abia în zori.

Când au ajuns la Bogotá, la unsprezece dimineața, în ziua de 16 mai, ştirea vuia pe toate posturile de radio. Villamizar şi-a întâlnit fiul la aeroport şi l-a îmbrățişat emoționat: „Fii liniştit, dragul meu, i-a spus. Peste trei zile, mama ta va fi liberă.” Rafael Pardo a fost mai greu de convins când Villamizar i-a transmis vestea la telefon.

— Mă bucur cu adevărat, Alberto, i-a spus. Dar nu-ți face prea multe iluzii.

Pentru prima dată de la răpire, Villamizar a asistat la o petrecere dată de prieteni şi nimeni nu i-a înțeles entuziasmul față de ceva care, la urma urmei, nu era decât o promisiune vagă, ca atâtea altele făcute de Pablo Escobar. La ceasurile acelea, părintele Garcia Herreros făcuse turul tuturor jurnalelor de ştiri din țară, atât văzute şi auzite, cât şi al publicațiilor scrise. A cerut toleranță pentru Escobar. „Dacă nu-i înşelăm aşteptările, el va deveni adevăratul făuritor al păcii”, spunea. Şi adăuga, fără a-l cita pe Rousseau: „În adâncul ființei lor, oamenii sunt cu toții buni, deşi unele împrejurări pot face din ei nişte nemernici”. Apoi, abia răzbătând prin încâlceala de microfoane îngrămădite în jurul lui, a declarat fără înconjur:

— Escobar e un om bun.

Cotidianul *El Tiempo* a transmis vineri, 17 mai, informația că părintele era purtătorul unei scrisori personale pe care avea s-o înmâneze lunea următoare preşedintelui Gaviria. În realitate, era vorba de notele scrise de mai multe mâini în timpul întrevederii cu Escobar. În cursul după-amiezei, Extră-dabilii au emis un comunicat care a fost cât pe ce să treacă neobservat în acel vălmăşag de ştiri: „Am hotărât ca Francisco Santos şi Maruja Pachon să fie eliberați". Nu precizau când anume. Cu toate acestea, posturile de radio au prezentat informația ca pe un fapt împlinit, iar ziariştii, surescitați, au început să facă de gardă la locuințele ostaticilor.

Era sfârşitul. Villamizar a primit un mesaj de la Escobar, care îl anunța că îi va elibera pe Maruja Pachon şi pe Francisco Santos abia a doua zi – luni, 20 mai – la şapte seara. Dar marți, la nouă dimineața, Villamizar trebuia să vină din nou la Medellin, pentru a asista la predarea lui Escobar.

Maruja a auzit comunicatul Extrădabililor duminică, 19 mai, la şapte seara. Nu se menționa nici ora, nici data eliberării şi, după felul în care procedau Extrădabilii, putea fi la fel de bine peste cinci minute sau peste două luni. Majordomul şi nevastă-sa au năvălit în cameră cu chef de sindrofie.

— Gata, s-a terminat! au strigăt. Trebuie să sărbătorim evenimentul.

Cu greu i-a convins să aştepte ordinul oficial din gura vreunui trimis al lui Pablo Escobar. Vestea n-a surprins-o, deoarece, în ultimele două săptămâni, primise semnale clare că lucrurile mergeau mai bine decât îşi închipuise ea când au venit cu propunerea dezolantă de a-i pune un covor în cameră. În ultimele ediții ale emisiunii *Columbia îi revendică*

apăreau din ce în ce mai mulți prieteni şi actori populari. Cu optimismul refăcut, Maruja urmărea telenovelele cu atâta atenție, încât a fost convinsă că a descoperit mesaje cifrate chiar şi în lacrimile de glicerină ale iubirilor imposibile. Dezvăluirile părintelui Garcia Herreros, cu fiecare zi mai spectaculoase, demonstrau că tot ceea ce mai înainte părea de necrezut avea să se împlinească.

Prevăzând o eliberare intempestivă, care ar fi obligat-o să apară în fața camerelor de luat vederi în treningul ponosit de ostatică, Maruja se gândea să-şi pună hainele pe care le purta când fusese răpită. Dar lipsa de noi ştiri la radio şi deziluzia majordomului, care se aştepta ca ordinul oficial să sosească înainte de a se culca, au pus-o în gardă împotriva ridicolului situației, chiar şi numai față de sine însăşi. A luat o doză mare de somnifere şi a dormit tun până a doua zi, luni, când s-a trezit cu senzația înfricoşătoare de a nu mai şti cine era, nici unde se afla.

Pe Villamizar nu-l încercase nicio îndoială, deoarece comunicatul lui Escobar era lipsit de orice echivoc. L-a transmis ziariştilor, dar aceştia nu i-au acordat nicio atenție. Pe la nouă, un post de radio a anunțat cu mare tam-tam că doamna Maruja Pachon de Villamizar tocmai fusese eliberată în cartierul Salitre. Ziariştii au plecat într-acolo ca din puşcă, dar Villamizar nici n-a clipit.

— Niciodată n-o vor elibera într-un loc aşa de îndepărtat, unde să i se întâmple ce ştiu eu ce chestie, a spus. O vor face, cu siguranță, mâine şi într-un loc sigur.

Un reporter i-a tăiat calea cu microfonul:

— E uimitor, câtă încredere puteți avea în indivizii aştia.

— E un pact de război, a răspuns Villamizar.

Ziariştii care întrețineau relații de prietenie cu familia Marujăi au rămas în apartament – unii pe coridoare, alții la bar – până când Villamizar i-a rugat să plece că să poată

încuia uşa. Alţii şi-au stabilit tabăra în microbuzele şi în automobilele parcate în faţa clădirii, unde şi-au petrecut toată noaptea.

Luni, Villamizar s-a trezit, că de obicei, o dată cu ştirile de la şase dimineaţa şi a rămas în pat până la unsprezece. A încercat să vorbească la telefon cât mai puţin cu putinţă, dar apelurile ziariştilor şi ale prietenilor nu i-au dat nicio clipă de răgaz. Ştirea zilei continua să fie iminenta eliberare a prizonierilor.

Părintele Garcia Herreros o vizitase pe Mariave joi, ca să-i dea personal vestea că soţul ei va fi eliberat duminica următoare. Nu se ştie de unde a aflat ştirea cu şaptezeci şi două de ore înainte de primul comunicat al Extrădabililor, dar familia Santos a luat-o ca atare. Pentru a sărbători evenimentul, l-au fotografiat alături de Mariave şi de copii şi au publicat imaginea sâmbătă în *El Tiempo,* cu speranţa că Pacho o va înţelege ca pe un mesaj personal. Chiar aşa s-a şi întâmplat: îndată ce a deschis ziarul în celula sa, Pacho a avut revelaţia clară că demersurile preotului îşi atinseseră ţinta. Şi-a petrecut ziua neliniştit, în aşteptarea miracolului, strecurând în discuţiile cu gardienii tot felul de întrebări insidioase, cu speranţa că le va scăpa o cât de mică indiscreţie, dar n-a obţinut nimic. Radioul şi televiziunea, care, de câteva săptă-mâni bune, vorbeau despre altceva, au trecut subiectul sub tăcere în acea sâmbată.

Ziua de duminică a început la fel. De dimineaţă, gardienii i s-au părut ciudaţi lui Pacho şi îngrijoraţi, dar, în cursul zilei, şi-au reluat încet-încet rutina duminicală: pizza la masa de prânz, casete cu filme şi emisiuni de televiziune, ceva jocuri de cărţi, un pic de fotbal. Brusc, când nimeni nu se mai aştepta, postul de televiziune *Cripton* şi-a început programul cu ştirea de ultimă oră că Extrădabilii anunţau eliberarea celor din urmă ostatici. Pacho a sărit în sus de

bucurie, cu un strigăt triumfător, şi şi-a îmbrăţişat gardianul de serviciu. ,,Am crezut că o să fac un infarct", a spus. Dar paznicul a primit vestea cu un stoicism suspect.

— „Să aşteptăm să vină confirmarea, a spus.

Au schimbat repede pe alte posturi de radio şi de televiziune: toate prezentau acelaşi comunicat. Unul dintre ele transmitea chiar din redacţia ziarului *El Tiempo,* iar Pacho a simţit din nou sub picioare, după opt luni, terenul sigur al vieţii libere: atmosfera mai degrabă dezolantă din zilele de duminică, chipurile bine cunoscute în cabinele lor de sticlă, propriul loc de muncă. După ce a repetat încă o dată anunţul cu privire la eliberarea iminentă, trimisul special al postului de televiziune a agitat microfonul – că pe un cornet de îngheţată –, l-a lipit de gura unui redactor sportiv şi l-a întrebat:

— Ce părere aveţi despre această ştire?

Pacho nu şi-a putut reprima o reacţie de redactor-şef:

— Ce întrebare idioată! Doar nu te aşteptai să spună că ar fi fost mai bine să mă mai ţină o lună.

Buletinele posturilor de radio erau, ca de obicei, mai puţin riguroase, dar şi mai sentimentale. Toţi reporterii se aduna-seră acasă la Hernando Santos, de unde transmiteau decla-raţii ale oricărei persoane care le ieşea în cale. Ceea ce a sporit nervozitatea lui Pacho, căruia nu i se mai părea chiar atât de nesăbuit să spere că va fi eliberat chiar în acea seară. „Aşa au început cele mai lungi douăzeci şi patru de ore din viaţa mea, a spus. Fiecare secundă ţinea cât o oră."

Reporterii erau peste tot. Camerele de televiziune se mutau de la locuinţa lui Pacho la cea a tatălui sau, amândouă înţesate încă din seara zilei de duminică de rude, prieteni, simpli curioşi şi ziarişti din toată lumea. Mariave şi Hernando Santos nu-şi mai amintesc de câte ori s-au mutat de la o locuinţă la alta, urmând direcţiile neprevăzute pe care le luau ştirile, până-ntr-atât, încât Pacho nu mai era

sigur care era casa unuia şi care a celuilalt la televizor. Partea proastă era că în fiecare loc, le erau puse din nou aceleaşi întrebări, motiv pentru care ziua a devenit insuportabilă, învălmăşeala era aşa de mare, încât Hernando Santos n-a reuşit să-şi facă loc prin mulţimea înghesuită în propria-i casă şi a trebuit să se strecoare prin garaj.

Gardienii care nu erau de serviciu au venit să-l felicite. Erau aşa de bucuroşi de cele aflate, încât Pacho a uitat că erau temnicerii lui, iar adunarea s-a transformat într-o petrecere că între camarazi de acelaşi leat. În clipa aceea, şi-a dat seama că planul de a-i reabilita pe gardieni se năruia o dată cu eliberarea sa. Erau tineri din provincia Antioquia care, odată sosiţi la Medellin, se trezeau singuri şi debusolaţi în satele din jur şi ucideau sau se lăsau ucişi fără pic de scrupule. De obicei, proveneau din familii dezbinate, în care figura tatălui era puternic negativă, iar cea a mamei se impunea de la sine. Erau obişnuiţi să muncească pentru câştiguri foarte mari şi nu aveau deloc simţul banului.

Când, în sfârşit, a reuşit să adoarmă, Pacho a avut un vis terifiant: se făcea că era liber şi fericit. Brusc însă a deschis ochii şi a zărit tavanul de totdeauna. Restul nopţii şi l-a petrecut chinuit de cocoşul nebun – mai nebun şi mai aproape ca oricând –, despre care însă nu putea spune unde se afla în realitate.

La şase dimineaţa – luni –, posturile de radio au confirmat ştirea fără să dea nicio informaţie despre ora posibilei eliberări. După ce a fost repetat de nenumărate ori buletinul original, s-a anunţat că părintele Garcia Herreros va ţine o conferinţă de presă la ora douăsprezece, după o întrevedere cu preşedintele Gaviria: „Vai, Dumnezeule mare! şi-a spus Pacho. Fă în aşa fel ca omul acesta, care s-a străduit atâta pentru noi, să nu dea greş tocmai acum, la

sfârşit”. La ora unu după-amiaza, a fost anunțat că va fi eliberat, dar n-a mai aflat nimic altceva până după cinci, când unul din şefii mascați l-a anunțat pe un ton sec că – ținând seama de simțul publicitar al lui Escobar – Maruja va fi eliberată ca să poată prinde buletinul de ştiri de la şapte, iar el, înainte de cel de la nouă şi jumătate.

Pentru Maruja, dimineața a fost ceva mai amuzantă. Un şef de rang inferior a intrat în cameră pe la nouă şi i-a comunicat că va fi eliberată după-amiază. I-a povestit în plus unele detalii despre demersurile părintelui Garcia Herreros, poate cu gândul de a-şi face iertată nedreptatea pe care o comisese față de ea, cu mult timp în urmă, când Maruja îl întrebase dacă soarta ei se afla în mâinile părintelui Garcia Herreros. Bărbatul îi răspunsese cu o uşoară ironie.

— Nicio grija, dumneavoastră aveți protectori mai de soi.

Maruja şi-a dat seama că el interpretase greşit întrebarea şi s-a grăbit să-i explice că totdeauna nutrise un profund respect pentru preot. E adevărat că, la început, nu prea dădea atenție predicilor lui televizate, uneori confuze şi de neînțeles, dar, de la primul mesaj adresat lui Escobar, a înțeles că bărbatul acela avea de-a face cu viața ei şi l-a urmărit cu cea mai mare atenție seară de seară. Era la curent cu toate demersurile lui, cu vizitele la Medellin, cu felul în care evoluau convorbirile sale cu Escobar şi nu se îndoia că se afla pe drumul cel bun. Tonul zeflemitor al şefului însă îi strecurase în suflet teama că, poate, părintele nu se bucura de atâta trecere printre Extrădabili, aşa cum se putea deduce din interviurile date de el ziariştilor. Confirmarea faptului că va fi eliberată curând grație intervențiilor sale i-a sporit bucuria.

După o scurtă discuție despre ecoul stârnit în țară de vestea eliberării ostaticilor, ea l-a întrebat de inelul care îi fusese confiscat în noaptea răpirii.

— Nicio grijă, a spus el. Toate lucrurile dumneavoastră sunt la loc sigur.

— De fapt, sunt îngrijorată, a spus ea, pentru că inelul nu mi-a fost luat aici, ci în prima casă în care am stat, iar pe individul care mi l-a luat niciuna din noi nu l-a mai văzut. Nu ai fost, cumva, dumneata?

— Eu nu, a spus bărbatul. Dar vă repet, nu trebuie să vă faceți griji, pentru că lucrurile dumneavoastră sunt în siguranță. Le-am văzut cu ochii mei.

Nevasta majordomului s-a oferit să-i cumpere Marujăi tot ce i-ar fi trebuit. Maruja i-a explicat că avea nevoie de rimel, de ruj, de creion dermatograf şi de o pereche de ciorapi în locul celor care i se rupseseră în seara răpirii. Mai târziu, a intrat şi bărbatul, care, îngrijorat că nu mai soseau veşti noi, se temea să nu se fi schimbat planurile în ultimul moment, cum se întâmpla adesea. Maruja, în schimb, era calmă. A făcut baie şi s-a îmbrăcat cu aceleaşi haine pe care le purta în seara răpirii, în afară de sacoul de culoare crem, pe care se gândea să şi-l pună în momentul plecării.

În cursul întregii zile, posturile de radio au menținut inte-resul ascultătorilor cu speculații despre eliberarea prizonie-rilor, interviuri cu familiile lor, zvonuri neconfirmate care, în clipa imediat următoare, erau depăşite de altele şi mai răsunătoare. Dar nimic cert. Maruja a auzit vocile copiilor şi ale prietenilor săi cu o bucurie prematură, amenințată de nesiguranță. Şi-a văzut din nou casa redecorată şi pe soțul său care trecea printre escadroanele de ziarişti plictisiți să o tot aştepte şi se oprea să stea de vorbă cu ei. A avut răgaz să observe mai bine detaliile noului decor din casă, care o şocaseră prima dată, şi i-a mai trecut supărarea.

Preşedintele Gaviria se trezise, înainte să sune ceasul deşteptător, la cinci dimineaţa, în cea de a patruzeci şi una zi de luni a sa ca preşedinte. Avea obiceiul să se scoale fără să aprindă lumina, caă să n-o trezească pe Ana Milena – care uneori se culca mai târziu decât el – şi după ce se bărbierea, se îmbăia şi se îmbrăca pentru birou, se aşeza pe un scăunel pliant pe care îl ţinea pe un coridor îngheţat şi întunecos, ca să asculte ştirile fără a-i deranja pe ceilalţi. Avea un aparat mic, de buzunar, pe care îi ţinea la ureche, cu volumul dat la minimum. Ziarele le citea străbătând cu o privire rapidă totul, de la titluri până la anunţuri, şi pe măsură ce o făcea, desprindea, fără să se mai folosească de foarfeci, materialele care îl interesau, ca să le discute apoi, după caz, cu secretarii, consilierii şi miniştrii săi. Odată, i-a atras atenţia un articol despre ceva ce trebuia făcut, dar nu se făcuse şi i-a trimis tăietura din ziar respectivului ministru, însoţită de un singur rând scris în grabă pe margine: „Când naiba o să se ocupe ministerul de chestia asta?” Rezolvarea a fost instantanee.

Singurele noutăţi ale zilei erau iminenta eliberare a ostaticilor, audienţa acordata părintelui Garcia Herreros, care urma să-i prezinte raportul asupra întrevederii cu Escobar. Preşedintele şi-a revăzut programul din acea zi, ca să fie disponibil în orice clipă. A anulat câteva audienţe ce puteau fi amânate şi a stabilit alte intâlniri. Prima a fost şedinţa cu consilierii prezidenţiali, pe care el a deschis-o cu fraza sa şcolărească:

— Bun, şi acum, hai să rezolvăm mai întâi problema asta!

Câţiva dintre consilierii săi tocmai se întorseseră de la Caracas, unde vinerea anterioară avuseseră convorbiri cu reticentul general Maza Marquez, în cursul cărora consilierul pentru relaţiile cu presa, Mauricio Vargas, îşi exprimase îngrijorarea pentru faptul că nimeni, nici din

guvern, nici din afara lui, nu avea idee pe unde se afla în realitate Pablo Escobar. Maza era sigur că nu se va preda deoarece, după cum spunea, acesta nu avea încredere decât în amnistia votată de Adunarea Constituanta. Vargas i-a replicat cu o întrebare: la ce îi slujea amnistia unui bărbat condamnat la moarte de propriii duşmani şi de cartelul de la Cali? „La ceva s-ar putea totuşi să-i servească, dar nu e chiar soluția perfectă", a încheiat tot el. De fapt, Escobar avea nevoie urgentă de o temniță sigură pentru el şi pentru oamenii lui şi aflată sub aripa ocrotitoare a statului.

Subiectul a fost pus în discuție chiar de consilieri, care se temeau că părintele Garcia Herreros putea veni la audiența de la ora douăsprezece cu o pretenție de ultimă oră, inacceptabilă, dar fără de care Escobar nu s-ar preda şi nici nu i-ar elibera pe ziarişti. Pentru guvern ar fi fost un eşec greu de remediat. Gabriel Silva, consilier pentru probleme externe, a făcut două recomandări cu caracter preventiv: prima, ca preşedintele să nu participe singur la audiență, iar a doua, să fie dat publicității un comunicat cât mai complet cu putință, imediat ce se va termina întâlnirea, pentru a evita orice fel de speculații. Contactat telefonic, Rafael Pardo, care plecase la New York în ajun, a fost de acord cu aceasta propunere. Preşedintele l-a primit pe părintele Garcia Herreros în audiența specială la ora douăsprezece. De-o parte se aflau părintele, însoțit de doi preoți din acelaşi ordin cu el, şi Alberto Villamizar cu fiul sau, Andres. De cealaltă, preşedintele, secretarul sau particular, Miguel Silva, şi Mauricio Vargas. Serviciile de presă ale preşedinției au realizat fotografii şi materiale filmate pentru a fi date publicității dacă lucrurile mergeau bine. Dacă nu, cel puțin mass-media nu putea avea nicio dovada în privința eşecului.

Conştient de importanța momentului, preotul i-a povestit preşedintelui cu lux de amănunte cum a decurs

întâlnirea cu Escobar. Nu avea nici cea mai mică îndoială că acesta se va preda, eliberându-i, totodată, pe ostatici, şi şi-a întărit spusele cu notele scrise la patru mâini. Singura condiţie pusă era ca închisoarea să fie amenajata la Envigado şi nu la Itagüí, din motive de securitate argumentate chiar de către Escobar.

Preşedintele a citit însemnările şi i le-a înapoiat preotului. I-a atras atenţia faptul că Escobar nu promitea să-i elibereze pe prizonieri, ci doar se angaja să negocieze aceasta chestiune cu Extrădabilii. Villamizar i-a explicat că era una dintre multele precauţii pe care şi le lua Escobar: niciodată n-a admis că i-ar deţine pe prizonieri, de teamă ca aceasta declaraţie ar fi putut servi drept probă împotriva sa.

Părintele a întrebat ce s-ar fi cuvenit să facă dacă Escobar îi cerea să fie de faţă la predarea sa. Preşedintele l-a sfătuit să accepte. Când preotul şi-a exprimat îndoielile în privinţa securităţii operaţiunii, preşedintele i-a răspuns că nimeni nu putea garanta mai bine decât Escobar siguranţa propriei acţiuni operative. În cele din urmă, preşedintele l-a avertizat pe preot – iar însoţitorii acestuia l-au sprijinit – că era deosebit de important să-şi restrângă la minimul necesar declaraţiile publice, că să nu compromită, cumva, totul printr-un cuvânt nepotrivit. Părintele a fost de acord şi a reuşit să strecoare o ultimă ofertă voalată: „Eu, unul, n-am vrut decât să fiu cât de cât util, iar dacă veţi mai avea nevoie de mine pentru altceva, ca de pilda, pacea cu celălalt domn preot, voi fi oricând la dispoziţia dumneavoastră”. A fost limpede pentru toţi că se referea la preotul spaniol Manuel Perez, comandantul Armatei Naţionale de Eliberare. Întâlnirea s-a terminat după douăzeci de minute şi nu a fost urmată de niciun comunicat oficial. Respectându-şi întru totul promisiunea, părintele Garcia Herreros a dat un exemplu de sobrietate în declaraţiile făcute presei.

Maruja a urmărit conferința de presa a preotului transmisă la televizor, dar n-a descoperit nicio noutate. Telejurnalele i-au prezentat din nou pe reporterii ce făceau de gardă la locuințele ostaticilor, imagini care puteau prea bine să fie aceleaşi din ziua precedentă. Şi Maruja a repetat ziua din ajun minut cu minut şi chiar a avut suficient timp ca să vadă telenovelele din acea după-amiază. Damaris, încurajată de anunțul oficial, îi făcuse favoarea de a o lăsa să comande meniul pentru prânz, aşa cum se întâmplă cu condamnații la moarte în ajunul execuției. Până la urmă, prinsă cu alte treburi, Damaris nu s-a mai putut duce la cumpărături şi, la prânzul de adio, n-a avut pe masă decât linte cu linte.

La rândul său, după ce şi-a pus hainele pe care le purta în ziua răpirii – deşi îi rămăseseră strâmte pentru că se îngrăşase din cauza sedentarismului şi a alimentației nepotrivite –, Pacho s-a aşezat pe pat să asculte ştirile şi să fumeze, aprinzându-şi țigară după țigară. A auzit tot felul de versiuni despre eliberarea sa. A auzit rectificările, chiar şi minciunile colegilor săi, năuciți de tensiunea aşteptării. Cineva povestea, de pildă, că fusese zărit într-un restaurant, când, de fapt, era vorba despre un frate de-al său.

A recitit notele editoriale, comentariile, informațiile despre evenimentele de zi cu zi pe care le scrisese ca să nu-şi uite meseria, gândindu-se că le va publica, după ce va ieşi, în chip de mărturii despre captivitate. Erau peste o sută. Le-a citit gardienilor un articol scris în decembrie, când clasa politică tradițională începuse să tune şi să fulgere împotriva legitimi-tății Adunării Constituante. Pacho a înfierat-o şi el cu o energie şi cu un spirit de independență care, fără îndoială, erau rodul reflecțiilor din timpul captivității. „Toți ştim cum se obțin voturi în Columbia şi cum au fost aleşi mulți dintre parla-mentari”, spunea el

într-o notă. În opinia sa, cumpărarea voturilor se intensificase în toată țara, în special pe litoral; tombolele cu aparate electrocasnice în schimbul favorurilor electorale erau la ordinea zilei şi mulți dintre cei aleşi îşi obțineau mandatul prin tot felul de alte tertipuri politice, cum ar fi comisioanele pentru salariile bugetarilor şi ajutoarele parlamentare. De aceea – mai spunea el –, cei aleşi erau tot-deauna aceleaşi persoane care, „confruntate cu posibilitatea de a-şi pierde privilegiile, se văicăresc acum". Şi încheia cu un atac care îl viza pe el însuşi: „Imparțialitatea mediilor de comunicare în masă – inclusiv a ziarului *El Tiempo* – pentru care s-au dus atâtea lupte şi care începea să-şi croiască drum în viața publică a țării, s-a risipit în vânt".

Totuşi, cea mai surprinzătoare a fost însemnarea despre reacțiile clasei politice față de organizația M-19, când aceasta a obținut peste zece la sută din voturi pentru Adunarea Constituantă. „Agresivitatea politică împotriva organizației M-19, scria el, ignorarea (ca să nu spun discriminarea) ei în mediile de comunicare demonstrează cât de departe suntem de toleranță şi cât de mult mai avem de făcut pentru a moderniza ceea ce este mai important: mentalitatea noastră." Aşa, de pildă, clasa politică salutase participarea la alegeri a vechilor gherile doar ca să treacă drept democratică, dar când voturile au depăşit procentul de zece la sută, s-a dezlănțuit în insulte împotriva lor. Şi încheia în stilul bunicului său, Enrique Santos Montejo (Calibán), comentatorul cel mai citit din istoria gazetăriei naționale: „Un anumit segment foarte specific şi conservator al columbienilor a omorât tigrul şi s-a speriat de pielea lui". Nimic nu putea fi mai surprinzător la cineva care se remarcase încă din şcoala primară ca un reprezentant precoce al dreptei romantice.

Le-a rupt pe toate, în afară de trei, pe care a decis să le păstreze din motive inexplicabile chiar şi pentru el. A mai

păstrat, de asemenea, ciornele mesajelor adresate rudelor şi preşedintelui republicii şi pe aceea a testamentului sau. Ar fi vrut să ia cu el lanţul cu care era legat de pat, gândindu-se că sculptorul Bernardo Salcedo ar fi putut face din el o operă de artă, dar gardienii nu i-au permis, de teama eventualelor amprente care i-ar fi putut da de gol.

Maruja, în schimb, n-a vrut să păstreze nicio amintire din acel trecut atroce pe care îşi propunea să-l şteargă cu buretele din viaţa sa. Dar pe la şase după-amiază, când uşa a început să se deschidă din exterior, şi-a dat seama cât de mult aveau să-i marcheze viaţa acele şase luni de suferinţă amară. De la moartea Marinei şi de la plecarea lui Beatriz, aceea era ora eliberărilor sau a execuţiilor: la fel în ambele cazuri. A aşteptat cu inima cât un purice formula sinistra a ritualului: „Plecăm, pregătiţi-vă". Era *Doctorul,* însoţit de adjunctul său, care venise s-o vadă în ajun. Amândoi păreau grăbiţi din cauza orei înaintate.

— Hai, gata! a zorit-o *Doctorul.* Mai repede!

Îşi imaginase de atâtea ori clipa aceea, încât s-a simţit cuprinsă de o ciudată dorinţă de a trage de timp şi a întrebat de inelul ei.

— I l-am dat cumnatei dumneavoastră, a spus adjunctul.

— Nu e adevărat, a răspuns Maruja cât se poate de calmă. După ce a plecat ea, mi-aţi spus că l-aţi văzut şi că se află la loc sigur.

Poate că inelul nu o interesa chiar aşa de mult, dar ţinea neapărat să-l facă de râs pe celălalt în faţa superiorului său. Dar acesta, presat de timp, s-a făcut că nu pricepe despre ce era vorbă. Majordomul şi nevastă-sa i-au adus Marujăi sacoşa cu obiectele personale şi cadourile primite de la diverşi gardieni de-a lungul captivităţii: felicitările de Crăciun, treningul, prosopul, nişte reviste şi câteva cărţi.

Tinerii cumințI şi paşnici care îi purtaseră de grijă în ultimele zile nu aveau ce să-i dea decât medalioane şi iconițe cu sfinți. O implorau însă să se roage pentru ei, să-şi amintească de ei, să facă ceva ca să-i scape de viața aceea ticăloasă.

— Tot ce doriți, le-a spus Maruja. Dacă vreodată aveți nevoie de mine, căutați-mă şi eu o să vă ajut.

Doctorul n-a vrut să rămână mai prejos: „Ce i-aş putea da eu ca amintire?", s-a întrebat în sinea lui, scotocindu-se prin buzunare. A scos un cartuş gol de 9 milimetri şi i l-a dat Marujăi.

— Iată, i-a spus, mai degrabă serios decât în glumă. Glonțul cu care nu v-am împuşcat.

N-a fost uşor s-o scoată pe Maruja din brațele majordomului şi ale lui Damaris, care şi-a ridicat masca până la nas ca s-o sărute şi s-o roage să n-o uite. Maruja a rămas sincer emoționată. Era, la urma urmei, sfârşitul celor mai lungi şi mai atroce zile din viața ei, dar şi clipa cea mai fericită pe care o trăise vreodată.

I-au pus pe cap o cagulă, probabil cea mai jegoasă pe care au găsit-o. I-au pus-o invers, cu găurile pentru ochi la spate, iar ea nu şi-a putut reprima gândul că tot aşa se întâmplase şi cu Marina când a fost dusă la moarte. S-a lăsat condusă, târându-şi picioarele prin beznă, până la un automobil la fel de confortabil ca şi cel folosit la răpirea ei, unde a fost aşezată în acelaşi loc, în aceeaşi poziție şi cu aceleaşi precauții: cu capul pe genunchii unui bărbat, ca să nu fie văzută de afară. I-au atras atenția că pe drum erau mai multe posturi de control ale poliției, aşa că trebuia să-şi scoată cagula şi să se comporte firesc dacă erau cumva opriți.

La ora unu, Villamizar a luat prânzul cu fiul său, Andres. La două şi jumătate, s-a culcat ca să-şi facă siesta,

pentru că rămăsese în urmă cu somnul, şi a dormit până la cinci şi jumătate. La şase, tocmai ieşise de sub duş şi voia să se îmbrace ca să-şi aştepte soția, când a sunat telefonul. A ridicat receptorul de pe noptieră şi abia a apucat să spună: „Alo?" O voce necunoscută l-a întrerupt: „Va sosi imediat după ora şapte. Chiar acum pleacă". Şi a închis. A fost un anunț neprevăzut, pentru care Villamizar a rămas recunoscător. L-a chemat pe portar că să se asigure că automobilul său era în curte, iar şoferul gata de plecare.

S-a îmbrăcat într-un costum închis şi şi-a pus o cravată cu romburi de culoare deschisă pentru a-şi întâmpina soția. Arăta mai zvelt că niciodată deoarece slăbise patru kilograme în şase luni. La şapte seara, şi-a făcut apariția în salon ca să mai stea de vorbă cu ziariştii până la sosirea Marujăi. Tot acolo se aflau cei patru copii ai ei şi fiul amândurora, Andres. Lipsea doar Nicolás, muzicianul familiei, care urma să sosească de la New York peste câteva ore. Villamizar s-a aşezat pe scaunul cel mai apropiat de telefon.

Maruja mai avea atunci doar cinci minute până la eliberare. Spre deosebire de seara răpirii, călătoria spre libertate a fost rapidă şi fără complicații. La început, au străbătut un drum desfundat, cu multe serpentine, nerecomandabil pentru un automobil de lux. Maruja a dedus din cele discutate în maşină că, în afară de bărbatul de lângă ea, se mai afla un altul lângă şofer. Niciunul nu părea să fie *Doctorul.* După vreun sfert de ceas, au obligat-o să se întindă pe podea şi s-au oprit cam cinci minute, dar ea nu a ştiut din ce motiv. Apoi, au pătruns pe un bulevard mare, ce vuia de zgomotele circulației intense de la ora şapte, şi au virat fără niciun incident pe un al doilea bulevard. Pe neaşteptate, după nici trei sferturi de oră de la plecare, maşina a frânat brusc. Bărbatul de lângă şofer i-a dat Marujăi un ordin disperat:

— Coborâți acum, repede!

Cel care era lângă ea a încercat s-o scoată din automobil. Maruja s-a împotrivit.

— Nu văd nimic, a strigăt.

A vrut să-şi scoată bandajul, dar o mână brutală a împiedicat-o. „Aşteptați cinci minute înainte de a vi-l scoate”, i-a strigăt bărbatul şi a îmbrâncit-o afară din maşină. Maruja a avut brusc senzația de vertij şi, îngrozită, a crezut că o aruncaseră într-un hău. Când a simțit pământul tare sub picioare, i-a venit inima la loc. În timp ce aştepta ca maşina să se îndepărteze, şi-a dat seama că se afla pe o stradă puțin circulată. Şi-a scos bandajul cu cea mai mare precauție, şi, când a zărit printre copaci casele cu primele ferestre luminate, a ştiut că era cu adevărat liberă. Se făcuse ora şapte şi douăzeci şi nouă de minute şi trecuseră o sută nouăzeci şi trei de zile din seara în care fusese răpită.

Pe bulevardul pustiu se apropia o maşină care a întors şi a parcat lângă trotuarul de vizavi, chiar în dreptul Marujăi. Ea s-a gândit, că şi Beatriz la vremea sa, că o astfel de coincidență nu prea era cu putință. Cu siguranță, maşina aceea fusese trimisă special de răpitori pentru a se asigura că totul se va sfârşi cu bine. Maruja s-a apropiat de geamul din dreptul şoferului.

— Vă rog, i-a spus, sunt Maruja Pachon. Tocmai am fost eliberată. Nu voia decât să fie ajutată să găsească un taxi. Dar bărbatul a scos un strigăt de uimire. Cu câteva minute mai devreme, ascultând la radio ştirile despre eliberările iminente, îşi spusese: „Ce-ar fi să dau peste Francisco Santos căutând o maşină?” Maruja era nerăbdătoare să-i vadă pe ai ei, dar s-a lăsat condusa până la casa de vizavi ca să dea un telefon.

Stăpâna casei, copiii, toți au îmbrățişat-o cu strigăte de bucurie când au recunoscut-o. Maruja se simțea ca

anesteziată şi tot ce se petrecea în jurul ei i se părea încă o înşelătorie pusă la cale de răpitori. Şoferul maşinii se numea Manuel Caro şi era ginerele proprietarului casei, Augusto Borrero, a cărui soție, o veche activistă a partidului Nuevo Liberalismo, lucrase cu Maruja la campania electorală a lui Luis Carlos Galán. Dar Maruja vedea viața din afară, ca pe un ecran de cinematograf. A cerut un rachiu – niciodată n-a ştiut de ce – şi l-a dat pe gât dintr-o înghițitură. Abia atunci a sunat acasă, dar, cum nu-şi mai amintea bine numărul, a trebuit să-l formeze de mai multe ori. În sfârşit, o voce de femeie a răspuns imediat: „Cine e?" Maruja a recunoscut-o şi a spus fără urmă de dramatism:

— Alexandra, fetița mea dragă! Alexandra a strigăt:

— Mama! Unde eşti?

Alberto Villamizar sărise de pe scaun când sunase telefonul, dar n-a mai putut ajunge să-l ia din mâna Alexandrei, care, din întâmplare, tocmai trecea pe aproape. Maruja a început să-i dicteze adresa, dar cum ea nu avea la îndemână creion şi hârtie, Villamizar i-a luat receptorul şi a salutat-o pe Maruja cu o naturalețe uluitoare:

— Bună, scumpa mea. Ce faci? Maruja i-a răspuns pe acelaşi ton:

— Foarte bine, dragul meu, nu-i nicio problemă.

El avea hârtie şi creion pregătite anume pentru acel moment, aşa că a notat adresa în timp ce Maruja i-o dicta, dar, nefiind prea bine lămurit, a rugat-o să-i dea la telefon pe cineva din familie. Soția lui Borrero i-a dat toate lămuririle de care avea nevoie.

— Mii de mulțumiri, a spus Villamizar. Nu e departe. Vin imediat. A uitat să închidă telefonul, căci voința de fier şi stăpânirea de sine pe care şi le păstrase în acele luni nesfârşite de încordare l-au părăsit dintr-o dată. A coborât scările sărind câte două trepte deodată şi a traversat în goană holul blocului, urmat de avalanşa de ziarişti înarmați

cu echipamentele lor de război. Alții, venind din sens opus, au fost gata-gata să-l trântească la intrare.

— I-au dat drumul Marujăi, le-a strigăt tuturor. Veniți după mine!

A urcat în maşină trântind atât de tare portiera încât şoferul care moțăia pe scaun s-a speriat. „Mergem după doamna”, a spus Villamizar. I-a dat adresa: bulevardul Diagonal 107, nr. 27-73. „E o casă albă, pe strada paralelă cu autostrada”, a precizat el. Dar a spus-o cu o asemenea grabă, încât şoferul n-a înțeles prea bine şi a apucat-o într-o direcție greşită. Villamizar i-a atras atenția cu o brutalitate care nu-i stătea în fire.

— Fii atent ce faci! a țipat. Trebuie să ajungem în cinci minute. Şi dacă te rătăceşti cumva, să ştii că te scopesc!

Şoferul, care împărtăşise cu el cumplita dramă a răpirii, nu s-a supărat. Villamizar s-a calmat şi l-a călăuzit pe drumul cel mai scurt şi mai puțin aglomerat, deoarece, pe măsura ce i se explica adresa la telefon, îşi schițase în minte traseul, ca să fie sigur că nu se va rătăci. Era cea mai proastă oră pentru circulație, dar nu şi cea mai proastă zi.

Andres demarase şi el imediat, împreună cu vărul său, Gabriel, pe urmele caravanei de ziarişti care îşi croiau drum printre maşini cu alarme false şi trucuri de ambulanțe. Deşi era un şofer experimentat, a rămas blocat pe traseu. A renunțat să-şi continue drumul, în schimb, Villamizar a ajuns în timpul record de cincisprezece minute. N-a fost nevoie să caute casa, deoarece unii dintre ziariştii care se aflaseră în apartamentul său încercau acum să-l convingă pe stăpânul casei să-i lase să intre. N-a avut timp să salute pe nimeni, pentru că soția acestuia l-a recunoscut şi i-a arătat scările.

— Pe aici, i-a spus.

Maruja se afla în dormitorul principal, unde fusese lăsată să se aranjeze până la sosirea soțului ei. Când

intrase, se trezise nas în nas cu o ființă necunoscută şi grotescă: era chiar imaginea ei din oglindă. Puhavă, cu pleoapele umflate din cauza nefritei, cu obrazul searbăd şi ofilit după şase luni de trai în semiobscuritate.

Din două salturi, Villamizar a fost sus. A deschis prima uşă care i-a ieşit în cale, dar era camera copiilor, plină de păpuşi şi de biciclete. Atunci, a deschis uşa din față şi a vazut-o pe Maruja aşezată pe pat, cu sacoul în carouri pe care îl purta când plecase de-acăsă în ziua răpirii, şi proaspăt machiată pentru el. „A intrat că o vijelie", a spus Maruja. Ea i-a sărit de gât şi au rămas îmbrățişați o vreme, fără să scoată un cuvânt. I-a trezit din extaz hărmălaia ziariştilor care izbutiseră să învingă rezistența stăpânului casei şi invadaseră locul. Maruja s-a speriat. Villamizar a zâmbit amuzat:

— Sunt colegii tăi.

Maruja era consternată. „Nu mă mai văzusem în oglindă de şase luni", a povestit mai târziu. I-a zâmbit propriei imagini, dar nu era ea. S-a îndreptat de şale, şi-a strâns părul la spate cu elasticul, şi-a refăcut cât de cât machiajul, cu speranța că femeia din oglindă va ajunge să semene cu imaginea pe care ea însăşi o avea despre sine cu şase luni în urmă. N-a reuşit.

— Arăt groaznic, a spus şi i-a arătat soțului degetele deformate şi umflate. Nu mi-am dat seama pentru că mi-au luat inelul.

— Arăți perfect, i-a spus Villamizar.

A luat-o de umăr şi a condus-o în salon.

Ziariştii i-au asaltat cu camere, lumini şi microfoane. Maruja a rămas orbită. „Nu vă grăbiți, băieți, le-a spus. Când o să ajungem la noi acasă, o să vorbim mai pe îndelete." Au fost primele sale cuvinte.

Buletinele de la şapte seara n-au transmis nicio ştire, dar preşedintele Gaviria a aflat câteva minute mai târziu,

grație serviciului de monitorizare prin radio, că Maruja Pachon fusese eliberată. A pornit spre locuința ei împreună cu Mauricio Vargas, dar au lăsat pregătit comunicatul oficial privind eliberarea lui Francisco Santos, care trebuia să aibă loc dintr-un moment într-altul. Mauricio Vargas îl citise cu voce tare în fața reportofoanelor ziariştilor, cu condiția să nu fie transmis atâta timp cât nu va fi dată ştirea oficială.

La ora aceea, Maruja se afla în drum spre casă. Cu puțin timp înainte de a sosi, s-ă răspândit zvonul că Pacho Santos fusese eliberat, iar ziariştii au slobozit din lanț comunicatul oficial, care a zbughit-o ca din puşcă, apărând cu hămăieli de bucurie pe toate posturile.

Preşedintele şi Mauricio Vargas l-au auzit în timp ce se aflau în maşină şi s-au felicitat că au avut ideea să-l înregistreze. Dar cinci minute mai târziu, ştirea a fost dezmințită.

— Mauricio, a exclamat Gaviria, ce dezastru!

Nu mai era nimic de făcut, decât să aştepte, cu speranța că ştirea va fi confirmată de fapte. Între timp, nemaiputând rămâne în apartamentul lui Villamizar din cauza mulțimii bulucite înăuntru, au fost invitați în cel al lui Azeneth Velázquez, la etajul de deasupra, ca să aştepte acolo adevărata eliberare a lui Pacho, după alte trei eliberări neconfirmate.

Pacho Santos tocmai auzise ştirea despre eliberarea Marujăi, pe cea prematură privitoare la a sa, dar şi ştirea despre gafa guvernului. În clipa aceea, în cameră a intrat bărbatul care îi vorbise de dimineață, l-a luat de braț şi l-a condus, fără să-i acopere ochii, la parter. Ajuns acolo, şi-a dat seama că toate camerele erau goale, iar unul dintre gardieni i-a povestit printre hohote de râs că mutaseră mobilele cu un camion ca să nu mai plătească chiria pe ultima lună. S-au îmbrățişat cu toții la despărțire şi i-au

mulțumit lui Pacho pentru tot ce învățaseră de la el. Replica lui Pacho a fost sinceră:

— Şi eu am învățat multe de la voi.

Odată ajunşi în garaj, i-au dat o carte că să-şi acopere fața cu ea că şi cum ar fi citit şi i-au înşirat tot pomelnicul cu instrucțiuni. Dacă dădeau nas în nas cu poliția, trebuia să sară din maşină, pentru ca ei să poată părăsi locul cât mai repede. Şi cea mai importantă: nu trebuia să spună că fusese închis la Bogotá, ci într-un loc aflat la trei ore depărtare, unde se ajungea pe un drum accidentat. Dintr-un motiv cumplit: ştiau prea bine că Pacho era suficient de perspicace ca să-şi formeze o idee despre poziția casei şi nu trebuia s-o dezvăluie, pentru că, în timpul lungilor zile ale captivității, gardienii conviețuiseră cu vecinii fără să-şi ia nicio măsură de precauție.

— Dacă o să povestiți ceva, a încheiat responsabilul operațiunii, va trebui să-i omorâm pe toți, că să nu ne recunoască după aceea.

În dreptul postului de control de la intersecția dintre bulevardul Boyacá şi strada 80, motorul s-a oprit. S-au chinuit să-l pornească de două, de trei, de patru ori, şi la a cincea încercare, au reuşit. Pe toți i-au trecut sudori reci. Două străzi mai încolo, i-au luat prizonierului cartea şi l-au lăsat la colț cu trei bancnote de câte două mii de pesos pentru taxi. S-a urcat în primul care a trecut, condus de un şofer tânăr şi simpatic, care n-ă vrut să-i ia niciun ban şi şi-a croit drum claxonând şi chiuind de bucurie prin mulțimea care aştepta la uşa casei. Pentru gazetarii din presa de scandal, a fost o adevărată deziluzie: se aşteptau să întâmpine un bărbat gălbejit, sfrijit şi descurajat după două sute patruzeci şi patru de zile de detenție, şi au dat peste un Pacho Santos reîntinerit pe dinăuntru şi pe dinafară, mai gras, mai zăpăcit şi cu o pofta mai mare de viață ca oricând. „Ni l-au dat înapoi exact aşa cum era înainte”, a declarat

varul lui, Enrique Santos Calderon. Cineva, molipsit de umorul familiei, a spus: „I-ar fi prins bine să mai stea încă şase luni”.

Maruja se afla de-acum acasă. Sosise însoţită de Alberto, urmărită de echipele mobile de radio şi de televiziune, care îi depăşeau, îi precedau, transmiţând în direct din blocajele de pe străzi. Şoferii care le urmăreau la radio peripeţiile îi recunoşteau când treceau pe lângă ei şi-i salutau cu claxoanele care răsunau că nişte dangăte de clopot, până când ovaţiile s-au generalizat de-a lungul întregului drum.

Andres Villamizar intenţionase să se întoarcă acasă când se rătăcise de tatăl său, dar condusese cu atâta neatenţie, încât motorul maşinii s-a desprins, iar bara pe care se sprijinea s-a rupt. A lăsat-o în grija agenţilor de la postul de poliţie cel mai apropiat şi a oprit primul automobil care a trecut: un BMW gri închis, condus de un înalt funcţionar foarte simpatic, care asculta ştirile transmise la radio. Andres s-a prezentat, i-a povestit în ce încurcătură se afla şi l-a rugat să-l ducă, dacă putea, cât mai aproape de casă.

— Urcaţi, i-a spus, dar vă avertizez că dacă tot ce mi-aţi povestit e o gogoriţă, n-o să vă fie bine.

La intersecţia dintre şoseaua 7 cu strada 80, l-a ajuns din urmă o prietenă cu un Renault vechi. Andres şi-a continuat drumul cu ea, dar maşina şi-a dat duhul pe panta şoselei de centură. Andres s-a cocoţat cu chiu cu vai în ultimul jeep alb al reporterilor de la radiodifuziunea naţională R.C.N.

Drumul spre casă era blocat de automobilele şi de mulţimea vecinilor care ieşeau în stradă. Maruja şi Villamizar au hotărât atunci să renunţe la maşină şi să străbată pe jos cei o sută de metri pe care îi mai aveau de parcurs. Fără să-şi dea seama, au coborât chiar în locul de unde fuseseră răpite cele două femei. Primul chip pe care l-a

recunoscut Maruja în mulțimea înflăcărată a fost cel al Mariei del Rosario Ortiz, realizatoarea şi directoarea emisiunii *Columbia îi revendică,* care, pentru prima data de la premieră, nu s-a mai transmis în seara aceea din lipsă de subiect. Imediat, l-a zărit pe Andres, care sărise din jeep şi tocmai încerca să ajungă acasă în clipa în care un ofițer de poliție, înalt şi bine făcut, a ordonat ca strada să fie închisă. Andres a avut inspirația să-l privească drept în ochi şi să-i spună pe un ton ferm:

— Sunt Andres.

Ofițerul nu ştia nimic despre el, dar l-a lăsat să treacă. Maruja l-a recunoscut când alerga spre ea şi s-au îmbrățişat în mijlocul ropotelor de aplauze. A fost nevoie de intervenția patrulelor ca să le facă loc. Maruja, Alberto şi Andres au început să urce panta cu inima strânsă şi emoția i-a biruit cu totul. Pentru prima dată i-au podidit lacrimile pe care tustrei îşi propuseseră să şi le stăvilească. Şi chiar aveau de ce: cât cuprindeai cu privirea, cealaltă mulțime, a bunilor vecini, scosese steaguri la ferestrele clădirilor mai înalte şi saluta cu o primăvară de batiste albe şi cu nesfârşite ovații triumfătoarea aventură a reîntoarcerii acasă.

EPILOG

A doua zi, la noua dimineața, aşa cum rămăsese stabilit, Villamizar a aterizat la Medellin fără să fi dormit nici măcar un ceas. Fusese un chef de zile mari. La patru dimineața, când au reuşit să ramână singuri în apartament, Maruja şi el erau aşa de surescitați de întâmplările zilei, încât n-au mai plecat din salon şi şi-au povestit până în zori amintirile din acele luni, pe care nu avuseseră cum să şi le împărtăşească. La ferma La Loma a fost primit că de obicei, cu masa întinsă, stropită, de data aceasta, cu şampania

eliberării. A fost însă un respiro de scurtă durată, pentru că, acum, cel care se grăbea mai tare era Pablo Escobar, ascuns în cine ştie ce ungher din lume, lipsit de scutul ostaticilor. Noul său emisar era un bărbat foarte înalt, volubil, blond, cu nişte mustăţi aurii, poreclit Frumuşelul, şi care fusese învestit cu puteri depline la tratativele duse în vederea capitulării.

Din dispoziţia preşedintelui Cesar Gaviria, toate dezbaterile pe marginea problemelor juridice cu avocaţii lui Escobar fuseseră încredinţate doctorului Carlos Eduardo Mejia, care îl ţinea în permanenţă la curent pe ministrul de Justiţie. Pentru predarea propriu-zisă, Mejia urma să acţioneze de comun acord cu Rafael Pardo, ca reprezentant al guvernului, în timp ce, de cealaltă parte, urmau să participe Jorge Luis Ochoa, Frumuşelul şi, din umbră, Escobar însuşi. Villamizar continua să fie un intermediar activ din partea guvernului, iar părintele Garcia Herreros, care era un garant moral pentru Escobar, urma să intervină în cazul în care s-ar fi ivit obstacole de ultimă oră.

Graba cu care Escobar îi ceruse lui Villamizar să vină la Medellin chiar a doua zi după eliberarea Marujăi lăsa să se înţeleagă că predarea avea să fie imediată, dar foarte curând s-a văzut că nu, el mai avea chef să se joace de-a formalităţile şi să mai tragă astfel de timp. Cea mai mare preocupare a tuturor, şi a lui Villamizar mai mult decât a oricui, era ca lui Escobar să nu i se întâmple nimic înainte de a se preda. Şi chiar aveau de ce să fie îngrijoraţi: Villamizar ştia că Escobar sau supravieţuitorii acestuia l-ar fi făcut să plătească cu viaţa dacă asupra lui ar fi planat cea mai mică bănuială că şi-a încălcat cuvântul. Gheaţa a spart-o Escobar însuşi când i-a telefonat la fermă şi a intrat direct în subiect:

— Doctore Villa, sunteţi mulţumit?

Villamizar, care nu-l văzuse şi nu-l auzise niciodată, a rămas impresionat de calmul deplin al vocii, care nu lăsa să se întrevadă nici cea mai mică urmă a aureolei sale de personaj mitic. „Vă mulţumesc că aţi venit”, a continuat Escobar, fără să aştepte răspunsul, cu dicţia aceea aspră a locuitorilor din bidonvilurile Medellin-ului, care-i accentua şi mai mult condiţia terestră. „Dumneavoastră sunteţi un om de cuvânt şi n-aveaţi cum să mă decepţionaţi.” Şi imediat a atacat problema care îl interesa:

— Să stabilim cum anume va decurge predarea mea.

În realitate, Escobar ştia foarte bine cum avea s-o facă, dar, poate, voia să mai treacă în revistă toate etapele cu un bărbat în care îşi pusese atunci toate speranţele. Avocaţii lui şi şeful Direcţiei Generale de Anchetă Penală, uneori în mod direct, alteori prin intermediul directoarei secţiei regionale, dar totdeauna sub coordonarea ministrului de Justiţie, discutaseră fiecare detaliu în parte. Odată clarificate aspectele juridice ce decurgeau din interpretările diferite pe care fiecare le dădea decretelor prezidenţiale, punctele esenţiale se reduseseră la trei: închisoarea, personalul închisorii şi rolul poliţiei şi al armatei.

Închisoarea – vechiul Centru pentru Reabilitarea Persoanelor Dependente de Droguri din Envigado – era aproape terminata. Villamizar şi Frumuşelul au vizitat-o la cererea lui Escobar a doua zi după eliberarea Marujăi şi a lui Pacho Santos. Aspectul era, mai degrabă, deprimant, din cauza molozului îngrămădit prin toate ungherele şi a distrugerilor provocate de ploile nesfârşite din acel an. Problema dispozitivelor de securitate era rezolvată. Exista un gard dublu, înalt de doi metri optzeci, format din cincisprezece şiruri de sârmă conectate la o sursă de curent de cinci mii de volţi, şi şapte gherete de supraveghere, pe lângă cele două existente la intrare. Aceste două tipuri de instalaţii urmau să fie suplimentate cu altele, atât pentru a-l

împiedica pe Escobar să fugă, cât şi pentru a împiedica orice încercare de a-l asasina.

Singura obiecţie pe care a adus-o Villamizar viza baia îmbrăcată în faianţă italienească de lângă camera destinată lui Escobar. A recomandat, aşadar, să fie înlocuită – şi chiar a fost modificată – cu o decoraţie mai sobră. Concluzia raportului său a fost şi mai sobră: „Arată ca o închisoare pe cinste", într-adevăr, splendoarea ca de basm care avea să scandalizeze întreaga ţară şi jumătate din omenire, compromiţând, în cele din urmă, prestigiul guvernului, a fost impusă ulterior, dinăuntru, printr-o uluitoare operaţiune de mituire şi intimidare.

Escobar i-a cerut lui Villamizar numărul unui telefon nesupravegheat din Bogotá, că să stabilească împreună detaliile concrete ale predării, iar el i l-a dat pe cel al vecinei de la etajul superior, Azeneth Velázquez. I s-a părut că niciunul nu putea fi mai sigur decât acesta, la care sunau la orice oră din zi sau din noapte scriitori şi artişti destul de lunatici ca să scoată din pepeni pe oricine, oricât de dat naibii ar fi fost. Formula eră simplă şi lipsita de riscuri: o voce necunoscută suna acasă la Villamizar şi-i spunea: „Peste cincisprezece minute, doctore". Villamizar urca fără să se grăbească în apartamentul lui Azeneth şi, după cincisprezece minute, suna Pablo Escobar în persoană. Odată, Villamizar a întârziat din cauza liftului, iar Azeneth a răspuns la telefon. O voce aspră, de ţăran antioquian, a întrebăt-o de doctorul Villamizar.

— Nu locuieşte aici, a spus Azeneth.

— Nicio grijă, i-a răspuns antioquianul cu o voce surâzătoare. Tocmai urcă.

Cel care vorbea era chiar Pablo Escobar, pe viu şi în direct, dar Azeneth nu va afla asta niciodată decât dacă va citi această carte. Villamizar a încercat să-i spună adevărul chiar în acea zi, dintr-un spirit de loialitate elementară, dar

ea – care nu se lăsa convinsă cu una, cu două – şi-a astupat urechile.

— Nu vreau să mai aud niciun cuvinţel. Faci ce vrei în casa mea, dar mie să nu-mi povesteşti.

În vremea aceea, Villamizar făcuse mai multe călătorii la Medellin. De la Hotelul Intercontinental îi telefona Mariei Lia, iar ea îi trimitea o maşină care să-l aducă la ferma La Loma. Într-una din primele călătorii o luase şi pe Maruja, ca să mulţumească familiei Ochoa pentru ajutorul acordat. La prânz, a venit vorba despre inelul cu smaralde şi diamante minuscule care nu-i fusese înapoiat în seara eliberării. Villamizar le mai povestise despre asta, iar familia Ochoa i-a trimis un mesaj lui Escobar, dar n-a primit niciun răspuns. Frumuşelul, care era de faţă, a sugerat posibilitatea de a-i dărui unul nou, dar Villamizar i-a explicat că Maruja îşi dorea inelul mai degrabă pentru valoarea să afectivă. Frumuşelul a promis să discute această problemă cu Escobar.

Primul telefon pe care acesta l-a dat acasă la Azeneth a fost în legătură cu una dintre emisiunile programului *Minutul lui Dumnezeu,* în care părintele Garcia Herreros l-a făcut pornograf înrăit şi l-a somat să se întoarcă pe calea Domnului. Nimeni n-a înţeles o asemenea schimbare bruscă. Escobar credea că părintele se întorsese împotriva lui dintr-un motiv deosebit de important şi şi-a condiţionat predarea de o explicaţie imediată şi publică. Partea proastă era că oamenii lui acceptaseră să se predea îndemnaţi de încrederea pe care o aveau în cuvântul preotului. Villamizar l-a dus la fermă şi, de acolo, părintele i-a dat lui Escobar toate lămuririle prin telefon. Potrivit lui, la înregistrarea emisiunii se strecurase o eroare de montaj, din pricina căreia a apărut pe post spunând ceea ce, de fapt, nu spusese. Escobar a înregistrat convorbirea, a reprodus-o în faţa trupei sale şi a rezolvat criza.

Dar mai lipsea ceva. Guvernul insistase asupra următoarelor propuneri: patrule mixte formate din membri ai armatei şi ai gărzii naţionale în exteriorul închisorii, tăierea pădurii din preajmă, pentru a amenaja în locul ei un teren de trageri, şi prerogativele sale în numirea gardienilor, în cadrul unui comitet tripartit format din guvernul central, municipiul Envigado şi Parchet, întrucât era vorba de o închisoare municipală şi naţională. Escobar s-a opus implicării gardienilor pentru că, astfel, duşmanii lui îl puteau asasina chiar în închisoare. A respins patrulele mixte, deoarece – aşa cum susţineau avocaţii săi –, în conformitate cu regulamentul penitenciarelor, forţele de ordine publică nu aveau acces în interiorul închisorilor. S-a opus tăierii pădurii din vecinătate, mai întâi, pentru că, astfel, elicopterele puteau zbura la mică altitudine, iar, în al doilea rând, deoarece, după el, un teren de trageri era un poligon în care urmau să fie folosiţi drept ţinte deţinuţii. Până la urmă, l-au convins că, în termeni militari, un câmp de trageri nu e altceva decât un teren cu o bună vizibilitate a împrejurimilor. Şi acesta era, într-adevăr, avantajul Centrului pentru Persoanele Dependente de Droguri – atât pentru guvern cât şi pentru deţinuţi –, deoarece, din orice punct al clădirii, puteai cuprinde cu vedere întreaga vale şi muntele din apropiere, pentru a sesiza din timp pericolul, în ultima clipă, şeful general al Direcţiei de Anchetă Penală a venit cu propunerea să mai fie înălţat un zid blindat în jurul închisorii, în afară de gardul din sârmă ghimpată. Escobar s-a înfuriat.

Joi, 30 mai. *El Espectador* a publicat o ştire – atribuită surselor oficiale, care se bucurau de deplina încredere a ziariştilor – despre presupusele condiţii pe care Escobar le pusese pentru predarea sa la o întâlnire între avocaţii lui şi purtătorii de cuvânt ai guvernului. Printre aceste condiţii – preciza ziarul –, cea mai spectaculoasă era exilarea

generalului Maza Marquez şi destituirea generalilor Miguel Gomez Padilla, comandantul Poliției Naționale, şi Octavio Vargas Silva, comandantul Direcției de Cercetări Judiciare a Poliției (Dijin).

Preşedintele Gaviria l-a convocat în biroul său pe generalul Maza Marquez ca să se lămurească asupra provenienței ştirii, pe care persoane apropiate guvernului i-o atribuiau acestuia. Întrevederea a durat o jumătate de ora şi, cunoscându-i pe amândoi, e imposibil de imaginat care din ei a fost cel mai calm. Cu vocea sa mângâietoare şi tărăgănată de bariton, generalul a făcut o expunere detaliata a cercetărilor pe care le întreprin-sese asupra cazului. Preşedintele l-a ascultat într-o tăcere deplină. Douăzeci de minute mai târziu, s-au despărțit. A doua zi, generalul i-a trimis preşedintelui o scrisoare oficială de şase coli, în care repeta absolut tot ce spusese în ajun pentru ca, astfel, afirmațiile sale să rămână consemnate într-un document istoric.

Conform investigațiilor făcute – se spunea in scrisoare –, sursa ştirii era Martha Nieves Ochoa, care, cu câteva zile mai înainte, o transmisese, în exclusivitate, redactorilor de la secția juridică a ziarului *El Tiempo,* care nu înțelegeau cum de fusese publicată mai întâi de *El Espectador.* Reamintea, de asemenea, că era un fervent adept al capitularii lui Pablo Escobar. Îşi reafirma, totodată, loialitatea față de principiile, obligațiile şi îndatoririle sale şi încheia cu aceste cuvinte: „Domnule preşedinte, din motive pe care le cunoaşteți foarte bine, multe persoane şi chiar instituții urmăresc subminarea statutului meu profesional, poate cu scopul de a mă pune într-o situație primejdioasă care să le permită să-şi definitiveze mai uşor planurile îndreptate împotriva mea”.

Martha Nieves Ochoa a negat că ea s-ar fi aflat la originea acestor informații şi subiectul a fost închis. Totuşi,

trei luni mai târziu – când Escobar se afla de-acum în închisoare –, secretarul general al preşedinţiei, Fabio Villegas, a primit, din partea preşedintelui, misiunea de a-l chema pe generalul Maza în biroul său. L-a invitat în Salonul Albastru şi, în timp ce străbătea încăperea dintr-un capăt într-altul, ca într-o plimbare duminicala, i-a comunicat decizia preşedintelui de a-l trece în rezerva. Maza a plecat de-acolo convins că aceea era dovada clară a compromisului realizat cu Escobar, dezmințit însă de guvern, şi nu s-a sfiit s-o spună pe şleau: „Am fost negociat".

Oricum, chiar înainte de această întâmplare, Escobar îi comunicase că războiul dintre ei se terminase, că ştergea totul cu buretele şi se preda cu adevărat: renunța la atentate, îşi desființa banda şi preda dinamita. Ca dovadă, i-a trimis o listă de ascunzători, unde au fost găsite şapte sute de kilograme. Mai târziu, din închisoare, avea să dezvăluie brigăzii din Medellin alte ascunzători, de pe câteva vase mici de cabotaj, unde erau depozitate, în total, două tone. Dar Maza nu l-a crezut niciodată.

Îngrijorat din cauza tergiversării predării, guvernul l-a numit în funcția de director al închisorii pe Luis Jorge Pataquiva Silva – de fel din Boyacá –, refuzând să apeleze la un antioquian, şi a adus douăzeci de jandarmi originari din diferite departamente ale țării, în afară de Antioquia. „Oricum, a spus Villamizar, dacă au de gând să-i mituiască nu mai contează de unde sunt." Escobar, obosit şi el să tot despice firul în patru, abia dacă a discutat acest aspect. La sfârşit, a rămas stabilit ca operațiunea să fie protejată de armată, nu de poliție, şi să fie luate măsuri excepționale, astfel încât pentru ca Escobar să nu se mai teamă că i se va pune otravă în mâncarea din închisoare.

Pe de altă parte, Direcția Națională a Penitenciarelor a instituit acelaşi regim al vizitelor ca şi în cazul fraților Ochoa

Vazquez în închisoarea de maximă securitate din Itagüí. Trezirea era la ora şapte dimineaţa, iar la opt seara, deţinuţii era încuiaţi în celulele zăvorite cu lacăt. Escobar şi tovarăşii săi puteau fi vizitaţi de femei, în fiecare duminică, de la opt dimineaţa la două după-amiază; de bărbaţi, sâmbăta, iar de minori, în prima şi a treia duminică din fiecare lună.

În zorii zilei de 9 iunie, efective ale batalionului de poliţie militară din Medellin au înlocuit grupul de cavalerie care supraveghea împrejurimile, au montat un impresionant dispozitiv de securitate, au evacuat din munţii aflaţi în preajmă persoanele străine şi au preluat controlul deplin asupra pământului şi al văzduhului. Nu mai era loc pentru niciun fel de pretexte. Villamizar i-a comunicat lui Escobar – cu toată sinceritatea – că îi mulţumea pentru eliberarea Marujăi, dar nu era dispus să mai rişte numai pentru că el nu voia să se predea. Şi i-a spus-o cât se poate de serios: „De acum înainte, eu, unul, nu mai răspund de ce se va întâmpla". Escobar s-a hotărât în numai două zile, cerând, ca o ultimă condiţie, ca şi procurorul general să fie de faţă atunci când se va preda.

Un impediment de ultimă oră a fost cât pe ce să provoace o nouă amânare: Escobar nu avea un document oficial de identitate pentru a dovedi că el era, şi nu altul, cel care se preda. Unul dintre avocaţii lui a înştiinţat guvernul şi a solicitat, în consecinţă, un act de cetăţenie pentru Escobar, fără să ţină seama că, pentru a-l obţine, bărbatul cel mai căutat de toate forţele de ordine, ar fi trebuit să se prezinte personal la Oficiul de Stare Civilă. Soluţia de ultima oră a fost identificarea sa cu ajutorul amprentelor digitale şi al seriei unui act folosit pe vremuri într-un birou notarial, pe care trebuia să-l declare pierdut.

Frumuşelul l-a trezit pe Villamizar pe 18 iunie, la miezul nopţii, ca să urce şi să aştepte un telefon urgent. Era foarte târziu, dar apartamentul lui Azeneth arăta ca un infern

fericit, cu acordeonul lui Egidio Cuadrado şi orchestra sa de *vallenatos.* Villamizar abia şi-a croit drum cu coatele prin mulțimea fremătătoare şi frenetică a celor mai celebre VIP-uri din viața culturală. Azeneth, în stilul ei tipic, i-a tăiat calea:

— Ştiu cine-i tipa care te suna, i-a spus. Ai grijă ce faci, pentru că, altfel, o să te scopească cineva!

Când a sunat telefonul, l-a lăsat singur în dormitor, în hărmălaia care zguduia casa, Villamizar abia a izbutit să audă esențialul:

— Gata, veniți la Medellin mâine, cât mai devreme.

La şapte dimineața, Rafael Pardo a pus la dispoziția delegației oficiale care urma să asiste la predare un avion al Aviației Civile. De teama unor scurgeri de informații premature, Villamizar s-a prezentat acasă la părintele Garcia Herreros încă de la cinci dimineața. L-a găsit în oratoriu, cu poncho-ul lui fără nicio cusătură peste sutană, tocmai când îşi încheia slujba liturghiei.

— Ei bine, părinte, la drum, i-a spus. Plecăm la Medellin pentru că Escobar o să se predea.

În acelaşi avion cu ei au călătorit Fernando Garcia Herreros, un nepot al preotului care îi servea drept asistent ocazional, Jaime Vazquez, de la Biroul de Informații, doctorul Carlos Gustavo Arrieta, procurorul general al republicii, şi doctorul Jaime Cordoba Trivino, procuror delegat pentru drepturile omului. La Aeroportul Olaya Herrera, în plin centrul Medellin-ului, îi aşteptau Maria Lia şi Martha Nieves Ochoa.

Delegația oficială a fost condusă la sediul prefecturii. Villamizar şi părintele s-au dus la apartamentul Mariei Lia ca să ia micul dejun în timp ce erau îndeplinite ultimele formalități ale capitulării. Acolo au aflat că Escobar o pornise deja la drum, uneori cu maşina, alteori făcând mari

ocoluri pe jos, pentru a evita frecventele posturi de control ale poliției. Era expert în astfel de întâmplari neprevăzute.

Preotul era din nou cu nervii încordați la maximum. I-a căzut o lentilă de contact, a călcat pe ea şi s-a enervat în aşa hal, încât Martha Nieves a trebuit să-l duca la Optica San Ignacio, unde i-au rezolvat problema cu o pereche de ochelari normali. Oraşul era înțesat de pichete ale poliției şi au fost opriți aproape la toate, dar nu pentru control, ci că să i se mulțumească părintelui pentru tot ce făcea întru fericirea Medellin-ului. Căci în acel oraş, unde totul era posibil, ştirea cea mai secretă din lume era deja de domeniul public.

Frumuşelul a ajuns la apartamentul Mariei Lia la două şi jumătate după-amiază, îmbrăcat ca pentru o plimbare campestră, cu o jachetă subțire, potrivită mai degrabă pentru ținuturile calde, şi cu pantofi uşori în picioare.

— Gata, i-a spus lui Villamizar. Plecăm la prefectură. Dumneavoastră o luați pe-o parte, eu pe alta.

A plecat singur, cu maşina proprie. Villamizar, părintele Garcia Herreros şi Martha Nieves au plecat cu cea a Mariei Lia. În fața prefecturii, cei doi bărbați au coborât. Femeile au rămas să aştepte afară. Frumuşelul nu mai era expertul rece şi eficient de altădată, ci încerca să treacă neobservat. Şi-a pus nişte ochelari închişi la culoare, o caschetă de jucător de golf şi a rămas tot timpul în plan secund, în spatele lui Villamizar. Cineva care l-a văzut intrând împreună cu preotul s-a grăbit să-i telefoneze lui Rafael Pardo ca să-i spună că Escobar – foarte blond, foarte înalt şi elegant – tocmai se predase la prefectură.

Când se pregăteau să plece, Frumuşelul a fost anunțat prin stația radio că un avion se îndrepta spre spațiul aerian al oraşului. Era o ambulanță militară care transporta mai mulți soldați răniți într-o ciocnire cu gherilele din Urabá. Autoritățile erau îngrijorate că s-ar fi făcut prea târziu,

pentru că elicopterele nu puteau zbura pe înserat, iar amânarea operațiunii pentru a doua zi putea fi fatală. Villamizar l-a sunat atunci pe Rafael Pardo, care a pus să fie deviat zborul cu răniții şi a repetat ordinul categoric de eliberare a spațiului aerian din zonă. În timp ce aştepta deznodământul, a scris în jurnalul sau personal: „Nicio pasăre nu zboară astăzi pe deasupra Medellin-ului”.

Primul elicopter – un Bell 206 pentru şase pasageri – a decolat de pe acoperişul prefecturii puțin după ora trei, transportându-i pe procurorul general, pe Jaime Vazquez, pe Fernando Garcia Herreros şi pe gazetarul de radio Luis Alirio Calle, a cărui enormă popularitate reprezenta încă o garanție pentru liniştea lui Pablo Escobar. Un ofițer de securitate urma să-i indice pilotului direcția spre închisoare.

Al doilea elicopter – un Bell 412 pentru doisprezece pasageri – a decolat zece minute mai târziu, când Frumuşelul a primit ordinul prin stația de radio. Villamizar s-a îmbarcat cu el şi cu părintele. Nici nu decolaseră bine, când au auzit la radio ştirea că guvernul fusese învins în Adunarea Națională Constituantă, unde tocmai fusese aprobată nonextrădarea conaționalilor cu cincizeci şi unu de voturi pentru, treisprezece contra şi cinci abțineri, rezultat care urma să fie ratificat ulterior. Deşi nimic nu indica existența unui act concertat, era aproape pueril să nu te gândeşti imediat că Escobar avea cunoştință de toate astea mai dinainte şi aşteptase până în ultimul moment ca să se predea.

Piloții au urmat indicațiile Frumuşelului ca să-l ia pe Pablo Escobar şi să-l ducă la închisoare. A fost un zbor foarte scurt şi la o înălțime atât de joasă, încât instrucțiunile păreau date pentru un automobil: luați-o pe strada a opta, continuați pe acolo, acum la dreapta, mai, mai, până la parc, aşa, gata. Din spatele unui pâlc de copaci a apărut brusc o vilă superbă, înconjurată de flori tropicale în culori

intense, cu un teren de fotbal perfect, ca o enormă masă de biliard în mijlocul traficului fluid din El Poblado.

— Aterizați aici, le-a indicat Frumuşelul. Nu opriți motoarele.

Abia când s-au aflat deasupra casei, Villamizar a descoperit că, în jurul terenului, aşteptau nu mai puțin de treizeci de bărbați cu armele în bandulieră. Când elicopterul s-a lăsat din zbor pe gazonul perfect, din grup s-au desprins în jur de cincisprezece bodyguarzi care s-au îndreptat, parcă îngrijorați, spre elicopter având în mijloc un bărbat ce nu putea trece neobservat. Avea parul lung până la umeri, o barbă foarte neagră, deasă şi aspră, care îi ajungea până la piept, pielea smeadă, tăbăcită de soarele de pe podişurile înalte. Era bondoc, purta pantofi de tenis şi o jacheta de culoare bleu, din bumbac ordinar, iar mersul lui relaxat trăda un calm înfiorător. Villamizar l-a recunoscut dintr-o singură privire, pentru că era diferit de toți bărbații pe care îi văzuse în viața lui.

După ce şi-a luat rămas-bun de la bodyguarzii aflați mai aproape de el cu îmbrățişări puternice şi grăbite, Escobar i-a ales doi dintre ei şi le-a spus să urce pe cealaltă parte a elicopterului. Erau Jegosul şi Otto, doi dintre bodyguarzii lui de încredere. Apoi s-a urcat şi el fără să se ferească de elicea ce se învârtea uşor. Primul pe care l-a salutat înainte de a se aşeza a fost Villamizar. I-a întins mâna caldă şi îngrijită şi l-a întrebat fără nicio tresărire în glas:

— Ce mai faceți, doctore Villamizar?

— Ca de obicei, Pablo, i-a răspuns el.

Escobar s-a întors apoi spre părintele Garcia Herreros cu un zâmbet amabil şi i-a mulțumit pentru tot. S-a aşezat lângă cei doi bodyguarzi ai săi şi abia atunci a observat că Frumuşelul se afla acolo. Poate îşi închipuise că acesta se va mărgini să-i dea instrucțiunile lui Villamizar, fără să se mai urce în elicopter.

— Ia te uită, i-a spus Escobar, dumneata, amestecat până la capăt în chestia asta.

Nimeni n-a ştiut dacă a spus-o în semn de recunoştinţă sau ca pe un reproş, dar tonul a fost mai degrabă cordial. Frumuşelul, la fel de intimidat ca toţi ceilalţi, a dat din cap şi a zâmbit:

— Vai, şefule!

Villamizar a avut atunci revelaţia faptului că Escobar era un om cu mult mai periculos decât se credea, deoarece calmul şi stăpânirea să de sine aveau ceva supranatural. Frumuşelul a încercat să închidă uşa de lângă el, dar n-a ştiut cum, aşa că a trebuit s-o închidă copilotul. În emoţia acelui moment, nimeni nu-şi amintise să dea vreun ordin. Pilotul, încordat la comenzi, a întrebat:

— Pornim?

A fost singurul moment în care Escobar şi-a trădat neliniştea înăbuşită:

— Bineînţeles, s-a grăbit el să ordone. Mai repede! Mai repede!

În timp ce elicopterul se desprindea de pământ, l-a întrebat pe Villamizar: „Totul e în regulă, nu-i aşa doctore?” Fără a se întoarce să-l privească, Villamizar i-a împărtăşit adevărul său: „Totul e perfect”. Nimic mai mult, pentru că zborul se termi-nase. Elicopterul a coborât în zbor razant pe deasupra copacilor şi a aterizat pe terenul de fotbal al închisorii – plin de pietre şi cu porţile rupte –, lângă celălalt elicopter, care sosise cu un sfert de oră mai devreme. Toată călătoria, începută la prefectură, nu a durat mai mult de cincisprezece minute.

Următoarele două ore au fost însă cele mai intense. Când s-a deschis uşa, Escobar a încercat să coboare primul şi s-a trezit înconjurat de garda închisorii: cam cincizeci de oameni în uniforme albastre, încordaţi şi parcă buimăciţi, care şi-au îndreptat armele spre el. Escobar a rămas uluit,

şi-a pierdut controlul pentru o clipă şi a scos un ţipăt încărcat de o autoritate de temut:

— Coborâţi armele, ce dracu'!

Când şeful gărzii a dat acelaşi ordin, cel al lui Escobar fusese deja îndeplinit. Escobar şi însoţitorii săi au străbătut cei două sute de metri până la clădire, unde îi aşteptau autorităţile închisorii, membrii delegaţiei oficiale şi primul grup de colaboratori ai săi, care făcuseră drumul cu maşina, ca să se predea o dată cu el. Tot acolo se mai aflau soţia lui Escobar şi mama lui, foarte palidă şi gata să izbucnească în plâns. Trecând pe lângă ea, el a mângâiat-o uşor pe umăr şi i-a spus: „Nu-ţi face griji, bătrânico!" Directorul închisorii i-a ieşit în întâmpinare cu mâna întinsă:

— Domnule Escobar, s-a prezentat el. Sunt Luis Jorge Pataquiva.

Escobar i-a strâns mâna. Apoi şi-a ridicat pantalonul de pe piciorul stâng şi a scos pistolul pe care îl purta într-o teacă legată de gleznă. O adevărată bijuterie: Sig Sauer 9, cu o monogramă de aur incrustata pe mânerul de sidef. Escobar nu a scos încărcătorul, ci doar gloanţele, unul câte unul, şi le-a aruncat pe jos.

A fost un gest oarecum teatral – ce părea îndelung studiat şi care a produs efectul scontat –, în semn de încredere faţă de temnicerul-şef, a cărui numire îi răpise nopţi de-a rândul somnul. A doua zi, ziarele au scris că, atunci când a predat pistolul, Escobar i-ar fi spus lui Pataquiva: „Pentru pacea Columbiei". Niciun martor nu-şi aminteşte de aceste cuvinte, iar Villamizar, cu atât mai puţin, orbit cum era de frumuseţea armei.

Escobar i-a salutat pe toţi. Procurorul delegat i-a reţinut mâna în timp ce-i spunea: „Mă aflu aici, domnule Escobar, ca să veghez ca drepturile dumneavoastră să fie respectate". Escobar i-a mulţumit cu o deferenţă aparte. În cele din urma, l-a luat de braţ pe Villamizar.

— Să facem câțiva paşi, doctore, i-a spus. Noi doi avem ceva de vorbit.

L-a condus până la capătul galeriei exterioare şi acolo au stat de vorba vreo zece minute, sprijiniți de balustradă, cu spatele la ceilalți. Escobar a început prin a-i mulțumi. Apoi, cu calmul său uluitor, a deplâns suferințele pe care i le pricinuise lui şi familiei sale, dar l-a rugat să înțeleagă că acela fusese un război foarte dur pentru ambele părți. Villamizar n-a pierdut ocazia de a dezlega trei mari necunoscute din viața sa: de ce fusese omorât Luis Carlos Galán, de ce Escobar încercase să-l omoare pe el şi de ce le răpise pe Maruja şi pe Beatriz.

Escobar a negat orice amestec în prima crimă. „Adevărul e că pe doctorul Galán voia să-l omoare toata lumea", a spus. A admis că fusese de față la discuțiile în cursul cărora se hotărâse atentatul, dar a negat că ar fi intervenit sau că ar fi avut vreun amestec în cele întâmplate. „În chestia asta a fost implicată foarte multă lume, a spus. Eu chiar m-am opus, pentru că ştiam ce urma dacă îl omorau, dar dacă aceasta era hotărârea, eu nu aveam cum să mă împotrivesc. Vă rog să-i să transmiteți întocmai vorbele mele *doñei* Gloria."

Cât despre a doua nedumerire, a explicat cât se poate de limpede că un grup de membri ai congresului, buni prieteni de-ai săi, îl convinseseră că Villamizar era un coleg imprevizibil şi încăpățânat care trebuia oprit cu orice preț, înainte de a obține aprobarea extrădării. „În plus, a mai spus, în războiul pe care îl purtam, puteai fi omorât până şi pentru un simplu banc. Dar acum, că vă cunosc, doctore Villamizar, binecuvântat fie ceasul în care nu vi s-a întâmplat nimic". Pentru răpirea Marujăi, a dat o explicație simplistă. „Eu luăm ostatici că să obțin ceva, dar nu obțineam nimic, nimeni nu discuta, nimeni nu se sinchisea, aşa că m-am orientat spre *doña* Maruja, să văd dacă am mai

mult succes.” Nu a mai avut alte argumente, aşa că a trecut la un lung comentariu despre modul în care, treptat, având prilejul să-l cunoască mai bine pe Villamizar în cursul negocierilor, s-a convins că era un om serios şi curajos, pentru al cărui cuvânt de onoare, mai preţios decât aurul, îi datora recunoştinţă eternă. „Eu ştiu că noi doi nu putem fi prieteni”, i-a spus. Dar Villamizar putea fi sigur că nici lui, nici altui membru al familiei sale nu avea să i se mai întâmple nimic de atunci înainte.

— Eu voi rămâne aici cine ştie până când, a adăugat, dar încă mai am mulţi prieteni, aşa încât, dacă vreunul dintre dumneavoastră se simte ameninţat, dacă cineva încearcă să vă facă rău, trimiteţi-mi vorbă şi atât. Dumneavoastră v-aţi respectat promisiunile faţă de mine şi eu voi face la fel. Vă mulţumesc. E cuvântul meu de onoare.

Înainte de a se despărţi, Escobar i-a cerut lui Villamizar o ultimă favoare: să le liniştească pe mama şi pe soţia lui, care erau gata să leşine. Villamizar a făcut-o fără prea multe iluzii, deoarece amândouă erau convinse că tot acel ceremonial era o cursă sinistră întinsă de guvern pentru a-l putea asasina pe Escobar în închisoare. În sfârşit, a intrat în biroul directorului şi a format din minte numărul 284 3300 de la palatul prezidenţial, ca să i se facă legătura cu Rafael Pardo, oriunde s-ar fi aflat.

Se afla în biroul consilierului pentru relaţiile cu presa, Mauricio Vargas, care a răspuns la telefon şi i-a trecut receptorul fără comentarii. Pardo a recunoscut vocea gravă şi calmă, de data aceasta, învăluită, parcă, într-un halo strălu-citor.

— Doctore Pardo, a spus Villamizar, Escobar e aici, la închisoare. Pardo – poate pentru prima dată în viaţa lui – a primit vestea fără a o mai trece prin filtrul îndoielii:

— Ce minunat!

A făcut un comentariu rapid, pe care Mauricio Vargas n-a încercat nici măcar să-l interpreteze, a închis telefonul şi a intrat, fără să mai bată, în biroul preşedintelui. Vargas, care este gazetar douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, a bănuit după graba lui Pardo că trebuia să fie vorba de ceva important. N-a avut răbdare să aştepte mai mult de cinci minute. A intrat în biroul preşedintelui fără să se anunțe şi l-a găsit râzând în hohote. Atunci a aflat şi el vestea. Mauricio s-a gândit cu bucurie la cârdul de ziarişti care aveau să năvălească dintr-o clipă într-alta în biroul lui şi s-a uitat la ceas. Era patru şi jumătate după-amiază. Două luni mai târziu, Rafael Pardo avea să fie primul civil numit în funcția de ministru al Apărării, după ce vreme de cincizeci de ani fuseseră doar miniştri militari.

Pablo Emilio Escobar Gaviria împlinise patruzeci şi unu de ani în decembrie. Conform fişei medicale întocmite la intrarea în închisoare, starea să de sănătate era aceea a „unui bărbat tânăr, în condiții fizice şi mintale normale". Singura observație ciudată a fost o congestie a mucoasei nazale şi o cicatrice asemenea urmei lăsate de o operație plastică la nas, pe care el a explicat-o că fiind o leziune din tinerețe, produsă în timpul unui meci de fotbal.

Documentul prin care se consemna că se predase de bunăvoie a fost semnat de şeful general al Direcției de Anchetă Penală, de şefa secției locale a aceleiaşi instituții şi de către procurorul delegat pentru Drepturile Omului. Escobar şi-a întărit semnătura cu amprenta degetului mare şi cu numărul cărții sale de identitate, declarată pierdută: 8 345 766, eliberată la Envigado. La sfârşitul documentului, secretarul, Carlos Alberto Bravo, a adăugat : „După ce a semnat, domnul Pablo Emilio Escobar a solicitat ca prezentul act să fie semnat şi de doctorul Alberto Villamizar Cardenas, care se conformează, după cum urmează".

Villamizar a semnat, deşi niciodată nu i s-a explicat în ce calitate o făcuse.

Odată încheiate formalităţile, Pablo Escobar şi-a luat rămas-bun de la toţi şi a intrat în celula unde avea să trăiască la fel de preocupat ca şi până atunci de propriile probleme şi afaceri, de data aceasta însă, având alături însuşi statul, care veghea la liniştea şi la securitatea lui. De-a doua zi însă, acea închisoare pe cinste de care vorbise Villamizar a început să se transforme într-o fermă de cinci stele, dotată cu mobilă de lux, instalaţii pentru distracţie şi tot soiul de alte facilităţi pentru chefuri şi delicte, construite cu materiale de cea mai bună calitate, aduse pe rând în portbagajul cu fund dublu al unei furgonete folosite pentru aprovizionare. Două sute nouăzeci şi nouă de zile mai târziu, aflând de acest scandal, guvernul a decis să-l mute pe Escobar în altă închisoare, fără să-l anunţe în prealabil. La fel de neverosimilă ca faptul că guvernului îi trebuise un an ca să afle ce se petrecea a fost uşurinţa cu care Escobar a mituit un sergent şi doi soldaţi morţi de spaimă cu un blid de mâncare şi a evadat, împreună cu gărzile sale de corp, străbătând pe jos pădurile din vecinătate, chiar pe sub nasul funcţionarilor şi al soldaţilor însărcinaţi cu transferarea lui.

A fost sentinţa sa la moarte. După cum a declarat mai târziu, acţiunea guvernului fusese atât de ciudată şi intempestivă, încât nu s-a gândit că, într-adevăr, va fi transferat, ci că o să-l omoare sau o să-l predea Statelor Unite. Când şi-a dat seama de enorma greşeală comisă, a întreprins două campanii paralele pentru că guvernul să-i facă favoarea de a-l închide din nou: cea mai mare ofensivă de atentate cu dinamită din istoria ţării şi oferta de a se preda fără nicio condiţie. Guvernul însă nu i-a luat în seamă propunerile, ţara n-a pierit sub ameninţarea maşinilor-capcană, iar ofensiva poliţiei a atins proporţii de nesuportat.

Pentru Escobar, lumea se schimbase. Cei care l-ar fi putut ajuta din nou ca să-şi salveze viaţa nu mai aveau nici chef, nici argumente că s-o facă. Părintele Garcia Herreros a murit la 24 noiembrie 1992 în urma unei insuficienţe renale cu complicaţii, iar Paulina – fără slujbă şi fără economii – îşi trăia retrasă şi liniştită toamna vieţii, alături de copii şi de minunatele sale amintiri, iar astăzi nimeni nu mai pomeneşte de ea la *Minutul lui Dumnezeu.* Alberto Villamizar, numit ambasador în Olanda, a primit mai multe mesaje din partea lui Escobar, dar era prea târziu. Imensa avere a acestuia, calculată la trei miliarde de dolari, s-a scurs în mare parte în haznaua războiului sau s-a spulberat în degringolada cartelului. Familia lui nu-şi găsea nicăieri în lume un colţişor liniştit unde somnul să nu le fie tulburat de coşmaruri. Devenit vânatul cel mai căutat din istoria noastră, Escobar nu putea rămâne mai mult de şase ore în acelaşi loc, iar în fuga lui nebunească, lăsa în urmă nu doar un puhoi de morţi nevinovaţi, dar chiar şi pe propriii bodyguarzi, asasinaţi, îngenuncheaţi de justiţie sau trecuţi în oştile duşmanului.

Serviciile sale de securitate, ca şi propriul instinct aproape animalic de supravieţuire şi-au pierdut cu totul harul de odinioară.

Pe 2 decembrie 1993 – la o zi după ce împlinise patruzeci şi patru de ani –, n-a rezistat tentaţiei de a-l suna pe fiul său Juan Pablo, care tocmai se întorsese împreună cu mama şi cu sora sa mai mică la Bogotá, venind din Germania, unde le fusese respinsă viza de şedere. Juan Pablo, mai vigilent decât el, l-a avertizat după două minute să închidă, pentru că poliţia putea localiza telefonul de unde vorbea. Escobar – al cărui ataşament faţă de familie ajunsese proverbial – nu i-a dat atenţie. În acele momente, serviciile de filaj reuşiseră să stabilească locul exact din cartierul Los Olivos din Medellin de unde vorbea. La trei şi

un sfert după-amiază, un comando special, care nu atrăgea cu nimic atenția, alcătuit din douăzeci şi trei de poliţişti îmbrăcați în civil, a încercuit zona, a ocupat clădirea şi se pregătea să forțeze uşa de la etaj. Escobar a simțit. „Te las”, i-a spus fiului său la telefon, „pentru că aici se petrece ceva ciudat.” Au fost ultimele sale cuvinte.

Villamizar a petrecut noaptea care a urmat capitulării în cele mai vesele şi mai periculoase discoteci din oraş, bând cot la cot cu gărzile de corp ale lui Escobar rachiu din cel mai tare. Frumuşelul, care turnase în el ca într-o pâlnie, povestea cui voia să-l asculte că doctorul Villamizar era singura persoană căreia şeful îi ceruse scuze. La două noaptea, s-a ridicat în picioare şi, fără alte comentarii, şi-a luat ramas-bun fluturând mâna.

— Adio, doctore Villamizar. Acum trebuie să mă fac nevăzut. Probabil, n-o să ne mai vedem niciodată. A fost o plăcere să vă cunosc.

În zori, l-au lăsat pe Villamizar beat criță la ferma La Loma. După-amiază, în avionul cu care s-a întors în capitală, nu exista alt subiect de discuție decât capitularea lui Pablo Escobar. Villamizar era în acea zi unul dintre oamenii cei mai celebri din țară, dar nimeni nu l-a recunoscut prin mulțimea din aeroport. Ziarele menționaseră, fără a-i publica fotografia, prezența sa la închisoare, dar rolul său real şi decisiv în pregătirea capitulării părea destinat să rămână învăluit în penumbra gloriilor secrete.

Întors acasă în aceeaşi după-amiază, şi-a dat seama că viața de zi cu zi îşi relua firul. Andres studia în camera lui, Maruja purta în tăcere greaua bătălie cu propriile fantasme, încercând să se regăsească. Calul din epoca dinastiei Tang îşi ocupase vechiul loc, printre prețioasele relicve din Indonezia şi antichitățile adunate de pe jumătate de glob,

cabrat pe masa sacră unde ea şi-l dorise dintotdeauna şi în colţul unde visa să-l vadă în timpul nopţilor nesfârşite ale detenţiei. Se întorsese la biroul ei de la Focine cu acelaşi automobil din care fusese răpită – după ce, mai înainte, fuseseră înlocuite geamurile –, iar un şofer nou şi mulţumit ocupa locul mortului. Peste mai puţin de doi ani, avea să fie numită ministru al Educaţiei.

Fără slujbă, dar şi fără prea mare chef să aibă vreuna, cu un gust amar lăsat de politică, Villamizar a preferat să se odihnească un timp în felul său, reparând micile stricăciuni din casă, savurându-şi tacticos tihna, sorbitură cu sorbitură, în tovărăşia vechilor amici, făcând singur piaţa, ca să se desfete şi să-şi desfete prietenii cu deliciile bucătăriei populare. Era o stare sufletească propice lecturilor de după-amiază şi care te putea încuraja să-ţi laşi barba să crească. Într-o duminică, la ora prânzului, când negurile nostalgiei începuseră să estompeze trecutul, cineva a sunat la uşă. Au crezut că Andres îşi uitase din nou cheile. Cum era ziua liberă a femeii de serviciu, Villamizar s-a dus să deschidă. Un tânăr îmbrăcat cu o canadiană i-a înmânat un pachetel învelit în hârtie satinată, legat cu o panglică aurie, şi a dispărut pe scară, fără să spună un cuvânt sau să-i lase timp să-i pună vreo întrebare. Villamizar s-a gândit că putea fi o bombă. Preţ de o clipă l-a înfiorat o ameţeală ce i-a amintit de răpire, dar a dezlegat panglica şi a desfăcut hârtia cu vârful degetelor, departe de sufrageria unde îl aştepta Maruja. Era un etui din piele artificială, iar înăuntru, în cuibul său de satin, se afla inelul care îi fusese luat Marujăi în seara răpirii, îi lipsea o scânteioară de diamant, dar era acelaşi.

Ea nu-şi putea crede ochilor. Şi l-a pus şi şi-a dat seama că era pe cale să se însănătoşească, pentru că îi venea bine pe deget.

— Ce îngrozitor, a suspinat ea visătoare. Toate s-au întâmplat parcă anume ca să scrii despre ele o carte.